

Π.Μ.Σ Δ.Ε.Σ «Ευρωπαϊκές Σπουδές και Διπλωματία»

**Τίτλος Διπλωματικής Εργασίας: «Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης
για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος»**

Επιβλέπων καθηγητής: ΣΚΙΑΔΑΣ Δημήτριος

Μεταπτυχιακός Φοιτητής: ΔΕΡΜΑΤΑΣ Αθανάσιος (mad 18014)

Δεκέμβριος 2020

Υπεύθυνη Δήλωση

«Δηλώνω υπευθύνως ότι όλα τα στοιχεία σε αυτήν την εργασία τα απέκτησα, τα επεξεργάστηκα και τα παρουσιάζω σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές της ακαδημαϊκής δεοντολογίας, καθώς και τους κανόνες που διέπουν την έρευνα και την πνευματική ιδιοκτησία. Δηλώνω επίσης υπευθύνως ότι, όπως απαιτείται από αυτούς τους κανόνες, αναφέρομαι και παραπέμπω στις πηγές όλων των στοιχείων που χρησιμοποιώ και τα οποία δεν συνιστούν πρωτότυπη δημιουργία μου».

ΔΕΡΜΑΤΑΣ Αθανάσιος, Δεκέμβριος 2020

Πίνακας περιεχομένων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο : Οργανωμένο Έγκλημα.....	9
1.1. Ορισμοί του Οργανωμένου Εγκλήματος.....	9
1.2. Χαρακτηριστικά του Οργανωμένου Εγκλήματος.....	12
1.3. Διαφορές Διεθνικού ή Υπερεθνικού Εγκλήματος σε σχέση με το Διασυνοριακό Έγκλημα.....	19
1.4. Διεθνικό ή Υπερεθνικό Έγκλημα και Ευρωπαϊκή Ένωση.....	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: Πολιτικές-στρατηγικές της Ε.Ε για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος.....	22
2.1 Συνθήκη του Μάαστριχτ.....	24
2.2. Συνθήκη του Άμστερνταμ.....	25
2.2.1 Σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος(1997).....	27
2.3. Το πρόγραμμα του Τάμπερε.....	29
2.3.1 Σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος(2000).....	31
2.4. Το Πρόγραμμα της Χάγης.....	32
2.5. Συνθήκη της Λισαβόνας.....	34
2.6. Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης.....	35
2.7. 2010 και έπειτα: Η νέα μεθοδολογία καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος «ΚΥΚΛΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ».....	39
2.8. Συμφωνίες-Συνθήκες μεταξύ Κ-Μ εκτός Ε.Ε.....	45
2.8.1. Συμφωνία Schengen.....	45
2.8.2. Συνθήκη του Prüm.....	50
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: Μηχανισμοί αντιμετώπισης του Οργανωμένου Εγκλήματος.....	56
3.1. Αντιμετώπιση του Οργανωμένου Εγκλήματος στα πλαίσια αστυνομικής συνεργασίας.....	56
3.1.1. Ομάδα TREVI.....	57
3.1.2 Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Europol).....	59
3.1.3. Η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία (CEPOL).....	72
3.1.4. Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Δικαστικής Συνεργασίας ή Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την ενίσχυση της δικαστικής συνεργασίας (Eurojust).....	74
3.1.5. Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πρόληψης του Εγκλήματος (EUCPN).....	83

3.1.6. Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF).....	84
3.1.7 Μόνιμη Επιτροπή Επιχειρησιακής Συνεργασίας σε Θέματα Εσωτερικής Ασφάλειας (COSI).....	85
3.1.8. Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (Eu-LISA).....	86
3.2. Αντιμετώπιση του Οργανωμένου Εγκλήματος στα πλαίσια της δικαστικής συνεργασίας.....	88
3.2.1 Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο.....	89
3.2.2 Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Δικαστικής Συνεργασίας ή Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την ενίσχυση της δικαστικής συνεργασίας (Eurojust).....	89
3.2.3. Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO).....	93
3.2.4.Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης.....	95
3.2.5. Ευρωπαϊκή Εντολή Έρευνας.....	95
3.3 Διεθνείς και Περιφερειακοί Οργανισμοί για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος.....	98
3.3.1 Interpol.....	99
3.3.2 Κέντρο Επιβολής του Νόμου στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (SELEC).....	101
3.3.3 UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime).....	103
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: Τάσεις - Νέα Χαρακτηριστικά του Οργανωμένου Εγκλήματος - Νέοι στόχοι της Ε.Ε. για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος.....	105
4.1 Τάσεις- Νέα Χαρακτηριστικά του Οργανωμένου Εγκλήματος.....	105
4.2. Νέοι στόχοι της Ε.Ε. για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος.....	108
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο: Επίλογος.....	112
Βιβλιογραφία-Πηγές.....	118

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να περιγράψει τις πολιτικές-στρατηγικές, τις οποίες η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει υιοθετήσει σε στρατηγικό επίπεδο προκειμένου να αντιμετωπίσει το πολυδιάστατο φαινόμενο του Οργανωμένου Εγκλήματος σε επιχειρησιακό-τακτικό επίπεδο μέσω των Οργανισμών, τους οποίους έχει θεσπίσει.

Για την εκπόνηση της παρούσας εργασίας μελετήθηκε διεξοδικά το πρωτογενές και το παράγωγο δίκαιο της Ε.Ε. σχετικά με το υπό μελέτη αντικείμενο και τις δράσεις που έχει αναπτύξει και συνεχίζει να αναπτύσσει η Ε.Ε. για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος. Επιπρόσθετα εξετάστηκαν οι Οργανισμοί οι οποίοι συστάθηκαν στα προαναφερόμενα θεσμικά πλαίσια προκειμένου να αντιμετωπιστεί αδιαίρετα το προρρηθέν φαινόμενο. Τέλος λήφθηκε υπόψη δευτερογενής βιβλιογραφία σχετικά με το υπό εξέταση αντικείμενο.

Συμπερασματικά οι πολιτικές τις οποίες έχει υιοθετήσει η Ε.Ε. για την καταπολέμηση του **Οργανωμένου Εγκλήματος** κρίνονται θετικές. Παρόλα αυτά τα κράτη-μέλη της αναμφίβολα οφείλουν να υπερκεράσουν τις οποιεσδήποτε σκοπιμότητές τους και να αναπτύξουν σε ακόμη μεγαλύτερο βαθμό της συνεργασίας τους για να αντιμετωπίσουν τις εγκληματικές πράξεις που λαμβάνουν χώρα στον ενωσιακό χώρο με τη μεγαλύτερη δυνατή αποτελεσματικότητα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι σύγχρονες κοινωνίες χαρακτηρίζονται από τη συνθετότητα των πολιτών από την οποία απαρτίζονται. Η συνθετότητα αυτή δημιουργεί την ευκαιρία της εκκόλαψης εγκληματικών φαινομένων, τα οποία δεν μπορούν εύκολα να ελεγχθούν. Σε πολλές περιπτώσεις, οι οργανωμένες εγκληματικές ομάδες αντανακλούν τις κοινωνίες, τους πολιτισμούς και τα αξιακά συστήματα από όπου προέρχονται¹. Αν φυσικά στην παραπάνω εξίσωση προσθέσουμε το γεγονός της αλληλεπίδρασης τόσο κοινωνικής όσο και επαγγελματικής μεταξύ των ανθρώπων σε όλο τον ενωσιακό χώρο, τότε γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι καθίσταται δυσχερέστατη η αντιμετώπιση των προρρηθέντων εγκληματικών φαινομένων.

Όσο περισσότερο σύνθετη, οργανωμένη και διασυνδεδεμένη καθίσταται μια κοινωνία, τόσο περισσότερο σύνθετο, οργανωμένο και διασυνδεδεμένο καθίσταται το εγκληματικό φαινόμενο, ενώ κατά τον ίδιο τρόπο, όσο περισσότερο ένα οικονομικό σύστημα ξεπερνάει τα τοπικά και εθνικά σύνορα, με την ίδια λογική θα κινηθούν οι παραβάτες που εντάσσονται σε αυτό².

Το έγκλημα με τη μορφή της οργανωμένης εγκληματικής δράσης είναι ιδιαίτερα διαδεδομένο στις μέρες. Οι διάφορες επιμέρους εκφάνσεις των εγκλημάτων τα οποία έχουν ως σημείο αναφοράς την **οργάνωση** των εγκληματιών βασίζονται στην εξειδίκευση. Το **οργανωμένο έγκλημα** λοιπόν δεν περιορίζεται στα στενά εδαφικά όρια μίας χώρας αλλά λαμβάνει διεθνή³ μορφή μεταλλασσόμενο σε **διεθνικό ή υπερεθνικό οργανωμένο έγκλημα**. Με τη μορφή του αυτή αποτέλεσε μία από τις πέντε νέες, δυναμικές απειλές, έτσι όπως αυτές καθορίστηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (European Security Strategy, December 2003)⁴.

Με βάση τα ανωτέρω το Οργανωμένο Έγκλημα αποτελεί μια πολυδιάστατη απειλή για τις πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές δομές του σύγχρονου κόσμου, με την αντιμετώπισή του να αποτελεί μια πρόκληση τόσο για τα κράτη όσο και για τις συλλογικές δομές αλληλεπίδρασης⁵.

Από τα ανωτέρω καθίσταται σαφές ότι το φαινόμενο του Οργανωμένου Εγκλήματος δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά μονομερώς από μία μόνο

---

¹ report_socta2017_1.pdf

² Mark Galeotti, «Transnational Organized Crime: Law Enforcement as a Global Battlespace», Small Wars and Insurgencies, 13:2, 2002, σελ. 29

³ Transnational organized crime (TOC). Εφεξής TOC.

⁴ Cornish, Paul and Edwards Geoffrey, "The Strategic Culture of the European Union: A Progress Report," International Affairs 81, no. 4 (2005): 801–20, p.809

⁵ Mark Galeotti (2002), ο.π., σελ.39

αστυνομική Υπηρεσία⁶. Η **αστυνομική και δικαστική συνεργασία** υποδεικνύει την ανάγκη για κοινή και ίση αντιμετώπιση του εγκλήματος σε όλη την Ευρώπη, με σκοπό οι Ευρωπαίοι πολίτες χωρίς εξαιρέσεις να απολαμβάνουν στο μέγιστο βαθμό το υψηλότερο δυνατό επίπεδο προστασίας και ασφάλειας, ιδίως μέσω της πρόληψης και καταπολέμησης της οργανωμένης ή μη εγκληματικότητας που επιτυγχάνεται μόνο με την ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών των κρατών μελών που αλληλοενημερώνονται και διαβουλεύονται μεταξύ τους⁷.

Η Ε.Ε καλείται στα πλαίσια αυτά να οργανώσει, συντονίσει, να αναλύσει και να μοιράσει πληροφορίες στις **αρχές επιβολής του Νόμου** των κρατών-μελών της χρησιμοποιώντας ως διαύλους του Οργανισμού τους οποίους έχει ιδρύσει. Επίσης σε τακτική βάση εκπονεί **στρατηγικές-πολιτικές** που σε μεγάλο βαθμό στηρίζονται στις πληροφορίες για να εκτιμήσει την υπάρχουσα κατάσταση και να αντιμετωπίσει τις ενδεχόμενες απειλές ασφαλείας⁸.

Σε αυτό το σημείο βέβαια πρέπει να τονισθεί ότι η λήψη τέτοιων αποφάσεων δεν είναι κάτι καινούργιο καθώς λόγω της κατάργησης των συνοριακών ελέγχων με τις Συμφωνίες Schengen⁹ και τη συνακόλουθη ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων¹⁰ ανέκυψε από πολύ νωρίς η έννοια του ελλείμματος ασφαλείας, το οποίο έπρεπε να αντιμετωπιστεί ενιαία στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αυτό που μέχρι τώρα αναμφισβήτητα πρέπει να πιστωθεί στην Ε.Ε. είναι η αναγνώριση του Οργανωμένου Εγκλήματος ως πρωτεύων πρόβλημα το οποίο χρήζει άμεσης και αποτελεσματικής αντιμετώπισης από τα κράτη-μέλη της ως ενιαία υπερεθνική οντότητα και όχι ως ξεχωριστοί «παίκτες» στη σκακιέρα δίωξης του εγκλήματος. Παρόλο που η πάλι ενάντια στο **Διεθνικό Οργανωμένο Έγκλημα** είναι αυτονόητο ότι απαιτεί συλλογική δράση και όχι μεμονωμένες εθνικές προσπάθειες, τα κράτη μέλη της Ε.Ε εμφανίζονται διστακτικά στο να παραδώσουν σε συλλογικό επίπεδο σημαντικές πολιτικές που άπτονται της κυριαρχικής τους αρμοδιότητας, όπως η εσωτερική ασφάλεια ή η δικαιοσύνη¹¹.

⁶ Phil Kowalick, David Connery & Rick Sarre, «Intelligence-sharing in the context of policing transnational serious and organized crime: a note on policy and practice in an Australian setting», *Police Practice and Research*, 19:6, 2018, σελ. 597

⁷ Νίκος Μούσης, Ευρωπαϊκή Ένωση – Δίκαιο, Οικονομία, Πολιτική, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2008 σελ. 149

⁸ Monica Den Boer, «Counter-Terrorism, Security and Intelligence in the EU: Governance Challenges for Collection, Exchange and Analysis», *Intelligence and National Security*, 30:2-3, 2015, σελ. 405

⁹ Κείμενο Συμφωνιών στο ΦΕΚ Α 140/97

¹⁰ Άρθρο 45 της Συνθήκης για της λειτουργία της Ε.Ε. (ΣΛΕΕ)

¹¹ James Sperling, « EU police and judicial cooperation before the Treaty of Lisbon: strengthening of the weakest link?», *European Security*, 22:2, 2013, σελ. 202

Πέραν βέβαια της «μπολιασμένης» αντίληψης σχετικά με την κρατική κυριαρχία, τροχοπέδη για την εναρμόνιση της αντεγκληματικής συνεργασίας αποτελούν και οι διαφορές των δικαστικών διαδικασιών και της ισχύουσας νομοθεσίας¹².

Όπως πολύ εύστοχα έχει επισημάνει ένας Βρετανός πρώην πράκτορας της ΜΙ5, «...το να δημιουργήσεις ένα FBI σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα ήταν αδιαμφισβήτητα προβληματικό. Το να βάλεις τις Υπηρεσίες Πληροφοριών των 28 κρατών μελών να συνεργαστούν, να δουλέψουν μαζί και να μοιραστούν τα πάντα είναι απίστευτα δύσκολο να γίνει όχι μόνο εξαιτίας του ιστορικού παρελθόντος αλλά και εξαιτίας ζητημάτων εμπιστοσύνης, υπό την έννοια του ποιος οργανισμός θα μπορέσει να κρατήσει τα μυστικά σου, ποιος μπορεί να τα διαδώσει κλπ... Αλλά και μιλώντας με όρους νομικών υποδομών, υπάρχει ένα χάος στην Ευρώπη, με τον Ναπολεόντειο Νομικό Κώδικα να βρίσκεται ακόμη σε ισχύ ανάμεσα σε πλήθος άλλων νομικών συστημάτων. Συνεπώς, είναι τρομερά δύσκολο και άκρως ουτοπικό να δημιουργήσεις έναν εκτελεστικό Οργανισμό με πανευρωπαϊκές αστυνομικές αρμοδιότητες...»¹³.

Στα κεφάλαια που θα ακολουθήσουν θα γίνει μία προσπάθεια να παρουσιαστούν οι **πολιτικές της Ε.Ε.** για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος. Στο πρώτο κεφάλαιο θα δοθούν οι βασικοί ορισμοί του οργανωμένου εγκλήματος με στόχο την πιο ξεκάθαρη εικόνα του υπό μελέτη αντικειμένου, στο δεύτερο κεφάλαιο θα αναλυθούν οι στρατηγικές για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος στον ενωσιακό χώρο, στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στους **Οργανισμούς**, οι οποίοι θεσπίστηκαν για την υλοποίηση των προαναφερόμενων στρατηγικών και στο τέταρτο κεφάλαιο θα γίνει περιγραφή και αξιολόγηση των νέων δυναμικών και εξελίξεων του οργανωμένου εγκλήματος, καθώς τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ο εκσυγχρονισμός του τρόπου και των μεθόδων δράσης (Modus Operandi) που τα μέλη των εγκληματικών οργανώσεων χρησιμοποιούν καθώς επίσης και κριτική των εν γένει προσπαθειών της Ε.Ε. για την καταπολέμηση του εγκληματικού φαινομένου.

¹² Saskia Hufnagel, «Harmonising police cooperation laws in Australia and the European Union: the tension between local/national and national/supranational interests», Australian Journal of Forensic Sciences, 44:1, 2012, σελ. 46

¹³ «European FBI is another EU vanity project – ex-MI5 intelligence officer», Russia Today, 25-08-2017

Κεφάλαιο 1: Οργανωμένο Έγκλημα

1.1. Ορισμοί του Οργανωμένου Εγκλήματος

Μέχρι σήμερα, δεν υπάρχει ένας κοινά αποδεκτός ορισμός του «οργανωμένου εγκλήματος»¹⁴.

Ο Ελληνικός Ποινικός Κώδικας¹⁵ ορίζει όσον αφορά το Οργανωμένο Έγκλημα τα εξής:

«1. Όποιος συγκροτεί ή εντάσσεται ως μέλος σε επιχειρησιακά δομημένη και με διαρκή εγκληματική δράση οργάνωση τριών ή περισσότερων προσώπων, που επιδιώκει την τέλεση περισσότερων κακούργημάτων τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα έτη και χρηματική ποινή.

2. Αυτός που διευθύνει την εγκληματική οργάνωση τιμωρείται με κάθειρξη.

3. Όποιος, εκτός από την περίπτωση της πρώτης παραγράφου, οργανώνεται με άλλον ή άλλους για να διαπράξουν κακούργημα τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών. Με φυλάκιση ως τρία έτη τιμωρείται ο υπαίτιος αν η κατά το προηγούμενο εδάφιο ένωση έγινε για τη διάπραξη πλημμελήματος με το οποίο επιδιώκεται οικονομικό ή άλλο υλικό όφελος ή η προσβολή της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας ή της ανηλικότητας...».

Στην 9η Σύσκεψη του ΟΗΕ για την Πρόληψη του Εγκλήματος και την Μεταχείριση των Παραβατών, το οργανωμένο έγκλημα προσδιορίστηκε ως «μια μορφή οικονομικού εμπορίου με αθέμιτα μέσα συμπεριλαμβανομένου της απειλής και χρήσης σωματικής βίας, διαφθοράς, εκβιασμού, και άλλων μεθόδων για τη χρήση αθέμιτων αγαθών και υπηρεσιών»¹⁶.

Η Συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών Κατά του Διεθνούς Οργανωμένου Εγκλήματος (Διεθνής Σύμβαση του Παλέρμιο (2000))¹⁷ όρισε νέες εγκληματικές πράξεις όπως η συμμετοχή σε Εγκληματικές Ομάδες¹⁸, το ξέπλυμα χρήματος¹⁹, η διαφθορά²⁰, η παρεμπόδιση της Δικαιοσύνης²¹. Επιπλέον στην παράγραφο α του άρθρου 2 της

¹⁴ Γ.Α. Μαγκάκης «Ποινικό Δίκαιο», έκδοση γ' βελτιωμένη, εκδόσεις Παπαζήση, 1984

¹⁵ Ποινικός Κώδικας, άρθρο 187, όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 4619/2019

¹⁶ Emmanouela Mylonaki, "The Manipulation of Organised Crime by Terrorists: Legal and Factual Perspectives", *International Criminal Law Review*, vol.2, (2002),p.221-222 (213)

¹⁷ Συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών Κατά του Διεθνούς Οργανωμένου Εγκλήματος, Ηνωμένα Έθνη, Γενική Συνέλευση, Ψήφισμα Αρ. 54/129 της 12 Δεκεμβρίου, 2000.

¹⁸ Άρθρο 5 της Συνθήκης των Ηνωμένων Εθνών Κατά του Διεθνούς Οργανωμένου Εγκλήματος

¹⁹ Άρθρα 6 και 7 της Συνθήκης των Ηνωμένων Εθνών Κατά του Διεθνούς Οργανωμένου Εγκλήματος

²⁰ Άρθρο 8 της Συνθήκης των Ηνωμένων Εθνών Κατά του Διεθνούς Οργανωμένου Εγκλήματος

²¹ Άρθρο 23 της Συνθήκης των Ηνωμένων Εθνών Κατά του Διεθνούς Οργανωμένου Εγκλήματος

προαναφερόμενης Συνθήκης δίνεται ο ορισμός της οργανωμένης εγκληματικής ομάδας ως «...μια δομημένη ομάδα και αποτελούμενη από τρία ή περισσότερα άτομα, που συνυπάρχουν για μια χρονική περίοδο και δρουν σε συντονισμό, έχοντας ως στόχο τη διάπραξη ενός ή περισσότερων σοβαρών εγκλημάτων ή αδικημάτων, τα οποία θεσμοθετήθηκαν σε συμφωνία με αυτήν τη συνθήκη, έτσι ώστε να αποκομιστεί, άμεσα ή έμμεσα, ένα οικονομικό ή άλλο υλικό όφελος»²². Στην Ελλάδα η εν λόγω Συνθήκη έχει κυρωθεί με το Νόμο 3875/2010²³.

Η **EUROPOL** παρόλο που υιοθετεί τον ίδιο ως άνω ορισμό, επισημαίνει ότι η Σύμβαση του Παλέρμω είναι ανεπαρκής καθώς «...δεν περιγράφει επακριβώς την ευέλικτη και πολύπλοκη φύση των σύγχρονων οργανωμένων εγκληματικών δικτύων. Οι οργανωμένες εγκληματικές ομάδες επιχειρούν στα πλαίσια μιας εγκληματικής οικονομίας που διακατέχεται από τους νόμους της προσφοράς και ζήτησης και δείχνουν να έλκονται από την κοινωνική ανοχή που παρατηρείται προς συγκεκριμένους τύπους εγκλημάτων όπως το εμπόριο παραποιημένων – πλαστής ετικέτας- προϊόντων ή εξειδικευμένες απάτες ενάντια σε δημόσιες αρχές ή μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις. Οι εν λόγω παράγοντες θα συνεχίσουν να διαμορφώνουν το τοπίο σε σχέση με το Οργανωμένο Έγκλημα. Τόσο οι εγκληματίες όσο και οι εγκληματικές ομάδες είναι ευέλικτες και εύκολα αναπροσαρμόζουν την δράση τους με σκοπό είτε να εντοπίσουν νέα θύματα, είτε να εξελίξουν τα μέτρα που λαμβάνουν ενάντια στον εντοπισμό τους από τις διωκτικές αρχές, είτε να ανακαλύψουν νέες ευκαιρίες για κερδοφόρα εγκληματική δράση»²⁴.

Το **Συμβούλιο της Ε.Ε.** θεωρεί ως συστατικά του Οργανωμένου Εγκλήματος²⁵: **(1)** την ύπαρξη συνεργασίας μεταξύ περισσότερων των δύο προσώπων, **(2)** τον καταμερισμό των εγκληματικών καθηκόντων, **(3)** την μεγάλη ή απροσδιόριστη χρονική διάρκεια (αυτό το κριτήριο αναφέρεται στη σταθερότητα και την (δυσνητική) ανθεκτικότητα της ομάδας)²⁶, **(4)** την ύπαρξη τύπου πειθαρχίας ή ελέγχου, **(5)** υποψία διάπραξης σοβαρών ποινικών αδικημάτων²⁷, **(6)** δράση σε διεθνές επίπεδο, **(7)** χρήση βίας

²² Άρθρο 2 (α), Συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών Κατά του Διεθνούς Οργανωμένου Εγκλήματος, 2000.

²³ ΝΟΜΟΣ 3875 ΦΕΚ 158/Α/20.9.2010 (Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνούς Οργανωμένου Εγκλήματος και των τριών Πρωτοκόλλων αυτής και συναφείς διατάξεις)

²⁴ Europol, European Union Serious Organised Crime Threat Assessment (SOCTA) 2017 – Crime in the Age of Technology, Europol, The Hague, 2017, σελ. 13

²⁵ Council Of The European Union, 10415/00 CRIMORG 111 ENFOPOL 54, Brussels, 03-08-2000, σελ. 12

²⁶ {Επειδή ενδέχεται να είναι δύσκολος ο προσδιορισμός του όρου «μεγάλη ή απροσδιόριστη χρονική διάρκεια», μπορούν να εφαρμοστούν τα κριτήρια που καθορίζονται στο CRIMORG 12669/99, σ. 4

²⁷ {Για τον ορισμό «σοβαρές αξιόποινες πράξεις», πρέπει να ληφθεί υπόψη ο κατάλογος των αξιόποινων πράξεων του παραρτήματος της Σύμβασης Ευρωπόλ καθώς και το παράρτημα 2 του εγγράφου 6204/2/97 ENFOPOL 35 REV 2, ενώ κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να εξηγήσει γιατί θεωρεί το συγκεκριμένο έγκλημα ως σοβαρό

ή άλλων μέσων εκφοβισμού, **(8)** χρήση εμπορικών ή επιχειρηματικών δομών λειτουργίας, **(9)** εμπλοκή σε νομιμοποίηση εξόδων («ξέπλυμα» χρήματος), **(10)** άσκηση επιρροής σε πολιτικούς, ΜΜΕ, δημόσια διοίκηση, δικαστικές αρχές και οικονομικούς παράγοντες και **(11)** επιδίωξη κέρδους και/ή ισχύος²⁸. Από τα παραπάνω, για να χαρακτηριστεί μια ομάδα παρανόμων ως εγκληματική οργάνωση θα πρέπει να πληροί έξι εκ των ανωτέρω χαρακτηριστικών, με υποχρεωτικά τα **(1)**, **(5)** και **(11)**²⁹.

Σύμφωνα με το FBI³⁰, το «Οργανωμένο Έγκλημα» ορίζεται ως «ένας αυτό-διαγωνιζόμενος, δομημένος και πειθαρχημένος συνεταιρισμός ατόμων ή ομάδων, οι οποίοι λειτουργούν μαζί, με σκοπό χρηματικά ή εμπορικά κέρδη, ολοκληρωτικά ή εν μέρει με παράνομα μέσα, ενώ προστατεύουν τις δραστηριότητες τους μέσω της διαφθοράς»³¹.

Η INTERPOL, υιοθέτησε με απόφασή της το 1998, στα πλαίσια του πρώτου συμποσίου για το οργανωμένο έγκλημα που έγινε στη Λυών της Γαλλίας τον ακόλουθο ορισμό: «Οργανωμένο έγκλημα είναι κάθε επιχείρηση ή ομάδα ατόμων που εμπλέκεται σε διαρκή παράνομη δραστηριότητα, η οποία έχει ως πρωταρχικό σκοπό την απόκτηση κερδών ανεξάρτητα από τα εθνικά σύνορα»³².

Επίσης, στη Γερμανία, χρησιμοποιείται ο ακόλουθος ορισμός: «Οργανωμένο Έγκλημα»³³, είναι η βασιζόμενη στην επιδίωξη κερδών και δύναμης προσχεδιασμένη διάπραξη εγκληματικών πράξεων, από τις οποίες κάθε μία ή στο σύνολό τους, είναι ιδιαίτερης σπουδαιότητας, εφόσον διαπράττονται από περισσότερους των δύο δραστών, οι οποίοι έχοντας καταλείπει μεταξύ τους, τους σχετικούς εγκληματικούς ρόλους, συνεργάζονται προς διεκπεραίωση τους σχεδίου τους, για μεγάλο ή αόριστο χρονικό διάστημα, είτε χρησιμοποιώντας επαγγελματικές ή επιχειρηματικές δομές, είτε εφαρμόζοντας βία ή άλλα κατάλληλα προς εκφοβισμό μέσα, είτε ενεργώντας μέσω επιρροών που ασκούν στην πολιτική, στα Μ.Μ.Ε, στη δημόσια διοίκηση, στη δικαιοσύνη ή στην οικονομία».

²⁸ {Το πολιτικό έγκλημα (π.χ. η τρομοκρατία) δεν εμπίπτει στην κατηγορία αυτή ούτε τα εγκλήματα άλλων ομάδων που είναι δύσκολο να ταξινομηθούν, όπως οι οικολόγοι ακτιβιστές που παραβιάζουν το νόμο όπως προβλέπεται στο CRIMORG 166, σ. 8}

²⁹ Council Of The European Union, 6204/2/97 ENFOPOL 35 REV 2, Brussels , 26-03-1999

³⁰ Federal Bureau of Investigation (Ομοσπονδιακό Γραφείο Ερευνών των Η.Π.Α.)

³¹ Alessandro Politi, .The Threat of Organized Crime in the Balkans., Southeast European and Black Sea Studies, Vol. 1, No. 2, May 2001, pp. 39-63

³² http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=2481&Itemid=400&lang=

³³ Γ.Α. Μαγκάκης «Ποινικό Δίκαιο», έκδοση γ' βελτιωμένη, εκδόσεις Παπαζήση, 1984

1.2 Χαρακτηριστικά του Οργανωμένου Έγκληματος

Παρά το γεγονός ότι σε διεθνές επίπεδο δεν έχει επικρατήσει ένας συγκεκριμένος ορισμός περί του τι εν τέλει αποτελεί Οργανωμένο Έγκλημα, υπάρχουν ορισμένα χαρακτηριστικά που είναι διεθνώς και επιστημονικά κοινώς παραδεκτά τα οποία διαχωρίζουν και εξειδικεύουν την μεγαλύτερη επικινδυνότητα που το Οργανωμένο Έγκλημα μπορεί να επιφέρει σε σχέση με τις παραδοσιακές και ηπιότερες εγκληματικές συμπεριφορές. Τέτοια χαρακτηριστικά εντοπίζονται αφενός μεν στο επίπεδο της οργανωτικής μορφής, δηλαδή επαγγελματισμός με ιεραρχική και μεγάλης διάρκειας δράση δημιουργούμενος πλέον των δύο ατόμων με υπερκέραση της ατομικής ευθύνης και συχνά διεθνείς διασυνδέσεις, αφετέρου δε στο επίπεδο των σκοπών και των χρησιμοποιούμενων μέσων, ήτοι η απόκτηση οικονομικής και πολιτικής ισχύος μέσω της άσκησης βίας και τρομοκράτησης, της διαφθοράς και της συγκεκριμενοποιημένης νομιμότητας³⁴.

Παράλληλα, σε αντίθεση με τις απλές συμμορίες, οι Οργανωμένες Εγκληματικές Ομάδες πέρα από την συγκεκριμένη δομή που είναι απαραίτητη για την τέλεση εγκλημάτων, χρησιμοποιούν και τα ίδια τα κέρδη που η εγκληματική τους δραστηριότητα επιφέρει έτσι ώστε να ανατροφοδοτούν τις δομές τους, επενδύοντας σε σύγχρονα τεχνολογικά μέσα αλλά και στον επηρεασμό της κοινωνικοοικονομικής ζωής για να επιτυγχάνουν συνεχώς τους εγκληματικούς τους στόχους και σχεδιασμούς³⁵.

Κοινώς, το Οργανωμένο Έγκλημα παράγει και λειτουργεί στην βάση της παράνομης αγοράς, τροφοδοτεί όμως την νόμιμη λειτουργώντας ως μια κανονική επιχείρηση³⁶: λειτουργεί ρηζικέλευθα και πρωτοποριακά και όχι με βάση την εγκληματική συμπεριφορά αυτή καθαυτή, αλλά ως επέκταση μιας επιχείρησης που διέπεται από τους κανόνες της αγοράς, με αποκλειστικό σκοπό το κέρδος και υπακοή στους νόμους της προσφοράς ζήτησης (enterprise theories)³⁷.

Οι οργανωμένες εγκληματικές ομάδες νομιμοποιούν μέσω της διαδικασίας του ξεπλύματος «βρώμικου» χρήματος τα έσοδά τους από τις παράνομες δραστηριότητές τους. Κατά τον τρόπο αυτό, διαπιστώνεται ότι οι οργανωμένες εγκληματικές ομάδες συσσωρεύουν μέσω των παράνομων δραστηριοτήτων τους μεγάλες ποσότητες ρευστού χρήματος, για τις οποίες έχουν την συνεχή ανάγκη απόκρυψης της πραγματικής τους

³⁴ Ελισάβετ Συμεωνίδου - Καστανίδου, Οργανωμένο Έγκλημα και Τρομοκρατία – Σύγχρονες Εξελίξεις στην ευρωπαϊκή και ελληνική έννομη τάξη, Εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη, 2007, σελ. 14

³⁵ Ελισάβετ Συμεωνίδου - Καστανίδου (2007), ο.π., σελ. 58

³⁶ Θεόδωρος Παπαθεοδώρου Δημόσια Ασφάλεια και Αντεγκληματική Πολιτική – Συγκριτική Προσέγγιση, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2005, σελ. 126

³⁷ Θεόδωρος Παπαθεοδώρου (2005), ο.π., σελ. 130

προέλευσης, την ανάγκη διατηρήσεως του άμεσου ελέγχου επί αυτών και την ανάγκη μεταβολής της μορφής των χαρτονομισμάτων: οι ανάγκες αυτές εξυπηρετούνται είτε μέσω της συνεχούς κατανάλωσης των χρημάτων και της επένδυσης σε κινητά ή ακίνητα μεγάλης αξίας με συνεχή όμως τον κίνδυνο εντοπισμού, είτε μέσω της χρήσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος με τέτοιο τρόπο που η παράνομη προέλευση του χρήματος να εξαφανίζεται³⁸.

Κομβικό ρόλο στην νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες διαδραματίζει το διαδίκτυο και οι εφαρμογές ηλεκτρονικού εμπορίου, με δεκάδες εικονικές επιχειρήσεις να εισάγουν το παράνομα κτηθέν χρήμα στην νόμιμη αγορά παρουσιάζοντάς το ως έσοδο από διαδικτυακές εμπορικές συναλλαγές³⁹.

Στα πλαίσια της Ευρώπης προσδιορίστηκαν τα χαρακτηριστικά του οργανωμένου εγκλήματος που πρέπει να λαμβάνουν υπόψη οι εθνικές αρχές για να εξετάσουν μία παράνομη δράση ως μορφή οργανωμένου εγκλήματος⁴⁰, όπως αυτά αναφέρθηκαν στη σελίδα 11 (σύνολο 11 χαρακτηριστικά).

Περαιτέρω με βάση τον ορισμό του οργανωμένου εγκλήματος στη Σύμβαση του Πατέρμο προκύπτουν τα εξής χαρακτηριστικά:

1. Η ύπαρξη δομημένης ομάδας τριών ή περισσότερων προσώπων,
  2. Η διάρκεια της δομημένης ομάδας,
  3. Η από κοινού δράση με σκοπό την τέλεση ενός ή περισσότερων σοβαρά εγκλημάτων και
  4. Ο άμεσος ή έμμεσος προσπορισμός οικονομικού ή άλλου υλικού οφέλους.
- Επιπλέον στο άρθρο 3 της προαναφερόμενης Σύμβασης προσδιορίζεται τότε ένα αδίκημα που αφορά οργανωμένη εγκληματική ομάδα είναι διεθνικής φύσης και συγκεκριμένα όταν τελείται:
1. σε περισσότερα του ενός κράτη,
  2. τελείται σε ένα κράτος αλλά σημαντικό τμήμα της προετοιμασίας, του σχεδιασμού, της καθοδήγησης ή του ελέγχου λαμβάνει χώρα σε άλλο κράτος,
  3. τελείται σε ένα κράτος αλλά αφορά οργανωμένη εγκληματική ομάδα που συμμετέχει σε εγκληματικές δραστηριότητες σε περισσότερα του ενός κράτη, ή
  4. τελείται σε ένα κράτος αλλά έχει σημαντικές επιπτώσεις σε άλλο κράτος.

³⁸ Γεώργιος Εμμ. Τραγάκης, Οργανωμένο Έγκλημα και Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1996, σελ 200

³⁹ Sally Ramage, «Information technology facilitating money laundering», Information & Communications Technology Law, 21:3, December 2012, σελ. 269

⁴⁰ έγγραφο 6204/2/97 ENFOPOL 35 REV 2 Συμβουλίου Ε.Ε.

Επιπρόσθετα σύμφωνα με το άρθρο 1 της υπ' αριθ. 2008/841/ΔΕΥ από 24/10/2008 Απόφασης-Πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος⁴¹, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της έννοιας του Σοβαρού & Οργανωμένου Εγκλήματος, τα οποία έχουν καθοριστεί σε διεθνές και εθνικό επίπεδο, είναι τα ακόλουθα:

1. Η συγκρότηση ή ένταξη σε δομημένη ομάδα,
2. Η συμμετοχή στην ομάδα δύο ή περισσότερων προσώπων,
3. Η ομάδα να έχει διάρκεια δράσης,
4. Επιδίωξη της ομάδας να αποτελεί η τέλεση περισσότερων του ενός αδικημάτων, για τα οποία προβλέπεται ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον τεσσάρων (4) ετών ή μεγαλύτερη και
5. Η ομάδα να επιδιώκει τον προσπορισμό κέρδους ή άλλου υλικού οφέλους (άμεσου ή έμμεσου) από την εγκληματική δραστηριότητα.

Τα κύρια χαρακτηριστικά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος όπως αυτά ορίζονται στη **Λευκή Βίβλο** του **Συμβουλίου της Ευρώπης** για το διεθνικό οργανωμένο έγκλημα είναι τα κάτωθι⁴²:

1. Κάθε εγκληματική πράξη επιβαρύνει την κοινωνία. Αλλά όταν πρόκειται για το ΤΟC, το οποίο έχει την ικανότητα να εισχωρήσει στον οικονομικό και κοινωνικό ιστό της κοινωνίας και να αποτελέσει σοβαρή απειλή για τα ατομικά δικαιώματα και τις ελευθερίες του κράτους δικαίου, της αξιοπιστίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος και της δημοκρατίας, η ζημία που προκαλείται είναι πολύ υψηλότερη από αυτή που προκαλείται από οποιοδήποτε άλλο είδος εγκλήματος.
2. Οι οργανωμένες εγκληματικές ομάδες έχουν τόσο τοπικές όσο και διασυνοριακές διαστάσεις, όχι μόνο όσον αφορά τη σύνθεση και τη λειτουργία τους, αλλά και τις δραστηριότητες που εκτελούν και τις συνέπειες αυτών των δραστηριοτήτων. Επιπλέον, οι ομάδες αυτές παρουσιάζουν μεγάλη ικανότητα προσαρμογής των εγκληματικών τους συστημάτων και του τρόπου δράσης τους (modus operandi) λόγω της ευελιξίας τους.
3. Οι τεχνολογικές εξελίξεις όχι μόνο διευκολύνουν το ΤΟC αλλά και ανοίγουν το δρόμο για νέα είδη εγκλημάτων. Για παράδειγμα, οι δραστηριότητες κατά του ηλεκτρονικού "ψαρέματος" (phishing), της τραπεζικής απάτης και των επιθέσεων στον κυβερνοχώρο σε συστήματα πληροφοριών, οι βάσεις δεδομένων και οι προσωπικοί

⁴¹ L 300/42, 11.11.2008, Απόφαση-Πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ από 24-10-2008 του Συμβουλίου για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος.

⁴² WHITE PAPER on transnational organised crime, sel. 17-18, 2015, Council of Europe

υπολογιστές έχουν καταστεί μέρος της καθημερινής εργασίας των υπηρεσιών επιβολής του νόμου.

4. Αν και οι τρομοκρατικές ομάδες και οι διακρατικές οργανωμένες εγκληματικές ομάδες έχουν διαφορετικούς στόχους μακροπρόθεσμα η συνέχεια των εγκληματικών πράξεων τους εξαρτάται από την οικονομική τους δύναμη.

5. Οι ομάδες του οργανωμένου εγκλήματος τείνουν να ειδικεύονται στην παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών, ακόμη και αν εργάζονται σε δίκτυα. Αυτές περιλαμβάνουν την εισαγωγή ναρκωτικών, την απόκρυψη ναρκωτικών, τη διανομή ναρκωτικών και τον εκβιασμό⁴³.

6. Ορισμένες ομάδες οργανωμένου εγκλήματος μοιάζουν με εγκληματικές επιχειρήσεις με υψηλό βαθμό εξειδίκευσης, πολύπλοκες δομές, ενώ άλλες είναι πολύ ευέλικτες και απλές.

7. Το προϊόν του εγκλήματος που αποκτάται μέσω εγκληματικών δραστηριοτήτων είναι η βασική δύναμη των εγκληματικών οργανώσεων. Οι εγκληματικές ομάδες διεισδύουν στη νόμιμη οικονομία προκειμένου να νομιμοποιήσουν τα έσοδά τους και χρησιμοποιούν νομικές οντότητες ως ασπίδα αλλά και ως μέσο για τη διεξαγωγή παράνομων δραστηριοτήτων. Η νυχτερινή ζωή, τα ακίνητα, τα κοσμήματα, τα γραφεία συναλλάγματος, ο χρηματοπιστωτικός τομέας, ο τουρισμός, οι χαρτοπαικτικές λέσχες, οι προμήθειες και οι κατασκευές είναι ανάμεσα στο τομείς που είναι ευάλωτοι στη διείσδυση ομάδων οργανωμένου εγκλήματος. Επανεπενδύοντας τα παράνομα κέρδη μέσω νόμιμων οικονομικών μέσων, οι ομάδες αυτές υπονομεύουν τις νόμιμες εμπορικές δραστηριότητες κατά τρόπο που αντιτίθεται την ελεύθερη αγορά και τον θεμιτό ανταγωνισμό.

8. Οι εγκληματικές ομάδες υποστηρίζονται από ένα ευρύ φάσμα επαγγελματιών, όπως για παράδειγμα δικηγόροι, λογιστές, οικονομικοί σύμβουλοι, διεφθαρμένοι αξιωματούχοι, δικαστές, πολιτικοί και χημικοί. Χωρίς την υποστήριξη αυτών των επαγγελματιών το TOC δεν θα επιτύχει.

9. Η διαφθορά των αρχών με τη δωροδοκία ή την αγορά υπηρεσιών των δημοσίων υπαλλήλων είναι κοινό χαρακτηριστικό των δραστηριοτήτων οργανωμένου εγκλήματος, που χρησιμοποιούνται για να κερδίσουν ατιμωρησία ή να διεισδύσουν στη νόμιμη οικονομία και τα δημόσια ιδρύματα να κάνουν κοινή παράνομη επιχείρηση: πολιτικοί, γραφειοκράτες, μέλη της ασφάλειας και οι υπηρεσίες πληροφοριών, οι αξιωματικοί του στρατού, οι διευθυντές του χρηματοπιστωτικού τομέα, οι δικηγόροι, οι βιομήχανοι, οι

---

⁴³ Kegö W. and Özkan C. (2010), "Countering transnational organized crime. Challenges and countermeasures", Stockholm Paper, Institute for Security & Development Policy, Stockholm, p. 7, available at www.isdp.eu/publications/index.php?option=com_jombib&task=showbib&id=5816.

τραπεζίτες, οι δημοσιογράφοι και οι ιδιοκτήτες μέσωσων ενημέρωσης ή τα μέλη των οικογενειών τους και οι στενοί συγγενείς τους είναι οι καλύτεροι στόχοι για τέτοιες πρακτικές.

Λόγω της φύσης του οργανωμένου εγκλήματος με τη λειτουργία δημιουργία δικτύων σε μία ή περισσότερες, γειτονικές ή και μη χώρες, θα πρέπει να γίνεται διάκριση ανάμεσα στο υπερεθνικό ή διεθνικού οργανωμένο έγκλημα και το διασυνοριακό έγκλημα.

1.3 Διαφορές Διεθνικού ή Υπερεθνικού Εγκλήματος σε σχέση με το Διασυνοριακό Έγκλημα

Ο όρος υπερεθνικό ή διεθνικό έγκλημα (**transnational crime**) αναφέρεται σε όλες εκείνες τις εγκληματικές πράξεις που επεκτείνονται πέρα από τα σύνορα μιας χώρας παραβιάζοντας περισσότερες της μίας έννομες τάξεις, υπό την έννοια ότι η τέλεση, η πρόληψη και οι άμεσες ή έμμεσες συνέπειες των εν λόγω εγκλημάτων αφορούν περισσότερα του ενός κράτη⁴⁴.

Η πρώτη χρήση του όρου υπερεθνικό έγκλημα έγινε στην Γενεύη το 1975, αρκετά νωρίτερα από την έξαρση του φαινομένου στα τέλη της δεκαετίας του 1980 και έπειτα, κατά το Πέμπτο Συνέδριο των Ηνωμένων Εθνών για την Πρόληψη του Εγκλήματος και την Μεταχείριση των Κρατουμένων, όπου ορίστηκε ως η εγκληματική δραστηριότητα που ξεπερνάει τα εθνικά σύνορα και περιλάμβανε τα εγκλήματα που τελούνται υπό τον αλκοολισμό και την χρήση ναρκωτικών ουσιών, την δωροδοκία και τα εγκλήματα του λεγόμενου «λευκού κολάρου», την παράνομη εμπορία έργων τέχνης και πολιτιστικών αγαθών, την λαθρομετανάστευση και τις εχθροπραξίες⁴⁵.

Το διασυνοριακό έγκλημα (**cross-border crime**) ως έννοια τοποθετεί τα μεταξύ κρατών σύνορα ως το κεντρικό σημείο προσδιορισμού της εγκληματικής συμπεριφοράς, προϋποθέτοντας την διάσχιση – υπέρβαση - διέλευσή τους ως απαραίτητο στοιχείο τέλεσης, καθότι η συμπεριφορά αυτή ξεφεύγει από την ζώνη διοικητικής ευθύνης της κεντρικής εξουσίας ενός κράτους: στην έννοια του διασυνοριακού εγκλήματος εμπεριέχονται όχι μόνο τα εγκλήματα που οι δράστες αποσκοπούν στην διάσπαση των συνοριακών γραμμών (π.χ. λαθρεμπόριο) και στον συσχετισμό της εγκληματικής απαξίας της πράξης με την σκοπούμενη διέλευση αλλά και τα εγκλήματα που τυγχάνει να τελούνται επί της συνοριακής γραμμής οριοθέτησης⁴⁶.

⁴⁴ Γεώργιος Δ. Χλούπης (2005), ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΟ & ΥΠΕΡΕΘΝΙΚΟ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟ ΕΓΚΛΗΜΑ, σελ.33

⁴⁵ Γεώργιος Δ. Χλούπης (2005), ο.π., σελ. 39

⁴⁶ Γεώργιος Δ. Χλούπης (2005), ο.π., σελ. 28

Σύμφωνα με τον **FRONTEX**, διασυνοριακό έγκλημα αποτελεί «...οποιαδήποτε σοβαρή μορφή εγκληματικότητας με διασυνοριακή διάσταση που διαπράττεται στα εξωτερικά σύνορα, ή κατά μήκος αυτών ή σχετίζεται με αυτά...»⁴⁷.

Βασικό κριτήριο για τον χαρακτηρισμό μιας παράνομης πράξης ως διασυνοριακού εγκλήματος αποτελεί η θέαση της ίδιας πράξης υπό το πρίσμα της ύπαρξης συνόρων, δηλαδή κατά πόσο η ίδια αυτή πράξη θα θεωρούνταν έγκλημα εάν τα σύνορα μεταξύ κρατών δεν υφίσταντο, με χαρακτηριστικότερα παραδείγματα την λαθρομετανάστευση, το λαθρεμπόριο και τις τελωνειακές παραβάσεις⁴⁸. Αντιθέτως, διασυνοριακά εγκλήματα δε θα πρέπει να θεωρούνται οι μορφές εγκληματικής συμπεριφοράς η τέλεση των οποίων ευνοείται από την ύπαρξη συνόρων, είτε γιατί δυσχεραίνουν ή καθιστούν αδύνατη την καταδίωξη λόγω μορφολογίας εδάφους ή έλλειψης διακρατικών συμφωνιών συνεργασίας, είτε εξαιτίας των διαφορών στην ποιότητα ζωής που παρατηρείται ανάμεσα στις δύο πλευρές των συνόρων, με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας (κλοπές – διαρρήξεις, κλοπές οχημάτων κ.λ.π.): οι εν λόγω εγκληματικές συμπεριφορές ενέχονται στην ευρύτερη κατηγορία του υπερεθνικού εγκλήματος⁴⁹.

Το υπερεθνικό έγκλημα αποτελεί μια πολύ περισσότερο ευρύτερη έννοια από αυτήν του διασυνοριακού εγκλήματος που περιλαμβάνει και καλύπτει τις περιπτώσεις του τελευταίου ενώ χρησιμοποιείται και με μεγαλύτερη συχνότητα στην διεθνή επιστημονική βιβλιογραφία, με αποτέλεσμα η χρήση του όρου διασυνοριακό έγκλημα ως μιας διαφορετικής κατηγορίας εγκληματικής δράσης να καθίσταται περιττή και να δημιουργεί περαιτέρω ερμηνευτικά προβλήματα και δυσκολίες στην άσκηση κοινών αντεγκληματικών πολιτικών και Διεθνούς Συνεργασίας, παρουσιάζοντας ενδιαφέρον μόνο από επιστημονικής απόψεως ως προς την κατανόηση και μελέτη του τρόπου εκδήλωσης ενός ιδιαίτερου κοινωνικού φαινομένου⁵⁰.

Ένεκα της αμερικανικής επιρροής, τα **Κράτη-Μέλη**⁵¹ της Ε.Ε. σκέφτηκαν να χρησιμοποιήσουν τον όρο «**Transnational Organized Crime**» (διεθνικό ή υπερεθνικό Οργανωμένο Έγκλημα) αντί των όρων: εμπόριο ναρκωτικών, ξέπλυμα χρήματος και παράνομη διακίνηση ανθρώπων, ωστόσο πολλά κράτη μέλη δεν υιοθέτησαν την

⁴⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/1624 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14^{ης} Σεπτεμβρίου 2016, για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 863/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου και της απόφασης 2005/267/ΕΚ του Συμβουλίου, L 251/1, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 16.9.2016, άρθρο 2

⁴⁸ Γεώργιος Δ. Χλούπης (2005), ο.π., σελ. 29

⁴⁹ Γεώργιος Δ. Χλούπης (2005), ο.π., σελ. 31

⁵⁰ Γεώργιος Δ. Χλούπης (2005), ο.π., σελ. 37

⁵¹ Εφεξής Κ-Μ

παραπάνω γραμμή, αλλά ορίζουν τις δραστηριότητες αυτές ως «**Σοβαρή Εγκληματικότητα**» (**Serious Crime**), καθότι δεν μπορεί να αποδειχτεί σε καμία περίπτωση άμεσα η οργανωτική υποδομή της κάθε εγκληματικής συμπεριφοράς⁵².

Υπερεθνικός είναι σαφώς και ο χαρακτήρας των Διεθνών Εγκλημάτων, ωστόσο αυτά διαχωρίζονται από την έννοια του υπερεθνικού καθότι τα Διεθνή Εγκλήματα δεν αντιμετωπίζονται ως παράνομες συμπεριφορές μόνο από ορισμένες εσωτερικές έννομες τάξεις αλλά από το σύνολο της διεθνούς κοινότητας που τα αποδοκιμάζει καθότι αποτελούν παραβάσεις γενικά παραδεδεγμένων κανόνων του Διεθνούς Δικαίου που προστατεύουν οικουμενικές και παγκόσμιες αξίες της ανθρωπότητας, με παραδείγματα τα εγκλήματα πολέμου, την πειρατεία σε ανοικτές θάλασσες, το δουλεμπόριο κ.λ.π., χωρίς απαραίτητα οι συγκεκριμένες παράνομες συμπεριφορές να αποτελούν μέρη μιας ευρύτερης οργανωμένης εγκληματικής δραστηριότητας⁵³.

Σύμφωνα με την **INTERPOL**, το σύγχρονο Διεθνικό Οργανωμένο Έγκλημα βρίσκεται σε φάση μετασχηματισμού, με τις παραδοσιακές οικογενειακού τύπου δομές με σφιχτή κληρονομική ιεραρχία να δίνουν σταδιακά την θέση τους σε νέα ευέλικτα και χαλαρότερα δίκτυα που μεταβάλλουν συνεχώς τον τρόπο δράσης τους, προσαρμοζόμενα στα κελεύσματα των εποχών με βάση την ζήτηση των παράνομων αγαθών, τις εγκληματικές ευκαιρίες και τα κίνητρα κέρδους, με τις νέες τεχνολογίες συναλλαγών και επικοινωνιών να ευνοούν την μεγαλύτερη εξάπλωση του φαινομένου, δυσχεραίνοντας την ικανότητα των αρχών επιβολής του νόμου να το καταπολεμήσουν⁵⁴.

Η οργανωμένη εγκληματικότητα μεταλλάχτηκε ιδιαίτερα την τελευταία δεκαετία του 20ου αιώνα σε ένα σύγχρονο κοινωνικό μοντέλο, εκμεταλλευόμενη ένα πλήθος παραγόντων (οικονομικών, πολιτικών, κοινωνικών, τεχνολογικών) που συνέδραμαν ουσιαστικά στην ανάπτυξή της: η διευκόλυνση των διεθνών μεταφορών και το άνοιγμα συνόρων, η επικράτηση του καπιταλισμού και η απελευθέρωση των αγορών με την γιγάντωση των εμπορικών συναλλαγών, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη των διεθνών επικοινωνιών, τον εκσυγχρονισμό των διατραπεζικών συναλλαγών και της χρήσης του κυβερνοχώρου ως πλατφόρμας μεταφοράς χρήματος, οδήγησαν στην δημιουργία και

---

⁵² James Sheptycki, Hager Ben Jaffel, Didier Bigo, «International Organised Crime in the European Union», European Parliament's Directorate General for International Policies – Policy Department C: Citizens' Rights and Constitutional Affairs – Civil Liberties, Justice and Home Affairs, Brussels, November 2011, σελ. 10

⁵³ Γεώργιος Δ. Χλούπης (2005), ο.π., σελ. 90

⁵⁴ INTERPOL, Global Strategy On Organized and Emerging Crime Summary, INTERPOL General Secretariat, Lyon, February 2017, σελ.4

εξέλιξη μιας παγκόσμιας εγκληματικής παράνομης αγοράς και μιας εδραίωσης της υπερεθνικής δυναμικής του Οργανωμένου Εγκλήματος⁵⁵.

Ταυτόχρονα, το Σκοτεινό Δίκτυο (**Dark Web**) αποτελεί την νεότερη πλατφόρμα δράσης του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος, με την τεχνολογία να λειτουργεί ως καταλύτης στις νέες εγκληματικές τάσεις, διευκολύνοντας το διασυνοριακό έγκλημα και την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, παρέχοντας μια ασφαλή ανωνυμία στους δράστες και ένα πλήθος δυσκολιών στις διωκτικές αρχές, με πλήρη ασάφεια δικαιοδοσίας, ολική σύγκρουση αρμοδιοτήτων δίωξης από πλευράς διωκτικών αρχών και παντελή έλλειψη νομοθετικών πλαισίων που διέπουν την λειτουργία του⁵⁶.

1.4 Διεθνικό ή Υπερεθνικό Έγκλημα και Ευρωπαϊκή Ένωση

Το Διεθνικό Οργανωμένο Έγκλημα πλέον βρίσκεται σε κάθε ευρωπαϊκή χώρα ανεξάρτητα με τον βαθμό ανάπτυξης της, εμφανίζοντας τάσεις εξάπλωσης, με τις αρχικά ομογενείς εθνικές ομάδες αλλοδαπής προέλευσης να δίνουν την θέση τους σε ετερογενείς ομάδες διαφόρων εθνικοτήτων και επιχειρηματικού προσανατολισμού, που προωθούν την αμοιβαία συνεργασία μεταξύ τους, ενώ όλο μεγαλύτερη εμφανίζεται η δράση εγκληματικών οργανώσεων προερχομένων από χώρες εκτός Ε.Ε., ιδίως από Βαλκάνια και Ανατολική Ευρώπη⁵⁷.

Όσον αφορά στην κατάσταση του Οργανωμένου Εγκλήματος στην Ευρώπη, μία καλή εικόνα μας δίνει η SOCTA 2017, δηλαδή η Ανάλυση Απειλής από το Σοβαρό και Οργανωμένο Έγκλημα (**Serious Organized Crime Threat Assessment**), συνταχθείσα από την EUROPOL και πάνω στην οποία εδράζεται η αντεγκληματική πολιτική της Ε.Ε. για τα έτη 2018-2021⁵⁸. Σύμφωνα με την ανάλυση αυτή:

- Οι Αρχές της Ε.Ε. έχουν θέσει στο στόχαστρο περισσότερες από 5000 Οργανωμένες Εγκληματικές Ομάδες που δρουν σε Διεθνές Επίπεδο και επηρεάζουν άμεσα τα κράτη – μέλη της Ε.Ε, στις οποίες ενέχονται άτομα από 180 χώρες.
- Μολονότι η πλειονότητα των υπό έρευνα εγκληματικών ομάδων απαρτίζεται από μέλη που ανήκουν σε περισσότερες από μια εθνικότητες, η πλειοψηφία των δραστών (60%) είναι πολίτες των κρατών – μελών της Ε.Ε.

⁵⁵ Γεώργιος Δ. Χλούπης (2005), ο.π., σελ. 240

⁵⁶ Matthew Robert Shillito, «Untangling the ‘Dark Web’: an emerging technological challenge for the criminal law», *Information & Communications Technology Law*, 28:2, 2019, σελ. 186

⁵⁷ Γεώργιος Δ. Χλούπης (2005), ο.π., σελ. 302

⁵⁸ Europol, European Union Serious Organized Crime Threat Assessment (SOCTA) 2017 – Crime in the Age of Technology, Europol, The Hague, 2017, σελ. 9

- Οι περισσότερες εγκληματικές οργανώσεις διατηρούν την κάθετη ιεραρχική δομή, ωστόσο ένα ποσοστό 30-40% εμφανίζει οριζόντια οργάνωση με χαλαρότερους δεσμούς μεταξύ των μελών. Παράλληλα, ένα 20% των εγκληματικών οργανώσεων εμφανίζει βραχυχρόνια λειτουργία η οποία αφορά την εκτέλεση ενός μόνο συγκεκριμένου εγκληματικού σκοπού. Σε ορισμένους τομείς εγκληματικής δραστηριότητας και ιδίως στο ηλεκτρονικό έγκλημα, παρατηρείται η τάση για κατακερματισμό της δομής των εγκληματικών οργανώσεων με την εμφάνιση μικρών ευέλικτων ομάδων ή ατομικής δράσης.

- Το 76% των εγκληματικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο έδαφος της E.E. αποτελείται από σύνθεση περισσότερων των έξι ατόμων.

- Το 70% των εγκληματικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο έδαφος της E.E., δραστηριοποιούνται γενικά σε περισσότερες των τριών χώρες, ενώ το 10% σε περισσότερες από επτά χώρες.

- Το 45% των εγκληματικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο έδαφος της E.E. ενέχονται σε πολλαπλές εγκληματικές δραστηριότητες.

- Παρατηρείται η ύπαρξη εγκληματιών (των καλούμενων Crime Experts) που μέσω του διαδικτύου παρέχουν τις εξειδικευμένες υπηρεσίες τους ad hoc και κατόπιν αμοιβής χωρίς να υπάγονται ή να λογοδοτούν στις παραδοσιακές εγκληματικές οργανώσεις (Crime-as-a-Service - CaaS).

- Οι κύριοι μηχανισμοί που διευκολύνουν το Οργανωμένο Έγκλημα στην Ευρώπη είναι το ξέπλυμα χρήματος, η πλαστογραφία πιστοποιητικών και το διαδικτυακό εμπόριο των παρανόμων αγαθών.

- Η παράνομη διακίνηση ναρκωτικών ουσιών αποτελεί την κυριότερη δραστηριότητα των οργανωμένων εγκληματικών ομάδων, με την παράνομη διακίνηση μεταναστών να ακολουθεί στην δεύτερη θέση. Επίσης, σημαντικό μερίδιο καταλαμβάνουν τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας και το ηλεκτρονικό έγκλημα, ενώ όλο και αυξανόμενη εμφανίζεται η εμπορία ανθρώπων με σκοπό την εργασιακή εκμετάλλευση, σε συνάφεια με την μεταναστευτική κρίση.

- Η χρήση βίας δεν αποτελεί συνήθη δραστηριότητα των εγκληματικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο έδαφος της E.E. παρά μόνο για την επιβολή μεταξύ των μελών ή μεταξύ αντιπάλων ομάδων, καθότι θεωρείται ότι η υπερβολική βία προσελκύει περισσότερο εύκολα την αστυνομική έρευνα.

- Τα κέρδη των εγκληματικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο έδαφος της E.E. στον τομέα της διακίνησης ναρκωτικών ουσιών ανέρχονται σε 24 δις

Ευρώ το έτος. Εκ των ανωτέρω, 5,7 δις ευρώ θεωρείται το ετήσιο κέρδος των εγκληματικών οργανώσεων που διακινούν κοκαΐνη από την Λατινική Αμερική προς την Ε.Ε.

- Το 35% των εγκληματικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο έδαφος της Ε.Ε. ενέχονται σε παράνομη διακίνηση ναρκωτικών ουσιών. Από τις εν λόγω εγκληματικές οργανώσεις, το 75% διακινεί περισσότερες από μια ναρκωτικές ουσίες, ενώ το 65% ασχολείται εκτός από την διακίνηση ναρκωτικών ουσιών και με έτερες εγκληματικές δραστηριότητες.

- Παρά την διασύνδεση ορισμένων εκ των δραστών των τρομοκρατικών επιθέσεων σε Παρίσι (Νοέμβριος 2015) και Βρυξέλες (Μάρτιος 2016) με οργανωμένη εγκληματική δραστηριότητα παράνομης διακίνησης ναρκωτικών ουσιών, οι ρόλοι τους δεν θεωρούνται κρίσιμοι αλλά περιφερειακοί και συνεπώς δεν προκύπτει κάποια ουσιώδης σύνδεση των εγκληματικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο έδαφος της Ε.Ε. με τρομοκρατικές δράσεις.

Στη συνέχεια θα παρουσιαστούν οι βασικές πολιτικές-στρατηγικές της Ε.Ε. για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος.

·
·

Κεφάλαιο 2: Πολιτικές-στρατηγικές της Ε.Ε για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος

Η αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας αποτέλεσε για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του 70' κυρίως όμως κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 90' και μέχρι σήμερα, τη δικαιολογητική βάση για την υιοθέτηση μιας σειράς πρωτοβουλιών στο χώρο του ποινικού δικαίου⁵⁹ μάλιστα σε μια εποχή που δεν είχε ακόμη μεταβιβαστεί ποινική εξουσία στα ευρωπαϊκά όργανα, διαδραματίζοντας το ρόλο «ενοποιητικών μοχλών ή κινητηρίων αξόνων» για την ανάπτυξη κοινών πολιτικών στον ευρύτερο τομέα της πρόληψης και της καταστολής του εγκλήματος⁶⁰.

Όπως προαναφέρθηκε τα οργανωμένα εγκληματικά δίκτυα δεν περιορίζονται μόνο στην επικράτεια ενός Κράτους-Μέλους αλλά και σε άλλα Κ-Μ με αποτέλεσμα να αυξάνεται ολοένα και περισσότερο η διασυνοριακή φύση του οργανωμένου εγκλήματος. Λόγω της πολύ καλής οργάνωσης και δομής αυτών των δικτύων καθίσταται δυσχερής αν όχι ανέφικτη η αντιμετώπισή τους από το κάθε κράτος ξεχωριστά. Συνεπώς η Ευρωπαϊκή Ένωση από τις αρχές της δεκαετίας του '90 έως και σήμερα αναλαμβάνει πρωτοβουλίες προς την κατεύθυνση καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος αποσκοπώντας παράλληλα στην «ενίσχυση» της **αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας** στο συγκεκριμένο τομέα. Επιπλέον λόγω της αλματώδους ανάπτυξης της τεχνολογίας την οποία τα οργανωμένα εγκληματικά δίκτυα χρησιμοποιούν προκειμένου να αποφεύγουν τον εντοπισμό τους από τις διωκτικές αρχές η Ευρωπαϊκή Ένωση καλύπτει πλέον και τις νέες αυτές διαστάσεις του οργανωμένου εγκλήματος και ιδίως την εγκληματικότητα στον κυβερνοχώρο και τα εγκλήματα κατά του περιβάλλοντος⁶¹.

Η υλοποίηση του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης δημιουργήθηκε με σκοπό να εξασφαλίσει την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και να προσφέρει στους πολίτες ένα υψηλό επίπεδο προστασίας. Περιλαμβάνει

⁵⁹ Τις βασικές κατευθυντήριες γραμμές αυτού του είδους της αντιτρομοκρατικής νομοθεσίας είχαν ήδη σκιαγραφήσει διάφορες συνελεύσεις του ΟΗΕ περιφερειακές συνελεύσεις, αλλά και συνθήκες στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΟΟΣΑ, που σχετίζονταν με τον έλεγχο του διακρατικού οργανωμένου εγκλήματος, της νομιμοποίησης των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, του οικονομικού εγκλήματος, της παράνομης μετανάστευσης και της αφανούς οικονομίας.

⁶⁰ Ελισάβετ Συμεωνίδου-Καστανίδου, Οι πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος, ΠοινΔικ, 2004, σελ. 191 και της ίδιας, Οι πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος, Εισήγηση στο πλαίσιο τριήμερου σεμιναρίου για το οργανωμένο έγκλημα που διοργάνωσε ο Τομέας Ποινικών και Εγκληματολογικών Σπουδών του ΑΠΔ τον Δεκέμβριο του 2005, http://www.intellectum.org/articles/issues/intellectum1/p025037_%28kastanidou%29.pdf, σελ. 1-32.

⁶¹ http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_organised_crime/index_el.htm

πολιτικές που απλώνονται από τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης μέχρι τη δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις και τη συνεργασία των αστυνομικών αρχών. Καλύπτει επίσης τις πολιτικές για το άσυλο και τη μετανάστευση και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας (καταπολέμηση της τρομοκρατίας, του οργανωμένου εγκλήματος, του ηλεκτρονικού εγκλήματος, της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών, της εμπορίας ανθρώπων, των παράνομων ναρκωτικών, κλπ.) καθώς επίσης και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα⁶².

Η δημιουργία του χώρου δικαιοσύνης, ελευθερίας και ασφάλειας στηρίζεται στα **προγράμματα του Τάμπερε** (1999-04), **της Χάγης** (2004-09) και της **Στοκχόλμης** (2010-14). Βασίζεται στον **τίτλο V της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, από τον οποίο και προκύπτουν οι ρυθμίσεις για το «Χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης»⁶³.

Στο άρθρο 4 παρ. 2 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζεται μεταξύ άλλων ρητά ότι «Η Ένωση (...) σέβεται τις ουσιώδεις λειτουργίες του κράτους, ιδίως δε τις λειτουργίες που αποβλέπουν στη διασφάλιση της εδαφικής ακεραιότητας, τη διατήρηση της δημόσιας τάξης και την προστασία της εθνικής ασφάλειας. Ειδικότερα, η εθνική ασφάλεια παραμένει στην ευθύνη κάθε κράτους μέλους»⁶⁴. Επιπλέον, το άρθρο 72 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ επιβεβαιώνει ότι τα κράτη μέλη φέρουν πρωτίστως την ευθύνη για την εσωτερική τους δημόσια τάξη και ασφάλεια, με τις ευρωπαϊκές πολιτικές να λειτουργούν υπό την αρχή της επικουρικότητας και συμπληρωματικά στην δράση των αρχών των κρατών μελών⁶⁵.

Συνεπώς, οι επιχειρησιακές δραστηριότητες, όπως η δίωξη των εγκληματιών, παραμένουν στην αρμοδιότητα των κρατών - μελών, οπότε ο απώτερος στόχος της ΕΕ είναι να συνδράμει αυτές ουσιαστικά στην καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος παρέχοντας διάφορα εργαλεία, όπως η συλλογή αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων για την εγκληματικότητα και η παροχή εκθέσεων ανάλυσης, καθώς επίσης και η δημιουργία δικτύων για την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών⁶⁶.

⁶² <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/150/an-area-of-freedom-security-and-justice-general-aspects>

⁶³ https://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/justice_freedom_security.html?locale=el&root_default=SUM_1_CODED%3D23

⁶⁴ Συνθήκη της Λισσαβόνας για την τροποποίηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 306/01, 17.12.2007, άρθρο 4 ΣΕΕ

⁶⁵ Δέσποινα Αναγνωστοπούλου, «Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης», στο Βασίλειος Χριστιανός (επιμ.), Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ : κατ' άρθρο ερμηνεία, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2012, σελ. 430

⁶⁶ https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/fight_against_organized_crime.html

Οι σχετικές κοινές πρωτοβουλίες που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα μπορούσαν να καταταχθούν σχηματικά σε πέντε επιμέρους άξονες: **1)** στην ενοποίηση της αστυνομικής δράσης, **2)** στην ενεργό κινητοποίηση ομάδων ιδιωτών, όπως τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, οι συμβολαιογράφοι και οι δικηγόροι, που απέκτησαν ρόλο και αναγκαστική συμμετοχή στη διαδικασία δίωξης πράξεων είτε τρομοκρατίας είτε σχετιζόμενων με το οργανωμένο έγκλημα, **3)** στην προσέγγιση των κυρωτικών κανόνων, **4)** στην εντατικοποίηση των ενεργειών για εντοπισμό και δήμευση των προϊόντων του εγκλήματος και **5)** στην ανάπτυξη της δικαστικής συνεργασίας⁶⁷.

2.1 Συνθήκη του Μάαστριχτ

Συνθήκη του Μάαστριχτ (η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία υπογράφηκε στο Μάαστριχτ στις 7 Φεβρουαρίου 1992 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου 1993).

Με τη Συνθήκη του Maastricht⁶⁸ η Ευρωπαϊκή Ένωση εκτός από οικονομική και νομισματική, που ήταν ως τότε, μετατράπηκε και σε πολιτική ένωση⁶⁹. Άμεσα η καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος ιεραρχήθηκε από την Ε.Ε ως μία από τις πρώτες προτεραιότητές της, αφού η δράση του θεωρήθηκε απειλητική για τις δομές της. Η συνθήκη του Μάαστριχτ εκχώρησε στην Ένωση που δημιουργήθηκε, δυνάμει της Συνθήκης αυτής, ορισμένες αρμοδιότητες, οι οποίες διακρίνονται σε τρεις μεγάλες ομάδες που συνήθως αναφέρονται ως «**πυλώνες**»: ο πρώτος «**πυλώνας**» αποτελούταν από τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και παρείχε το πλαίσιο εντός του οποίου ασκούνταν από τα κοινοτικά θεσμικά όργανα οι αρμοδιότητες σε τομείς που διέπονταν από τη Συνθήκη, για τους οποίους τα κράτη μέλη είχαν μεταβιβάσει την κυριαρχία τους· ο δεύτερος «**πυλώνας**» ήταν η **κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας** που προβλέπονταν στον Τίτλο V της Συνθήκης· και ο τρίτος «**πυλώνας**» ήταν η συνεργασία στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων που προβλέπονταν στον Τίτλο VI της Συνθήκης. Οι διατάξεις των Τίτλων V και VI προέβλεπαν διακυβερνητική συνεργασία, η οποία βασιζόταν στα κοινά θεσμικά όργανα και ενισχυόταν με ορισμένα υπερεθνικά

⁶⁷ Ελισάβετ Συμεωνίδου-Καστανίδου, Οι πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος, ό.π., σελ. 191 – 195.

⁶⁸ <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/el/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/maastricht-treaty>

⁶⁹ Βλ. Π. Δ. Δαγτόγλου, Βασικά στοιχεία της Συνθήκης του Maastricht – Μια κριτική ανάλυση, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή, 1993, σελ. 20 επ.

στοιχεία, όπως η συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και η διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Στα πλαίσια του δεύτερου πυλώνα, η Ένωση είχε ως αποστολή να καθορίζει και να εφαρμόζει, με διακυβερνητικές μεθόδους, μια **κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ)**. Τα κράτη μέλη όφειλαν να υποστηρίζουν την πολιτική αυτή ενεργά και ανεπιφύλακτα, σε πνεύμα καλής πίστης και αμοιβαίας αλληλεγγύης. Στόχοι της πολιτικής αυτής ήταν, μεταξύ άλλων: η προστασία των κοινών αξιών, των θεμελιωδών συμφερόντων, της ανεξαρτησίας και της ακεραιότητας της Ένωσης, σύμφωνα με τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, η ενίσχυση της ασφάλειας της Ένωσης με κάθε τρόπο, η προώθηση της διεθνούς συνεργασίας, η ανάπτυξη και η ενίσχυση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.

Στα πλαίσια του τρίτου πυλώνα καθήκον της Ε.Ε. ήταν να αναλάβει κοινή δράση στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων με διαδικασίες διακυβερνητικής συνεργασίας ώστε να παρέχει στους πολίτες υψηλό επίπεδο ασφάλειας εντός ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Η συνεργασία αυτή κάλυπτε τους ακόλουθους τομείς: — τους κανόνες κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων της Κοινότητας και ενίσχυση των ελέγχων· — την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, της σοβαρής εγκληματικότητας, της διακίνησης ναρκωτικών και της απάτης διεθνούς κλίμακας· — τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές και αστικές υποθέσεις. τη δημιουργία μιας Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Europol) εξοπλισμένης με ένα σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των εθνικών αστυνομικών αρχών· — την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης· — μια κοινή πολιτική ασύλου.

Οι δύο προαναφερθέντες πυλώνες έθεσαν ως νέους στόχους, την ανάπτυξη στενής συνεργασίας αφενός και αφετέρου την επιδίωξη μέσω αυτής ακριβώς αυτής της συνεργασίας την μακροπρόθεσμη πολιτική ενοποίηση και ολοκλήρωση⁷⁰.

2.2 Συνθήκη του Άμστερνταμ

Συνθήκη του Άμστερνταμ (Η Συνθήκη του Άμστερνταμ, τροποποίησε τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις ιδρυτικές Συνθήκες των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

⁷⁰ Νίκος Μούσης (2008), ο.π., σελ. 146

και ορισμένες συναφείς πράξεις⁷¹, υπογράφηκε στο Άμστερνταμ στις 2 Οκτωβρίου 1997 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαΐου 1999).

Με τη συνθήκη του Άμστερνταμ η διακυβερνητική συνεργασία στους τομείς της αστυνομικής και της δικαστικής συνεργασίας ενισχύθηκε με τον καθορισμό συγκεκριμένων στόχων και καθηκόντων και με τη δημιουργία νέου νομοθετικού μέσου που προσομοιάζει στην οδηγία. Τα μέσα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας αναπτύχθηκαν μεταγενέστερα, ιδίως με τη δημιουργία του νέου μέσου, της κοινής στρατηγικής, του νέου αξιώματος, του «Γενικού Γραμματέα του Συμβουλίου αρμόδιου για την ΚΕΠΠΑ», και της νέας δομής, της «Μονάδας Σχεδιασμού Πολιτικής και Έγκαιρης Προειδοποίησης».

Για πρώτη φορά, οι Συνθήκες περιέλαβαν γενικές διατάξεις οι οποίες επέτρεπαν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, σε ορισμένα κράτη μέλη, να αξιοποιήσουν τα κοινά θεσμικά όργανα για να οργανώσουν μια στενότερη συνεργασία μεταξύ τους. Η δυνατότητα αυτή προστέθηκε στις περιπτώσεις ενισχυμένης συνεργασίας που διέπονται από ειδικές διατάξεις, όπως η Οικονομική και Νομισματική Ένωση, **η δημιουργία χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης** και η ενσωμάτωση του κεκτημένου της συνεργασίας «Σένγκεν».

Επιπλέον με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ έγινε προσπάθεια τόνωσης της διακρατικής συνεργασίας στα θέματα του οργανωμένου εγκλήματος καθώς ήδη είχε παρατηρηθεί η έντονη διασυνοριακή φύση του. Η αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις (Τίτλος IV) στόχευε στην πρόληψη και την καταπολέμηση της οργανωμένης εγκληματικότητας με συγκεκριμένες προβλέψεις⁷². Με την εν λόγω συνθήκη ενσωματώθηκε στην κοινοτική έννομη τάξη το «**κεκτημένο Σένγκεν**» το οποίο αποτελούσε το πλαίσιο μιας συνεργασίας μεταξύ των περισσότερων Κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για τη βαθμιαία κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα.

Με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ μεταφέρθηκαν στον πρώτο πυλώνα οι εξής τομείς: ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, έλεγχος των εξωτερικών συνόρων, άσυλο, μετανάστευση και προστασία των δικαιωμάτων των υπηκόων τρίτων χωρών, δικαστική συνεργασία σε αστικά θέματα. Ο τρίτος πυλώνας μετασχηματίστηκε πλέον σε κοινοτική δράση με την ονομασία «**Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης**», αποκτώντας

⁷¹ ΕΕ C 340 της 10.11.1997, σ. 115.

⁷² Άρθρο 3 παρ. στ. ε' της Συνθήκης του Amsterdam στο οποίο προβλέπεται ότι η από κοινού δράση για τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την προοδευτική θέσπιση μέτρων για τον καθορισμό ελάχιστων κανόνων, που θα αφορούν τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης των αξιοποιούνων πράξεων και τις ποινές στους τομείς της οργανωμένης εγκληματικότητας, της τρομοκρατίας και της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών.

πλέον μια ιδιαίτερη δυναμική και σημασία καθότι στον τομέα αυτόν διαμορφώνονται και αναπτύσσονται τα σημαντικότερα πεδία νομοπαρασκευαστικής πολιτικής στην πορεία για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, με κυριότερα την διέλευση των εξωτερικών και εσωτερικών συνόρων, την αστυνομική και δικαστική συνεργασία, τα προσφυγικά –μεταναστευτικά ζητήματα και τα ζητήματα ασύλου, ήτοι θέματα που άπτονται του άμεσου ενδιαφέροντος των Ευρωπαίων Πολιτών⁷³. Στο επίκεντρο του Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης τέθηκε ο Ευρωπαίος πολίτης, ήτοι ο «homo civitatis» και όχι ο «homo economicus» μέσα από την διάσταση της ενιαίας αγοράς⁷⁴.

Η εγκαθίδρυση του Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης αποτέλεσε ένα από τα πλέον μεγαλεπήβολα σχέδια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα πλαίσια του οποίου προβλέπεται η δημιουργία ενός περιβάλλοντος ελεύθερης και χωρίς περιορισμούς κυκλοφορίας των πολιτών, η ανάπτυξη ενός χώρου Ασφάλειας για τον Ευρωπαίο Πολίτη που συνεπάγεται την πρόληψη και καταπολέμηση οποιασδήποτε εσωτερικής απειλής στρέφεται εναντίον του, καθώς και η ανάδειξη ενός χώρου δικαστικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών τόσο σε αστικές όσο και σε ποινικές υποθέσεις⁷⁵.

Κατά μια άποψη, ο Χώρος δημιουργήθηκε ως αποτέλεσμα ενός spill-over effect, ήτοι της υπερχειλίσης που προέκυψε από το έλλειμμα ασφαλείας που δημιουργήθηκε εξαιτίας της ενιαίας εσωτερικής αγοράς και της ελεύθερης διακίνησης των προσώπων με την οποία η τελευταία συνδέονταν⁷⁶.

2.2.1. Σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος (1997)

Μετά την υπογραφή της Συνθήκης του Άμστερνταμ, το 1997, εκδόθηκε το πρώτο ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος που

⁷³ Στέλιος Περράκης, «Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε Κίνηση: Μια Εισαγωγική Κριτική Θεώρηση», στο Στέλιος Περράκης (επιμ.), Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ε.Ε., Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2007, σελ. 7

⁷⁴ Δέσποινα Αναγνωστοπούλου, «Ο Χώρος Ελευθερίας Ασφάλειας και Δικαιοσύνης και ο Ευρωπαίος Πολίτης», στο Δ. Αναγνωστοπούλου (επιμ.), Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου που συνδιοργανώθηκε από την Έδρα Jean Monnet και το Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, Θεσσαλονίκη, 14 – 16 Φεβρουαρίου 2013, σελ. 76

⁷⁵ Γεώργιος Κασσιμάτης, «Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Ενιαίος Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης», στο Στέλιος Περράκης (επιμ.), Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ε.Ε., Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2007 σελ. 28

⁷⁶ Δέσποινα Αναγνωστοπούλου (2012), ο.π., σελ. 415

καταρτίστηκε κατόπιν συνεχών διαβουλεύσεων από ειδική Ομάδα Υψηλού Επιπέδου που συγκροτήθηκε για το σκοπό αυτό από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο⁷⁷.

Το εν λόγω Σχέδιο Δράσης περιλάμβανε μια σειρά μέτρων σχετικά με τις εγκληματικές οργανώσεις, την νομιμοποίηση προϊόντων εγκλήματος, την ανάκτηση παρανόμως κτηθέντων περιουσιακών στοιχείων και την αμοιβαία δικαστική συνδρομή, υπό την μορφή της υιοθέτησης αποφάσεων – πλαισίου (άρθρο 34 παρ. 2 ΣΕΕ), οι οποίες δεσμεύουν ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα τα κράτη - μέλη, αφήνοντας στην δική τους ευχέρεια και στην αρμοδιότητα των εθνικών τους αρχών την επιλογή του τύπου και των κατάλληλων μέσων με το οποίο θα το επιδιώξουν, με κοινή προσπάθεια για υιοθεσία μιας κοινής γραμμής και προσέγγισης ως προς την ποινικοποίηση της συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση και την θέσπιση ποινικής ευθύνης των νομικών προσώπων⁷⁸.

Έχοντας υπόψιν το εν λόγω Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος, το Συμβούλιο εξέδωσε γενικόλογο ψήφισμα που ενθάρρυνε την συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και την ανάγκη για ουσιώδη ανταλλαγή πληροφοριών και λήψη νέων καινοτόμων μέτρων, χωρίς να προβαίνει σε περαιτέρω λεπτομέρειες⁷⁹.

Προκειμένου να διευκολυνθεί η εφαρμογή και η παρακολούθηση του προαναφερθέντος σχεδίου, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θέσπισε για την περίοδο 1998-2002 πρόγραμμα χρηματοδότησης με την επωνυμία «Falcone». Μέσω του προγράμματος χρηματοδοτούταν οι αρμόδιες αρχές καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος στους τομείς της κατάρτισης, της βελτίωσης των επιχειρησιακών δυνατοτήτων και μεθόδων, των συναντήσεων – σεμιναρίων και κοινών πρακτικών εξασκήσεων, της έρευνας και των εξειδικευμένων μελετών (συμπεριλαμβανομένων των μελετών σκοπιμότητας και αξιολόγησης), της διάδοσης και ανταλλαγής των πληροφοριών καθώς και κάθε άλλης δράσης που θα μπορούσε να συμβάλλει σημαντικά στην εφαρμογή του γενικότερου Σχεδίου Δράσης⁸⁰.

⁷⁷ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Σχέδιο Δράσης για την Καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος (που υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο στις 28 Απριλίου 1997), Πράξεις εγκριθείσες δυνάμει του άρθρου VI της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ΕΕ C 251/01, 15.08.1997.

⁷⁸ Διονύσιος Σπινέλλης, «Η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις στην Ε.Ε.», στο Στέλιος Περράκης (επιμ.), Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ε.Ε., Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2007, σελ. 314.

⁷⁹ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Ψήφισμα του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1998 για την πρόληψη του Οργανωμένου Εγκλήματος ενόψει της καθιέρωσης μιας ευρείας στρατηγικής για την καταπολέμησή του, Πράξεις εγκριθείσες δυνάμει του άρθρου VI της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 98/C 408/01, 29.12.1998

⁸⁰ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Κοινή Δράση της 19ης Μαρτίου 1998 που θεσπίζει το Συμβούλιο βάσει του άρθρου K.3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση για την εκπόνηση προγράμματος ανταλλαγής, κατάρτισης και συνεργασίας με προορισμό τους αρμόδιους της δράσης κατά της οργανωμένης

Στα πλαίσια του εν λόγω σχεδιασμού, τα επόμενα χρόνια εκδόθηκαν πλήθος Αποφάσεις – Πλαίσια σχετικά με την διαχείριση και ποινική αντιμετώπιση επιμέρους δραστηριοτήτων που αφορούσαν την εν γένει οργανωμένη εγκληματική δραστηριότητα, όπως λ.χ. η παραχάραξη ενόψει της εισαγωγής σε κυκλοφορία του ευρώ⁸¹, το ξέπλυμα χρήματος⁸², η εμπορία ανθρώπων⁸³ και η παιδική πορνογραφία⁸⁴.⁸⁵

2.3 Πρόγραμμα του Τάμπερε

Ένα από τα προγράμματα στο οποίο στηρίχθηκε ο Χώρος Ελευθερίας Ασφάλειας και Δικαιοσύνης ήταν το πρόγραμμα του Τάμπερε (1999-2004). Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε (1999) θεσπίστηκε το πρώτο πολυετές πρόγραμμα Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων⁸⁶ της Ε.Ε για την περίοδο 1999-2004.

Στο Τάμπερε τη Φινλανδία τέθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο οι προσανατολισμοί και οι προτεραιότητες της κοινής πολιτικής για την ανάπτυξη του Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης στο εσωτερικό της Ένωσης ιδίως μέσω της διευκόλυνσης πρόσβασης των πολιτών στην δικαιοσύνη όλων των κρατών μελών, της ανάπτυξης συνεργασίας των αρμόδιων αρχών για την καταπολέμηση του εγκλήματος και την εφαρμογή κοινής πολιτικής ασύλου και μετανάστευσης⁸⁷.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε αποτελεί τομή για την θεμελίωση του Ενιαίου Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης, καθότι εκεί τα κράτη – μέλη υιοθέτησαν έναν νέο οδικό χάρτη, που ονομάστηκε «**Πρόγραμμα του Τάμπερε**», στην βάση του οποίου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εισηγήθηκε συγκεκριμένα μέτρα που θα έπρεπε να υλοποιηθούν, θέτοντας μάλιστα προθεσμίες για την τήρησή τους και τηρώντας έναν επίσημο πίνακα καταγραφής της πορείας των εργασιών και του βαθμού συμμόρφωσης και υλοποίησης του προγράμματος από τα κράτη μέλη, επισημαίνοντας τυχόν καθυστερήσεις και συμβάλλοντας στην διαφάνεια και την αποτελεσματικότητα του Προγράμματος⁸⁸.

Οι γενικότεροι στόχοι του εν λόγω Προγράμματος ήταν: **(α)** η επίτευξη συμφωνίας για τη θέσπιση κοινής πολιτικής ασύλου και μετανάστευσης της Ε.Ε., **(β)** το ενιαίο

εγκληματικότητας (πρόγραμμα FALCONE), Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 98/245/ΔΕΥ L99/8, 31.03.1998

⁸¹ ΕΕ L 140 της 14-06-2000

⁸² ΕΕ L 182 της 05-07-2001

⁸³ ΕΕ L 203 της 01-08-2002

⁸⁴ ΕΕ C 62 E της 27-02-2001

⁸⁵ Ελισάβετ Συμεωνίδου – Καστανίδου (2007), ο.π., σελ 9

⁸⁶ Το Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων αναπτύσσει τη **συνεργασία και κοινές πολιτικές σχετικά με διάφορα διασυνοριακά θέματα** με σκοπό την οικοδόμηση ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης που θα εκτείνεται σε ολόκληρη την ΕΕ

⁸⁷ Νίκος Μούσης (2008), ο.π.,σελ. 147

⁸⁸ Γεώργιος Κασμάτης (2007), ο.π., σελ. 29

ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου με πιο σημαντικό τη ολοκλήρωση της δημιουργίας συστήματος προσδιορισμού της ταυτότητας των αιτούντων άσυλο (**EURODAC**), (**γ**) η δίκαιη μεταχείριση των πολιτών τρίτων χωρών, (**δ**) η διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, (**ε**) η καλύτερη έννομη προστασία στην Ευρώπη, (**στ**) η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων, (**ζ**) η μεγαλύτερη σύγκλιση σε θέματα αστικού δικαίου, (**η**) η πρόληψη του εγκλήματος στο επίπεδο της Ένωσης και Ενίσχυση της αστυνομικής συνεργασίας κατά του εγκλήματος με πιο σημαντική τη δημιουργία της Eurojust και της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Ακαδημίας⁸⁹ και (**ι**) η ειδική δράση κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Όσον αφορά στην καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος τέθηκε ως στόχος να επιτευχθεί μια ισόρροπη ανάπτυξη σε όλη την Ένωση μέτρων κατά της εγκληματικότητας με ταυτόχρονη προστασία της ελευθερίας και των νόμιμων δικαιωμάτων των πολιτών και των οικονομικών παραγόντων⁹⁰. Τα μέτρα μερικά εκ των οποίων αναφέρθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο αφορούσαν: (**α**) στην πρόληψη του εγκλήματος στο επίπεδο της Ένωσης, με προτεραιότητα στην εγκληματικότητα των νέων, των πόλεων και την εγκληματικότητα που έχει σχέση με τα ναρκωτικά, (**β**) στην ενίσχυση της αστυνομικής συνεργασίας κατά του εγκλήματος με προτεραιότητα στη σύσταση κοινών ερευνητικών ομάδων όπως προβλέπεται στη Συνθήκη, για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου ναρκωτικών και της εμπορίας ανθρώπων καθώς και της τρομοκρατίας. Επίσης προτεραιότητα τέθηκε η δημιουργία μονάδας **EUROJUST** που θα αποτελείται από εισαγγελείς, δικαστές, αξιωματικούς αστυνομίας που έχουν ανάλογες αρμοδιότητες, αποσπώμενους από κάθε κράτος μέλος σύμφωνα με το νομοθετικό του σύστημα και (**γ**) στην ειδική δράση κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ως θεμελιώδους στοιχείου της Οργανωμένης εγκληματικής δραστηριότητας, μέσα από την ανάγκη για εναρμόνιση των επιμέρους νομοθεσιών, την βελτίωση της διαφάνειας των χρηματοοικονομικών συναλλαγών, την προσπάθεια για ανταλλαγή ευαίσθητων και απόρρητων πληροφοριών οικονομικού χαρακτήρα μεταξύ των αρμόδιων αρχών και την λήψη ειδικών μέτρων για τον εντοπισμό, δέσμευση, κατάσχεση και δήμευση των προϊόντων του εγκλήματος⁹¹.

---

⁸⁹ <https://www.consilium.europa.eu/media/21052/91400.pdf>

⁹⁰ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε, Συμπεράσματα της Προεδρίας, Τάμπερε, 15-16 Οκτωβρίου 1999, σελ. 12

⁹¹ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε, Συμπεράσματα της Προεδρίας, Τάμπερε, 15-16 Οκτωβρίου 1999, σελ. 13-16

Κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Τάμπερε οι ηγέτες των Κ-Μ αιτήθηκαν από το Συμβούλιο και της Ευρωπαϊκή Επιτροπής να εισηγηθούν ένα σχέδιο δράσης για την εφαρμογή των κοινών βουλήσεων, για ανάπτυξη στενότερης συνεργασίας ως προς την αντιμετώπιση του διασυνοριακού εγκλήματος, τονίζοντας την ανάγκη για κοινές γραμμές στα εθνικά νομικά συστήματα και στις επιμέρους δικαστικές αποφάσεις κάθε κράτους – μέλους⁹².

2.3.1. Σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος (2000)

Με το σχέδιο αυτό⁹³ η Ε.Ε. χάραξε νέα στρατηγική για την αντιμετώπιση του Οργανωμένου Εγκλήματος και θέσπισε επίσημα την λειτουργία ομάδας εργασίας μεταξύ των αρχηγών των αστυνομιών όλων των κρατών μελών, την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Ακαδημίας για την κοινή εκπαίδευση σε θέματα αντιμετώπισης του Οργανωμένου Εγκλήματος, καθώς και κοινή δράση αστυνομικών και τελωνειακών αρχών σε σύνδεση με τις δικαστικές αρχές των κρατών μελών⁹⁴. Επιπλέον απαριθμήθηκαν οι τομείς εγκληματικής δραστηριότητας που ως εγκληματικές εκφάνσεις βρίσκονται σε άμεση συνάφεια με το οργανωμένο έγκλημα, όπως τα οικονομικά εγκλήματα, η εμπορία ναρκωτικών και ανθρώπων, η σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών και η εγκληματικότητα υψηλής τεχνολογίας, ενώ παρασχέθηκαν επιμέρους αριθμημένες συστάσεις για την αντιμετώπιση κάθε ζητήματος και δόθηκαν σαφή χρονοδιαγράμματα για την εκπλήρωση των συστάσεων από τα Κ-Μ⁹⁵. Στο ίδιο σχέδιο προτάθηκε, ως δικαστική τάση, εφόσον κάποιος ενέχεται σε οργανωμένη και σοβαρή εγκληματική δραστηριότητα, το βάρος της απόδειξης περί της απόκτησης περιουσιακών στοιχείων να βαρύνει αποκλειστικά τον ίδιο και σε περίπτωση που δεν μπορεί, αυτά να κατάσχονται από το δικαστήριο⁹⁶.

Το Νοέμβριο του 1999 η EUROPOL από κοινού με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή εργάστηκαν για την εκκίνηση μίας νέας και διαφορετικής προσέγγισης του ζητήματος της αντιμετώπισης του Οργανωμένου Εγκλήματος δημιουργώντας δίκτυα ειδικών και εμπειρογνομόνων όχι μόνο από τον τομέα των Αρχών Επιβολής του Νόμου αλλά και

⁹² Γεώργιος Κασσιμάτης (2007), ο.π. σελ. 29

⁹³ Πρόληψη και έλεγχος του οργανωμένου εγκλήματος: Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αρχή της νέας χιλιετίας, Πράξεις εγκριθείσες δυνάμει του άρθρου VI της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2000/C 124/01, 03.05.2000

⁹⁴ Ελισάβετ Συμεωνίδου - Καστανίδου (2007), ο.π., σελ. 5

⁹⁵ Ελισάβετ Συμεωνίδου - Καστανίδου (2007), ο.π., σελ. 8

⁹⁶ Ελισάβετ Συμεωνίδου - Καστανίδου (2007), ο.π., σελ. 10

εκπροσώπων της Δικαιοσύνης, Ακαδημαϊκούς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Με αυτό τον τρόπο αναδείχθηκε η ανάγκη γέννησης μια ολικής, πολυδιάστατης και εμπειριστατωμένης στρατηγικής πρόληψης του εγκλήματος, η οποία θα κινείται σε πολλαπλά επιστημονικά επίπεδα και θα περιλαμβάνει συνολικά και αλληλοσυμπληρούμενα μέτρα σε τοπικό αλλά κρατικό ή διεθνές επίπεδο⁹⁷.

2.4. Το Πρόγραμμα της Χάγης

Λόγω μιας σειράς σημαντικών γεγονότων και καταστάσεων που συνέβησαν κατά την πενταετία της εφαρμογής του Προγράμματος του Τάμπερε (τρομοκρατικές επιθέσεις Νέας Υόρκης 2001 και Μαδρίτης 2004, αυξανόμενες μεταναστευτικές ροές, αυξανόμενη απειλή του Οργανωμένου Εγκλήματος) προέκυψε η ανάγκη για μια νέα στρατηγική αντιμετώπισης των διασυνοριακών ζητημάτων⁹⁸.

Στη βάση του Προγράμματος του Τάμπερε, το 2004 εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το καλούμενο «**Πρόγραμμα της Χάγης**», το οποίο ήταν ένα πενταετές πρόγραμμα για την ενίσχυση της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης στην Ε.Ε., που περιλάμβανε διατάξεις για την διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, για την προστασία των προσφύγων σύμφωνα με την Σύμβαση της Γενεύης, για την αμοιβαία αναγνώριση δικαστικών αποφάσεων και πιστοποιητικών, για την αντιμετώπιση νομικών και δικαστικών εμποδίων στην διασυνοριακή συνεργασία καθώς και για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος και της Τρομοκρατίας⁹⁹.

Το πολυετές πρόγραμμα της Χάγης, που εγκρίθηκε κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 4ης και 5ης Νοεμβρίου 2004, περιλαμβάνει 10 προτεραιότητες της Ένωσης για την ενίσχυση του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης κατά την πενταετία 2005-2009, ήτοι: **(1)** ενίσχυση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της ιθαγένειας, **(2)** καταπολέμηση της τρομοκρατίας, **(3)** καθορισμός μιας ισόρροπης αντιμετώπισης της μετανάστευσης, **(4)** διαμόρφωση ολοκληρωμένης διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης, **(5)** θέσπιση κοινής διαδικασίας σε θέματα ασύλου, **(6)** μεγιστοποίηση των θετικών συνεπειών της μετανάστευσης, **(7)** επίτευξη ικανοποιητικής ισορροπίας μεταξύ της προστασίας του ιδιωτικού βίου και της ασφάλειας κατά τη διαβίβαση πληροφοριών,

⁹⁷ Europol, Ten Years of EUROPOL 1999-2009, Europol Corporate Communications, The Hague, 2009, σελ. 22

⁹⁸ Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Δικαιοσύνη, Ελευθερία και Ασφάλεια στην Ευρώπη μετά το 2005: Αξιολόγηση του Προγράμματος της Χάγης και Σχέδιο Δράσης», COM(2009) 263, Βρυξέλλες, 10.06.2009, σελ. 2

⁹⁹ Νίκος Μούσης (2008), ο.π., σελ. 147

(8) διαμόρφωση στρατηγικής αντίληψης σχετικά με το οργανωμένο έγκλημα τόσο μέσα από την συνεργασία των διωκτικών αρχών των κρατών μελών όσο και υπό την έννοια της δημιουργίας ενός ευρωπαϊκού προτύπου σχετικά με τις πληροφορίες που αφορούν εγκληματικές υποθέσεις¹⁰⁰, (9) εγγύηση πραγματικού ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης και (10) κατανομή των αρμοδιοτήτων και μέριμα για την αλληλεγγύη¹⁰¹.

Όσον αφορά στην 8^η προτεραιότητα η Επιτροπή με Ανακοίνωσή¹⁰² της προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τόνισε τη σημασία της αντιμετώπισης του Οργανωμένου Εγκλήματος αφενός και αφετέρου παρουσιάστηκαν οι στόχοι και προτεραιότητες για την εγκαθίδρυση της στρατηγικής αυτής αντίληψης ως ακολούθως: (α) βελτίωση των γνώσεων για το Οργανωμένο Έγκλημα και ενίσχυση της συγκέντρωσης και της ανάλυσης πληροφοριών, (β) ενίσχυση της πρόληψης του Οργανωμένου Εγκλήματος, (γ) ενίσχυση των εργαλείων και βελτίωση της συνεργασίας, μέσω ενίσχυσης των ερευνών για το Οργανωμένο Έγκλημα, ενίσχυσης των μέσων αντιμετώπισης των χρηματοοικονομικών πτυχών του Οργανωμένου Εγκλήματος, ενίσχυση της πρόσβασης σε πληροφορίες και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου και ενίσχυση της διοργανικής και της διαδικαιοδοτικής συνεργασίας, (δ) βελτίωση της χρήσης των οργανισμών που ήδη υπάρχουν και ενίσχυσή τους, (ε) βελτίωση της νομοθεσίας όπου χρειάζεται, (στ) βελτίωση της παρακολούθησης και της αξιολόγησης, ιδίως της συνεργασίας των τελωνειακών αρχών, των πολιτικών για την καταπολέμηση της διαφθοράς και του οικονομικού εγκλήματος, (ζ) ενίσχυση της συνεργασίας με χώρες εκτός Ε.Ε και Διεθνείς Οργανισμούς και (η) καθορισμός προτεραιοτήτων για την αντιμετώπιση ειδικών μορφών του Οργανωμένου Εγκλήματος σε επίπεδο Ε.Ε και για την εξασφάλιση της συνέχειας¹⁰³.

Το Πρόγραμμα της Χάγης προχώρησε ένα βήμα παραπέρα από το Πρόγραμμα του Τάμπερε καταρτίζοντας ειδικά σχέδια δράσης εκπλήρωσης των προαναφερόμενων προτεραιοτήτων¹⁰⁴. Επιπλέον όσον αφορά στο Οργανωμένο Έγκλημα στήριξε τη

¹⁰⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο της 10ης Μαΐου 2005 – «Το πρόγραμμα της Χάγης: δέκα προτεραιότητες για την προσεχή πενταετία. Μια εταιρική σχέση για την ευρωπαϊκή ανανέωση στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης», COM(2005) 184, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων C 236, 24.9.2005

¹⁰¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A116002>

¹⁰² Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την «Ανάπτυξη Στρατηγικής Αντίληψης για την Καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος», COM(2005) 232, Βρυξέλλες, 2.6.2005

¹⁰³ Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την «Ανάπτυξη Στρατηγικής Αντίληψης για την Καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος», ο.π., κεφ.2

¹⁰⁴ Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με

δημιουργία εθνικών υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων για την ταχύτερη ανίχνευση κεφαλαίων, δημιούργησε το αποκεντρωμένο δίκτυο ανταλλαγής πληροφοριών FIU.NET για την ηλεκτρονική διασύνδεση των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών της ΕΕ με σκοπό την καταπολέμηση του φαινομένου της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, πρότεινε μια σειρά μέτρων συντονισμού μεταξύ των αρχών επιβολής του Νόμου και του ιδιωτικού τομέα (εταιρείες παροχής υπηρεσιών διαδικτύου, τραπεζικά δίκτυα) σχετικά με την καταπολέμηση του ηλεκτρονικού εγκλήματος και της παιδικής πορνογραφίας, υιοθέτησε αποφάσεις – πλαίσια για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της εκμετάλλευσης παιδιών¹⁰⁵. Πέραν τούτων το πρόγραμμα της Χάγης καθόρισε την 1η Ιανουαρίου 2008 ως προθεσμία μετά από την οποία η ανταλλαγή των δεδομένων θα πρέπει να βασίζεται στην **αρχή της διαθεσιμότητας**. Στο πλαίσιο αυτής της αρχής, ένας αστυνομικός υπάλληλος που βρίσκεται σε ένα κράτος μέλος και χρειάζεται συγκεκριμένες πληροφορίες στο πλαίσιο των επαγγελματικών του καθηκόντων, μπορεί να λάβει τις πληροφορίες αυτές από ένα άλλο κράτος μέλος (δηλαδή οι πληροφορίες θα καταστούν «διαθέσιμες»)¹⁰⁶.

2.5 Συνθήκη της Λισαβόνας

Την 17-12-2007 υπεγράφη η **Συνθήκη της Λισαβόνας**¹⁰⁷ (ή Μεταρρυθμιστική Συνθήκη)¹⁰⁸. Με την εν λόγω Συνθήκη καταργήθηκε το σύστημα των πυλώνων. Επιπρόσθετα εισήχθη ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων ως νομικά δεσμευτικός για τα Κ-Μ. Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας επήλθε η εξάλειψη της διχοτόμησης του Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης, ενσωματώνοντας πλέον και την Αστυνομική και Δικαστική Συνεργασία στην συνήθη νομοθετική διαδικασία και στην εν γένει κοινοτική μέθοδο λήψης των αποφάσεων, ενισχύοντας τον δημοκρατικό και

τίτλο «Δικαιοσύνη, Ελευθερία και Ασφάλεια στην Ευρώπη μετά το 2005: Αξιολόγηση του Προγράμματος της Χάγης και Σχέδιο Δράσης», COM(2009) 263, Βρυξέλλες, 10.06.2009, σελ. 3

¹⁰⁵ Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Δικαιοσύνη, Ελευθερία και Ασφάλεια στην Ευρώπη μετά το 2005: Αξιολόγηση του Προγράμματος της Χάγης και Σχέδιο Δράσης», ο.π., σελ. 11

¹⁰⁶ Έγγραφο Εργασίας για την απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με την αναβάθμιση της διασυνοριακής συνεργασίας, ιδίως όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του διασυνοριακού εγκλήματος Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων.

¹⁰⁷ http://publications.europa.eu/resource/cellar/688a7a98-3110-4ffe-a6b38972d8445325.0006.01/DOC_19

¹⁰⁸ Συνθήκη της Λισαβόνας για την τροποποίηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 306/01, 17.12.2007

δικαστικό έλεγχο του Χώρου, επιλύοντας έτσι τα σοβαρά προβλήματα «διαπυλωνικότητας» που είχαν προκύψει έπειτα από την Συνθήκη του Άμστερνταμ¹⁰⁹.

Με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας (άρθρο 84 ΣΛΕΕ), η Ε.Ε είχε πλέον τη δυνατότητα να θεσπίσει μέτρα για την προώθηση και υποστήριξη των δράσεων των κρατών της Ε.Ε στον τομέα αυτό σε αντιδιαστολή με την έως τότε πρωταρχική ευθύνη των Κ-Μ για θέματα πρόληψης του εγκλήματος. Η Ε.Ε με τη εν λόγω Συνθήκη επικεντρώθηκε στη διευκόλυνση της ανταλλαγής εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών για τον μετριασμό παραγόντων που ενθαρρύνουν το έγκλημα και την υποτροπή ή που θέτουν ένα άτομο σε ευάλωτη κατάσταση και για την πρόληψη της διαφθοράς καθώς και της εγκληματικής διείσδυσης της οικονομίας και της κοινωνίας. Επιπλέον, η ΕΕ άρχισε να εισάγει, σε συστηματική βάση, σταθερές προληπτικές διατάξεις στις εμβληματικές πρωτοβουλίες της, που κυμάνθηκαν από την πολιτική κατά των ναρκωτικών έως το έγκλημα στον κυβερνοχώρο, την εμπορία ανθρώπων και την παιδική πορνογραφία¹¹⁰.

Τέλος οι διατάξεις για τον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης ενσωματώθηκαν στο κεφάλαιο V της Συνθήκης για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (η οποία αντικατέστησε με το κείμενο της Λισαβόνας την παλαιότερη Συνθήκη της Ρώμης για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων) και αφορά στα ζητήματα: **(α)** πολιτικών σχετικά με τους ελέγχους στα σύνορα, το άσυλο και τη μετανάστευση, **(β)** της Δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις, **(γ)** της Δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, **(δ)** της Αστυνομικής συνεργασίας¹¹¹. Επιπλέον το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο απέκτησε κυρίαρχο ρόλο του στην χάραξη των πολιτικών για την εγκαθίδρυση του Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης μέσω των στρατηγικών Προγραμμάτων που εκπονεί για τον σκοπό αυτό¹¹².

2.6. Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης

Με την εκπονή του Πολυετούς Προγράμματος της Χάγης¹¹³, η Ε.Ε αναζήτησε την ενδεικνύομενη οδό αναφορικά με τη χάραξη των πολιτικών στον ευρωπαϊκό χώρο Δικαιοσύνης, Ελευθερίας και Ασφάλειας, συγκροτώντας, το έτος 2007, δύο

¹⁰⁹ Δέσποινα Αναγνωστοπούλου (2012), ο.π., σελ. 414

¹¹⁰ https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/crime-prevention_en

¹¹¹ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης: γενικές πτυχές, Θεματολογικά δελτία για την Ευρωπαϊκή Ένωση, <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/home>, Μάιος 2019, σελ. 1

¹¹² Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης: γενικές πτυχές, Θεματολογικά δελτία για την Ευρωπαϊκή Ένωση, <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/home>, Μάιος 2019, σελ. 4

¹¹³ Πρόγραμμα της Χάγης: Ενίσχυση της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Επίσημη Εφημερίδα ΕΚ, 3-3-2005, C 053, σελ. 0001 – 0014

Συμβουλευτικές Ομάδες Υψηλού Επιπέδου, την πρώτη, για το μέλλον της ευρωπαϊκής πολιτικής στον τομέα της Δικαιοσύνης και τη δεύτερη, για το μέλλον της ευρωπαϊκής πολιτικής στον τομέα των Εσωτερικών Υποθέσεων. Με βάση τις προτάσεις των Συμβουλευτικών αυτών ομάδων εκπονήθηκε το Πολυετές **Πρόγραμμα της Στοκχόλμης** (2010 – 2014)¹¹⁴. Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης το οποίο αντικατέστησε τα αντίστοιχα του Τάμπερε και της Χάγης υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (Βρυξέλλες, 10-11.12.2009). Υπό το φως και της θέσεως σε ισχύ, από 1ης Δεκεμβρίου 2009, της Συνθήκης της Λισσαβώνας, που επέφερε σημαντικές τροποποιήσεις στις διατάξεις για το χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (Τίτλος V Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης), το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης καθόρισε το πλαίσιο της αστυνομικής και τελωνειακής συνεργασίας, των υπηρεσιών διάσωσης, της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις, της πολιτικής για το άσυλο, τη μετανάστευση και τις θεωρήσεις, για την περίοδο από το 2010 έως το 2014¹¹⁵.

Επιπλέον το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης έθεσε τις εξής προτεραιότητες: **(α)** προώθηση των δικαιωμάτων των πολιτών της Ευρώπης, **(β)** βελτίωση της καθημερινότητας, **(γ)** προστασία των πολιτών, **(δ)** πρόσβαση στον ευρωπαϊκό χώρο, **(ε)** αλληλεγγύη, **(στ)** εταιρική σχέση σε θέματα μετανάστευσης και ασύλου καθώς και **(ζ)** την εξωτερική διάσταση του τομέα Ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Σχετικά με τη δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις επισημαίνεται ότι η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών και λοιπών αποφάσεων αποτέλεσε τον ακρογωνιαίο λίθο της δικαστικής συνεργασίας¹¹⁶. Σύμφωνα με το Πρόγραμμα θα έπρεπε να επιδιωχθεί περαιτέρω η δημιουργία ενός πλήρους συστήματος συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων στις υποθέσεις διασυνοριακού εγκλήματος. Παράλληλα, η ηλεκτρονική δικαιοσύνη (e-Justice) υπογραμμίστηκε ως εξαιρετική ευκαιρία για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη ενώ, έγινε αναφορά στο σχέδιο δράσης για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη για το διάστημα 2008-2013, που αποτέλεσε το πλαίσιο για την ανάπτυξη σχετικών δραστηριοτήτων.

Αναφορικά με την προστασία των πολιτών της Ευρώπης, δόθηκε έμφαση στον καθορισμό συνολικής στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας της Ε.Ε, η παρακολούθηση και

¹¹⁴ Το Πρόγραμμα αυτό υιοθετήθηκε στις 11 Δεκεμβρίου 2009 υπό τη Σουηδική Προεδρία. Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης – Μια ανοικτή και ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει του πολίτες, Επίσημη Εφημερίδα ΕΚ, 4-5-2010, C 115, σελ. 1 – 38.

¹¹⁵ <https://www.mfa.gr/brussels/monimi-antiprosopeia-ee/ellada-sten-ee/europaikos-khoros-dikaiosunes-leutherias-kai-asphaleia.html?page=3>

¹¹⁶ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης – Μια Ανοικτή και Ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες, ο.π., σελ. 17

εφαρμογή της οποίας θα ήταν καθήκον της Επιτροπής Εσωτερικής Ασφάλειας (ΕΕΑ)¹¹⁷. Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης υπογράμμισε την ανάγκη δημιουργίας ευρωπαϊκής παιδείας επιβολής του δικαίου, ενίσχυσης του έργου του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας, αντιμετώπισης θεμάτων «Δημοσίας Τάξης» και διαμόρφωσης μίας ενοποιημένης πολιτικής κατά της εμπορίας ανθρώπων¹¹⁸. Επιπλέον, δόθηκε έμφαση στη βελτίωση του επιπέδου συνεργασίας των αστυνομικών και δικαστικών αρχών των Κ-Μ (EUROPOL και EUROJUST), στην καλύτερη αξιοποίηση του EUCPN (Ευρωπαϊκού Δικτύου Πρόληψης Εγκληματικότητας), της CEPOL (Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία) και του SitCen (Κέντρο Διαχείρισης Κρίσεων) καθώς και στην εφαρμογή του ECRIS (Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου)¹¹⁹. Ειδική αναφορά δε, γίνεται και στη λήψη μέτρων κατά της παιδικής σεξουαλικής εκμετάλλευσης, του ηλεκτρονικού και οικονομικού εγκλήματος, των ναρκωτικών και της τρομοκρατίας.

Σύμφωνα με το πρόγραμμα, πρώτιστος ρόλος για την Ε.Ε. είναι η καταπολέμηση των μορφών εγκληματικότητας που έχουν κατά κανόνα διακρατική διάσταση. Ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε όχι μόνο στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος αλλά και στην καταπολέμηση του εκτεταμένου διασυνοριακού εγκλήματος που έχει σημαντικές επιπτώσεις στην καθημερινή ζωή των πολιτών της Ένωσης, με την Europol να καθίσταται κέντρο ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών, φορέας παροχής υπηρεσιών και πλατφόρμα των υπηρεσιών επιβολής του νόμου¹²⁰. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενθάρρυνε τη χρήση κοινών ομάδων ερευνών από τα Κ-Μ και προέτρεψε τη EUROPOL και τη EUROJUST να συμμετέχουν συστηματικά στις σημαντικές διασυνοριακές επιχειρήσεις και να ενημερώνονται σχετικά με τη δημιουργία κοινών ομάδων ερευνών¹²¹.

Καθώς παρατηρήθηκε ότι αυξάνεται διαρκώς η αντίληψη των δεσμών μεταξύ τοπικού και οργανωμένου εγκλήματος και της πολύπλοκης διασυνοριακής διάστασης του στοιχείου αυτού, κρίθηκε επιβεβλημένο τα Κ-Μ να ανταλλάσσουν εμπειρίες και βέλτιστες

---

¹¹⁷ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης – Μια Ανοιχτή και Ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες, ο.π., σελ. 18

¹¹⁸ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης – Μια Ανοιχτή και Ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες, ο.π., σελ. 18

¹¹⁹ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης – Μια Ανοιχτή και Ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες, ο.π., σελ. 19

¹²⁰ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης – Μια Ανοιχτή και Ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες, ο.π., σελ. 20

¹²¹ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης – Μια Ανοιχτή και Ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες, ο.π., σελ. 20

πρακτικές στα πλαίσια των μεθόδων αντιμετώπισης του Οργανωμένου Εγκλήματος που έχουν ήδη αναπτύξει¹²².

Λόγω της αυξανόμενης παγκοσμιοποίησης του οργανωμένου εγκλήματος, τέθηκε ως βασική προτεραιότητά η συστηματοποίηση της ανταλλαγής πληροφοριών, η πλήρης χρήση των εργαλείων διερεύνησης της Ένωσης και, ενδεχομένως, η ανάπτυξη κοινών τεχνικών έρευνας και πρόληψης, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στον τομέα της καταπολέμησης: **(α)** του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος, **(β)** της εμπορίας ανθρώπων, **(γ)** της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και παιδικής πορνογραφίας, **(δ)** του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο, **(ε)** του οικονομικού εγκλήματος, **(στ)** της διαφθοράς, **(ζ)** της παραποίησης/απομίμησης και της πειρατείας και **(η)** των ναρκωτικών¹²³.

Σύμφωνα με την αξιολόγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τον Ιούνιο του 2014, παρατηρήθηκε ότι συντελέστηκε σημαντική πρόοδος και ότι η Στρατηγική Εσωτερικής Ασφάλειας έχει συμβάλει σημαντικά στην υιοθέτηση μιας περισσότερο διατομεακής προσέγγισης σε όλα τα επίπεδα, στην περαιτέρω ενίσχυση των ικανοτήτων και στην ενδυνάμωση της επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, στην διασφάλιση αμοιβαίας εμπιστοσύνης, συνεργασίας πολιτικών και δράσεων και ενσωμάτωση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στις πολιτικές εσωτερικής ασφάλειας, καθώς και στην ανάδειξη της **Μόνιμης Επιτροπής Εσωτερικής Ασφάλειας (COSI)** ως το κέντρο βάρους της ολοκληρωμένης διυπηρεσιακής επιχειρησιακής προσέγγισης για την εσωτερική ασφάλεια της Ε.Ε¹²⁴. Όσον αφορά στο κομμάτι του Οργανωμένου Εγκλήματος δόθηκε ιδιαίτερη βαρύτητα στον εντοπισμό και στην εξάρθρωση των εγκληματικών δικτύων, στην προστασία της οικονομίας από τη διείσδυση της εγκληματικότητας και στην δήμευση προϊόντων εγκλήματος, με κορωνίδα της συνολικής προσπάθειας να αποτελεί η ανάπτυξη και εφαρμογή του κύκλου πολιτικής της Ε.Ε για την καταπολέμηση του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος, σύμφωνα με τον οποίο τα κράτη μέλη της ΕΕ, με την υποστήριξη των θεσμικών οργάνων και των οργανισμών της ΕΕ, ορίζουν προτεραιότητες στηριζόμενα κυρίως στην βάση της αξιολόγησης της EUROPOL για τον κίνδυνο σοβαρού

¹²² Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης – Μια Ανοιχτή και Ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες, ο.π., σελ. 20.

¹²³ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης – Μια Ανοιχτή και Ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες, ο.π., σελ. 21-24.

¹²⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, Τελική έκθεση εφαρμογής της στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ (2010-2014), COM(2014) 365 final, Βρυξέλλες, 20.6.2014, σελ. 4

και οργανωμένου εγκλήματος (SOCTA), καθορίζουν στρατηγικούς στόχους σε πολυετή σχέδια και εκπονούν ετήσια επιχειρησιακά σχέδια, τα οποία στη συνέχεια εκτελούνται¹²⁵.

2.7. 2010 και έπειτα: Η νέα μεθοδολογία καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος «ΚΥΚΛΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ»

Η Επιτροπή τον Ιούνιο του 2014 προχώρησε σε αξιολόγηση του προγράμματος της Στοκχόλμης, παρουσιάζοντας παράλληλα και τις μελλοντικές προοπτικές της στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας. Οι νέες προκλήσεις σύμφωνα με την Επιτροπή ήταν: **(α)** το Σοβαρό και Οργανωμένο Έγκλημα, **(β)** το Έγκλημα στον κυβερνοχώρο, **(γ)** η Τρομοκρατία, η ριζοσπαστικοποίηση και η διαχείριση κρίσεων και **(δ)** η Ενίσχυση της ασφάλειας των συνόρων¹²⁶. Όσον αφορά στο σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τόνισε την ανάγκη για στήριξη από πλευράς της Ένωσης των εθνικών Αρχών, κινητοποιώντας όλα τα μέσα δικαστικής και αστυνομικής συνεργασίας και ενισχύοντας τον συντονιστικό ρόλο της EUROPOL και της EUROJUST, ιδιαίτερα δε μέσω της επανεξέτασης και ενημέρωσης της στρατηγικής εσωτερικής ασφαλείας ως τα μέσα του 2015, της βελτίωσης της διασυνοριακής ανταλλαγής πληροφοριών ειδικά σε σχέση και με τα ποινικά μητρώα, της ανάπτυξης ολοκληρωμένης προσέγγισης της ασφάλειας και της εγκληματικότητας στον κυβερνοχώρο, αλλά και της ενίσχυσης της αμοιβαίας εμπιστοσύνης στα δικαστικά συστήματα¹²⁷.

Τον Απρίλιο του 2015 εκδόθηκε το Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο για την Ασφάλεια (**European Agenda on Security**) με στόχο να αποτελέσει την νέα ανανεωμένη στρατηγική εσωτερικής ασφάλειας, δίνοντας προτεραιότητα στην Τρομοκρατία, στο Οργανωμένο Έγκλημα και στο έγκλημα στον Κυβερνοχώρο ως αλληλοσυνδεόμενους τομείς με έντονη διασυνοριακή διάσταση¹²⁸. Στην Ατζέντα τονίζεται η ανάγκη: **(α)** για βελτιωμένη ανταλλαγή πληροφοριών, ιδιαίτερα δε μέσω της πλήρους αξιοποίησης των ήδη

¹²⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, Τελική έκθεση εφαρμογής της στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ (2010-2014), ο.π., σελ. 4

¹²⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, Τελική έκθεση εφαρμογής της στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ (2010-2014), ο.π., σελ. 15

¹²⁷ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Συμπεράσματα Συνεδρίασης 26/27 Ιουνίου 2014, EUCO 79/14, Βρυξέλλες, 27.6.2014, σελ. 5

¹²⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια, COM(2015) 185 final, Στρασβούργο, 28.4.2015, σελ. 2

υπαρχόντων εργαλείων (π.χ. Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν) καθώς επίσης και η ανάγκη για **(β)** αυξημένη επιχειρησιακή συνεργασία (π.χ. κοινές ομάδες έρευνας)¹²⁹.

Στα πλαίσια αντιμετώπισης σοβαρών απειλών όπως αυτές προσδιορίστηκαν από το Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο για τη Ασφάλεια, την ανάγκη συνεργασίας μεταξύ των Κ-Μ της Ε.Ε. αλλά και της συνεργασίας της Ε.Ε. με τρίτες χώρες τόσο στον επιχειρησιακό όσο και στον δικαστικό τομέα, και με στόχο την πλήρη καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος με βάση την καταπολέμηση των περιουσιακών στοιχείων που αποκτούν τα μέλη των εγκληματικών οργανώσεων, εγκρίθηκε από το Συμβούλιο, τον Ιούνιο του 2015, η Ανανεωμένη Στρατηγική Εσωτερικής Ασφάλειας της Ε.Ε. για την περίοδο 2015-2020. Πυρήνας της προαναφερόμενης στρατηγικής αποτελεί ο **Κύκλος Πολιτικής της Ε.Ε. για το Σοβαρό και το Οργανωμένο Έγκλημα (EU POLICY CYCLE)**.

Η εν λόγω πολιτική χρησιμοποιείται από την Ε.Ε. ήδη από το 2010 στα πλαίσια του Προγράμματος της Στοκχόλμης και αποτελεί μια μεθοδολογία για την αντιμετώπιση των σημαντικότερων εγκληματικών απειλών που επηρεάζουν την ΕΕ¹³⁰. Κάθε κύκλος διαρκεί τέσσερα έτη και βελτιστοποιεί τον συντονισμό και τη συνεργασία σε επιλεγμένες προτεραιότητες στον τομέα του εγκλήματος¹³¹. Οι εγκληματικές απειλές προσδιορίζονται βάσει των πληροφοριών σχετικά με την εγκληματικότητα και στη συνέχεια εγκρίνονται σε πολιτικό επίπεδο. Κατά τη διάρκεια του κύκλου, όλες οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες και ενδιαφερόμενοι φορείς, σε εθνικό και σε επίπεδο Ε.Ε., καλούνται να διαθέσουν πόρους και να ενισχύσουν αμοιβαία τις προσπάθειες. Σημαίνοντα ρόλο για τον Κύκλο Πολιτικής διαδραματίζει η Μόνιμη Επιτροπή Επιχειρησιακής Συνεργασίας σε Θέματα Εσωτερικής Ασφάλειας (COSI), η οποία αποτελείται από υψηλόβαθμους υπαλλήλους του Υπουργείου Εσωτερικών και/ή Δικαιοσύνης κάθε κράτους μέλους της ΕΕ και από αντιπροσώπους της Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (EEAS), με παρατηρητές στελέχη της EUROPOL, EUROJUST, FRONTEX και CEPOL, που έχει ως σκοπό την προώθηση και ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας σε θέματα εσωτερικής ασφάλειας προάγοντας τον συντονισμό της κοινής δράσης¹³² και εστιάζει στην

¹²⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια, ο.π., σελ. 3 - 13

¹³⁰ Council Of The European Union, The EU Policy Cycle To Tackle Organised And Serious International Crime, EU Publications Office, Brussels, 2018, σελ. 2

¹³¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έκθεση της Επιτροπής προς το προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο, Έκτη έκθεση προόδου προς μια αποτελεσματική και πραγματική Ένωση Ασφάλειας, COM(2017) 213 final, Βρυξέλλες, 12.4.2017, σελ. 6

¹³² Συνθήκη της Λισσαβώνας για την τροποποίηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 306/01, 17.12.2007, άρθρο 71 ΣΛΕΕ

αποτελεσματική επιχειρησιακή συνεργασία σε θέματα επιβολής του νόμου, ελέγχου των συνόρων και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, αξιολογεί την αποτελεσματικότητα της επιχειρησιακής συνεργασίας και συνδράμει το Συμβούλιο στην αντιμετώπιση τρομοκρατικών επιθέσεων και φυσικών ή άλλων καταστροφών¹³³.

Τα στάδια του προαναφερόμενου κύκλου πολιτικής είναι τα εξής: **(1)** Αξιολόγηση απειλών όσον αφορά το σοβαρό και το οργανωμένο έγκλημα (SOCTA), **(2)** Επιλογή προτεραιοτήτων στον τομέα του εγκλήματος και πολυετή στρατηγικά σχέδια (ΠΣΣ), **(3)** Επιχειρησιακά σχέδια δράσης (ΕΣΔ) και υποβολή εκθέσεων από τους «Οδηγούς» και **(4)** Επανεξέταση της Επιτροπής και ενδιάμεση αξιολόγηση.

Στο πρώτο στάδιο η Europol παρέχει την αξιολόγηση SOCTA βάσει δεδομένων που προέρχονται από τις αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών, από τις δικές της βάσεις δεδομένων, από άλλους οργανισμούς της ΕΕ όπως ο Frontex και η Eurojust, από τρίτες χώρες εταίρους της Europol και τρίτους εταίρους του ιδιωτικού τομέα, καθώς και βάσει δεδομένων από ανοικτές πηγές. Η αξιολόγηση SOCTA περιλαμβάνει: **(α)** ανάλυση των σημερινών και μελλοντικών απειλών που προέρχονται από το σοβαρό και το οργανωμένο έγκλημα στην Ε.Ε και **(β)** δέσμη συνιστώμενων προτεραιοτήτων στον τομέα του εγκλήματος¹³⁴.

Στο δεύτερο στάδιο η μόνιμη επιτροπή επιχειρησιακής συνεργασίας σε θέματα εσωτερικής ασφάλειας (COSI) εξετάζει τις συνιστώμενες προτεραιότητες της αξιολόγησης SOCTA. Επί αυτής της βάσης, οι υπουργοί Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΔΕΥ) στο Συμβούλιο εγκρίνουν τις προτεραιότητες της ΕΕ στον τομέα του εγκλήματος για τον συγκεκριμένο κύκλο πολιτικής (δηλ. για τα επόμενα τέσσερα έτη), λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις των κρατών μελών, οργανισμών και της Επιτροπής, καθώς και άλλες σχετικές αξιολογήσεις και πολιτικές. Στη συνέχεια, η Επιτροπή συγκαλεί συνεδρίαση των αντιπροσώπων από τα κράτη μέλη, τους οργανισμούς ΔΕΥ και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, ώστε να καταρτίσουν τετραετές πολυετές στρατηγικό σχέδιο (ένα ΠΣΣ ανά προτεραιότητα και ένα γενικό οριζόντιο ΠΣΣ για την ενίσχυση της συνοχής και τη διευκόλυνση της σύνταξης του ΠΣΣ). Το ΠΣΣ περιέχει κατάλογο γενικών στόχων («στρατηγικοί στόχοι») που θα πρέπει να επιτευχθούν κατά τη διάρκεια του κύκλου. Τα ΠΣΣ εγκρίνονται από την COSI¹³⁵.

¹³³ <https://www.consilium.europa.eu/el/council-eu/preparatory-bodies/standing-committee-operational-cooperation-internal-security/>

¹³⁴ <https://www.europol.europa.eu/empact>

¹³⁵ <https://www.europol.europa.eu/empact>

Στο τρίτο στάδιο τα ΠΣΣ υλοποιούνται μέσω επιχειρησιακών σχεδίων δράσης (ΕΣΔ), συνήθως ένα ανά προτεραιότητα και ανά έτος. Εκπονούνται από αντιπροσώπους των συμμετεχόντων κρατών μελών, των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ. Τα ΕΣΔ εγκρίνονται από την COSI. Τα ΕΣΔ περιλαμβάνουν κοινές δράσεις κρατών μελών/οργανισμών αλλά και δράσεις των οργανισμών και εθνικές δράσεις. Οι κοινές δράσεις πραγματοποιούνται ως σχέδια EMPACT (Ευρωπαϊκή Πολυκλαδική Πλατφόρμα κατά των Εγκληματικών Απειλών). Το πλαίσιο αυτό παρέχει μια διαρθρωμένη πλατφόρμα συνεργασίας για τα οικεία κράτη μέλη, τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ, καθώς και τρίτους εταίρους. Η εφαρμογή κάθε ΕΣΔ καθοδηγείται από έναν «Οδηγό» από το κράτος μέλος που προσφέρεται εθελοντικά να ηγηθεί της προτεραιότητας, και η εφαρμογή παρακολουθείται σε εθνικό επίπεδο από τους εθνικούς συντονιστές EMPACT (NEC). Η ομάδα στήριξης EMPACT (EST) στην Europol παρέχει διοικητική και υλικοτεχνική υποστήριξη για τις προτεραιότητες στον τομέα του εγκλήματος. Η Europol ορίζει επίσης διαχειριστές υποστήριξης EMPACT, προκειμένου να διασφαλίζεται επιχειρησιακή στήριξη σε όλες τις προτεραιότητες στον τομέα του εγκλήματος. Η COSI εγκρίνει τα ΕΣΔ και παρακολουθεί την εφαρμογή τους με βάση την ανά εξάμηνο υποβολή εκθέσεων από τους «Οδηγούς» μέσω της EST¹³⁶.

Στο τέταρτο στάδιο πραγματοποιείται ετήσια υποβολή εκθέσεων από τους «Οδηγούς» και μια ενδιάμεση αξιολόγηση από την Europol, οι οποίες παρέχουν ευκαιρίες για την προσαρμογή/ τροποποίηση των ΠΣΣ, ή των προτεραιοτήτων εάν χρειάζεται. Η COSI διενεργεί επίσης τόσο ενδιάμεση όσο και τελική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των δράσεων για τη μέτρηση της επίτευξης των στρατηγικών στόχων, προκειμένου να βελτιωθεί η επιχειρησιακή εφαρμογή. Η Επιτροπή διεξάγει εμπειριστατωμένη και ανεξάρτητη αξιολόγηση στο τέλος του κύκλου πολιτικής. Τα διδάγματα που αντλούνται από αυτήν την αξιολόγηση χρησιμεύουν ως βάση για τον επόμενο κύκλο πολιτικής.

Παρατίθεται σχετικό σχεδιάγραμμα του κύκλου πολιτικής:

¹³⁶ <https://www.europol.europa.eu/empact>

Η δημιουργία του κύκλου πολιτικής προέκυψε κατόπιν απόφασης του Συμβουλίου τον Νοέμβριο του 2010, με τον πρώτο κύκλο –με σχετικά μικρό αριθμό προτεραιοτήτων- να εφαρμόζεται κατά την περίοδο 2012 – 2013, ενώ αμέσως μετά ακολούθησε η πλήρης εφαρμογή του κύκλου πολιτικής κατά την περίοδο 2014 -2017¹³⁷.

Οι προτεραιότητες της Ε.Ε. στον τομέα του εγκλήματος 2018-2021, οι οποίες εγκρίθηκαν τον Μάιο του 2017 είναι οι εξής¹³⁸:

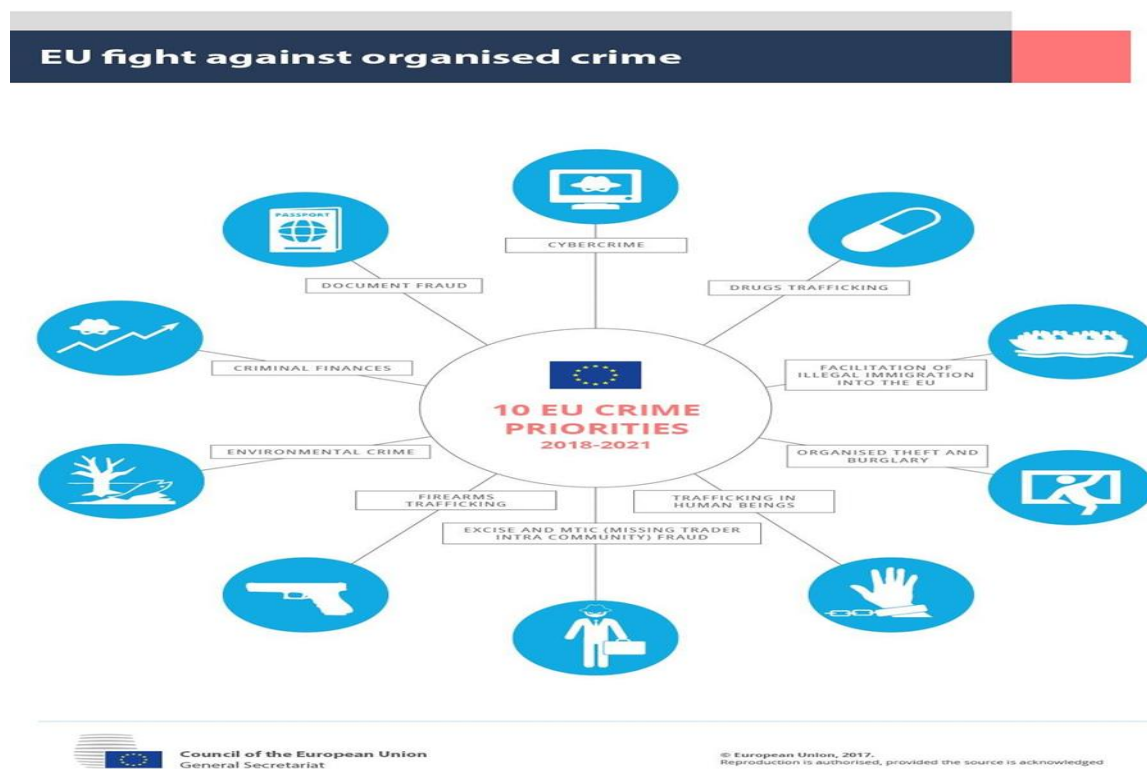
1. Το ηλεκτρονικό έγκλημα, ιδίως επιθέσεις κατά συστημάτων πληροφοριών, σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών και απάτη σχετικά με τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών.
2. Η καταπολέμηση της παραγωγής, διακίνησης και διανομής κάνναβης, κοκαΐνης και ηρωΐνης.
3. Η καταπολέμηση της παραγωγής, διακίνησης και διανομής νέων ψυχοδραστικών ουσιών και συνθετικών ναρκωτικών.
4. Η καταπολέμηση της διευκόλυνσης της παράνομης μετανάστευσης παρέχοντας υπηρεσίες διακίνησης σε παράτυπους μετανάστες, κατά μήκος των κυριότερων μεταναστευτικών οδών που διέρχονται από τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ και εντός της ΕΕ, με ιδιαίτερη έμφαση σε όσους χρησιμοποιούν μεθόδους που θέτουν σε κίνδυνο ανθρώπινες ζωές, παρέχουν τις υπηρεσίες τους στο διαδίκτυο και έχουν ενσωματώσει στο επιχειρηματικό μοντέλο τους την απάτη περί τα έγγραφα.

¹³⁷ Council Of The European Union, Council Conclusions on the continuation of the EU Policy Cycle for organised and serious international crime for the period 2018-2021 - Council conclusions (27 March 2017), 7704/17, Brussels, 28.3.2017, σελ. 2

¹³⁸ Η δράση της ΕΕ για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος: <http://www.consilium.europa.eu/el/infographics/organized-crime/>

5. Το οργανωμένο έγκλημα κατά της ιδιοκτησίας που διαπράττεται από οργανωμένες εγκληματικές ομάδες με μεγάλη κινητικότητα, οι οποίες διαπράττουν οργανωμένες κλοπές και διαρρήξεις ανά την ΕΕ.
6. Η εμπορία ανθρώπων στην ΕΕ για όλες τις μορφές εκμετάλλευσης, όπως η σεξουαλική και εργασιακή εκμετάλλευση, καθώς και όλες τις μορφές εμπορίας παιδιών.
7. Η απάτη που αφορά τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης και την ενδοκοινοτική απάτη του αφανούς εμπόρου (MTIC).
8. Η παράνομη διακίνηση, διανομή και χρήση πυροβόλων όπλων.
9. Το περιβαλλοντικό έγκλημα, ειδικότερα την παράνομη εμπορία άγριων ειδών και το λαθρεμπόριο παράνομων αποβλήτων.
10. Τα οικονομικά του εγκλήματος, τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων και
11. Η απάτη περί τα έγγραφα στην ΕΕ, ιδίως τις οργανωμένες εγκληματικές ομάδες που εμπλέκονται στην παραγωγή και την παροχή πλαστών και παραποιημένων εγγράφων σε άλλους εγκληματίες.

Ακολουθεί σχετικό σχεδιάγραμμα:

2.8. Συμφωνίες-Συνθήκες μεταξύ Κ-Μ εκτός Ε.Ε

2.8.1. Συμφωνία Schengen

Στα προηγούμενα κεφάλαια αναφέρθηκαν οι πολιτικές της Ε.Ε για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος μέσω συγκεκριμένων διαδικασιών που ακολουθήθηκαν μέσω των Ευρωπαϊκών Θεσμών. Στο κεφάλαιο αυτό θα αναφερθούν οι συμφωνίες, τις οποίες σύναψαν τα Κ-Μ εκτός Ε.Ε. στα πλαίσια του ελέγχου των εξωτερικών συνόρων της Ε.Ε. και της ανταλλαγής κυρίως πληροφοριών ανάμεσα στα συμβαλλόμενα μέρη.

Την 14-06-1985 εκπρόσωποι των κυβερνήσεων της Γερμανίας, της Γαλλίας, της Ολλανδίας, του Βελγίου και του Λουξεμβούργου συναντήθηκαν κοντά στην πόλη Schengen του Λουξεμβούργου και υπέγραψαν συμφωνία που έγινε γνωστή ως «**Συμφωνία Σένγκεν**», στην οποία περιλαμβάνονταν διατάξεις για σταδιακή ελαχιστοποίηση έως κατάργηση των ελέγχων στα κοινά εσωτερικά τους σύνορα και μετατόπισή τους μόνο στα εξωτερικά, καθώς και έναρξη προσπάθειας για εναρμόνιση των νομοθεσιών σε ζητήματα θεωρήσεων, αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας, λειτουργώντας τελειώς ανεξάρτητα από την τότε Ευρωπαϊκή Κοινότητα¹³⁹.

Λίγο αργότερα, τα ίδια συμβαλλόμενα μέρη, προκειμένου να ολοκληρώσουν πλήρως τα όσα είχαν συμφωνήσει στην αρχική συμφωνία του 1985 και λειτουργώντας πάλι ανεξάρτητα από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα στην οποία ανήκαν, αν και προβλέποντας ότι η προσδοκώμενη τότε ενοποίηση της εσωτερικής αγοράς θα πρέπει να περιλαμβάνει ένα χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα, προχώρησαν στην σύναψη της **Σύμβασης Σένγκεν** την 19-06-1990, όπου αναφέρονταν ρητά πλέον ότι οι εμπλεκόμενες χώρες διέθεταν πλέον κοινά εξωτερικά σύνορα, καταργώντας πλήρως τους ελέγχους στα εσωτερικά μεταξύ τους σύνορα, ενώ πλέον θα ακολουθούσαν μια κοινή πολιτική θεωρήσεων, υποδοχής και παραμονής αλλοδαπών καθώς και διαχείρισης αιτημάτων ασύλου, διευκρινίζοντας μάλιστα ότι σε περίπτωση που κάποιο έτερο κράτος θα επιθυμούσε να συμμετέχει στην Σύμβαση θα μπορούσε κατόπιν διαβούλευσης των συμβαλλομένων να γίνει δεκτό, δίνοντας έτσι την προοπτική διεύρυνσης¹⁴⁰. Επίσης, στην εν λόγω Σύμβαση υπήρχαν και διατάξεις που ρύθμιζαν ζητήματα αστυνομικής συνεργασίας (διασυνοριακή

---

¹³⁹ Συμφωνία μεταξύ των κυβερνήσεων του Βασιλείου του Βελγίου, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Γαλλικής Δημοκρατίας του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου και του Βασιλείου των Κάτω Χωρών σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα, Σένγκεν, 14.06.1985

¹⁴⁰ Σύμβαση Εφαρμογής της Συμφωνίας του Σένγκεν της 14ης Ιουνίου 1985 μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών της Οικονομικής Ένωσης Μπενελούξ, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Γαλλικής Δημοκρατίας, σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα, Σένγκεν, 19.6.1990

παρακολούθηση υπόπτων, αμοιβαία συνδρομή, συνέχεια καταδίωξης δραστών στο έδαφος Schengen, άμεση ανταλλαγή πληροφοριών) καθώς και ζητήματα δικαστικής συνεργασίας (απευθείας δικαστική συνδρομή, αναγνώριση αποφάσεων, επιτάχυνση έκδοσης, κοινή νομοθεσία για ναρκωτικά και πυροβόλα όπλα)¹⁴¹. Παράλληλα, στις διατάξεις της Σύμβασης προβλέφθηκε και η δημιουργία και τήρηση ενός κοινού συστήματος πληροφοριών, του «**συστήματος πληροφοριών Σένγκεν**», αποτελούμενο από ένα εθνικό τμήμα σε κάθε συμβαλλόμενο μέρος και από ένα τμήμα τεχνικής υποστηρίξεως, το οποίο θα παρείχε τη δυνατότητα στις αρχές επιβολής του Νόμου κάθε συμβαλλόμενου μέρους να έχουν άμεση ηλεκτρονική πρόσβαση σε στοιχεία σχετικά με αναζητούμενα πρόσωπα (διωκόμενους, εξαφανισθέντες, ανεπιθύμητους αλλοδαπούς κλπ) και αντικείμενα (κλεμμένα ή απολεσθέντα οχήματα, έγγραφα, όπλα) τα οποία προέρχονται από μια κοινή βάση δεδομένων στην οποία υποχρεούται να καταχωρήσει στοιχεία το κάθε συμβαλλόμενο μέρος, με το τεχνικό κομμάτι να ελέγχεται από τους Γάλλους όντας εγκατεστημένο στο Στρασβούργο αλλά με τα έξοδα να επιβαρύνουν όλα τα συμβαλλόμενα μέρη¹⁴².

Σταδιακά, στην ομάδα των συμβαλλόμενων μερών προσχώρησε η Ιταλία (Νοέμβριος 1990) εν συνεχεία οι κυβερνήσεις της Ισπανίας, Ελλάδος και Πορτογαλίας (1992) καθώς και η Αυστρία (1995) χωρίς όμως να επέρχεται σύντομα η πλήρης εφαρμογή της Σύμβασης Σένγκεν, ιδίως λόγω της επανένωσης της Γερμανίας και της αλλαγής στην φύση των σχέσεων μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ανατολικής Ευρώπης, τιθέμενη εν τέλει σε εφαρμογή τον Μάρτιο του 1995¹⁴³.

Με την σύναψη της Συνθήκης του Άμστερνταμ το 1997, η Συμφωνία και η Σύμβαση Σένγκεν ενσωματώθηκαν στην έννομη τάξη της Ε.Ε, με το Συμβούλιο να υποκαθιστά την Εκτελεστική Επιτροπή που είχε θεσπιστεί δυνάμει των συμφωνιών του Σένγκεν, ενώ στο κεκτημένο Σένγκεν προχώρησαν σταδιακά και όλα τα κράτη μέλη, πλην

¹⁴¹ Σύμβαση Εφαρμογής της Συμφωνίας του Σένγκεν της 14ης Ιουνίου 1985 μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών της Οικονομικής Ένωσης Μπενελούξ, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Γαλλικής Δημοκρατίας, σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα, Σένγκεν, 19.6.1990, Τίτλος 3 «Αστυνομία και Ασφάλεια»

¹⁴² Σύμβαση Εφαρμογής της Συμφωνίας του Σένγκεν της 14ης Ιουνίου 1985 μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών της Οικονομικής Ένωσης Μπενελούξ, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Γαλλικής Δημοκρατίας, σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα, Σένγκεν, 19.6.1990, Τίτλος 4 «Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν»

¹⁴³ Alain Guyomarch, «Problems and prospects for european police cooperation after Maastricht», *Policing and Society: An International Journal*, 5:3, 1995, σελ. 250

της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, ακόμη και χώρες εκτός Ε.Ε. (Ισλανδία, Νορβηγία, Ελβετία κ.α.)¹⁴⁴.

Οι Συμφωνίες στα κείμενά τους παρέχουν ρητά το δικαίωμα σε κάθε συμβαλλόμενο μέρος να επαναφέρει κατ' εξαίρεση και προσωρινά τους συνοριακούς ελέγχους σε περίπτωση ύπαρξης σοβαρής απειλής για την εσωτερική δημόσια τάξη και ασφάλεια, υπό την προϋπόθεση ότι το μέτρο επιλέγεται μόνο σε περίπτωση που τα λοιπά μέτρα έχουν κριθεί ανεπαρκή, καθώς και για την αντιμετώπιση μόνο μιας συγκεκριμένης απειλής και για συγκεκριμένη μικρή χρονική διάρκεια, με την επιτροπή να μπορεί να παρέχει γνώμη αλλά όχι να επιβάλει την βούλησή της.

Τα τελευταία έτη, πολλά κράτη μέλη λειτουργώντας αυτοβούλως επανέφεραν τους εσωτερικούς ελέγχους συνόρων προκειμένου να ανακόψουν τις ροές παρανόμων μεταναστών τρίτων χωρών¹⁴⁵. Ένεκα της μεταναστευτικής κρίσης που εμφανίστηκε ως εξωτερικό πρόβλημα αλλά εδραιώθηκε ως μια εσωτερική προβληματική ασυνεννοησίας στους κόλπους της ένωσης, ο χώρος Σένγκεν μετασχηματίστηκε σε έναν χώρο έκφρασης της συλλογικής ασφάλειας παρά της ελεύθερης διακίνησης των προσώπων, με προφανή σκοπό να διασφαλιστεί η ίδια η οντότητά του ως ένα από τα κορυφαία κοινά ευρωπαϊκά επιτεύγματα¹⁴⁶.

Πυρήνας των συμφωνιών SHENGEN είναι το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (**Schengen Information System - SIS**), το οποίο διακρίνεται από τα σύστημα πληροφοριών της EUROPOL καθότι εστιάζει περισσότερο στην επισήμανση απειλών για την δημόσια τάξη και ασφάλεια παρά στην έρευνα για την αντιμετώπιση του Οργανωμένου Εγκλήματος που συμβάλει ιδίως το τελευταίο¹⁴⁷. Αποτελεί σήμερα το πλέον ευρέως χρησιμοποιούμενο μέσο ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρχών των κρατών μελών, καθώς μέσω αυτού ενημερώνονται για καταχωρίσεις επαγρύπνησης σχετικά με καταζητούμενα ή εξαφανισμένα πρόσωπα και αντικείμενα, τόσο στο εσωτερικό της Ένωσης, όσο και στα εξωτερικά σύνορα, ενώ μετά την αναβάθμισή του το 2015, το SIS έχει βελτιώσει πλήρως την ανταλλαγή πληροφοριών για ύποπτους τρομοκρατίας και έχει ενισχύσει τις προσπάθειες που καταβάλλονται από τα κράτη μέλη για την ακύρωση των

¹⁴⁴ Πρωτόκολλο (Αριθ. 19) σχετικά με το κεκτημένο του Σένγκεν το οποίο έχει ενσωματωθεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 12008E/PRO/19, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αριθ. 115, 09.05.2008

¹⁴⁵ Satoko Horii, «The effect of Frontex's risk analysis on the European border controls», *European Politics and Society*, 17:2, 2016, σελ. 253

¹⁴⁶ Michela Ceccorulli, «Back to Schengen: the collective securitisation of the EU free-border area», *West European Politics*, 42:2, 2019, Σελ. 316

¹⁴⁷ Αθανασία Συκιώτου, «Οργανωμένο Έγκλημα και Παράνομη Διακίνηση Ανθρώπων – Προσέγγιση του φαινομένου και αντιμετώπισή του στην Ευρωπαϊκή Ένωση», στο Στέλιος Περράκης (επιμ.), *Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ε.Ε.*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2007 σελ. 362

ταξιδιωτικών εγγράφων προσώπων για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες ότι επιθυμούν να ενταχθούν σε τρομοκρατικές ομάδες εκτός της Ε.Ε¹⁴⁸.

Το 2018 ψηφίστηκε ο Νέος Κανονισμός που διέπει την λειτουργία του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν, με σκοπό να επιφέρει σειρά βελτιώσεων στο SIS που θα αυξήσουν την αποτελεσματικότητα, θα ενισχύσουν την προστασία των δεδομένων και θα επεκτείνουν τα δικαιώματα πρόσβασης σε στελέχη ευρωπαϊκών οργανισμών, ρυθμίζοντας επίσης και ειδικότερα ζητήματα βελτίωσης όπως η δυνατότητα καταχώρησης φωτογραφιών, δακτυλοσκοπικών δεδομένων και γενετικών προφίλ¹⁴⁹. Σύμφωνα με τον κανονισμό, η κεντρική βάση δεδομένων του SIS αποτελεί το κεντρικό σύστημα υποστήριξης (CS - SIS) που τροφοδοτείται από τα επιμέρους εθνικά συστήματα (N.SIS) που επικοινωνούν με αυτό, ενώ κάθε συμβαλλόμενο μέρος ορίζει μια εθνική αρχή που αποκαλείται «**Τμήμα SIRENE**» η οποία λειτουργεί αδιαλείπτως προκειμένου να εξασφαλίζει την ανταλλαγή και διαθεσιμότητα όλων των πληροφοριών του συστήματος, συντονίζοντας τον έλεγχο της ποιότητας τους και προβαίνοντας στις απαραίτητες ενέργειες σε περίπτωση θετικής αναζήτησης στο SIS¹⁵⁰.

Αρμοδιότητα για την λειτουργική διαχείριση του κεντρικού SIS, την απρόσκοπτη και αδιάκοπη λειτουργία του, την τεχνική ανανέωση καθώς και για την ασφάλεια και αποκατάστασή του φέρει ο **eu-LISA**, ήτοι ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη λειτουργική διαχείριση συστημάτων Τεχνολογίας της Πληροφορίας μεγάλης κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης¹⁵¹. Ο eu-LISA που ιδρύθηκε το 2011 με έδρα το Ταλίν της Εσθονίας και αναβαθμίστηκε σε Οργανισμό το 2018, ο οποίος είναι υπεύθυνος για τη λειτουργική διαχείριση του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν (SIS), του συστήματος πληροφοριών για τις θεωρήσεις (VIS), του συστήματος εντοπισμού των κρατών μελών που διαθέτουν πληροφορίες σχετικά με προηγούμενες καταδίκες υπηκόων τρίτων χωρών (ECRIS-TCN) και του Eurodac (Ευρωπαϊκή Βάση Δεδομένων Δακτυλοσκόπησης Αιτούμενων Ασύλου), καθώς και για την προετοιμασία, την ανάπτυξη ή τη λειτουργική διαχείριση συστημάτων που επίκειται να λειτουργήσουν στο μέλλον

¹⁴⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια, COM(2015) 185 final, Στρασβούργο, 28.4.2015, σελ. 6

¹⁴⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1862 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28^{ης} Νοεμβρίου 2018 σχετικά με την εγκατάσταση, τη λειτουργία και τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (SIS) στον τομέα της αστυνομικής συνεργασίας και της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, την τροποποίηση και κατάργηση της απόφασης 2007/533/ΔΕΥ του Συμβουλίου και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1986/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της απόφασης 2010/261/ΕΕ της Επιτροπής, L 312/56, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 07.12.2018

¹⁵⁰Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1862, L 312/56, ο.π., Άρθρο 7

¹⁵¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1862, L 312/56, ο.π., Κεφάλαιο 3

όπως του συστήματος εισόδου/εξόδου (ΣΕΕ), του DubliNet, και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού (ETIAS)¹⁵². Επίσης, ο eu-LISA είναι υπεύθυνος για την ανάπτυξη, λειτουργία και συντήρηση της υπό δημιουργία Ευρωπαϊκής Πύλης Αναζήτησης (ESP) η οποία αποσκοπεί στην διευκόλυνση της γρήγορης, απρόσκοπτης, αποτελεσματικής, συστηματικής και ελεγχόμενης πρόσβασης των αρχών των κρατών μελών και των οργανισμών της Ένωσης στα συστήματα πληροφοριών της Ένωσης, μέσω της δημιουργίας μιας κεντρικής υποδομής με πύλη αναζήτησης που θα αναζητά ταυτόχρονα δεδομένα όχι μόνο από το SIS αλλά και από το ΣΕΕ, το VIS, το ETIAS, το Eurodac, το ECRIS-TCN, καθώς και τα δεδομένα της EUROPOL και τις βάσεις δεδομένων της INTERPOL¹⁵³.

Η Συμφωνία του Schengen αποτέλεσε μια πρώτη ενισχυμένη συνεργασία ανάμεσα σε ορισμένα μόνο κράτη – μέλη, με το σύστημα Schengen που προέκυψε από την εφαρμογή της να εμφανίζεται ως ένα πλήρες και ολοκληρωμένο πλαίσιο διακυβερνητικής συνεργασίας που αντιμετώπιζε με τρόπο συστηματικό ζητήματα που ανέκυπταν από την ελεύθερη μετακίνηση των πολιτών, έξω από τα θεσμικά πλαίσια λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας¹⁵⁴.

Παρά το γεγονός ότι οι Συμφωνίες Schengen διευκόλυναν την ελεύθερη διακίνηση των εγκληματικών ομάδων και των παραβατών, περιείχαν προβλέψεις διασυνοριακής αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας που στόχευαν στον ευκολότερο εντοπισμό των δραστών που μετακινούνταν για να εξαφανίσουν τα ίχνη τους: με την ενσωμάτωση των προβλέψεων αυτών στην Συνθήκη του Άμστερνταμ, δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις για την ενίσχυση του κεντρικού ρόλου της EUROPOL ως συντονιστή της αστυνομικής συνεργασίας εντός του ευρωπαϊκού χώρου¹⁵⁵. Παράλληλα, οι Συμφωνίες Schengen, μέσω του αυτοματοποιημένου συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών, τόνισαν σε ικανοποιητικό βαθμό το κοινό ευρωπαϊκό αίσθημα του «ανήκειν» σε μια κοινότητα ευρωπαίων πολιτών, οδηγώντας μάλιστα μέσω της διεθνούς συνεργασίας στην επίλυση προβλημάτων τα οποία

¹⁵² Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1726 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14^{ης} Νοεμβρίου 2018, σχετικά με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη λειτουργική διαχείριση συστημάτων ΤΠ μεγάλης κλίμακας στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης (eu-LISA), και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1987/2006 και της απόφασης 2007/533/ΔΕΥ του Συμβουλίου και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1077/2011, L 295/99, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 21.11.2018

¹⁵³ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/818 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20^{ής} Μαΐου 2019, για τη θέσπιση πλαισίου διαλειτουργικότητας μεταξύ των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας, του ασύλου και της μετανάστευσης και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2018/1726, (ΕΕ) 2018/1862 και (ΕΕ) 2019/816, L 135/85, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 22.5.2019, Άρθρο 1

¹⁵⁴ Στέλιος Περράκης, «Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε Κίνηση: Μια Εισαγωγική Κριτική Θεώρηση», στο Στέλιος Περράκης (επιμ.), Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ε.Ε., Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2007, ό.π., σελ. 17

¹⁵⁵ Europol (2009), Ten Years of EUROPOL 1999-2009, ο.π., σελ. 16

δεν μπορούσαν να υπερκεραστούν σε εθνικό επίπεδο, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την δημιουργία αρχείων προσωπικών δεδομένων¹⁵⁶.

Από την άλλη πλευρά, βασική αδυναμία του συστήματος που δημιουργήθηκε από τις συμφωνίες Schengen είναι η λειτουργία του υπό την έλλειψη άμεσου ελέγχου, κοινοβουλευτικού και δικαστικού, η οποία οδηγεί στην έλλειψη διαφάνειας στα ζητήματα διαχείρισης των ατομικών ελευθεριών για τις οποίες το ευρωπαϊκό ενοποιητικό εγχείρημα έχει βασική υποχρέωση σεβασμού¹⁵⁷. Επίσης, παρά την ενσωμάτωση του Συστήματος Schengen στην Ε.Ε. μέσω της Συνθήκης του Άμστερνταμ, η «λογική Schengen» αφήνει ακόμη ανοικτά σημαντικά ζητήματα ιδίως ως προς τα νεότερα κράτη – μέλη, την διαχείριση της θεώρησης και την διαρκώς διευρυμένη αντίληψη ελέγχου των προσωπικών δεδομένων¹⁵⁸.

Ακόμη, οι συμφωνίες Schengen χρήζουν άμεσης βελτίωσης και εξέλιξης προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι φυγόκεντρες τάσεις που παρατηρούνται τα τελευταία χρόνια στα κράτη μέλη ένεκα της γιγάντωσης του μεταναστευτικού –προσφυγικού ζητήματος : η εξέλιξη μπορεί κάλλιστα να βασιστεί στις αναλύσεις της FRONTEX που καθορίζουν τις πολιτικές διαχείρισης των ευρωπαϊκών συνόρων αλλά και τις ιδιαίτερες περιστάσεις που μπορούν να δικαιολογήσουν επαναφορά των εσωτερικών συνοριακών ελέγχων¹⁵⁹.

Εν γένει, στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν υφίστανται αρκετά μειονεκτήματα, όπως για παράδειγμα η έλλειψη ποιοτικής ανάλυσης δεδομένων σχετικά με το Οργανωμένο Έγκλημα, οι λανθασμένες ή διαφοροποιημένες καταχωρήσεις από τα διάφορα κράτη μέλη ή οι συμμετοχές από ορισμένα κράτη μέλη σε ορισμένες μόνο πτυχές του Συστήματος, ωστόσο σε γενικές γραμμές θεωρείται μακράν το πλέον έγκυρο, χρηστικό και επιτυχημένο τεχνολογικό όργανο ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών¹⁶⁰.

2.8.2 Συνθήκη του Prüm

Στα πρώτα στάδια εδραίωσης της αστυνομικής συνεργασίας δεν είχε επέλθει σημαντική πρόοδος στον τομέα της ανταλλαγής δεδομένων σχετικά με την ανάλυση

¹⁵⁶ Δονάτος Παπαγιάννης, «Θεσμικές διαστάσεις, δικαιοταξία και εξωτερικές όψεις του Χώρου», στο Στέλιος Περράκης (επιμ.), Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ε.Ε., Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2007 σελ. 63

¹⁵⁷ Δονάτος Παπαγιάννης (2007), ο.π., σελ. 63

¹⁵⁸ Στέλιος Περράκης (2007), ο.π., σελ. 20

¹⁵⁹ Satoko Horii (2016), ο.π., σελ. 255

¹⁶⁰ Jörg Monar, «Cooperation in the Justice and Home Affairs Domain: Characteristics, Constraints and Progress», European Integration, 28:5, 2006, σελ. 501

γενετικού υλικού στα πλαίσια της αντιμετώπισης του εγκλήματος. Το 1997 υιοθετήθηκε γενικόλογο Ψήφισμα του Συμβουλίου¹⁶¹ που όριζε ότι για την αντιμετώπιση του Οργανωμένου Εγκλήματος θεωρείται αναγκαία η ανταλλαγή μεταξύ των κρατών μελών δεδομένων που αφορούν αναλύσεις γενετικού υλικού (DNA) με ταυτόχρονη υποχρέωση για δημιουργία επιμέρους εθνικών βάσεων δεδομένων που θα έχουν άμεση συμβατότητα μεταξύ τους, υπό την μορφή προτάσεων¹⁶². Περαιτέρω λεπτομέρειες για την διαδικασία της σύγκρισης αποτελεσμάτων ανάλυσης βιολογικού – γενετικού υλικού στα πλαίσια αντιμετώπισης του Οργανωμένου Εγκλήματος, περιλάμβανε νεότερο Ψήφισμα του Συμβουλίου το 2001, πάλι με γενικόλογες και μη δεσμευτικές διατάξεις¹⁶³.

Τον Μάιο του 2005 στην πόλη Prüm της Γερμανίας, οι αντιπρόσωποι του Βελγίου, της Γερμανίας, της Ισπανίας, της Γαλλίας, του Λουξεμβούργου, της Ολλανδίας και της Αυστρίας, βλέποντας τα διασυνοριακά εγκληματικά φαινόμενα να εμφανίζονται όλο και πιο αυξημένα μέσα σε μία Ένωση ελεύθερης διακίνησης των πολιτών, προχώρησαν σε σύναψη Συνθήκης (γνωστή ως «Συνθήκη του Prüm») με σκοπό να επιταχύνουν τους ρυθμούς της μεταξύ τους συνεργασίας στην αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, του διασυνοριακού εγκλήματος και της παράνομης μετανάστευσης, έτσι ώστε να λειτουργήσουν καταλυτικά και να καθοδηγήσουν πρωτοποριακά την Ευρωπαϊκή Συνεργασία στον τομέα της επιβολής του Νόμου, με σεβασμό στο κεκτημένο των Ευρωπαϊκών Συνθηκών και με την προοπτική να ενσωματώσουν μελλοντικά την συμφωνία στο νομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσα σε διάστημα τριετίας, δίνοντας την δυνατότητα συμμετοχής σε όλα τα κράτη – μέλη¹⁶⁴.

Βασικό στοιχείο της συμφωνίας αποτέλεσε η δημιουργία από τα συμβαλλόμενα μέρη των εθνικών φακέλων ανάλυσης γενετικού υλικού (**national DNA analysis files**), τα οποία μέσω μιας αυτοματοποιημένης διαδικασίας δίνουν την δυνατότητα στα έτερα συμβαλλόμενα μέρη να αναζητήσουν γενετικά προφίλ, χωρίς να έχουν την δυνατότητα άμεσης ταυτοποίησης στοιχείων, σε περίπτωση δε θετικής αναζήτησης να κινείται μέσω των σημείων επαφής η νόμιμη διαδικασία της ανταλλαγής πληροφοριών, με το ίδιο να

¹⁶¹ Ψήφισμα του Συμβουλίου της 9ης Ιουνίου 1997 σχετικά με την ανταλλαγή αποτελεσμάτων ανάλυσης του DNA, C 193, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 24.06.1997

¹⁶² Ελισάβετ Συμεωνίδου - Καστανίδου, Οργανωμένο Έγκλημα και Τρομοκρατία – Σύγχρονες Εξελίξεις στην ευρωπαϊκή και ελληνική έννομη τάξη, Εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη, 2007, σελ 4

¹⁶³ Ψήφισμα του Συμβουλίου της 25ης Ιουνίου 2001 για την ανταλλαγή αποτελεσμάτων ανάλυσης του DNA, EE C 187, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 03.07.2001

¹⁶⁴ Convention between the Kingdom of Belgium, the Federal Republic of Germany, the Kingdom of Spain, the French Republic, the Grand Duchy of Luxembourg, the Kingdom of the Netherlands and the Republic of Austria on the stepping up of cross-border cooperation, particularly in combating terrorism, cross-border crime and illegal migration, Prüm (Germany), 27.05.2005, Article 1

συμβαίνει σχετικά με τα δεδομένα δακτυλικών αποτυπωμάτων¹⁶⁵. Περαιτέρω ζητήματα που η συνθήκη ρύθμιζε ήταν η δυνατότητα αναζήτησης στοιχείων κατόχων οχημάτων έτερων συμβαλλόμενων μερών μέσω αριθμού κυκλοφορίας ή αριθμού πλαισίου, η άμεση ανταλλαγή πληροφοριών για ζητήματα τρομοκρατίας, η δυνατότητα ύπαρξης ενόπλων φρουρών σε αεροπορικές πτήσεις μεταξύ των εδαφών των συμβαλλόμενων μερών, η δυνατότητα καταδίωξης σε εδάφη έτερων συμβαλλόμενων μερών, η δυνατότητα οπλοφορίας σε κοινές διασυνοριακές επιχειρήσεις, ζητήματα αντιμετώπισης της παράνομης μετανάστευσης και συνεργασία σε περίπτωση εκτάκτων αναγκών, φυσικών καταστροφών¹⁶⁶.

Τα συμβαλλόμενα μέρη προχώρησαν στην εν λόγω Σύμβαση γιατί πίστευαν ότι το κεκτημένο του Σένγκεν δεν επαρκούσε για την ουσιαστική καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος, θέλοντας στην ουσία να δημιουργήσουν μια Τρίτη Σύμβαση Σένγκεν περισσότερο δραστική και ουσιαστική¹⁶⁷.

Παρά το γεγονός ότι η σύναψη της συνθήκης πραγματοποιήθηκε εκτός θεσμικού πλαισίου της Ε.Ε., τα συμβαλλόμενα μέρη συμφώνησαν στην εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης μόνο μέχρι τον βαθμό που αυτά συμβαδίζουν με το Ευρωπαϊκό Δίκαιο, υπό την έννοια ότι σε περίπτωση που η Ευρωπαϊκή Ένωση θέσπιζε στο μέλλον διατάξεις που θα επηρέαζαν άμεσα το περιεχόμενο αυτής ή θα αντικρούονταν πλήρως μαζί της, το Ευρωπαϊκό Δίκαιο θα υπερίσχυε σε σχέση με τις διατάξεις της συνθήκης Prüm, αναγκάζοντας τα συμβαλλόμενα μέρη σε συμπληρώσεις ή αντικαταστάσεις τους έτσι ώστε να εναρμονιστούν πλήρως με το κοινοτικό κεκτημένο¹⁶⁸.

Τον Ιούνιο του 2008, τα κυριότερα μέρη της Συνθήκης του Prüm ενσωματώθηκαν εν τέλει στο κοινοτικό δίκαιο με απόφαση του Συμβουλίου, στην οποία καθορίζονται λεπτομερώς αντίστοιχοι κανόνες σχετικά με: **(1)** την αυτοματοποιημένη πρόσβαση σε γενετικά προφίλ (δημιουργία εθνικών αρχείων ανάλυσης DNA, διαθεσιμότητα δεδομένων

¹⁶⁵ Convention between the Kingdom of Belgium, the Federal Republic of Germany, the Kingdom of Spain, the French Republic, the Grand Duchy of Luxembourg, the Kingdom of the Netherlands and the Republic of Austria on the stepping up of cross-border cooperation, particularly in combating terrorism, cross-border crime and illegal migration, Prüm (Germany), 27.05.2005, Chapter 2

¹⁶⁶ Convention between the Kingdom of Belgium, the Federal Republic of Germany, the Kingdom of Spain, the French Republic, the Grand Duchy of Luxembourg, the Kingdom of the Netherlands and the Republic of Austria on the stepping up of cross-border cooperation, particularly in combating terrorism, cross-border crime and illegal migration, Prüm (Germany), 27.05.2005, Chapter 2 -6

¹⁶⁷ Paul Luijck, «The Treaty of Prüm: A Replay of Schengen?», Annual Policy Paper on the interrelation between internal and external security of the future Europe, EU CONSENT, Network of Excellence, D38c/Team23, 2007, Σελ. 8

¹⁶⁸ Convention between the Kingdom of Belgium, the Federal Republic of Germany, the Kingdom of Spain, the French Republic, the Grand Duchy of Luxembourg, the Kingdom of the Netherlands and the Republic of Austria on the stepping up of cross-border cooperation, particularly in combating terrorism, cross-border crime and illegal migration, Prüm (Germany), 27.05.2005, Article 47

αναφοράς DNA, σύγκριση βάσει μεμονωμένων περιπτώσεων και με τρόπο θετικής/αρνητικής απάντησης hit/no-hit), δακτυλοσκοπικά δεδομένα (τήρηση δεδομένων αναφοράς από τα εθνικά αυτόματα συστήματα αναγνώρισης δακτυλικών αποτυπωμάτων – ΑΣΑΔΑ, διαδικασία θετικής/αρνητικής απάντησης ίδια με DNA) και συγκεκριμένα εθνικά δεδομένα των αδειών κυκλοφορίας οχημάτων, **(2)** την παροχή δεδομένων σε σχέση με σημαντικά γεγονότα (λ.χ. θέματα δημόσιας τάξης σε αθλητικούς αγώνες), **(3)** την παροχή πληροφοριών για την πρόληψη τρομοκρατικών εγκλημάτων καθώς και **(4)** λοιπά άλλα μέτρα για την αναβάθμιση της διασυνοριακής αστυνομικής συνεργασίας (κοινές περιπολίες, κοινές επιχειρήσεις, αντιμετώπιση καταστροφών και ατυχημάτων κλπ)¹⁶⁹.

Η ενσωμάτωση της συνθήκης του Prüm στην ευρωπαϊκή νομοθεσία προσέφερε έμμεση πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων DNA και δακτυλικών αποτυπωμάτων των κρατών μελών, καθώς και άμεση αλλά ελαφρώς περιορισμένη πρόσβαση σε αρχεία αδειών κυκλοφορίας οχημάτων, βελτιώνοντας έτσι σημαντικά την ευρωπαϊκή αστυνομική συνεργασία δίνοντας στις αρχές τη δυνατότητα να γνωρίζουν αυτομάτως ποιες πληροφορίες είναι διαθέσιμες από έτερα κράτη μέλη¹⁷⁰. Ωστόσο ακόμη και μετά την ενσωμάτωση της συνθήκης και παρά την ζωτική του σημασία για τον εντοπισμό των εγκληματιών και την αποτελεσματική στοιχειοθέτηση των υποθέσεων, το πλαίσιο Prüm δεν αξιοποιήθηκε αυτόματα από τα κράτη μέλη στο έπακρο και η εφαρμογή και ενσωμάτωση στα εθνικά τους δίκαια καθυστέρησε σημαντικά, με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναφέρει σχετικά στο Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο για την Ασφάλεια: «...Ωστόσο, δεν αξιοποιούνται στο έπακρο οι δυνατότητες που προσφέρει καθώς στην παρούσα φάση μόνο ένας περιορισμένος αριθμός κρατών μελών έχουν εκπληρώσει τις νομικές τους υποχρεώσεις και έχουν ενοποιήσει τα δικά τους συστήματα με το δίκτυο. Αυτό εμποδίζει την συνολική αποτελεσματικότητα του πλαισίου Prüm κατά τη σύλληψη και τη δίωξη των εγκληματιών. Τα κράτη μέλη έχουν λάβει σημαντική οικονομική και τεχνική υποστήριξη για την υλοποίησή του. Η Επιτροπή θα δώσει προτεραιότητα σε αυτόν

¹⁶⁹ Απόφαση 2008/615/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 23ης Ιουνίου 2008 σχετικά με την αναβάθμιση της διασυνοριακής συνεργασίας, ιδίως όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του διασυνοριακού εγκλήματος, Πράξεις εγκριθείσες δυνάμει του τίτλου VI της συνθήκης ΕΕ, ΕΕ L 210, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 06.08.2008

¹⁷⁰ Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Δικαιοσύνη, Ελευθερία και Ασφάλεια στην Ευρώπη μετά το 2005: Αξιολόγηση του Προγράμματος της Χάγης και Σχέδιο Δράσης», COM(2009) 263, Βρυξέλλες, 10.06.2009, σελ. 10

τον τομέα στο πλαίσιο των προσπαθειών της για τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής του δικαίου της ΕΕ...»¹⁷¹.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η χώρα μας που, παρά την εκφρασμένη βούλησή της να συμμετάσχει από το 2007, μόλις το 2017 ενσωματώθηκε στο πλαίσιο ανταλλαγής δεδομένων DNA οπότε και ψηφίστηκε η σχετική νομοθεσία¹⁷².

Η Συνθήκη του Prüm έδωσε νέα πνοή στην ανταλλαγή των πληροφοριών που εδράζεται σε σύστημα τύπου «δίκτυο», βελτιώνοντας στο έπακρο την ποιότητα των ανταλλασσόμενων πληροφοριών και αποτελώντας ένα κλασσικό παράδειγμα «διαφοροποιημένης ενσωμάτωσης» (differentiated integration)¹⁷³.

Από πολλούς ειδικούς και αναλυτές έχει εκφραστεί δυσαρέσκεια ως προς την επίτευξη της Συνθήκης του Prüm, καθότι υποστηρίζεται ότι λιγοστά μόνο και συγκεκριμένα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης προχώρησαν στην σύναψή της με σκοπό να χρησιμοποιήσουν αυτήν ως όχημα για την επίτευξη δικών τους σκοπών και συμφερόντων και την αναγωγή αυτών σε πανευρωπαϊκό επίπεδο¹⁷⁴. Επίσης, αρκετοί ισχυρίστηκαν ότι δημιουργήθηκε μια ιδιότυπη ιεραρχία μέσα στην ένωση, καθότι τα ισχυρότερα κράτη συμφώνησαν στο να δημιουργήσουν μια νέα δομή εμποδίζοντας έτσι σημαντικά την ενσωμάτωση και ομογενοποίηση, ενώ τα ζητήματα διαφάνειας και δημοκρατικότητας πέρασαν σε δεύτερη μοίρα, και παράλληλα αναδείχτηκε ιδιαίτερα η διαδικαστική δυσκολία και τα αδιέξοδα της επίτευξης συμφωνιών εντός των ευρωπαϊκών πλαισίων που δείχνουν ως μονόδρομο την εξωθεσμική πρωτοβουλία¹⁷⁵. Παράλληλα, κατά μία άλλη άποψη, η Συνθήκη του Prüm απετέλεσε και μια προσπάθεια δημιουργίας μιας αμιγώς ευρωπαϊκής βιομηχανίας βάσεων δεδομένων και τεχνολογίας ασφάλειας, που όχι απλά θα ανταγωνίζονταν με αυτή των Ηνωμένων Πολιτειών αλλά θα επιχειρούσε να παρακάμψει την αμερικανική πληροφοριακή ηγεμονία, εξασφαλίζοντας τον έλεγχο των πληροφοριών που αφορούσαν τους Ευρωπαίους πολίτες και τους σε ευρωπαϊκό έδαφος αλλοδαπούς¹⁷⁶.

¹⁷¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια, COM(2015) 185 final, Στρασβούργο, 28.4.2015, σελ. 8

¹⁷² Εκτελεστική Απόφαση (ΕΕ) 2017/617 του Συμβουλίου της 27ης Μαρτίου 2017 για την έναρξη της αυτοματοποιημένης ανταλλαγής δεδομένων όσον αφορά τα δεδομένα DNA στην Ελλάδα, ΕΕ L 89, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 01.04.2017

¹⁷³ Hartmut Aden, «Information sharing, secrecy and trust among law enforcement and secret service institutions in the European Union», *West European Politics*, 41:4, 2018, σελ. 989

¹⁷⁴ Oldrich Bures, «Europol's Fledgling Counterterrorism Role», *Terrorism and Political Violence*, 20:4, 2008, σελ. 508

¹⁷⁵ Paul Luif (2007), ο.π., σελ. 19

¹⁷⁶ Didier Bigo, «Ελευθερία, κινητικότητα και ασφάλεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση: μία τροχιά πενήντα ετών για τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις», στο Δ. Αναγνωστοπούλου (επιμ.), *Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Πρακτικά

Ένεκα του γεγονότος ότι η Συνθήκη του Prüm με τρόπο πολύ πιο τολμηρό και κατηγορηματικό σε σχέση με την συνθήκη του Σένγκεν έδωσε την δυνατότητα ανταλλαγής βιομετρικών χαρακτηριστικών ήτοι δεδομένων που μπορούν εύκολα να συνδεθούν με άλλες ευαίσθητες προσωπικές πληροφορίες, δημιουργείται πλέον ακόμη περισσότερο επιτακτική η ανάγκη για ουσιαστική διαφύλαξη της ακεραιότητάς τους από τους δημόσιους και ιδιωτικούς κατόχους αυτών¹⁷⁷.

Διεθνούς Συνεδρίου που συνδιοργανώθηκε από την Έδρα Jean Monnet και το Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, Θεσσαλονίκη, 14 – 16 Φεβρουαρίου 2013, σελ.292

¹⁷⁷ Monica Den Boer, «Counter-Terrorism, Security and Intelligence in the EU: Governance Challenges for Collection, Exchange and Analysis», *Intelligence and National Security*, 30:2-3, 2015, σελ. 411

Κεφάλαιο 3: Μηχανισμοί αντιμετώπισης του Οργανωμένου Εγκλήματος

3.1 Αντιμετώπιση του Οργανωμένου Εγκλήματος στα πλαίσια αστυνομικής συνεργασίας

Με την υπογραφή της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Συνθήκη του Μάαστριχτ) το 1992 επετεύχθη η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς. Συνεπακόλουθο ήταν η δημιουργία ενός χώρου ελεύθερης κυκλοφορίας αγαθών, υπηρεσιών, προσώπων και κεφαλαίων με παράλληλη κατάργηση των «εσωτερικών» συνόρων της Ε.Ε. Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια, η θεμελίωση των «τεσσάρων ελευθεριών» κυκλοφορίας στο εσωτερικό της Ε.Ε. ανέδειξε το πρόβλημα της ασφαλείας των ευρωπαϊών πολιτών, θέτοντας ζητήματα διασυνοριακής συνεργασίας των αστυνομικών, τελωνειακών και δικαστικών αρχών για την αντιμετώπιση της εγκληματικής δραστηριότητας, καθώς η απουσία ελέγχων στα «εσωτερικά» σύνορα διευκόλυνε την δράση εγκληματικών ομάδων¹⁷⁸. Παράλληλα με την υπογραφή της Συμφωνίας Schengen το 1985, η οποία συμπληρώθηκε το 1990 με την Σύμβαση εφαρμογής της Συμφωνίας Schengen για την κατάργηση των ελέγχων στα ενδοκοινοτικά σύνορα, δημιουργήθηκε η ανάγκη φύλαξης των «εξωτερικών» συνόρων της Ε.Ε., δηλαδή των συνόρων των Κ-Μ με τρίτες χώρες.

Αποτέλεσμα των ανωτέρω ήταν η δημιουργία του Χώρου Ελευθερίας, Ασφαλείας και Δικαιοσύνης¹⁷⁹. Ο Χώρος έχει ως σημείο αναφοράς τους πολίτες, στους οποίους εξασφαλίζει την ελεύθερη κυκλοφορία μέσω της κατάργησης των συνοριακών ελέγχων, την ασφάλεια μέσω της καταπολέμησης της εγκληματικότητας και της προστασίας των εξωτερικών συνόρων και τέλος την δικαιοσύνη μέσω της ελεύθερης πρόσβασης σε αυτήν, της εκτέλεσης των δικαστικών αποφάσεων και της προστασίας από το διασυνοριακό έγκλημα¹⁸⁰.

Από τα ανωτέρω και σε συνδυασμό με το γεγονός ότι όπως προαναφέρθηκε, για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος η Ε.Ε. χαράσσει πολιτικές-στρατηγικές, προκύπτει το αδιαμφισβήτητο συμπέρασμα ότι προκειμένου αυτές να υλοποιηθούν με

¹⁷⁸ Περράκης, Σ. (2007) Ο «χώρος ελευθερίας, ασφάλειας, δικαιοσύνης» της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε κίνηση: μια εισαγωγική κριτική θεώρηση, στο: Περράκης, Σ. (επιμ.) Ο χώρος ελευθερίας, ασφάλειας & δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης: από το Τάμπερε στη Χάγη και επέκεινα. Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, ό.π. σελ. 17-22.

¹⁷⁹ Η δημιουργία του Χώρου Ελευθερίας, Ασφαλείας και Δικαιοσύνης στηρίζεται στα προγράμματα του Τάμπερε (1999-2004), της Χάγης (2004-2009) και της Στοκχόλμης (2010-2014). Επίσης, βασίζεται στον τίτλο V της Συνθήκης για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από τον οποίο και προκύπτουν οι σχετικές ρυθμίσεις.

¹⁸⁰ Παπαγιάννης, Δ. (2008) Ο χώρος της ασφάλειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα.

επιτυχία έχουν συσταθεί οργανισμοί με σκοπό τη διευκόλυνση της συνεργασίας των δικαστικών και αστυνομικών αρχών.

3.1.1. Ομάδα TREVI¹⁸¹

Προοίμιο των προαναφερόμενων Οργανισμών αποτέλεσε η ομάδα TREVI, στόχος της οποίας ήταν να καταπολεμήσει την τρομοκρατία και να συντονίσει την αστυνομική συνεργασία στην Κοινότητα για το πρόβλημα αυτό. Το έργο της ομάδας βασίστηκε στην διακυβερνητική συνεργασία μεταξύ των 12 κρατών, μια διαδικασία που απέκλειε τα κύρια θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης - την ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ακολουθώντας κανόνες της διακυβερνητικής συνεργασίας, με τη συμμετοχή των Υπουργών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών, οι οποίοι εξέταζαν θέματα δημόσιας τάξης και τρομοκρατίας με την υποστήριξη διαφόρων ομάδων και επιμέρους ομάδων εργασίας.

Ειδικότερα το 1975, με πρωτοβουλία της Ολλανδίας, συστήθηκε η διακυβερνητικού επιπέδου ομάδα εργασίας **TREVI** με σκοπό αρχικά την εξέταση ζητημάτων τρομοκρατίας και εσωτερικής ασφάλειας που απασχολούσαν την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, ενώ από το 1985 και έπειτα στους σκοπούς της συμπεριλήφθη και η ενασχόληση με τα ζητήματα καταπολέμησης του Οργανωμένου Εγκλήματος που σταδιακά είχε αρχίσει να εξαπλώνεται ανάμεσα στα τότε 12 κράτη μέλη της κοινότητας (Βέλγιο, Γερμανία, Γαλλία, Δανία, Ελλάδα, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία και Πορτογαλία)¹⁸². Δημιουργήθηκε για να καλύψει ένα κενό που υπήρχε στην μέχρι τότε αστυνομική συνεργασία, καθώς κλήθηκε να διαδραματίσει έναν περισσότερο πολιτικό ρόλο από την αστυνομικού – τεχνοκρατικού τύπου διακρατική σύμπραξη που πρέσβευε η INTERPOL¹⁸³.

Ως οργανισμός ο TREVI λειτούργησε σε τρία επίπεδα, ήτοι: **(1)** στο υπουργικό με την εξαμηνιαία συνάντηση υπουργών αρμοδίων για ζητήματα δημόσιας τάξης και ασφάλειας, **(2)** στο επίπεδο υψηλόβαθμων κυβερνητικών στελεχών και ανωτάτων αξιωματικών που παρείχαν τεχνοκρατικές συμβουλές στους αρμόδιους υπουργούς του πρώτου επιπέδου και **(3)** στο τρίτο επίπεδο των ομάδων εργασίας που διεξάγονταν οι συχνότερες συζητήσεις (τουλάχιστον δύο φορές ανά εξάμηνο) πριν από τις συναντήσεις των Υπουργών για τα επιμέρους ζητήματα που θα εισάγονταν στο πρώτο επίπεδο για

¹⁸¹ Terrorism Radicalism Extremism and International Violence

¹⁸² Ευάγγελος Αθ. Στεργιούλης, Η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία EUROPOL, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2003, σελ 23

¹⁸³ Nadia Gerspacher, «The history of international police cooperation: a 150-year evolution in trends and approaches», Global Crime, 9:1-2, 2008, σελ. 181

συμφωνία: η πρώτη ομάδα εργασίας, γνωστή ως (TREVI I) απασχολήθηκε αποκλειστικά με τα ζητήματα τρομοκρατίας, η επόμενη (TREVI II) με ζητήματα δημόσιας τάξης, η επόμενη (TREVI III) με ζητήματα οργανωμένου εγκλήματος και η τέταρτη (TREVI IV) για να μελετήσει ειδικότερα ζητήματα της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς¹⁸⁴.

Η ομάδα TREVI δεν διέθετε μόνιμο διοικητικό προσωπικό, γραφεία ή προϋπολογισμό, με την οργάνωση να αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του εκάστοτε ανά εξάμηνο υπουργού - προέδρου, ο οποίος στο έργο του υποβοηθούνταν στην πρώτη φάση της ομάδας από τον πρώην και τον μετέπειτα πρόεδρο («Troika») και εν συνεχεία στα επόμενα χρόνια από τους δύο προγενέστερους προέδρους και από τους δύο επόμενους («Piatnika»), εξασφαλίζοντας έτσι την συνεχή ροή των διαδικασιών¹⁸⁵.

Η απουσία μιας μόνιμης κεντρικής οργάνωσης αποτελούσε και το σημαντικότερο μειονέκτημα της ομάδας, καθότι μείωνε την αποτελεσματικότητά της, της στερούσε την δυνατότητα απόκτησης μιας θεσμικής «μνήμης» και δυσχέραινε τον συντονισμό και την συνεργασία καθώς δεν μπορούσε να ελεγχθεί και να αξιολογηθεί η εφαρμογή των συμφωνηθέντων, ενώ ταυτόχρονα ο διακυβερνητικός της χαρακτήρας που λειτουργούσε παράλληλα και όχι στο εσωτερικό της ευρωπαϊκής κοινότητας δημιουργούσε ζητήματα ελέγχου, αξιοπιστίας και νομιμότητας των δραστηριοτήτων της ομάδας¹⁸⁶.

Επιπλέον συγκριτικά με την ομάδα Schengen, η δημιουργία της Ομάδας TREVI αντικατόπτριζε την κοινή αναγνώριση από όλα τα κράτη μέλη για εδραίωση αστυνομικής συνεργασίας, ενώ η ομάδα του Schengen δημιουργήθηκε από έναν εσωτερικό ενωσιακό πυρήνα κρατών – μελών που επιδίωκε περισσότερο στενές και ταυτόσημες πολιτικές για την αντιμετώπιση του εγκλήματος¹⁸⁷.

Παρά την εκ των προτέρων ύπαρξη επιμέρους διακρατικών συμφωνιών μεταξύ συνορευόντων ευρωπαϊκών κρατών για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων περιπτώσεων διασυνοριακού εγκλήματος, η ίδρυση και λειτουργία της ομάδας TREVI αποτέλεσε για την εποχή της μια καινοτομία, οδηγώντας στην άμεση εμπλοκή ανώτατων κυβερνητικών στελεχών στην αντιμετώπιση όχι απλά πρακτικών και καθημερινών ζητημάτων αλλά ταυτόχρονα ζητημάτων που άπτονταν των αρμοδιοτήτων των πλέον ευαίσθητων εθνικών εσωτερικών πολιτικών, σχετικά με την ασφάλεια και την απονομή της δικαιοσύνης¹⁸⁸.

¹⁸⁴ Alain Guyomarch, «Problems and prospects for european police cooperation after Maastricht», *Policing and Society: An International Journal*, 5:3, 1995, σελ. 253

¹⁸⁵ Alain Guyomarch (1995), ο.π., σελ. 253

¹⁸⁶ Alain Guyomarch (1995), ο.π., σελ. 254

¹⁸⁷ Alain Guyomarch (1995), ο.π., σελ. 250

¹⁸⁸ Nadia Gerspacher (2008), ο.π., σελ. 181

3.1.2 Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Europol)

Στα πλαίσια λειτουργίας της ομάδας TREVI, είχε προταθεί ήδη από την δεκαετία του 1970 η ίδρυση μιας κεντρικής Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας στα πρότυπα της ήδη υπάρχουσας από δεκαετίες INTERPOL, με την εν λόγω πρόταση να αντιμετωπίζεται αρχικά με δυσπιστία ιδίως από τους Βρετανούς που αντιπρότειναν την ενίσχυση και επέκταση των αρμοδιοτήτων της INTERPOL στα ευρωπαϊκά δεδομένα¹⁸⁹. Ωστόσο, μια σειρά γεγονότων με κυριότερο την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης λειτούργησαν καταλυτικά και επιτάχυναν τις διαδικασίες για την επίτευξη της ελκυστικής για τα μέλη της ιδέας της «Ευρώπης – Φρούριο» (Fortress Europe)¹⁹⁰, με αποτέλεσμα την 28 Ιουνίου 1991 κατά την διάρκεια της Συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Λουξεμβούργο, ο Γερμανός Καγκελάριος Helmut Kohl να προτείνει επίσημα την ίδρυσή της EUROPOL, αξιόνοντας μάλιστα αρχικά και την δυνατότητα λειτουργία της κατά τα Ομοσπονδιακά πρότυπα του FBI με σαφείς εκτελεστικές εξουσίες¹⁹¹. Η πρόταση του Kohl έγινε άμεσα αποδεκτή και συμπεριλήφθη στις διατάξεις της Συνθήκης του Μάαστριχτ, χωρίς βέβαια να περιλαμβάνει την Ομοσπονδιακού χαρακτήρα λειτουργία που θεωρήθηκε υπερβολικά αισιόδοξη για την εποχή της και απλά αντικατόπτριζε το γερμανικό ομοσπονδιακό μοντέλο αστυνόμευσης¹⁹².

Στις διατάξεις της Συνθήκης του Μάαστριχτ για την Ευρωπαϊκή Ένωση και συγκεκριμένα για τον Πυλώνα του Τομέα Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (Πυλώνας Διακυβερνητικής Συνεργασίας) προβλέφθηκε μεταξύ άλλων και η σύσταση της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (EUROPOL), με σκοπό την βελτίωση της συνεργασίας των κρατών – μελών επί των ζητημάτων της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών ουσιών, της τρομοκρατίας αλλά και των σοβαρότερων μορφών του Οργανωμένου Εγκλήματος¹⁹³. Για την άμεση υλοποίηση του εγχειρήματος, συστήθηκε στο Στρασβούργο ειδική Ομάδα Εργασίας στα πλαίσια της δομής των εργασιών της Ομάδας TREVI που κατάρτισε το σχέδιο της αρχικής Σύμβασης της EUROPOL, ενώ προτού τεθεί σε ισχύ η Συνθήκη του Μάαστριχτ, οι 12 υπουργοί της Ομάδας TREVI προχώρησαν στην σύσταση της αρχικής φάσης της EUROPOL, της Μονάδας Ναρκωτικών

¹⁸⁹ Ευάγγελος Αθ. Στεργιούλης (2003), ο.π., σελ 23

¹⁹⁰ Nadia Gerspacher (2008), ο.π., σελ. 181

¹⁹¹ Ευάγγελος Αθ. Στεργιούλης (2003), ο.π., σελ 24

¹⁹² Helena Carrapiço & Florian Trauner, «Europol and its Influence on EU Policy-making on Organized Crime: Analyzing Governance Dynamics and Opportunities», *Perspectives on European Politics and Society*, 14:3, 2013, σελ. 361

¹⁹³ Ελισάβετ Συμεωνίδου - Καστανίδου (2007), ο.π., σελ 2

(EUROPOL Drugs Unit), δρώντας σύντομα υπό το στοιχείο της προσωρινότητας αλλά και προκειμένου να διευκολύνουν την ίδια την Κοινότητα, καθότι η έναρξη ενός τόσο μεγάλου συνολικού σχεδίου δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί με συνοπτικές διαδικασίες παρά μόνο σταδιακά¹⁹⁴.

Η Μονάδα Ναρκωτικών της EUROPOL τέθηκε επίσημα σε λειτουργία την 03-01-1994, με τα κράτη μέλη να αποστέλλουν στην έδρα της Αξιωματικούς Συνδέσμους (Liaison Officers) που είχαν ως αποκλειστικό αντικείμενο την ανταλλαγή εγκληματολογικών πληροφοριών και την σύνταξη εκθέσεων και αναλύσεων σχετικά με την παράνομη διακίνηση ναρκωτικών ουσιών και το ξέπλυμα χρήματος που σχετίζεται με αυτήν, χωρίς όμως να μπορούν να συμπεριλάβουν σε αυτές προσωπικά δεδομένα καθότι ακόμη δεν υπήρχε σαφές νομικό πλαίσιο για την λειτουργία της Μονάδας, καθιστώντας τις δυνατότητές της σαφώς περιορισμένες¹⁹⁵.

Πέρα από την λειτουργία της πρώτης φάσης (Μονάδα Ναρκωτικών), τα κράτη μέλη εντείνανε τις προσπάθειές τους για την κατάρτιση της πλήρους Συμβάσεως της EUROPOL, μια διαδικασία που αποδείχθηκε ιδιαίτερα δύσκολη καθώς παρά το γεγονός ότι άπαντα συμφωνούσαν στο εγχείρημα, έπρεπε ταυτόχρονα να περάσουν αυτό μέσα από την συγκατάβαση της εκάστοτε εσωτερικής έννομης τάξης, πράγμα που αποδείχθηκε αρκετά χρονοβόρο, οδηγώντας εν τέλει στην υπογραφή της πλήρους Σύμβασης δύο (2) χρόνια μετά την έναρξη των διαβουλεύσεων, την 27-07-1995, ενώ μετά την χρονοβόρα επικύρωση από τα εκάστοτε κοινοβούλια τέθηκε σε ισχύ την 01 Οκτωβρίου 1998, με την EUROPOL να αναλαμβάνει επίσημα και πλήρως τα καθήκοντά της την 01 Ιουλίου 1999¹⁹⁶, έχοντας ως έδρα τη Χάγη¹⁹⁷. Διαθέτει νομική προσωπικότητα, την ευρύτερη δυνατή που αναγνωρίζεται από τις εθνικές νομοθεσίες στα νομικά πρόσωπα, κατοχυρωθείσα δυνάμει του άρθρου 26 της Σύμβασης, δηλαδή αποτελεί αυτοτελή διεθνή οργανισμό με δική του βούληση, ανεξάρτητη από εκείνη των κρατών που τον απαρτίζουν και δεν υπάγεται στην εποπτεία κανενός οργάνου¹⁹⁸.

Σύμφωνα με την ιδρυτική Συνθήκη, κάθε κράτος μέλος ήταν υποχρεωμένο να δημιουργήσει μια εσωτερική εθνική μονάδα που θα λειτουργεί ως Σύνδεσμος μεταξύ των εκάστοτε εθνικών αστυνομικών αρχών και της EUROPOL, η οποία εθνική μονάδα παράλληλα θα έπρεπε να αποστέλλει στο Αρχηγείο της EUROPOL τουλάχιστον έναν

¹⁹⁴ Ευάγγελος Αθ. Στεργιούλης (2003), ο.π., σελ 25, 26

¹⁹⁵ Ευάγγελος Αθ. Στεργιούλης (2003), ο.π., σελ. 27

¹⁹⁶ Ευάγγελος Αθ. Στεργιούλης (2003), ο.π., σελ 28

¹⁹⁷ <https://www.europol.europa.eu/about-europol>

¹⁹⁸ Παπαγιάννης, Δ. (2008) Ο χώρος της ασφάλειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα.

Αξιοματικό - Σύνδεσμο που θα αντιπροσώπευε το κράτος μέλος και θα διευκόλυνε έτσι την αμφίδρομη ανταλλαγή των πληροφοριών¹⁹⁹.

Επιπλέον σύμφωνα με τη Συνθήκη βασική αποστολή της EUROPOL είναι η βελτίωση της συνεργασίας και της αποτελεσματικότητας μεταξύ των αρχών επιβολής του Νόμου των κρατών μελών στην προσπάθειά τους για την καταπολέμηση του φαινομένου του διεθνούς Οργανωμένου Εγκλήματος στα πλαίσια της επικουρικότητας των εθνικών αρχών δίωξης, όχι όμως όσον αφορά τις εκτελεστικές αρμοδιότητες (αστυνομικές επιχειρήσεις, συλλήψεις, ανακρίσεις, κατ' οίκον έρευνες κλπ) αλλά το πληροφοριακό υπόβαθρο, εφόσον βέβαια η εγκληματική δραστηριότητα θίγει δύο ή περισσότερα κράτη μέλη²⁰⁰.

Η Απόφαση 2009/371/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 6ης Απριλίου 2009 για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Europol) αντικατέστησε τη σύμβαση δυνάμει του άρθρου Κ.3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, σχετικά με την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (σύμβαση Europol)²⁰¹. Με την απόφαση 2009/371/ΔΕΥ του Συμβουλίου η Europol αποτελεί πλέον οργανισμό της Ένωσης, ο οποίος χρηματοδοτείται από τον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης²⁰². Η ανωτέρω απόφαση σήμερα έχει αντικατασταθεί με τον Κανονισμό 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, ο οποίος είναι σε ισχύ από την 01/05/2017²⁰³.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Κανονισμού 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁰⁴, στόχοι της EUROPOL είναι η στήριξη και ενίσχυση των ενεργειών των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, καθώς και της αμοιβαίας συνεργασίας τους για την πρόληψη και καταπολέμηση σοβαρών μορφών εγκλήματος που επηρεάζουν δύο ή περισσότερα κράτη μέλη, της τρομοκρατίας και μορφών εγκλήματος που θίγουν κοινά συμφέροντα τα οποία καλύπτονται από πολιτική της Ένωσης. Στο παράρτημα Ι του ανωτέρω Κανονισμού αναφέρονται οι σοβαρές μορφές εγκλήματος στις οποίες περιλαμβάνονται: η τρομοκρατία, το οργανωμένο έγκλημα, η διακίνηση ναρκωτικών, η

¹⁹⁹ Europol (2009), Ten Years of EUROPOL 1999-2009, ο.π., σελ. 14

²⁰⁰ Ευάγγελος Αθ. Στεργιούλης (2003), ο.π., σελ 31, 32

²⁰¹ Σημειώνεται ότι όπως αναφέρεται στο Προοίμιο της Απόφασης η αντικατάσταση της Σύμβασης με Απόφαση θα διευκόλυνε τυχόν μεταγενέστερες τροποποιήσεις, καθότι οι μέχρι τώρα τροποποιήσεις, οι οποίες περιλήφθηκαν σε τρία (3) πρωτόκολλα τέθηκαν σε ισχύ κατόπιν χρονοβόρας διαδικασίας επικύρωσης.

²⁰² Γεγονός που ενίσχυσε το ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε σχέση με τον έλεγχο της Europol μέσω της συμμετοχής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην έγκριση του προϋπολογισμού.

²⁰³ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Μαΐου 2016.

²⁰⁴ Άρθρο 3 του ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) 2016/794 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 11ης Μαΐου 2016 για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Europol) και την αντικατάσταση και κατάργηση των αποφάσεων του Συμβουλίου 2009/371/ΔΕΥ, 2009/934/ΔΕΥ, 2009/935/ΔΕΥ, 2009/936/ΔΕΥ και 2009/968/ΔΕΥ, 24.5.2016 EL Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 135/53

νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, οι εγκληματικές πράξεις συνδεδεμένες με πυρηνικές και ραδιενεργές ουσίες, τα κυκλώματα παράνομης μετανάστευσης, η εμπορία ανθρώπων, τα εγκλήματα σχετικά με μηχανοκίνητα οχήματα, η ανθρωποκτονία εκ προθέσεως και βαριά σωματική βλάβη, το παράνομο εμπόριο ανθρωπίνων οργάνων και ιστών, η απαγωγή, παράνομη κατακράτηση και περιαγωγή σε ομηρία, ο ρατσισμός και ξενοφοβία, η ληστεία και διακεκριμένη κλοπή, η παράνομη διακίνηση πολιτιστικών αγαθών, συμπεριλαμβανομένων των αρχαιοτήτων και των έργων τέχνης, η υπεξαίρεση και απάτη, οι εγκληματικές πράξεις κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, η κατάχρηση εμπιστευτικών πληροφοριών και χειραγώγηση της χρηματοπιστωτικής αγοράς, η «προστασία» έναντι χρημάτων και εκβίαση, η παραποίηση/απομίμηση και πειρατεία προϊόντων, η πλαστογραφία και διακίνηση διοικητικών εγγράφων, η πλαστογραφία χρημάτων και μέσων πληρωμής, τα εγκλήματα στον τομέα της πληροφορικής, η διαφθορά, η παράνομη διακίνηση όπλων, πυρομαχικών και εκρηκτικών, το παράνομο εμπόριο απειλούμενων ζωικών ειδών, το παράνομο εμπόριο απειλούμενων φυτικών ειδών και φυτικών ποικιλιών, τα εγκλήματα κατά του περιβάλλοντος, περιλαμβανομένης της ρύπανσης από τα πλοία, η παράνομη διακίνηση ορμονικών ουσιών και άλλων αυξητικών παραγόντων, η σεξουαλική κακοποίηση και σεξουαλική εκμετάλλευση, περιλαμβανομένης της παιδικής πορνογραφίας και της άγρας παιδιών για σεξουαλικούς σκοπούς, η γενοκτονία, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και εγκλήματα πολέμου.

Το Οργανωμένο Έγκλημα παραμένει μία από τις βασικές προτεραιότητες της EUROPOL καθώς σύμφωνα με το νέο κανονισμό: «...ως Οργανισμός επιβολής του νόμου της Ένωσης, η EUROPOL καλείται επίσης να στηρίζει και να ενισχύσει ενέργειες και συνεργασίες για την καταπολέμηση των μορφών εγκλήματος που θίγουν τα συμφέροντα της Ένωσης. Μεταξύ των μορφών εγκλήματος αρμοδιότητας της EUROPOL, το Οργανωμένο Έγκλημα θα παραμείνει μεταξύ των κύριων στόχων της EUROPOL, δεδομένου ότι απαιτεί επίσης και μια κοινή προσέγγιση από τα κράτη μέλη, λόγω του εύρους, της σημασίας και των συνεπειών του...»²⁰⁵.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Κανονισμού, τα καθήκοντα της EUROPOL είναι τα κάτωθι: **(α)** η συλλογή, αποθήκευση, επεξεργασία, ανάλυση και ανταλλαγή πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένης της συλλογής πληροφοριών για την εγκληματικότητα, **(β)** η κοινοποίηση, στα κράτη μέλη, μέσω των εθνικών μονάδων που έχουν συσταθεί ή οριστεί, ενδεχόμενων πληροφοριών και διασυνδέσεων μεταξύ των αξιόποινων πράξεων που τις

²⁰⁵ L 135/53 της 26-05-2016, Σελ. 2 παρ. 6

αφορούν, **(γ)** ο συντονισμός, οργάνωση και υλοποίηση ερευνητικών και επιχειρησιακών δράσεων για τη στήριξη και την ενίσχυση των δράσεων των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, οι οποίες πραγματοποιούνται: **(i)** από κοινού με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών ή **(ii)** στο πλαίσιο κοινών ομάδων έρευνας, και ενδεχομένως, σε συνεννόηση με την Eurojust, **(δ)** η συμμετοχή σε κοινές ομάδες έρευνας και εισήγηση για τη σύστασή τους, **(ε)** η παροχή πληροφοριών και αναλυτική υποστήριξη στα κράτη μέλη σε σχέση με διεθνή συμβάντα μείζονος σημασίας, **(στ)** η εκπόνηση αξιολογήσεων απειλών²⁰⁶, στρατηγικών και επιχειρησιακών αναλύσεων και γενικών εκθέσεων προόδου των εργασιών²⁰⁷, **(ζ)** η ανάπτυξη, διάδοση και προώθηση ειδικών γνώσεων σχετικά με μεθόδους πρόληψης του εγκλήματος, ερευνητικές διαδικασίες και τεχνικές και εγκληματολογικές μεθόδους και παροχή συμβουλών στα κράτη μέλη, **(η)** η στήριξη των διασυνοριακών δραστηριοτήτων ανταλλαγής πληροφοριών, ερευνών και επιχειρησιακών δραστηριοτήτων των κρατών μελών, καθώς και των κοινών ομάδων έρευνας, ιδίως μέσω παροχής επιχειρησιακής, τεχνικής και χρηματοοικονομικής βοήθειας, **(θ)** η παροχή ειδικής κατάρτισης και συνδρομή προς τα κράτη μέλη για τη διοργάνωση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, και με την πρόβλεψη χρηματοδοτικής υποστήριξης, στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της και ανάλογα με το προσωπικό και τους δημοσιονομικούς της πόρους, σε συνεργασία με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου και της κατάρτισης (EAA), **(ι)** η συνεργασία με φορείς της Ένωσης που συστάθηκαν δυνάμει του τίτλου V της ΣΛΕΕ και με την OLAF, ειδικότερα μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών ασφαλείας και της παροχής αναλυτικής στήριξης στους τομείς που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους, **(ια)** η παροχή πληροφοριών και υποστήριξης στις δομές διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ και στις αποστολές διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ οι οποίες προβλέπονται στη ΣΕΕ στο πλαίσιο των κατά το άρθρο 3 στόχων της Europol, **(ιβ)** η ανάπτυξη κέντρων εμπειρογνώσιας στην Ένωση για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών εγκλήματος που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων της Europol, συγκεκριμένα ανάπτυξη του Ευρωπαϊκού Κέντρου για τα Εγκλήματα στον Κυβερνοχώρο και **(ιγ)** η

²⁰⁶ Τέτοιας μορφής έκθεση αποτελεί η SOCTA, που συντάσσει η Υπηρεσία για το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα στην Ε.Ε. Η SOCTA αποτελεί εμβληματική έκθεση για την Europol καθώς, πέραν των πληροφοριών που παρέχει στις εθνικές αρχές επιβολής του νόμου αναφορικά με τις δραστηριότητες του οργανωμένου εγκλήματος στην Ε.Ε., διατυπώνει και συστάσεις (recommendations) για την αντιμετώπισή του. Οι συστάσεις που περιλαμβάνονται στην SOCTA χρησιμοποιούνται από τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε., και δη το Συμβούλιο των Υπουργών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, ως βάση ανάλυσης για τον καθορισμό της ευρωπαϊκής στρατηγικής κατά της οργανωμένης εγκληματικότητας. Europol. (2013) EU serious and organized crime threat assessment. [Online].

²⁰⁷ Ετήσια Ανασκόπηση Europol (Annual Review Europol), η οποία περιγράφει συνοπτικά αποτελέσματα και παρέχει πληροφορίες για τις λειτουργίες και τα συστήματα που έχει στη διάθεση της η Europol.

στήριξη των δράσεων των κρατών μελών για την πρόληψη και την καταπολέμηση μορφών εγκληματικότητας που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι και διευκολύνονται, προωθούνται ή διαπράττονται με χρήση του διαδικτύου, περιλαμβανομένης, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, της αναφοράς διαδικτυακού περιεχομένου με το οποίο οι εν λόγω μορφές εγκλήματος διευκολύνονται, προωθούνται ή διαπράττονται, στους παρόχους διαδικτυακών υπηρεσιών, με σκοπό την εθελούσια από μέρους τους εξέταση της συμβατότητας του ανωτέρω διαδικτυακού περιεχομένου με τους όρους και τις προϋποθέσεις τους.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού διασφαλίζεται η προστασία των δεδομένων, καθόσον ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ) παρακολουθεί το έργο της Europol σχετικά με τη προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα²⁰⁸, ενώ προβλέπεται λεπτομερώς η διαδικασία υποβολής καταγγελιών εκ μέρους των πολιτών στην περίπτωση που θεωρούν ότι η επεξεργασία από τη Europol δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν δεν γίνεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις²⁰⁹.

Επιπρόσθετα προβλέπεται αύξηση της υποχρέωσης λογοδοσίας της Europol με την καθιέρωση του από κοινού ελέγχου των δραστηριοτήτων της από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια μέσω της ίδρυσης εξειδικευμένης μικτής ομάδας κοινοβουλευτικού ελέγχου (ΜΟΚΕ)²¹⁰. Τέλος, αναγνωρίζονται διευρυμένα καθήκοντα τόσο για τον εκτελεστικό διευθυντή όσο και για το διοικητικό συμβούλιο.

Στο άρθρο 9 του Κανονισμού αναφέρονται η Δομή της διοίκησης και της διαχείρισης της Europol η οποία αποτελείται: **(α)** Διοικητικό συμβούλιο²¹¹, **(β)** Εκτελεστικό διευθυντή και **(γ)** άλλα συμβουλευτικά όργανα που συγκροτούνται από το διοικητικό συμβούλιο. Επικεφαλής της Europol είναι ο Διευθυντής της, ο οποίος είναι και ο νόμιμος εκπρόσωπος της Europol, διοριζόμενος από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο εκτελεστικός διευθυντής ενεργεί υπό καθεστώς πλήρους ανεξαρτησίας κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του και δεν επιζητεί ούτε λαμβάνει οδηγίες από κυβέρνηση ή άλλο φορέα²¹².

²⁰⁸ άρθρο 43 του Κανονισμού 2016/794

²⁰⁹ ό.π.

²¹⁰ Άρθρο 51 του Κανονισμού

²¹¹ Το διοικητικό συμβούλιο απαρτίζεται από έναν αντιπρόσωπο κάθε κράτους μέλους και έναν αντιπρόσωπο της Επιτροπής. Όλοι οι αντιπρόσωποι έχουν δικαίωμα ψήφου και κατά το διορισμό των μελών λαμβάνεται υπόψη η αρχή της ισόρροπης εκπροσώπησης ανδρών και γυναικών στο διοικητικό συμβούλιο

²¹² Άρθρο 16 του Κανονισμού

Η EUROPOL λογοδοτεί σε επίπεδο Ε.Ε στο Συμβούλιο Υπουργών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων. Το Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για τον κύριο έλεγχο και καθοδήγηση της EUROPOL. Διορίζει τον εκτελεστικό διευθυντή και τους αναπληρωτές διευθυντές και εγκρίνει τον προϋπολογισμό της EUROPOL (ο οποίος αποτελεί μέρος του γενικού προϋπολογισμού της ΕΕ) μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Μπορεί επίσης να εγκρίνει, από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, κανονισμούς σχετικά με το έργο της EUROPOL. Κάθε χρόνο, το Συμβούλιο διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ειδική έκθεση σχετικά με τις εργασίες της EUROPOL²¹³.

Η EUROPOL διοικείται από έναν εκτελεστικό διευθυντή, ο οποίος είναι νόμιμος εκπρόσωπος της EUROPOL και διορίζεται από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο σημερινός εκτελεστικός διευθυντής της Europol είναι η Catherine De Bolle, η οποία ανέλαβε τη θέση τον Μάιο του 2018. Στο έργο της συνεπικουρείται από τρεις βοηθούς αναπληρωτές Εκτελεστικούς Διευθυντές: Wil van Gemert στη Διεύθυνση Επιχειρήσεων, Oldrich Martinu στη Διεύθυνση Διακυβέρνησης και Luis de Eusebio Ramos στη Διεύθυνση δυνατοτήτων²¹⁴.

Την 1η Ιανουαρίου 2010 η EUROPOL έγινε πλήρης υπηρεσία της ΕΕ. Την 1η Μαΐου 2017, η Europol έγινε επίσημα ο Οργανισμός Συνεργασίας για την επιβολή του νόμου της Ευρωπαϊκής Ένωσης μετά την έναρξη ισχύος του νέου κανονισμού. Ο νέος κανονισμός εγκρίθηκε στις 11 Μαΐου 2016, όταν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ψήφισε ανανεωμένες εξουσίες προκειμένου να μπορέσει η Europol να εντείνει τις προσπάθειές της για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο και άλλων σοβαρών και οργανωμένων μορφών εγκλήματος. Ο νέος κανονισμός ενισχύει τον ρόλο της Europol στην υποστήριξη της συνεργασίας μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου στην ΕΕ²¹⁵.

Παρά τις συχνές προτάσεις ακόμα και από την ίδια την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για αυτονόμηση της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας και μετεξέλιξή της σε μια Ομοσπονδιακού τύπου αστυνομίας όπως το FBI με αυτόνομο εκτελεστικό χαρακτήρα²¹⁶, η EUROPOL παραμένει στην ίδια σταθερή κατάσταση μη εκτελεστικής λειτουργίας, όχι μόνο ένεκα των περιορισμένων αρμοδιοτήτων που οι Συνθήκες της επιβάλουν αλλά και ένεκα της ανυπαρξίας ενός κοινού νομικού πλαισίου για όλα τα κράτη μέλη, ειδικά δε στο

---

²¹³ <https://www.europol.europa.eu/about-europol>

²¹⁴ <https://www.europol.europa.eu/about-europol>

²¹⁵ <https://www.europol.europa.eu/about-europol>

²¹⁶ Αθανασία Συκιάτου, «Οργανωμένο Έγκλημα και Παράνομη Διακίνηση Ανθρώπων – Προσέγγιση του φαινομένου και αντιμετώπισή του στην Ευρωπαϊκή Ένωση», στο Στέλιος Περράκης (επιμ.), Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ε.Ε., Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2007 σελ. 358

κομμάτι της ποινικής διαδικασίας, πράγμα που φαντάζει αδύνατον τουλάχιστον για το κοντινό μέλλον²¹⁷. Όπως ρητά αναφέρεται στον Κανονισμό της, «Η EUROPOL δεν εφαρμόζει μέτρα καταναγκασμού στο πλαίσιο της εκτέλεσης των καθηκόντων της»²¹⁸.

Επίσης, η αποτελεσματικότητά της ως κόμβος πληροφοριών έγκειται στον βαθμό εμπιστοσύνης που τα κράτη – μέλη αποδίδουν σε αυτήν καθώς και το κατά πόσον υπάρχει βούληση από μέρους τους για διαμοιρασμό της πληροφόρησης²¹⁹, μια εμπιστοσύνη όμως που σταδιακά φαίνεται να έχει εδραιωθεί από τους συμμετέχοντες σχεδόν στο σύνολό τους, ακόμα και από εκείνα τα κράτη – μέλη που αρχικά φαίνονταν απρόθυμα να συμμετέχουν στο εγχείρημα²²⁰. Για αυτόν ακριβώς το λόγο, η αναλυτική ικανότητα της EUROPOL είναι σε μεγάλο βαθμό εξαρτημένη από πληροφορίες που παρέχονται από τα κράτη μέλη, με τον βαθμό προθυμίας που η κάθε χώρα επιθυμεί να συνεισφέρει να διαφέρει σημαντικά, ωστόσο η πολιτική πίεση για όλο και περισσότερη συνεργασία έχει πλέον αυξηθεί ιδιαίτερα, ειδικά μετά την άνοδο της παγκόσμιας τρομοκρατίας²²¹.

Τέλος, η σημασία των επιτευγμάτων της EUROPOL περιορίζεται εξαιτίας: **(α)** της έλλειψης εμπιστοσύνης και της προτίμησης των κρατών μελών σε απευθείας ευέλικτες συνεννοήσεις και πρακτικές συνεργασίες που αναγκαστικά την παρακάμπτουν, **(β)** της έλλειψης πραγματικής γνώσης σχετικά με την προστιθέμενη αξία της βοήθειας που η EUROPOL μπορεί να παρέχει στις διασυνοριακές έρευνες, **(γ)** της παραδοσιακής ανταγωνιστικής αντίληψης της αστυνομικής κουλτούρας που εκλαμβάνει την κοινοποίηση δύσκολα αποκτηθέντων πληροφοριών ως «αδυναμία» και ως μειονέκτημα που μειώνει το κύρος και το προσωπικό έργο αυτού που κοινοποιεί, **(δ)** της δημιουργίας της EUROPOL έπειτα από πολιτικές αποφάσεις και όχι ένεκα συνεννόησης μεταξύ αστυνομικών αρχών με αποτέλεσμα οι τελευταίες να μην δίνουν μεγάλη βαρύτητα στους μηχανισμούς συνεργασίας που αυτή προσφέρει και **(ε)** της έλλειψης υπερεθνικής δυναμικής και εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που την υποβαθμίζουν αισθητά σαν διεθνικό παράγοντα παροχής ασφάλειας²²².

²¹⁷ Ευάγγελος Αθ. Στεργιούλης (2003), ο.π., σελ 82

²¹⁸ L 135/53 της 26-05-2016, Άρθρο 4 παρ. 5

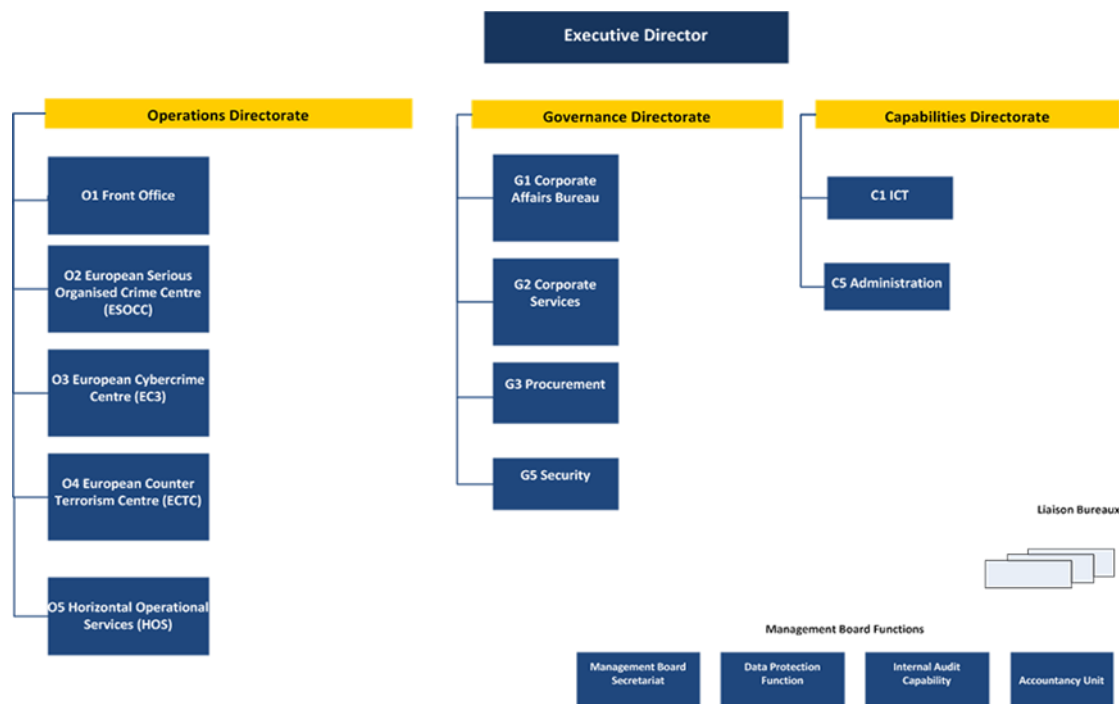
²¹⁹ Ευάγγελος Αθ. Στεργιούλης (2003), ο.π., σελ 83

²²⁰ Nadia Gerspacher (2008), ο.π., σελ. 182

²²¹ Jörg Monar, «Cooperation in the Justice and Home Affairs Domain: Characteristics, Constraints and Progress», *European Integration*, 28:5, 2006, ό.π.,σελ. 502

²²² Stephen Rozée, Christian Kaunert & Sarah Léonard, «Is Europol a Comprehensive Policing Actor?», *Perspectives on European Politics and Society*, 14:3, 2013, σελ. 375

Ακολουθεί το Οργανόγραμμα της EUROPOL:

Το προσωπικό που απαρτίζει τον οργανισμό της Europol αποτελείται από: περισσότερο από 1000 άτομα από ένα ευρύ φάσμα υποβάθρων και εθνών, 220 Αξιωματικούς Συνδέσμους, 100 περίπου αναλυτές εγκλήματος και υποστηρίζει πάνω από 40.000 έρευνες τον χρόνο²²³.

Επιπλέον η EUROPOL εφαρμόζει πολιτική της ισότητας των φύλων η οποία βασίζεται στην αναγνώριση ότι η ύπαρξη πιο διαφοροποιημένου και ισορροπημένου εργατικού δυναμικού θα έχει θετικό αντίκτυπο στην απόδοση της Europol, με το ποσοστό των γυναικών οι οποίες εργάζονται στην EUROPOL να είναι το **33%** και το υπόλοιπο **67%** άνδρες²²⁴ (μέση τιμή το 2018).

Η Europol για την εκτέλεση της αποστολής της χρησιμοποιεί εργαλεία και νέες τεχνολογίες όπως τα: Secure Information Exchange Network Application (**SIENA**), Europol Information System (**EIS**) και Europol Platform for Experts (**EPE**)²²⁵.

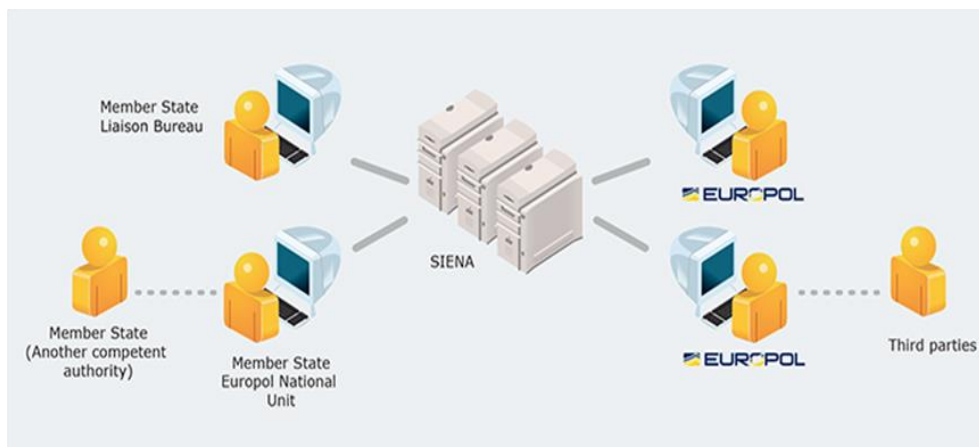
Το SIENA είναι μια υπερσύγχρονη πλατφόρμα που ανταποκρίνεται στις επικοινωνιακές ανάγκες της επιβολής του νόμου της ΕΕ. Η πλατφόρμα επιτρέπει την ταχεία και φιλική προς το χρήστη ανταλλαγή επιχειρησιακών και στρατηγικών πληροφοριών σχετικών με το έγκλημα: μεταξύ των αξιωματικών-συνδέσμων της Europol,

²²³ <https://www.europol.europa.eu/about-europol>

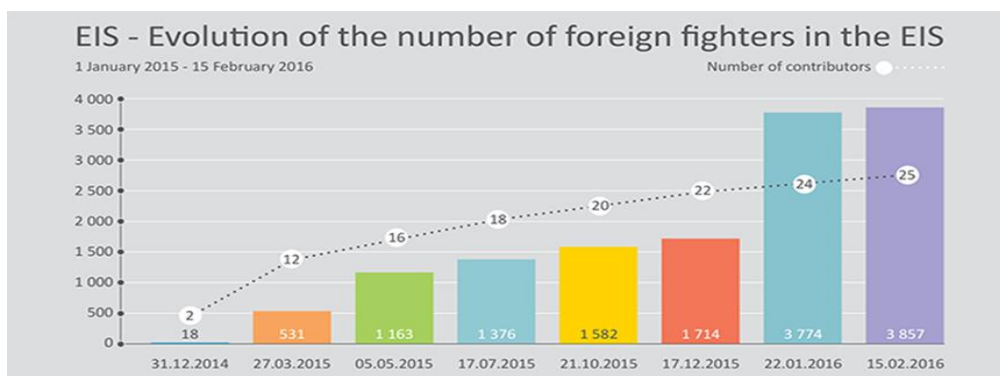
²²⁴ <https://www.europol.europa.eu/about-europol/statistics-data>

²²⁵ <https://www.europol.europa.eu/about-europol/statistics-data>

αναλυτών και εμπειρογνομώνων και ανάμεσα στους προαναφερόμενους αναλυτές και τους εμπειρογνώμονες, τα Κ-Μ καθώς και τρίτα μέρη με τα οποία η EUROPOL έχει συμφωνίες συνεργασίας²²⁶. Ακολουθεί σχετικό σχεδιάγραμμα²²⁷.

Η EIS είναι η κεντρική βάση δεδομένων πληροφοριών και πληροφοριών της EUROPOL. Καλύπτει όλες τις περιοχές εγκληματικότητας που έχει ορίσει η Europol, συμπεριλαμβανομένης της τρομοκρατίας. Το EIS, που ξεκίνησε το 2005 και διατίθεται σε 22 γλώσσες, περιέχει πληροφορίες για σοβαρά διεθνή εγκλήματα, ύποπτα και καταδικασθέντα πρόσωπα, εγκληματικές δομές και αδικήματα και τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για τη διάπραξή τους²²⁸. Ακολουθεί σχετικό σχεδιάγραμμα²²⁹:

Τέλος η EPE είναι μια ασφαλής, συνεργατική πλατφόρμα ιστού για ειδικούς σε διάφορους τομείς επιβολής του νόμου, διευκολύνοντας την κοινή χρήση βέλτιστων

²²⁶<https://www.europol.europa.eu/activities-services/services-support/information-exchange>

²²⁷<https://www.europol.europa.eu/activities-services/services-support/information-exchange>

²²⁸<https://www.europol.europa.eu/activities-services/services-support/information-exchange/europol-information-system>

²²⁹<https://www.europol.europa.eu/activities-services/services-support/information-exchange/europol-information-system>

πρακτικών, εγχειριδίων, καινοτομιών, γνώσεων και μη προσωπικών δεδομένων σχετικά με το έγκλημα²³⁰.

Ένα ακόμη εργαλείο συνεργασίας μεταξύ των εθνικών οργανισμών διερεύνησης κατά την αντιμετώπιση του διασυνοριακού εγκλήματος, το οποίο διευκολύνει το συντονισμό των ερευνών και των διώξεων που διεξάγονται παράλληλα σε διάφορα κράτη είναι οι κοινές ομάδες έρευνας (ΚΟΕ)²³¹ ή **Joint Investigations Teams-JITS**. Οι ΚΟΕ αναφέρονται στην Απόφαση-πλαίσιο 2002/465/ΔΕΥ του Συμβουλίου. Η σύσταση των ομάδων κρίθηκε σκόπιμη προκειμένου να εκπληρωθεί ο στόχος της παροχής στους πολίτες της ενός υψηλού επιπέδου ασφαλείας μέσα σε ένα χώρο ελευθερίας, ασφαλείας και δικαιοσύνης. Ειδικότερα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που συνήλθε στο Τάμπερε στις 15 και 16 Οκτωβρίου 1999, ζήτησε να συσταθούν αμελλητί κοινές ομάδες ερευνών, όπως προβλέπει η συνθήκη, ως ένα πρώτο βήμα για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου ναρκωτικών και της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και της τρομοκρατίας. Πρόβλεψη για την σύσταση και λειτουργία κοινών ομάδων έρευνας υπήρχε στο άρθρο 13 της σύμβασης που καταρτίστηκε από το Συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 34 της ΣΕΕ, για αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης²³².

Η σύσταση τους προβλέπεται για ορισμένο χρονικό διάστημα (δυνάμενο να παραταθεί με σύμφωνη γνώμη όλων των εμπλεκόμενων μερών) και συγκεκριμένο σκοπό κατόπιν συμφωνίας μεταξύ των χωρών της Ε.Ε, και οι περιπτώσεις στις οποίες μπορεί να συσταθεί μια κοινή ομάδα έρευνας είναι: **(α)** όταν έρευνες για ποινικά αδικήματα σε ένα κράτος-μέλος προϋποθέτουν δύσκολες και απαιτητικές έρευνες που συνδέονται με άλλα κράτη μέλη και **(β)** όταν ορισμένα κράτη-μέλη διεξάγουν έρευνες για ποινικά αδικήματα, στα οποία οι περιστάσεις της υπόθεσης απαιτούν συντονισμένη και εναρμονισμένη δράση στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη²³³.

Αίτηση για τη σύσταση κοινής ομάδας έρευνας μπορεί να υποβληθεί από οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο κράτος. Η ομάδα θα συσταθεί σε ένα από τα κράτη μέλη στα οποία αναμένεται να διεξαχθούν οι έρευνες. Οι χώρες της Ε.Ε που έχουν συστήσει την ομάδα αποφασίζουν περαιτέρω για τη σύνθεση, το σκοπό και τη διάρκεια της, ενώ της ομάδας ηγείται άτομο από μία χώρα της Ε.Ε στην οποία πραγματοποιείται η έρευνα. Επίσης, οι ομάδες μπορούν να επιτρέπουν σε αντιπροσώπους της Europol, της Eurojust,

²³⁰ <https://www.europol.europa.eu/activities-services/services-support/information-exchange/europol-platform-for-experts>

²³¹ <https://www.europol.europa.eu/activities-services/joint-investigation-teams>

²³² ΕΕ C 197 της 12.7.2000, σ. 1.

²³³ Άρθρο 1 Απόφασης πλαίσιο 2002/465/ΔΕΥ του Συμβουλίου

της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης και αντιπροσώπους χωρών εκτός της ΕΕ να συμμετέχουν στις δραστηριότητες της ομάδας²³⁴. Τα μέλη της ομάδας πρέπει να εκτελούν τα καθήκοντα τους σύμφωνα με τους νόμους της χώρας στην οποία δραστηριοποιούνται. Επίσης, οι ΚΟΕ μπορούν να συσταθούν με και ανάμεσα σε χώρες εκτός της ΕΕ, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει νομική βάση, όπως μια διεθνής συμφωνία ή εθνική νομοθεσία. Το υπόδειγμα συμφωνίας για τη σύσταση Κοινής Ομάδας Έρευνας (ΚΟΕ) καθορίζει Ψήφισμα του Συμβουλίου²³⁵.

Τον Ιούλιο του έτους 2005 δημιουργήθηκε το δίκτυο εθνικών εμπειρογνομόνων για τις κοινές ομάδες έρευνας (δίκτυο ΚΟΕ) για να υλοποιηθεί το «πρόγραμμα της Χάγης» και να εφαρμοσθεί στην πράξη η δέσμευσή του, ότι κάθε χώρα της ΕΕ θα πρέπει να διορίσει έναν εθνικό εμπειρογνώμονα «με σκοπό να ενθαρρύνει τη χρήση ΚΟΕ και την ανταλλαγή εμπειριών για βέλτιστες πρακτικές»²³⁶. Επίσης, από το 2005 οι ΚΟΕ συναντιούνται μία φορά ετησίως, και από τα μέσα του Ιανουαρίου του 2011, το δίκτυο των ΚΟΕ διαθέτει γραμματεία, η οποία φιλοξενείται από την Eurojust, που προάγει τις δραστηριότητες του δικτύου των ΚΟΕ και στηρίζει τους εθνικούς εμπειρογνώμονες στις εργασίες τους. Σε αυτό το πνεύμα, από το 2012, η γραμματεία του δικτύου των ΚΟΕ στηρίζει την εκπόνηση εντύπου προορισμένου να συνδράμει τους επαγγελματίες στην αξιολόγηση των επιδόσεων των ΚΟΕ, συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων που έχουν επιτευχθεί, των νομικών ζητημάτων και των πρακτικών δυσκολιών που αντιμετωπίσαν.

Πέραν της ετήσιας έκθεσης SOCTA, η EUROPOL συμβάλλει στην βαθύτερη γνώση των εγκλημάτων που αντιμετωπίζουν τα Κ-Μ, παράγοντας και έτερες τακτικές αξιολογήσεις που προσφέρουν ολοκληρωμένες αναλυτικές αναλύσεις για το έγκλημα και την τρομοκρατία στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των εξής: **(α)** EU Terrorism Situation and Trend Report (TE-SAT), η οποία παρουσιάζει λεπτομερώς την κατάσταση της τρομοκρατίας στην ΕΕ, **(β)** Internet Organised Crime Threat Assessment (iOCTA), η οποία αναφέρει βασικά ευρήματα και αναδυόμενες απειλές και εξελίξεις στο έγκλημα στον κυβερνοχώρο και **(γ)** Europol Review, μια ετήσια δημοσίευση που αναφέρει λεπτομερώς

²³⁴ Προοίμιο της Απόφασης πλαίσιο 2002/465/ΔΕΥ του Συμβουλίου

²³⁵ ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΟΙΝΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ (ΚΟΕ) (2017/C 18/01).

²³⁶ Τον Ιούλιο του 2005 δημιουργήθηκε το [δίκτυο εθνικών εμπειρογνομόνων για τις κοινές ομάδες έρευνας \(δίκτυο ΚΟΕ\)](#) για να υλοποιηθεί το [«πρόγραμμα της Χάγης»](#) και να εφαρμοσθεί στην πράξη η δέσμευσή του, ότι κάθε χώρα της ΕΕ θα πρέπει να διορίσει έναν εθνικό εμπειρογνώμονα «με σκοπό να ενθαρρύνει τη χρήση ΚΟΕ και την ανταλλαγή εμπειριών για βέλτιστες πρακτικές».

την πρόοδο που έχει επιτελέσει η EUROPOL και οι εταίροι στην καταπολέμηση του εγκλήματος²³⁷.

Who

How

What

SPECIFIC PRIORITY CRIME THREATS:

- Cybercrime
- Drug production, trafficking and distribution
- Migrant smuggling
- Organised property crime
- Trafficking in human beings

CROSS-CUTTING PRIORITY CRIME THREATS:

- Criminal finances and money laundering
- Document fraud
- Online trade in illicit goods and services

CRIME AREAS	Currency counterfeiting	CYBERCRIME	DRUG TRAFFICKING	Environmental crime	Fraud	Intellectual property crime	ORGANISED PROPERTY CRIME	MIGRANT SMUGGLING	Trafficking of firearms	TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS
THREATS	Production	Online child sexual exploitation	Synthetic drugs production in the EU	Illicit waste trafficking	Excise fraud	Online trade in counterfeit goods	Burglaries and theft	External borders of the EU	Online trade (including de/reactivation)	Labour exploitation
		Cyber-dependent crime (malware, cryptoware, etc.)	Trafficking of precursors and pre-precursors		MTIC fraud					
	Distribution including online	Payment card fraud (card-not-present fraud)	Import of cocaine to the EU via major ports and couriers	Trafficking of endangered species	Investment fraud	Trafficking of counterfeit goods (not online) in the EU	Organised robberies	Risk for labour exploitation	Traditional trafficking	Child trafficking
			Poly-drug trafficking in the EU		Sports corruption					
CROSS-CUTTING CRIME THREATS	Corruption									
	Countermeasures against law enforcement									
	Criminal finances and money laundering									
	Document fraud, including identity fraud									
	Extortion									
Online trade in illicit goods (firearms, counterfeit goods, drugs)										

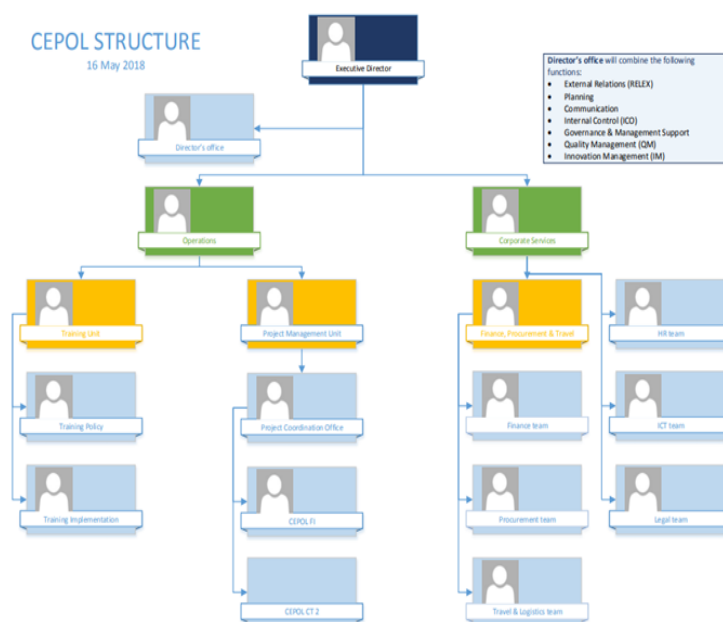

²³⁷ <https://www.europol.europa.eu/about-europol>

3.1.3 Η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία (CEPOL)

Η **CEPOL** είναι οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης που προορίζεται να αναπτύσσει, να υλοποιεί και να συντονίζει την κατάρτιση των λειτουργών επιβολής του νόμου. Η έδρα της CEPOL βρίσκεται στη Βουδαπέστη της Ουγγαρίας. Ιδρύθηκε με Απόφαση (2005/681/ΔΕΥ) του Συμβουλίου της Ε.Ε. της 20ης Σεπτεμβρίου 2005 και από την 1η Ιουλίου 2016, ημερομηνία της νέας νομοθετικής εντολής της CEPOL²³⁸, η επίσημη ονομασία της CEPOL είναι «Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την κατάρτιση στον τομέα της επιβολής του νόμου»²³⁹.

Η CEPOL διαθέτει νομική προσωπικότητα. Σε όλα τα κράτη μέλη η CEPOL δύναται να αποκτά και να διαθέτει κινητή και ακίνητη περιουσία, καθώς και να παρίσταται ενώπιον δικαστηρίου, όπως αναγνωρίζεται από το εθνικό δίκαιο στα νομικά πρόσωπα²⁴⁰. Ακολουθεί το οργανόγραμμα της CEPOL²⁴¹:

Αποστολή της είναι να προάγει την ευρωπαϊκή και διεθνή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου μέσω της κατάρτισης. Στόχος της είναι να εξελιχθεί σε κόμβο παγκοσμίου επιπέδου και σε κινητήρια δύναμη της αλλαγής στον τομέα επιβολής του νόμου μέσω της κατάρτισης, να συμβάλλει στην αντιμετώπιση των ευρωπαϊκών και

²³⁸ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2015/2219 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Νοεμβρίου 2015 σχετικά με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κατάρτιση στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (ΕΑΑ) και για την αντικατάσταση και κατάργηση της απόφασης 2005/681/ΔΕΥ του Συμβουλίου.

²³⁹ <https://www.cepol.europa.eu>

²⁴⁰ Άρθρο 25 Κανονισμού (ΕΕ) 2015/2219 της 25ης Νοεμβρίου 2015.

²⁴¹ <https://www.cepol.europa.eu/who-we-are/organisation/organogram>

παγκόσμιων ζητημάτων ασφάλειας, ενισχύοντας τη συνεργασία των κοινοτήτων επιβολής του νόμου για την ανταλλαγή καλών πρακτικών, γνώσεων και τεχνογνωσίας²⁴².

Η CEPOL συγκροτεί ένα δίκτυο το οποίο περιλαμβάνει τα ιδρύματα κατάρτισης των λειτουργών επιβολής του νόμου στα κράτη μέλη της ΕΕ και τα στηρίζει παρέχοντας κατάρτιση πρώτης γραμμής σχετικά με τις προτεραιότητες στον τομέα της ασφάλειας, τη συνεργασία για την επιβολή του νόμου και την ανταλλαγή πληροφοριών. Η CEPOL συνεργάζεται επίσης με τα όργανα της ΕΕ, με διεθνείς οργανισμούς και τρίτες χώρες για να διασφαλίσει ότι οι πιο σοβαρές απειλές για την ασφάλεια θα έχουν συλλογική αντιμετώπιση²⁴³.

Η CEPOL διευθύνεται από εκτελεστικό διευθυντή, ο οποίος λογοδοτεί ενώπιον του διοικητικού συμβουλίου. Το διοικητικό συμβούλιο απαρτίζεται από εκπροσώπους των κρατών μελών της ΕΕ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου είναι ο εκπρόσωπος ενός εκ των τριών κρατών μελών τα οποία έχουν από κοινού καταρτίσει το 18μηνο πρόγραμμα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το διοικητικό συμβούλιο συνέρχεται τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο. Επιπλέον, η CEPOL διαθέτει ειδικές εθνικές μονάδες σε κάθε κράτος μέλος, οι οποίες παρέχουν ενημέρωση και βοήθεια στους λειτουργούς επιβολής του νόμου που επιθυμούν να συμμετέχουν στις δραστηριότητες της CEPOL. Οι εθνικές μονάδες παρέχουν επίσης στήριξη στις επιχειρήσεις της CEPOL. Το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας του οργανισμού διαρθρώνεται με τη συμβολή του εν λόγω δικτύου και άλλων ενδιαφερόμενων μερών, γεγονός που οδηγεί σε στοχευμένες δραστηριότητες επίκαιρης θεματολογίας σχεδιασμένες με τρόπο που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των κρατών μελών σε σχέση με τους τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ. Επιπλέον, η CEPOL αξιολογεί τις ανάγκες κατάρτισης για την αντιμετώπιση των προτεραιοτήτων της ΕΕ στον τομέα της ασφάλειας. Η CEPOL συνεχώς προσπαθεί να προσφέρει καινοτόμες και προηγμένες δραστηριότητες κατάρτισης ενσωματώνοντας τις σχετικές εξελίξεις στις γνώσεις, την έρευνα και την τεχνολογία και δημιουργώντας συνέργειες μέσω της ενισχυμένης συνεργασίας. Επιπρόσθετα περιλαμβάνει στο τρέχον χαρτοφυλάκιό της δραστηριότητες εντός του οργανισμού, ηλεκτρονική μάθηση (όπως διαδικτυακά σεμινάρια, διαδικτυακές ενότητες μαθημάτων, κύκλοι ηλεκτρονικών μαθημάτων κ.λπ.), ανταλλαγή προγραμμάτων, κοινών προγραμμάτων κατάρτισης, έρευνας και επιστήμης²⁴⁴.

---

²⁴²<https://www.cepol.europa.eu>

²⁴³<https://www.cepol.europa.eu>

²⁴⁴<https://www.cepol.europa.eu>

3.1.4 Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των Κρατών Μελών της ΕΕ (FRONTEX)

Ο πρώην πλέον Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των Κρατών Μελών της Ε.Ε ιδρύθηκε με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου της 26ης Οκτωβρίου 2004²⁴⁵. Η έδρα του **Frontex** είναι η Βαρσοβία της Πολωνίας, όπως ορίζεται στο άρθρο 56 του ευρωπαϊκού κανονισμού περί συνόρων και ακτοφυλακής, με την επιφύλαξη των απαιτήσεων του άρθρου 57 του εν λόγω κανονισμού²⁴⁶ και διαθέτει νομική προσωπικότητα. Ο οργανισμός διοικείται από έναν εκτελεστικό διευθυντή του οποίου οι αρμοδιότητες και οι εξουσίες ορίζονται στο άρθρο 68 του κανονισμού. Ο εκτελεστικός διευθυντής επικουρείται από έναν αναπληρωτή εκτελεστικό διευθυντή και υποστηρίζεται από τέσσερα τμήματα και μια μονάδα διεθνούς και ευρωπαϊκής συνεργασίας, ένα υπουργικό συμβούλιο, γραφεία (προστασία δεδομένων, λογιστική, εγγραφή, Βρυξέλλες) και ομάδες (Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων, Επιθεώρηση και Έλεγχος, Διοικητικό Συμβούλιο και Διαπραπτική Γραμματεία)²⁴⁷.

Οι Τομείς από τους οποίους αποτελείται είναι οι εξής:

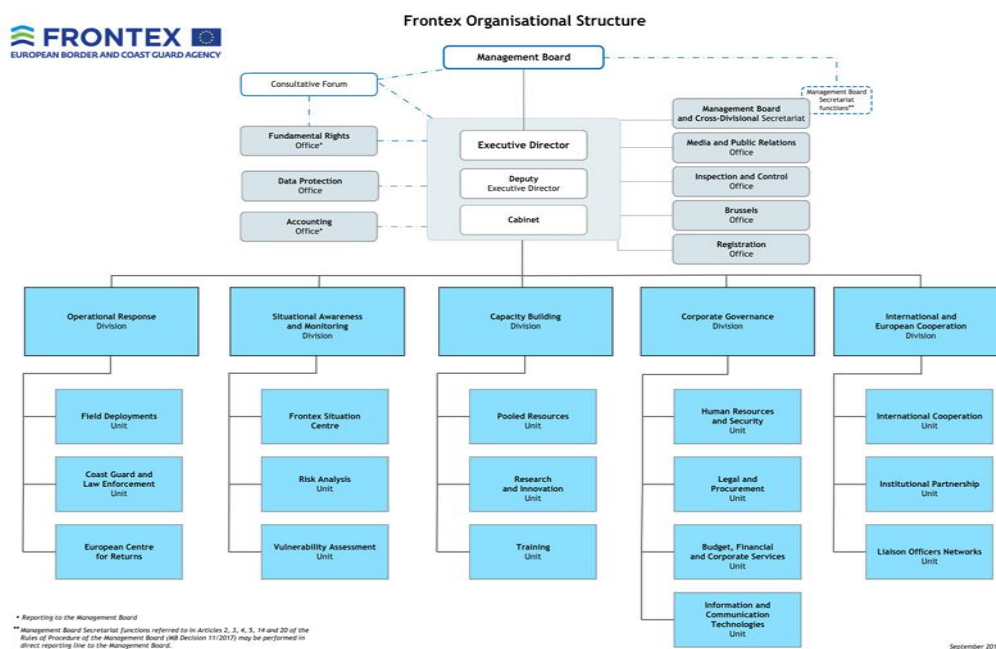
1. Τμήμα Λειτουργικής Ανταπόκρισης (Μονάδα Ανάπτυξης Πεδίου, Ακτοφυλακή και Μονάδα Επιβολής του Νόμου, Ευρωπαϊκό Κέντρο Επιστροφών)
2. Κατάσταση ευαισθητοποίησης και παρακολούθησης (Κέντρο Κατάστασης του Frontex, Μονάδα ανάλυσης κινδύνου, Μονάδα Αξιολόγησης Ευπάθειας),
3. Τμήμα Κτιρίων Χωροταξίας (Μονάδα συγκεντρωμένων πόρων, Μονάδα έρευνας και καινοτομίας, Μονάδα κατάρτισης),
4. Διεύθυνση Εταιρικής Διακυβέρνησης (Μονάδα Ανθρωπίνων Πόρων και Ασφάλειας · Μονάδα Νομικών και Προμηθειών · Μονάδα Προϋπολογισμού, Χρηματοοικονομικών και Εταιρικών Υπηρεσιών · Μονάδα Τεχνολογίας Πληροφοριών και Επικοινωνιών και
5. Μονάδα Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Συνεργασίας.

²⁴⁵ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 26ης Οκτωβρίου 2004 σχετικά με τη σύσταση ευρωπαϊκού οργανισμού για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης/ 25.11.2004 Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 349/1

²⁴⁶ <https://frontex.europa.eu/about-frontex/legal-basis/>

²⁴⁷ <https://frontex.europa.eu/about-frontex/organisation/structure/>

Ακολουθεί το οργανόγραμμα της FRONTEX:

Ο προρρηθείς κανονισμός τροποποιήθηκε αρχικά με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 863/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007²⁴⁸, για τη θέσπιση μηχανισμού σύστασης ομάδων ταχείας επέμβασης στα σύνορα και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου αυτό το μηχανισμό και τη ρύθμιση των καθηκόντων και των εξουσιών των προσκεκλημένων αξιωματούχων²⁴⁹. Τροποποιήθηκε επίσης, μεταξύ άλλων, από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1168/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011²⁵⁰, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου για τη σύσταση Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης²⁵¹. Λόγω της μεταναστευτικής κρίσης υπήρξε ανάγκη διεύρυνσης του και μετεξέλιξής του σε έναν ευρύτερο οργανισμό που θα είναι συνυπεύθυνος για τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης από κοινού με τα κράτη μέλη, αποτελώντας πλέον τον Οργανισμό

²⁴⁸ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 863/2007 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 11ης Ιουλίου 2007 για τη θέσπιση μηχανισμού σύστασης ομάδων ταχείας επέμβασης στα σύνορα και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου όσον αφορά τον εν λόγω μηχανισμό και για τη ρύθμιση των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των προσκεκλημένων υπαλλήλων.

²⁴⁹ <https://frontex.europa.eu/about-frontex/legal-basis/>

²⁵⁰ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 1168/2011 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 25ης Οκτωβρίου 2011 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου σχετικά με τη σύσταση ευρωπαϊκού οργανισμού για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

²⁵¹ <https://frontex.europa.eu/about-frontex/legal-basis/>

Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, που εξακολουθεί να αναφέρεται κοινώς ως FRONTEX και παραμένει το ίδιο νομικό πρόσωπο, με βασικό όμως ρόλο «...την καθιέρωση μιας επιχειρησιακής και τεχνικής στρατηγικής για την υλοποίηση της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων σε επίπεδο Ένωσης· την επίβλεψη της αποτελεσματικής λειτουργίας των συνοριακών ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα· την παροχή αυξημένης επιχειρησιακής και τεχνικής συνδρομής στα κράτη μέλη μέσω κοινών επιχειρήσεων και ταχείων επεμβάσεων στα σύνορα· την διασφάλιση της πρακτικής εφαρμογής των μέτρων σε περίπτωση καταστάσεων που απαιτούν επείγουσα δράση στα εξωτερικά σύνορα· την παροχή τεχνικής και επιχειρησιακής συνδρομής προς στήριξη των επιχειρήσεων έρευνας και αναζήτησης ανθρώπων που κινδυνεύουν στη θάλασσα· και την οργάνωση, συντονισμό και διεξαγωγή επιχειρήσεων και επεμβάσεων επιστροφής...», λειτουργώντας πάντα υπό την επιφύλαξη των ευθυνών των κρατών μελών ως προς την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας»²⁵².

Ενώ η "Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Συνόρων και Ακτοφυλακής" αντικατέστησε τον "Ευρωπαϊκό Οργανισμό για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης", έχει την ίδια νομική προσωπικότητα και το ίδιο σύντομο όνομα: Frontex²⁵³.

Αρχικά καθήκοντα του Οργανισμού όπως αυτά αναφέρονταν στο άρθρο 2 του Κανονισμού²⁵⁴ ήταν : **(α)** να συντονίζει την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων, **(β)** να επικουρεί τα κράτη μέλη στην εκπαίδευση των εθνικών συνοριακών φυλάκων, μεταξύ άλλων με την καθιέρωση κοινών προδιαγραφών εκπαίδευσης, **(γ)** να πραγματοποιεί αναλύσεις κινδύνου, **(δ)** να παρακολουθεί τις εξελίξεις των ερευνών σχετικά με τον έλεγχο και την επιτήρηση των εξωτερικών συνόρων, **(ε)** να επικουρεί τα κράτη μέλη σε περιπτώσεις που απαιτείται αυξημένη τεχνική και επιχειρησιακή συνδρομή στα εξωτερικά σύνορα και **(στ)** να παρέχει στα κράτη μέλη την αναγκαία στήριξη για την οργάνωση κοινών επιχειρήσεων επαναπατρισμού.

²⁵²Κανονισμός (ΕΕ) 2016/1624 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14^{ης} Σεπτεμβρίου 2016, για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 863/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου και της απόφασης 2005/267/ΕΚ του Συμβουλίου, L 251/1, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 16.9.2016

²⁵³ ό.π.

²⁵⁴ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 26ης Οκτωβρίου 2004 σχετικά με τη σύσταση ευρωπαϊκού οργανισμού για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το προσωπικό του οργανισμού απαρτίζεται από ικανό αριθμό υπαλλήλων και εθνικών εμπειρογνομόνων στον τομέα του ελέγχου και της επιτήρησης των εξωτερικών συνόρων, οι οποίοι είναι αποσπασμένοι από τα κράτη μέλη για την άσκηση διοικητικών καθηκόντων. Το υπόλοιπο προσωπικό απαρτίζεται από άλλους υπαλλήλους που προσλαμβάνει ο οργανισμός ανάλογα με τις ανάγκες για τη διεκπεραίωση της αποστολής του²⁵⁵.

Πέραν τούτων προβλεπόταν η συνεργασία του οργανισμού τόσο με την Europol όσο και με άλλους διεθνείς οργανισμούς²⁵⁶, καθώς και η διευκόλυνση της επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών στο πλαίσιο της πολιτικής εξωτερικών σχέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης²⁵⁷. Τέλος ο οργανισμός ήταν κοινοτικός φορέας και είχε νομική προσωπικότητα²⁵⁸.

Ενδιάμεσος σταθμός στην εξέλιξη του Οργανισμού της FRONTEX ήταν η δημιουργία ομάδων ταχείας επέμβασης με στόχο την παροχή συνδρομής περιορισμένης χρονικής διάρκειας στα Κ-Μ σε εξαιρετικές και επείγουσες περιστάσεις, όπως όταν ένα κράτος μέλος αντιμετωπίζει μαζική εισροή υπηκόων τρίτων χωρών που προσπαθούν να εισέλθουν παράνομα στο έδαφός του²⁵⁹.

Στη συνέχεια λόγω του πολυετούς προγράμματος για έναν χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στην υπηρεσία των πολιτών (Πρόγραμμα της Στοκχόλμης), το οποίο εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 10-11 Δεκεμβρίου 2009 και το οποίο αξίωνε την αποσαφήνιση και ενίσχυση του ρόλου του οργανισμού σε σχέση με τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων, κρίθηκε σκόπιμο να αναθεωρηθεί η εντολή του οργανισμού, έτσι ώστε να ενισχυθούν, ιδίως, οι επιχειρησιακές του ικανότητες και συγχρόνως να διασφαλισθεί ότι όλα τα μέτρα που λαμβάνονται είναι ανάλογα προς τους επιδιωκόμενους σκοπούς, ότι είναι ουσιαστικά και ότι συνάδουν πλήρως με τα θεμελιώδη δικαιώματα και τα δικαιώματα των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο, περιλαμβανομένης ιδίως της απαγόρευσης της επαναπροώθησης²⁶⁰.

²⁵⁵ Άρθρο 17 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004

²⁵⁶ Άρθρο 13 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004

²⁵⁷ Άρθρο 14 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004

²⁵⁸ Άρθρο 15 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004

²⁵⁹ Προοίμιο Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 863/2007 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 11ης Ιουλίου 2007 για τη θέσπιση μηχανισμού σύστασης ομάδων ταχείας επέμβασης στα σύνορα και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου όσον αφορά τον εν λόγω μηχανισμό και για τη ρύθμιση των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των προσκεκλημένων υπαλλήλων

²⁶⁰ Προοίμιο Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1168/2011 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 25ης Οκτωβρίου 2011 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου σχετικά με τη σύσταση ευρωπαϊκού οργανισμού για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επίσης δόθηκε βαρύτητα στη συνεργασία του Οργανισμού με την Europol, την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο, τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλους οργανισμούς και φορείς της Ένωσης, με τις αρμόδιες αρχές τρίτων χωρών και με τους διεθνείς οργανισμούς που είναι αρμόδιοι για θέματα που υπάγονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2007/2004²⁶¹.

Παρούσα μορφή του Οργανισμού FRONTEX είναι η λεγόμενη «Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή». Λόγω του μεγάλου κύματος της μεταναστευτικής ροής η Ε.Ε έπρεπε να διαχειριστεί ακόμη πιο αποτελεσματικά τα εξωτερικά της σύνορα για να αντιμετωπίσει μελλοντικές απειλές στα σύνορα αυτά, συμβάλλοντας έτσι στην αντιμετώπιση των σοβαρών μορφών εγκληματικότητας με διασυνοριακή διάσταση και εξασφαλίζοντας υψηλό επίπεδο εσωτερικής ασφάλειας εντός της Ένωσης²⁶². Επιπλέον όπως αναφέρεται στο προοίμιο του Κανονισμού 2016/1624 ο οργανισμός θα πρέπει να συνεισφέρει στην πρόληψη και ανίχνευση σοβαρών μορφών εγκληματικότητας με διασυνοριακή διάσταση, όπως είναι η λαθραία διακίνηση μεταναστών, η εμπορία ανθρώπων και η τρομοκρατία, όποτε είναι σκόπιμο να ενεργήσει και όποτε έχει λάβει χρήσιμες πληροφορίες μέσω των δραστηριοτήτων του. Θα πρέπει να συντονίζει τις δραστηριότητές του με την Europol, ως τον οργανισμό που είναι αρμόδιος να στηρίζει και να ενισχύει τις ενέργειες των κρατών μελών και τη μεταξύ τους συνεργασία στον τομέα της πρόληψης και της καταπολέμησης των σοβαρών μορφών εγκληματικότητας που επηρεάζουν δύο ή περισσότερα κράτη μέλη. Το διασυνοριακό έγκλημα συνεπάγεται αναγκαστικά μια διασυνοριακή διάσταση. Η διασυνοριακή αυτή διάσταση χαρακτηρίζεται από εγκλήματα άμεσα σχετιζόμενα με τις παράνομες διελεύσεις των εξωτερικών συνόρων, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων ή της παράνομης διακίνησης μεταναστών.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Κανονισμού (Ε.Ε.) 2016/1624 ο Οργανισμός Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής («ο οργανισμός») και οι εθνικές αρχές των κρατών μελών που είναι αρμόδιες για τη διαχείριση των συνόρων, συμπεριλαμβανομένων των σωμάτων ακτοφυλακής στον βαθμό που εκτελούν καθήκοντα ελέγχου των συνόρων, αποτελούν την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή.

Στο άρθρο 4 του Κανονισμού ορίζονται τα στοιχεία που περιλαμβάνει η ευρωπαϊκή ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων και τα οποία είναι: **(α)** έλεγχος των συνόρων,

²⁶¹ Άρθρο 13 Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1168/2011.

²⁶² Προοίμιο Κανονισμού (ΕΕ) 2016/1624 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 14ης Σεπτεμβρίου 2016 για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 863/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου και της απόφασης 2005/267/ΕΚ του Συμβουλίου.

συμπεριλαμβανομένων μέτρων για τη διευκόλυνση της νόμιμης διέλευσης των συνόρων και, ανάλογα με την περίπτωση, μέτρων που σχετίζονται με την πρόληψη και τον εντοπισμό του διασυνοριακού εγκλήματος, για παράδειγμα της παράνομης διακίνησης μεταναστών, της εμπορίας ανθρώπων και της τρομοκρατίας, και μέτρων που σχετίζονται με την παραπομπή ατόμων που χρειάζονται διεθνή προστασία ή επιθυμούν να υποβάλουν σχετική αίτηση, **(β)** επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης ατόμων που κινδυνεύουν στη θάλασσα οι οποίες ξεκινούν και εκτελούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 656/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁶³ και το διεθνές δίκαιο, εκτελούμενες σε περιστάσεις που ενδέχεται να προκύψουν στη διάρκεια επιχειρήσεων επιτήρησης συνόρων στη θάλασσα, **(γ)** ανάλυση των κινδύνων για την εσωτερική ασφάλεια και την ανάλυση των απειλών που μπορούν να επηρεάσουν τη λειτουργία ή την ασφάλεια των εξωτερικών συνόρων, **(δ)** συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, την οποία υποστηρίζει και συντονίζει ο οργανισμός, **(ε)** διπληρεσιακή συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών σε κάθε κράτος μέλος που είναι υπεύθυνες για τον έλεγχο των συνόρων ή για άλλα καθήκοντα που εκτελούνται στα σύνορα και μεταξύ των αρμόδιων θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης· περιλαμβάνει επίσης την τακτική ανταλλαγή πληροφοριών μέσω των υφιστάμενων μέσων ανταλλαγής πληροφοριών, όπως είναι το Ευρωπαϊκό Σύστημα Επιτήρησης των Συνόρων («EUROSUR») που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1052/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁶⁴, **(στ)** συνεργασία με τρίτες χώρες στους τομείς που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό, με ιδιαίτερη έμφαση στις γειτονικές χώρες και στις τρίτες χώρες εκείνες που έχουν χαρακτηριστεί μέσω της ανάλυσης κινδύνου ως χώρες προέλευσης και/ή διέλευσης για την παράνομη μετανάστευση, **(ζ)** τεχνικά και επιχειρησιακά μέτρα εντός του χώρου Σένγκεν που σχετίζονται με τον έλεγχο των συνόρων και έχουν σχεδιαστεί για καλύτερη αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης και για καλύτερη καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος, **(η)** επιστροφή υπηκόων τρίτων χωρών για τους οποίους έχει εκδοθεί απόφαση επιστροφής από κράτος μέλος, **(θ)** χρήση προηγμένης τεχνολογίας, συμπεριλαμβανομένων συστημάτων πληροφοριών ευρείας κλίμακας, **(ι)** μηχανισμό ποιοτικού ελέγχου, ιδίως τον μηχανισμό αξιολόγησης Σένγκεν και ενδεχομένως εθνικούς

²⁶³ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 656/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, περί κανόνων επιτήρησης των εξωτερικών θαλάσσιων συνόρων στο πλαίσιο της επιχειρησιακής συνεργασίας που συντονίζεται από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 189 της 27.6.2014, σ. 93).

²⁶⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1052/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2013, για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Συστήματος Επιτήρησης των Συνόρων (Eurosur) (ΕΕ L 295 της 6.11.2013, σ. 11).

μηχανισμούς, για τη διασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας της Ένωσης στον τομέα της διαχείρισης των συνόρων και **(ια)** μηχανισμούς αλληλεγγύης, ιδίως ενωσιακά χρηματοδοτικά μέσα.

Επιπλέον στο άρθρο 8 του Κανονισμού αναφέρονται τα καθήκοντα της FRONTEX, τα οποία είναι: **(α)** παρακολούθηση των μεταναστευτικών ροών και διεξαγωγή αναλύσεων κινδύνων όσον αφορά όλες τις πτυχές που σχετίζονται με την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων, **(β)** διεξαγωγή αξιολόγησης τρωτότητας, περιλαμβανομένης της αξιολόγησης της ικανότητας και ετοιμότητας των κρατών μελών να αντιμετωπίζουν απειλές και προβλήματα στα εξωτερικά σύνορα, **(γ)** παρακολούθηση της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων μέσω αξιωματικών συνδέσμων του οργανισμού στα κράτη μέλη, **(δ)** παροχή βοήθειας προς τα κράτη μέλη σε περιπτώσεις που απαιτείται αυξημένη τεχνική και επιχειρησιακή συνδρομή στα εξωτερικά τους σύνορα μέσω συντονισμού και οργάνωσης κοινών επιχειρήσεων, λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένες καταστάσεις ενδέχεται να συνεπάγονται επείγουσες ανάγκες ανθρωπιστικής φύσης και επιχειρήσεις διάσωσης στη θάλασσα σε συμφωνία με το ενωσιακό και το διεθνές δίκαιο, **(ε)** παροχή βοήθειας προς τα κράτη μέλη σε περιπτώσεις που απαιτείται αυξημένη τεχνική και επιχειρησιακή συνδρομή στα εξωτερικά τους σύνορα, μέσω δρομολόγησης ταχειών επεμβάσεων στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών που αντιμετωπίζουν συγκεκριμένες και δυσανάλογες προκλήσεις, λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένες καταστάσεις ενδέχεται να συνεπάγονται επείγουσες ανάγκες ανθρωπιστικής φύσης και επιχειρήσεις διάσωσης στη θάλασσα σε συμφωνία με το ενωσιακό και το διεθνές δίκαιο, **(στ)** παροχή τεχνικής και επιχειρησιακής συνδρομής σε κράτη μέλη και σε τρίτες χώρες, σε συμφωνία με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 656/2014 και το διεθνές δίκαιο, προς υποστήριξη των επιχειρήσεων έρευνας και διάσωσης ανθρώπων που κινδυνεύουν στη θάλασσα που ενδεχομένως προκύπτουν στη διάρκεια επιχειρήσεων επιτήρησης των συνόρων στη θάλασσα, **(ζ)** σύσταση και ανάπτυξη των ομάδων ευρωπαϊκής συνοριοφυλακής και ακτοφυλακής, μεταξύ άλλων και εφεδρείας ταχείας αντίδρασης, που πρέπει να αναπτυχθούν κατά τη διάρκεια κοινών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων ταχείας επέμβασης στα σύνορα, και μέσα στο πλαίσιο των ομάδων στήριξης για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, **(η)** σύσταση αποθέματος τεχνικού εξοπλισμού, προκειμένου να αναπτύσσεται σε κοινές επιχειρήσεις ή επιχειρήσεις ταχείας επέμβασης στα σύνορα, και στο πλαίσιο των ομάδων στήριξης για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, καθώς και σε επιχειρήσεις και επεμβάσεις επιστροφής, **(θ)** στο πλαίσιο των ομάδων στήριξης για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών σε κομβικά σημεία υποδοχής: **(ι)** ανάπτυξη των

ομάδων ευρωπαϊκής συνοριοφυλακής και ακτοφυλακής και του τεχνικού εξοπλισμού με σκοπό τον έλεγχο, τη συνέντευξη (debriefing), την ταυτοποίηση και τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων στα κομβικά σημεία υποδοχής, **(ii)** θέσπιση διαδικασίας για την παραπομπή και την αρχική ενημέρωση των ατόμων που χρήζουν διεθνούς προστασίας ή επιθυμούν να υποβάλουν σχετική αίτηση, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) και τις εθνικές αρχές, **(i)** υποστήριξη της ανάπτυξης τεχνικών προτύπων εξοπλισμού, ιδίως σε επίπεδο τακτικής διοίκησης, της ανάπτυξης ελέγχου και επικοινωνίας, καθώς και της ανάπτυξης τεχνικής εποπτείας με σκοπό τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, **(ia)** ανάπτυξη του εξοπλισμού και των συνοριοφυλάκων και του λοιπού σχετικού προσωπικού της εφεδρείας ταχείας αντίδρασης με σκοπό την πρακτική εφαρμογή των μέτρων που πρέπει να ληφθούν σε περιπτώσεις που απαιτείται επείγουσα δράση στα εξωτερικά σύνορα, **(ib)** παροχή συνδρομής στα κράτη μέλη σε περιπτώσεις που απαιτείται αυξημένη τεχνική και επιχειρησιακή συνδρομή για την εφαρμογή της υποχρέωσης επιστροφής των επιστρεφόντων, μεταξύ άλλων μέσω συντονισμού και οργάνωσης επιχειρήσεων επιστροφής, **(ic)** στο πλαίσιο των αντίστοιχων εντολών των εμπλεκόμενων οργανισμών, συνεργασία με την Europol και την Eurojust και παροχή συνδρομής στα κράτη μέλη σε περιπτώσεις όπου απαιτείται αυξημένη τεχνική και επιχειρησιακή συνδρομή στα εξωτερικά σύνορα για την αντιμετώπιση του διασυνοριακού οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας, **(id)** δημιουργία ομάδων παρατηρητών των επιχειρήσεων αναγκαστικής επιστροφής, συνοδών επιχειρήσεων αναγκαστικής επιστροφής και ειδικών σε θέματα επιστροφής, **(ie)** σύσταση και ανάπτυξη ευρωπαϊκών ομάδων επέμβασης για επιστροφές κατά τη διάρκεια επεμβάσεων επιστροφής, **(ιστ)** συνδρομή στα κράτη μέλη για την εκπαίδευση των εθνικών συνοριοφυλάκων, του λοιπού σχετικού προσωπικού και των εμπειρογνομόνων στον τομέα των επιστροφών, μεταξύ άλλων με την καθιέρωση κοινών προδιαγραφών εκπαίδευσης, **(ιζ)** συμμετοχή στην ανάπτυξη και διαχείριση δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας σχετικά με τον έλεγχο και την επιτήρηση των εξωτερικών συνόρων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης προηγμένης τεχνολογίας επιτήρησης και της ανάπτυξης πιλοτικών σχεδίων σχετικά με θέματα που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό, **(ιη)** ανάπτυξη και λειτουργία, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και την απόφαση-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ, συστημάτων πληροφοριών που επιτρέπουν ταχείες και αξιόπιστες ανταλλαγές πληροφοριών σχετικά με διαφαινόμενους κινδύνους στη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων, της παράνομης μετανάστευσης και των επιστροφών, σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή, τα θεσμικά και λοιπά όργανα και

τους οργανισμούς της Ένωσης, αλλά και με το Ευρωπαϊκό δίκτυο Μετανάστευσης, το οποίο συγκροτήθηκε δυνάμει της απόφασης 2008/381/EK του Συμβουλίου (1), **(ιθ)** παροχή της απαραίτητης συνδρομής για την ανάπτυξη και λειτουργία του EUROSUR και, εφόσον απαιτηθεί, για την ανάπτυξη κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών, ιδίως της διαλειτουργικότητας των συστημάτων, κυρίως με την ανάπτυξη, διατήρηση και συντονισμό του πλαισίου του EUROSUR σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1052/2013, **(κ)** συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ελέγχου της Αλιείας και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια στη Θάλασσα, στο πλαίσιο της εντολής καθενός εξ αυτών, με σκοπό τη στήριξη των εθνικών αρχών που εκτελούν καθήκοντα ακτοφυλακής, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 53, με την παροχή υπηρεσιών, πληροφοριών, εξοπλισμού και εκπαίδευσης, καθώς και με τον συντονισμό επιχειρήσεων πολλαπλού σκοπού και **(κα)** συνδρομή στα κράτη μέλη και τρίτες χώρες στο πλαίσιο της μεταξύ τους τεχνικής και επιχειρησιακής συνεργασίας στα θέματα που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό.

Επιπλέον η Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή, η οποία περιλαμβάνει τον οργανισμό και τις εθνικές αρχές των κρατών μελών που είναι αρμόδιες για τη διαχείριση των συνόρων, συμπεριλαμβανομένων των ακτοφυλακών στο βαθμό που εκτελούν καθήκοντα συνοριακών ελέγχων, θα πρέπει να εκπληρώνουν τα καθήκοντά τους με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, του σχετικού διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της σύμβασης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα του παιδιού, της σύμβασης για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών, της σύμβασης για το καθεστώς των προσφύγων και των υποχρεώσεων που σχετίζονται με την πρόσβαση σε διεθνή προστασία, ειδικότερα της αρχής της μη επαναπροώθησης, της σύμβασης του ΟΗΕ για το δίκαιο της θάλασσας, της Διεθνούς σύμβασης για την ασφάλεια της ανθρώπινης ζωής στη θάλασσα και της Διεθνούς σύμβασης για τη ναυτική έρευνα και διάσωση. Σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης και τις ως άνω πράξεις, ο οργανισμός θα πρέπει να βοηθά τα κράτη μέλη να διεξάγουν επιχειρήσεις αναζήτησης και διάσωσης για την προστασία και τη διάσωση ανθρώπων, οποτεδήποτε και οπουδήποτε απαιτείται²⁶⁵.

Τέλος η FRONTEX προκήρυξε τον Σεπτέμβριο του 2019, 700 θέσεις προσωπικού, οι οποίοι θα αποτελέσουν το πρώτο ένστολο σώμα συνοριακής φύλαξης της Ευρώπης στα σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι νέοι υπάλληλοι θα είναι πενταετούς υποχρέωσης με

---

²⁶⁵ Προοίμιο Κανονισμού (ΕΕ) 2016/1624

δυνατότητα παράτασης ή ανανέωσης της σύμβασης. Οι συνοριοφύλακες: **(α)** θα λάβουν εξαμήνη εκπαίδευση με μισθό και με σκοπό να αναλάβουν υπηρεσία από τον Ιανουάριο του 2021, **(β)** θα φέρουν υπηρεσιακό οπλισμό και θα περιπολούν μεταξύ συνοριακών περασμάτων, **(γ)** οι αποστολές τους θα αφορούν συνοριακό έλεγχο, επιτήρηση συνόρων, συλλογή πληροφοριών για την κατάσταση των Ευρωπαϊκών συνόρων κ.α. και **(δ)** θα εργάζονται στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ ενώ μπορεί να εργαστούν και σε μη κράτη μέλη²⁶⁶.

Οι αναλύσεις κινδύνου και τρωτότητας που πραγματοποιεί ο Frontex, αποτελούν μια κεντρική πρακτική ασφαλείας στην σύγχρονη εποχή της ανασφάλειας, καθορίζοντας τον τρόπο με τον οποίο γίνεται αυτή αντιληπτή και τους τρόπους με τους οποίους θα πρέπει να διανεμηθούν κατάλληλα οι χρηματοδοτικές πηγές και το ανθρώπινο δυναμικό, λειτουργώντας ως ένα εργαλείο πολιτικής που καθορίζει την κοινή δράση ενάντια στις αμφίδρομες και αντίθετες τάσεις που εκφράζονται από τα κράτη μέλη ιδιαίτερα ως προς το θέμα της διαχείρισης των πόρων²⁶⁷.

Μέσα από την συλλογή Πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο, ο FRONTEX δεν αποσκοπεί μόνο στην ανάλυση του κινδύνου για την συλλογική ασφάλεια που μπορεί να απορρέει από τις μεταναστευτικές ροές, αλλά πλέον στρέφεται και μελετά τις ικανότητες των κρατών μελών να υποστηρίξουν συλλογικούς μηχανισμούς διαχείρισης κρίσης στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης²⁶⁸.

3.1.5 Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πρόληψης του Εγκλήματος (EUCPN)

Έχοντας ως βάση τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε της 15ης και 16ης Οκτωβρίου 1999 θεσπίστηκε το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πρόληψης του Εγκλήματος, καλούμενο και «Δίκτυο»²⁶⁹, το οποίο θεωρείται διάδοχος του Ευρωπαϊκού Δικτύου για την Πρόληψη του Εγκλήματος που είχε συσταθεί με την απόφαση 2001/427/ΔΕΥ²⁷⁰. Σύμφωνα με το άρθρο 2 της Απόφασης το Δίκτυο συμβάλλει στην ανάπτυξη των διαφόρων πτυχών της πρόληψης του εγκλήματος στο επίπεδο της Ένωσης, λαμβάνοντας υπόψη τη στρατηγική πρόληψης του εγκλήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

²⁶⁶ <https://frontex.europa.eu/about-frontex/careers/open-selection-procedures/>

²⁶⁷ Saskia Stachowitsch & Julia Sachseder, «The gendered and racialized politics of risk analysis. The case of Frontex», *Critical Studies on Security*, 2019, σελ. 1

²⁶⁸ Monica Den Boer (2015), ο.π., σελ. 408

²⁶⁹ Άρθρο 1 της Απόφασης 2009/902/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 2009 για τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Δικτύου Πρόληψης του Εγκλήματος (EUCPN)/ L 321/44 Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης 8.12.2009

²⁷⁰ Απόφαση 2001/427/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 28ης Μαΐου 2001 για τη δημιουργία Ευρωπαϊκού δικτύου πρόληψης του εγκλήματος, η οποία καταργήθηκε από την αναφερόμενη στην υποσημείωση 79 Απόφαση.

και υποστηρίζει τις δραστηριότητες για την πρόληψη του εγκλήματος σε εθνικό και τοπικό επίπεδο. Το Δίκτυο απαρτίζεται από συμβούλιο και γραμματεία καθώς και από σημεία επαφής τα οποία δύνανται να ορίζονται από κάθε κράτος μέλος. Το συμβούλιο απαρτίζεται από εθνικούς αντιπροσώπους, Πρόεδρο και εκτελεστική επιτροπή. Κάθε κράτος μέλος διορίζει έναν εθνικό αντιπρόσωπο και μπορεί να διορίζει αντικαταστάτη. Ο Πρόεδρος διορίζεται από το σώμα των εθνικών αντιπροσώπων²⁷¹.

Στο άρθρο 4 αναφέρονται τα καθήκοντα του Δικτύου τα οποία είναι: **(α)** διευκολύνει τη συνεργασία, τις επαφές και τις ανταλλαγές πληροφοριών και πείρας μεταξύ των παραγόντων στον τομέα της πρόληψης του εγκλήματος, **(β)** συλλέγει, αξιολογεί και κοινοποιεί αξιολογημένες πληροφορίες, περιλαμβανομένων των ορθών πρακτικών όσον αφορά τις υφιστάμενες δραστηριότητες στον τομέα της πρόληψης του εγκλήματος, **(γ)** διοργανώνει διασκέψεις, ιδίως ετήσια Διάσκεψη Βέλτιστων Πρακτικών, και άλλες δραστηριότητες, περιλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Βραβείου Πρόληψης του Εγκλήματος, οι οποίες αποσκοπούν στην επίτευξη των στόχων του Δικτύου και στην ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων του, **(δ)** παρέχει την εμπειρογνωμοσύνη του στο Συμβούλιο και την Επιτροπή εφόσον χρειάζεται, **(ε)** υποβάλλει ετησίως έκθεση στο Συμβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητές του, μέσω του συμβουλίου και των αρμόδιων οργάνων εργασίας. Το Συμβούλιο καλείται να εγκρίνει την έκθεση και να τη διαβιβάσει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και **(στ)** καταρτίζει και εφαρμόζει πρόγραμμα εργασίας το οποίο βασίζεται σε σαφώς καθορισμένη στρατηγική που λαμβάνει υπόψη τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση σχετικών εγκληματικών απειλών.

3.1.6. Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF)

Η OLAF (Office de Lutte Antifraude) είναι η μετεξέλιξη της μονάδας UCLAF (Unité de Lutte Antifraude) και λειτουργεί ως Υπηρεσία καταπολέμησης της απάτης εναντίον των συμφερόντων της Ένωσης, δρα ως ανεξάρτητη αρχή έρευνας όχι μόνο με επιτόπιους εξωτερικούς ελέγχους στα κράτη μέλη προς διερεύνηση απατών φυσικών ή νομικών προσώπων, αλλά και διενεργώντας εσωτερικούς ελέγχους εντός των κεντρικών Ευρωπαϊκών Οργάνων και Υπηρεσιών²⁷². Λειτουργώντας υπό την σκέπη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αφενός μεν παρέχει στα κράτη μέλη άμεση συνδρομή για να οργανώσουν στενή και τακτική συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών τους και να συντονίσουν τη δράση τους με στόχο την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης από την

²⁷¹ Άρθρο 3 της Απόφασης 2009/902/ΔΕΥ

²⁷² Αθανασία Συκιώτου (2007), ο.π. σελ. 356

απάτη, αφετέρου δε συμβάλλοντας στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη μεθόδων πρόληψης και καταπολέμησης της απάτης, της διαφθοράς και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας, διενεργώντας διοικητικές έρευνες και διερευνώντας σοβαρές υποθέσεις απάτης²⁷³.

Η OLAF συνδράμει και στην καταπολέμηση του διασυνοριακού Οργανωμένου Εγκλήματος μέσω των συχνών Κοινών Τελωνειακών Επιχειρήσεων (Joint Customs Operations) που διεξάγει σε συνεργασία με τις Τελωνειακές αρχές των κρατών μελών, εστιάζοντας σε στοχευμένους συνοριακούς ελέγχους συγκεκριμένης διάρκειας με ειδικό πληροφοριακό ενδιαφέρον που αποσκοπούν ιδιαίτερα στην καταπολέμηση συγκεκριμένων μορφών διασυνοριακού λαθρεμπορίου ευαίσθητων αγαθών (καπνικά προϊόντα, φάρμακα, είδη φυτών και ζώων προς εξαφάνιση, παράνομες μεταφορές χρήματος κλπ), παρέχοντας τεχνολογική υποδομή, στρατηγική ανάλυση της κοινής δράσης καθώς και οικονομική υποστήριξη²⁷⁴.

Στην ετήσια ανασκόπηση της OLAF για το έτος 2018 αναφέρεται ρητά ότι πλέον οι έρευνές της γίνονται όλο και πιο σύνθετες και περίπλοκες, περιλαμβάνοντας όλο και περισσότερες περιπτώσεις διασυνοριακού Οργανωμένου Εγκλήματος που έχει ως αντικείμενο την απάτη ή το λαθρεμπόριο και την γενικότερη προσπάθεια για εξαπάτηση των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης²⁷⁵.

3.1.7 Μόνιμη Επιτροπή Επιχειρησιακής Συνεργασίας σε Θέματα Εσωτερικής Ασφάλειας (COSI)

Στο άρθρο 71 της ΣΛΕΕ αναλύονται ο ρόλος και η σύνθεση της Μόνιμης Επιτροπής Επιχειρησιακής Συνεργασίας σε θέματα Εσωτερικής Ασφάλειας (COSI)²⁷⁶. Πιο συγκεκριμένα η μόνιμη επιτροπή συνίσταται προκειμένου να διασφαλισθούν εντός της Ένωσης η προώθηση και η ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας σε θέματα εσωτερικής ασφάλειας. Η επιτροπή αυτή, με την επιφύλαξη του άρθρου 240 της ΣΛΕΕ, προάγει τον συντονισμό της δράσης των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών. Οι

²⁷³ Κανονισμός (ΕΕ, ΕΥΡΑΤΟΜ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Σεπτεμβρίου 2013 σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου, ΟJ L 248, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 18.9.2013, άρθρο 1

²⁷⁴ https://ec.europa.eu/anti-fraud/policy/joint-customs-operations-jco_el

²⁷⁵ European Anti-Fraud Office, The OLAF report 2018 - Nineteenth report of the European Anti- Fraud Office, 1 January to 31 December 2018, Publications Office of the European Union Luxembourg, 2019, σελ. 25

²⁷⁶ www.consilium.europa.eu/el/council-eu/preparatory-bodies/standing-committee-operational_cooperation-internal-security/

αντιπρόσωποι των σχετικών λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης μπορούν να συμμετέχουν στις εργασίες της. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καθώς και τα κοινοβούλια των κρατών μελών τηρούνται ενήμερα για τις εργασίες²⁷⁷. Η Επιτροπή ιδρύθηκε με την Απόφαση του Συμβουλίου της 25ης Φεβρουαρίου 2010²⁷⁸.

Η COSI: (α) εξασφαλίζει αποτελεσματική επιχειρησιακή συνεργασία σε θέματα εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ, μεταξύ των οποίων η επιβολή του νόμου, ο έλεγχος των συνόρων και η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις, (β) αξιολογεί τη γενική διεύθυνση και την αποτελεσματικότητα της επιχειρησιακής συνεργασίας και (γ) επικουρεί το Συμβούλιο στην αντιμετώπιση τρομοκρατικών επιθέσεων και φυσικών ή ανθρωπογενών καταστροφών²⁷⁹.

Η COSI αποτελείται από υψηλόβαθμους υπαλλήλους του Υπουργείου Εσωτερικών και/ή Δικαιοσύνης κάθε κράτους μέλους της ΕΕ και από αντιπροσώπους της Επιτροπής και της ΕΥΕΔ. Η Europol, η Eurojust, ο Frontex, η CEPOL και άλλα αρμόδια όργανα μπορεί να κληθούν να συμμετάσχουν στις συνεδριάσεις ως παρατηρητές²⁸⁰.

3.1.8 Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (Eu-LISA)

Με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1077/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2011²⁸¹ ιδρύθηκε ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων Τεχνολογίας της Πληροφορίας (ΤΠ) Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης.

Σκοπός της ίδρυσης του προρρηθέντος οργανισμού είναι η διαχείριση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II), του Συστήματος Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS), του «Eurodac» για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων, ορισμένων πτυχών της υποδομής επικοινωνιών και άλλων συστημάτων (ΤΠ) μεγάλης κλίμακας στον χώρο της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης²⁸².

²⁷⁷ Άρθρο 71 της ΣΛΕΕ/ 26.10.2012 EL Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 326/47.

²⁷⁸ Απόφαση 2010/131/ΕΕ του Συμβουλίου της 25ης Φεβρουαρίου 2010 για τη σύσταση της μόνιμης επιτροπής όσον αφορά την επιχειρησιακή συνεργασία για την εσωτερική ασφάλεια/ L 52/50 EL Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης 3.3.2010.

²⁷⁹ www.consilium.europa.eu/el/council-eu/preparatory-bodies/standing-committee-operational-cooperation-internal-security/

²⁸⁰ ό.π.

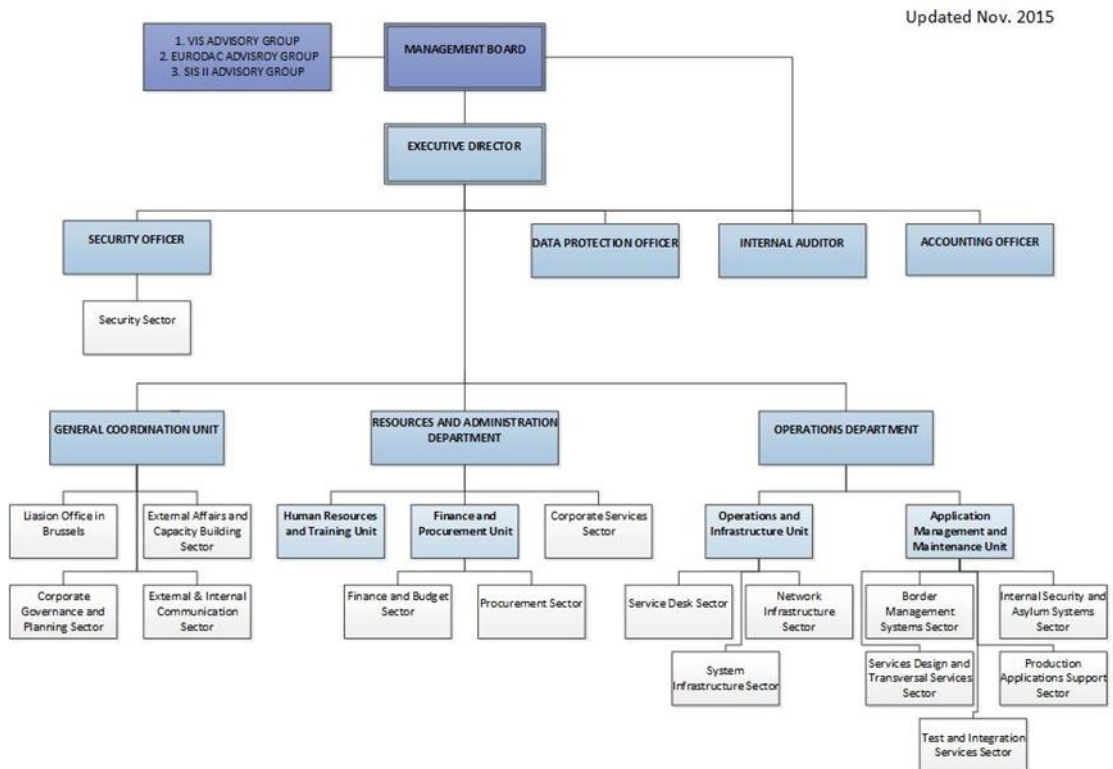
²⁸¹ 1.11.2011 EL Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 286/1.

²⁸² Προϊμίο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) αριθ. 1077/2011 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 25ης Οκτωβρίου 2011 σχετικά με την ίδρυση Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη

Ο οργανισμός έχει νομική προσωπικότητα και η έδρα του βρίσκεται στο Ταλίν της Εσθονίας²⁸³.

Στο άρθρο 2 του Κανονισμού αναφέρονται οι στόχοι του Οργανισμού, οι οποίοι είναι να εξασφαλίζει: **(α)** την ουσιαστική, ασφαλή και συνεχή λειτουργία των συστημάτων ΤΠ μεγάλης κλίμακας, **(β)** την αποδοτική και οικονομικά υπεύθυνη διαχείριση των συστημάτων ΤΠ μεγάλης κλίμακας, **(γ)** την επαρκώς υψηλή ποιότητα υπηρεσιών για τους χρήστες των συστημάτων ΤΠ μεγάλης κλίμακας, **(δ)** την συνέχεια και αδιάλειπτη λειτουργία, **(ε)** το υψηλό επίπεδο προστασίας δεδομένων, σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες, περιλαμβανόμενων των ειδικών διατάξεων για καθένα από τα συστήματα ΤΠ μεγάλης κλίμακας, **(στ)** κατάλληλο επίπεδο ασφάλειας δεδομένων και υλικής ασφάλειας, σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες, περιλαμβανομένων των ειδικών διατάξεων για κάθε σύστημα ΤΠ μεγάλης κλίμακας και **(ζ)** τη χρήση κατάλληλης δομής για τη διαχείριση των έργων, με σκοπό την αποδοτική ανάπτυξη συστημάτων ΤΠ μεγάλης κλίμακας.

Ακολουθεί οργανόγραμμα του Οργανισμού:

Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης.

²⁸³ Άρθρο 10 του Κανονισμού 1077/2011.

3.2 Αντιμετώπιση του Οργανωμένου Εγκλήματος στα πλαίσια δικαστικής συνεργασίας

Πέρα από την αστυνομική συνεργασία, η Ε.Ε. στηρίζεται και στην δικαστική για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος. Η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις εδράζεται στην γενική αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών, ενώ απώτερος στόχος είναι η όσο το δυνατόν συνολικότερη προσέγγιση των εθνικών νομοθεσιών των κρατών μελών σε διάφορους τομείς²⁸⁴.

Ήδη από τη Συνθήκη της Νίκαιας έγινε μια προσπάθεια για την υιοθέτηση κοινών ορισμών, κοινών νομοτυπικών υποστάσεων και κοινών κυρώσεων αρχικά σε συγκεκριμένες εγκληματικές δραστηριότητες που απασχολούσαν την ευρωπαϊκή κοινωνία²⁸⁵. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 83 της Συνθήκης για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπεται η υιοθέτηση συγκεκριμένων ελάχιστων κανόνων, πάλι υπό την μορφή Οδηγιών, για τον ορισμό της αντικειμενικής υπόστασης και των κυρώσεων που αφορούν ορισμένες ιδιαίτερα σοβαρές εγκληματικές συμπεριφορές (τρομοκρατία, εμπορία ανθρώπων, παράνομη εμπορία ναρκωτικών, παράνομη εμπορία όπλων, ξέπλυμα χρήματος, διαφθορά, παραχάραξη μέσων πληρωμής, Οργανωμένο Έγκλημα, Εγκληματικότητα στο χώρο της πληροφορικής), έτσι ώστε να γίνονται σεβαστές αλλά και να παρακάμπτονται δυσκολίες από τα διαφορετικά δικονομικά συστήματα των κρατών μελών. Όσον αφορά στο Οργανωμένο Έγκλημα, πέρα από τον κοινό ορισμό που έχει υιοθετηθεί από τα κράτη μέλη, έχει δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στην νομοθεσία που αφορά την δήμευση προϊόντων εγκλήματος, τις διασυνοριακές δράσεις για τον έλεγχο οχημάτων, την ανταλλαγή γενετικών προφίλ, την συνεργασία μεταξύ του αρμόδιου προσωπικού για την αντιμετώπισή του, τα ζητήματα προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων²⁸⁶.

Μετά τη θέση σε εφαρμογή της Συνθήκης της Λισσαβόνας η δικαστική συνεργασία εισήλθε σε μια νέα φάση, ενσωματώνοντας πολλά στοιχεία της στον κοινοτικό τρόπο λήψης των αποφάσεων, διατηρώντας όμως σημαντικές εξαιρέσεις εφαρμογής της

²⁸⁴ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, «Δικαστική Συνεργασία σε Ποινικές Υποθέσεις», Θεματολογικά δελτία για την Ευρωπαϊκή Ένωση, <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/home>, Μάιος 2019, σελ. 1

²⁸⁵ Αθανασία Συκιάτου (2007), ο.π. σελ. 325

²⁸⁶ Δέσποινα Αναγνωστοπούλου, «Δικαστική Συνεργασία σε Ποινικές Υποθέσεις», στο Βασίλειος Χριστιανός (επιμ.), Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ : κατ' άρθρο ερμηνεία, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2012, σελ. 508-515

σε ιδιάζουσες περιπτώσεις, αφήνοντας το μέλλον να δείξει εάν υπάρχει προοπτική ουσιώδους νομικής εναρμόνισης²⁸⁷.

3.2.1. Το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο

Τα πρώτα βήματα προσέγγισης των δικαστικών σωμάτων των κρατών μελών έγιναν το 1997²⁸⁸ οπότε και τονίστηκε η ανάγκη για δημιουργία ενός δικτύου δικαστικής συνεργασίας για την αντιμετώπιση του Οργανωμένου Εγκλήματος, εντός του οποίου δικτύου θα επιτυγχανόνταν η ανταλλαγή δικαστικών πληροφοριών μεταξύ των εθνικών αρχών μέσω ενός κεντρικού σημείου επαφής που κάθε κράτος – μέλος θα διέθετε: ένα χρόνο αργότερα, το 1998, αποφασίζεται²⁸⁹ η δημιουργία του **Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου (ΕΔΔ)** για ποινικές υποθέσεις, στο οποίο θα περιέρχονταν και αρμοδιότητες επί ζητημάτων τρομοκρατίας²⁹⁰.

Το ΕΔΔ, που εδρεύει στην Χάγη της Ολλανδίας, αποτελείται από σημεία επαφής (σύνδεσμοι – εθνικοί ανταποκριτές) τα οποία διορίζονται από κάθε κράτος μέλος, ο κύριος ρόλος των οποίων είναι να λειτουργούν ως «ενεργοί διαμεσολαβητές» ανάμεσα στα κράτη μέλη, διευκολύνοντας την δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις που αφορούν την καταπολέμηση διαφόρων μορφών σοβαρού εγκλήματος, πραγματοποιώντας απευθείας διμερείς επαφές ανάμεσα στις αρμόδιες αρχές και παρέχοντας απαραίτητες νομικές και πρακτικές πληροφορίες για την προετοιμασία ενός αποτελεσματικού αιτήματος δικαστικής συνεργασίας, ή ακόμη προωθώντας εκπαιδευτικά προγράμματα σχετικά με τη δικαστική συνεργασία²⁹¹.

3.2.2. Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Δικαστικής Συνεργασίας ή Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την ενίσχυση της δικαστικής συνεργασίας (Eurojust)

Η **Eurojust** ιδρύθηκε με την Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 28^{ης} Φεβρουαρίου 2002 όπως τροποποιήθηκε από την Απόφαση 2003/659/ΔΕΥ του

²⁸⁷ Saskia Hufnagel (2012), ο.π., σελ. 47

²⁸⁸ Σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο την 28η Απριλίου 1997 (ΕΕ C 251 της 15/08/1997).

²⁸⁹ ΚΟΙΝΗ ΔΡΑΣΗ της 29ης Ιουνίου 1998 που θεσπίστηκε από το Συμβούλιο βάσει του άρθρου Κ.3 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, για την ορθή πρακτική κατά την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων (ΕΕ L 191 της 07-07-1998).

²⁹⁰ Ελισάβετ Συμεωνίδου – Καστανίδου (2007), ο.π., σελ. 11.

²⁹¹ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Απόφαση 2008/976/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 16^{ης} Δεκεμβρίου 2008 σχετικά με το ευρωπαϊκό δικαστικό δίκτυο, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, L 348/130, Βρυξέλλες, 24.12.2008.

Συμβουλίου τη; 18^{ης} Ιουνίου 2003 και την Απόφαση 2009/426/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008²⁹². Η Eurojust αποτελεί οργανισμό της Ένωσης, ο οποίος διαθέτει νομική προσωπικότητα και χρηματοδοτείται από τον γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης²⁹³.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 της Απόφασης 2002/187/ΔΕΥ η Eurojust απαρτίζεται από ένα εθνικό μέλος το οποίο αποσπάται από κάθε κράτος μέλος, σύμφωνα με την έννομή τάξη του, και έχει την ιδιότητα του εισαγγελέα, του δικαστή ή του αξιωματικού της αστυνομίας με ισοδύναμες αρμοδιότητες²⁹⁴.

Στο άρθρο 3 της ανωτέρω Απόφασης αναφέρονται οι στόχοι οι οποίοι αφορούν στον τομέα του σοβαρού εγκλήματος, ιδίως του οργανωμένου, το οποίο εκτείνεται σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη και είναι: **(α)** να προωθεί και να βελτιώνει τον συντονισμό μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών, όσον αφορά τις έρευνες και τις διώξεις εντός των κρατών μελών, λαμβάνοντας υπόψη κάθε αίτηση προερχόμενη από αρμόδια αρχή κράτους μέλους και κάθε πληροφορία παρεχόμενη από αρμόδιο όργανο δυνάμει διατάξεων που έχουν θεσπισθεί στο πλαίσιο των συνθηκών, **(β)** να βελτιώνει τη συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών, διευκολύνοντας ιδίως την υλοποίηση της «διεθνούς δικαστικής συνδρομής και την εκτέλεση αιτήσεων έκδοσης»²⁹⁵ και **(γ)** να υποστηρίζει, κατ' άλλους τρόπους, τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών ώστε να ενισχύεται η αποτελεσματικότητα των ερευνών και των διώξεών τους. Επίσης η Eurojust μπορεί να παρέχει την υποστήριξη της σε έρευνες ή διώξεις που αφορούν μόνο το συγκεκριμένο κράτος μέλος και ένα τρίτο κράτος, εφόσον έχει συναφθεί με το εν λόγω κράτος συμφωνία συνεργασίας, ή εφόσον, σε ειδική περίπτωση, υπάρχει ουσιώδες συμφέρον που επιβάλλει την παροχή της υποστήριξης αυτής.

Στο άρθρο 4 περιγράφονται οι αρμοδιότητες οι οποίες καλύπτουν: **(α)** τις μορφές εγκληματικότητας και τις αξιόπινες πράξεις για τις οποίες η EUROPOL έχει, ανά πάσα στιγμή, αρμοδιότητα δράσης κατ' εφαρμογή του άρθρου 2 της Σύμβασης Europol της 26ης Ιουλίου 1995, **(β)** τις ακόλουθες μορφές εγκληματικότητας: (τα εγκλήματα στον τομέα της πληροφορικής, την απάτη και τη δωροδοκία, καθώς και οποιοδήποτε ποινικό αδίκημα εις

²⁹² <http://www.eurojust.europa.eu>

²⁹³ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 28ης Φεβρουαρίου 2002 (2002/187/ΔΕΥ) σχετικά με τη σύσταση της Eurojust προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος/ 6.3.2002 Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 63/1.

²⁹⁴ Σύμφωνα με την Απόφαση 2009/426/ΔΕΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 16ης Δεκεμβρίου 2008 η οποία τροποποίησε την Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 28^{ης} Φεβρουαρίου 2002, η Eurojust δύναται να τοποθετήσει Δικαστές-Συνδέσμους σε τρίτες χώρες.

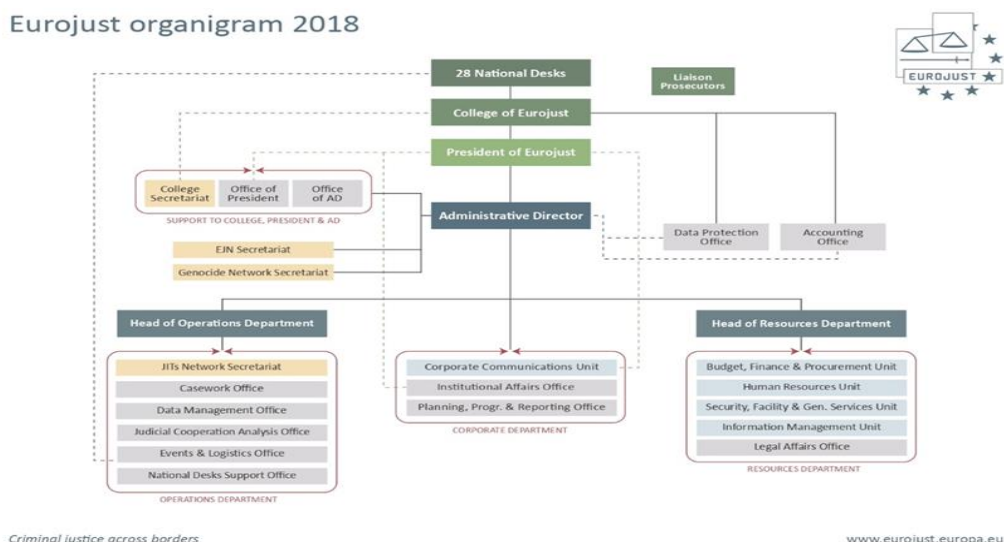
²⁹⁵ ό.π. (Με την πρόσφατη νομοθεσία το εντός εισαγωγικών κείμενο τροποποιήθηκε ως εξής: «αιτήσεων και αποφάσεων δικαστικής συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένων πράξεων με τις οποίες υλοποιείται η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης»).

βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το ξέπλυμα των προϊόντων του εγκλήματος, τα εγκλήματα κατά του περιβάλλοντος, τη συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση κατά την έννοια της κοινής δράσης 98/733/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1998, σχετικά με το αξιόποινο της συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση, στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και (γ) άλλες αξιόποινες πράξεις οι οποίες τελέστηκαν σε συνάρτηση με τις μορφές εγκληματικότητας και τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στα στοιχεία (α) και (β). Για άλλες μορφές αξιόποινων πράξεων, πέραν των προαναφερόμενων περιπτώσεων, η Eurojust δύναται συμπληρωματικά, σύμφωνα με τους στόχους της, και κατόπιν αιτήσεως αρμόδιας αρχής κράτους μέλους, να συμπράττει σε έρευνες ή διώξεις²⁹⁶.

Περαιτέρω σύμφωνα με το άρθρο 5 η Eurojust εκτελεί τα καθήκοντά της είτε μέσω ενός ή περισσότερων από τα οικεία εθνικά μέλη είτε ως συλλογικό όργανο. Επιπλέον η Eurojust διευκολύνει την εκτέλεση διεθνών δικαστικών «εργαλείων», όπως το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης και παρέχει τη χρηματοδότηση για τη σύσταση και τις επιχειρησιακές ανάγκες των Κοινών Ομάδων Έρευνας²⁹⁷.

Η Eurojust υποστηρίζεται από προσωπικό περίπου 260 ατόμων, το οποίο διασφαλίζει τη γρήγορη απόκριση σε αιτήματα βοήθειας από τις εθνικές αρχές και άλλα όργανα της ΕΕ²⁹⁸. Ακολουθεί το Οργανόγραμμα της Eurojust:

Eurojust organigram 2018

²⁹⁶ Επιπλέον οι συντονιστικές συναντήσεις που πραγματοποιούνται στη Eurojust στοχεύουν σε εγκλήματα τα οποία αποτελούν προτεραιότητα για το Συμβούλιο της Ε.Ε.: τρομοκρατία, διακίνηση ναρκωτικών, εμπορία ανθρώπων, απάτη, διαφθορά, έγκλημα στον κυβερνοχώρο (cybercrime), νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (ξέπλυμα βρώμικου χρήματος) και άλλες δραστηριότητες που σχετίζονται με την ύπαρξη ομάδων οργανωμένου εγκλήματος στην οικονομία.

²⁹⁷ <http://www.eurojust.europa.eu>

²⁹⁸ ό.π.

Η ίδρυση της EUROJUST με την έμφαση στην συνεργασία ερμηνεύτηκε και ως μια προσπάθεια ορισμένων κρατών μελών να εμποδίσουν την δημιουργία μιας κεντρικής ευρωπαϊκής αρχής δίωξης που θα λειτουργούσε «κάθετα» και θα καταδίωκε τα εγκλήματα σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης²⁹⁹.

Το 2017 εκδόθηκε το πολυετές στρατηγικό σχέδιο της EUROJUST για τα έτη 2019- 2021 που θέτει ως στρατηγικούς στόχους: **(α)** την αποτελεσματική εκτέλεση των άμεσων καθηκόντων της, ήτοι την γρήγορη και ποιοτική παροχή υποστήριξης στα κράτη μέλη και στις συνεργαζόμενες αρχές καθώς και την ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας με τους εταίρους – κλειδιά, **(β)** την αποτελεσματική υποστήριξη των ευρωπαϊκών πολιτικών, ήτοι την συνεχή συνεισφορά στην εκτέλεση του ευρωπαϊκού σχεδιασμού για την Στρατηγική Εσωτερικής Ασφάλειας και την ενίσχυση της στρατηγικής συνεργασίας και **(γ)** την οργανωσιακή της αποτελεσματικότητα ως δυναμικού και αποτελεσματικού οργανισμού, υπό την έννοια της εξασφάλισης αποτελεσματικών οργανωτικών δομών και διαδικασιών καθώς και την διασφάλιση εξωστρέφειας, δυναμικής επικοινωνίας και προβολής του έργου της³⁰⁰.

Όσον αφορά στη σχέση της EUROJUST με το ΕΔΔ, η Απόφαση για το ΕΔΔ ορίζει ρητά ότι «Το ευρωπαϊκό δικαστικό δίκτυο και η EUROJUST διατηρούν προνομιακές σχέσεις μεταξύ τους βασισμένες στις διαβουλεύσεις και τη συμπληρωματικότητα, ειδικά μεταξύ των συνδέσμων κράτους μέλους, του εθνικού μέλους της EUROJUST του ίδιου κράτους μέλους και των εθνικών ανταποκριτών του ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου για την EUROJUST. Για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής συνεργασίας, λαμβάνονται τα εξής μέτρα: **(α)** το ευρωπαϊκό δικαστικό δίκτυο καθιστά διαθέσιμες στην EUROJUST τις πληροφορίες που έχει συγκεντρώσει, **(β)** οι σύνδεσμοι του ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου ενημερώνουν, κατά περίπτωση, τον δικό τους εθνικό αντιπρόσωπο σχετικά με όλες τις υποθέσεις, τις οποίες θεωρούν ότι η EUROJUST είναι σε θέση να χειρισθεί καλύτερα και **(γ)** οι εθνικοί αντιπρόσωποι της EUROJUST μπορούν να παρίστανται σε συνεδριάσεις του ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου κατόπιν προσκλήσεως του τελευταίου»³⁰¹.

²⁹⁹ Jörg Monar (2013), ο.π., σελ. 350

³⁰⁰ Eurojust, Eurojust Multi-Annual Strategy 2019 – 2021, The Hague 2017

³⁰¹ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Απόφαση 2008/976/ΔΕΥ, ο.π., άρθρο 10

3.2.3 Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO)

Η Συνθήκη της Λισσαβόνας, προκειμένου να εστιάσει στα καλούμενα ευρω - εγκλήματα (αδικήματα σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της ένωσης) προέβλεψε μεταξύ άλλων στις διατάξεις της περί δικαστικής συνεργασίας την δυνατότητα σύστασης από το Συμβούλιο Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (European Public Prosecutor's Office - EPPO) προερχόμενης εκ της EUROJUST, ως αρμόδιας για την καταζήτηση, τη δίωξη και την παραπομπή ενώπιον της δικαιοσύνης, ενδεχομένως σε συνεργασία με την EUROPOL, των δραστών αδικημάτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, ασκώντας την ποινική τους δίωξη ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων των κρατών μελών, με προοπτική στο μέλλον οι αρμοδιότητές της να επεκταθούν στην εν γένει καταπολέμηση της σοβαρής εγκληματικότητας με διασυνοριακή διάσταση, ιδιαίτερα δε όσον αφορά τους δράστες σοβαρών εγκλημάτων με επιπτώσεις σε πολλά κράτη μέλη καθώς και τους συνεργούς τους³⁰².

Η εν λόγω πρωτοβουλία ξεκίνησε την 03 Απριλίου 2017, με επιστολή 16 Κ-Μ προς το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο γνωστοποιώντας την πρόθεσή τους να ξεκινήσουν ενισχυμένη συνεργασία για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (EPPO). Στις 8 Ιουνίου 2017, τα κράτη μέλη που συμμετείχαν στην ενισχυμένη συνεργασία για τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (EPPO) συμφώνησαν επί της νομοθεσίας που ορίζει τις λεπτομέρειες της λειτουργίας και του ρόλου της. Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θα είναι αρμόδια, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να διερευνά και να διώκει την απάτη κατά της ΕΕ και άλλα εγκλήματα που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης. Θα συσπειρώνει τις ευρωπαϊκές και τις εθνικές προσπάθειες επιβολής του νόμου για την καταπολέμηση της απάτης εις βάρος της ΕΕ. Η έδρα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας θα είναι στο Λουξεμβούργο³⁰³.

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θα λειτουργεί ως συλλογική δομή διαρθρωμένη σε δύο επίπεδα. Το κεντρικό επίπεδο θα συνίσταται στον Ευρωπαϊκό Γενικό Εισαγγελέα, ο οποίος θα έχει τη συνολική ευθύνη για την Εισαγγελία. Το αποκεντρωμένο επίπεδο θα αποτελείται από Εντεταλμένους Ευρωπαίους Εισαγγελείς, οι οποίοι θα βρίσκονται στα κράτη μέλη και θα είναι υπεύθυνοι για την καθημερινή διεξαγωγή των ποινικών ερευνών και διώξεων, σύμφωνα με τις κανονιστικές και νομοθετικές ρυθμίσεις του οικείου κράτους μέλους. Από το κεντρικό επίπεδο θα παρακολουθούνται, θα καθοδηγούνται και θα

³⁰² Συνθήκη της Λισσαβόνας για την τροποποίηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης περί ίδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 306/01, 17.12.2007, Άρθρο 69Ε (άρθρο 86 με την νέα αρίθμηση)

³⁰³ <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2017/06/08/eppo/>

εποπτεύονται όλες οι έρευνες και οι δίωξεις που αναλαμβάνουν οι Εντεταλμένοι Ευρωπαίοι Εισαγγελείς, διασφαλίζοντας έτσι μια συνεκτική πολιτική έρευνας και δίωξης ανά την Ευρώπη. Μολονότι η αρμοδιότητά της περιορίζεται στα συμμετέχοντα κράτη μέλη, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θα συνεργάζεται με τα άλλα μη συμμετέχοντα κράτη μέλη της ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θα συμπληρώνει το έργο της OLAF και της Eurojust, οι οποίες δεν διαθέτουν τα μέσα για έρευνα ή δίωξη μεμονωμένων ποινικών υποθέσεων.

Στις 12 Οκτωβρίου 2017, ο κανονισμός για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (EPPO) εγκρίθηκε από τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία για την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και την 20 Νοεμβρίου του ίδιου έτους τέθηκε σε ισχύ. Στις 14 Οκτωβρίου 2019 το Συμβούλιο διόρισε την κα Laura Codruța Kövesi ως την πρώτη Ευρωπαϊά Γενική Εισαγγελέα. Την 27 Ιουλίου 2020 το Συμβούλιο διόρισε τους ευρωπαίους εισαγγελείς οι οποίοι θα εποπτεύουν έρευνες και δίωξεις και θα αποτελούν το συλλογικό όργανο της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, μαζί με την Ευρωπαϊά Γενική Εισαγγελέα.

Εκτιμάται ότι η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θα αποτελέσει μια καινοτομία στον Τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και θα διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στην κοινή προσπάθεια για καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος. Ωστόσο, η τυχόν επέκταση των αρμοδιοτήτων της ενδεχομένως να θέσει ζήτημα σχετικά με την συνύπαρξη της με την EUROJUST ή την συγχώνευση σε ένα νέο θεσμό, ιδίως ένεκα της έλλειψης δημοκρατικού ελέγχου στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία³⁰⁴. Προς τούτο, τρία πιθανά σενάρια υφίστανται να πραγματοποιηθούν: **(α)** Το μοντέλο της ενίσχυσης της Eurojust μέσω της προοδευτικής αύξησης των εξουσιών της και της συγχώνευσης εκεί της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, **(β)** το οριζόντιο μοντέλο μιας νέας κεντρικής δομής, όπως περιγράφεται λεπτομερώς στις Συνθήκες, **(γ)** Το κάθετο μοντέλο της κεντρικής Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, με την ιεραρχική υπαγωγή σε αυτήν εθνικών εισαγγελιών, ως λιγότερο πιθανό σενάριο³⁰⁵. Η δημιουργία του EPPO είναι πράγματι μια άλλη σημαντική εξέλιξη που θα ακολουθήσει τους επόμενους μήνες. Συγκεκριμένα, μένει να δούμε εάν η εντολή της (επί του παρόντος περιορίζεται σε εγκλήματα κατά του προϋπολογισμού της ΕΕ) θα επεκταθεί σε άλλα σοβαρά εγκλήματα³, όπως η τρομοκρατία (όπως προτείνεται από την Επιτροπή) ή το οργανωμένο έγκλημα (όπως ζήτησε το Κοινοβούλιο).

³⁰⁴ Δέσποινα Αναγνωστοπούλου (2012), ο.π., σελ. 528

³⁰⁵ Δημήτρης Ζημιανίτης, «Δικαστική Συνεργασία σε Ποινικές Υποθέσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε ένα νέο θεσμικό περιβάλλον. Αποτίμηση και προοπτικές», στο Δ. Αναγνωστοπούλου (επιμ.), Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου που συνδιοργανώθηκε από την Έδρα Jean Monnet και το Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, Θεσσαλονίκη, 14 – 16 Φεβρουαρίου 2013, σελ. 174

Το 2016, μια μελέτη EPRS εντόπισε τα κύρια κενά και εμπόδια σε έναν αποτελεσματικότερο αγώνα κατά οργανωμένο έγκλημα ως εξής: **(α)** έλλειψη επικύρωσης, μεταφοράς, εφαρμογής και επιβολής των διεθνών κανόνων της ΕΕ, **(β)** κενά στο ισχύον νομικό πλαίσιο της ΕΕ, **(γ)** έλλειψη λογοδοσίας όσον αφορά στην χάραξη πολιτικής και **(δ)** ελλείψεις στην επιχειρησιακή συνεργασία. Επιπλέον, η προετοιμασία της ποινικής πολιτικής της ΕΕ για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος βρίσκεται ακόμη στα χέρια των κρατών μελών και παρά τον ενισχυμένο ρόλο του, το Κοινοβούλιο δεν είχε μέχρι στιγμής καμία πρακτική και αποτελεσματική συμμετοχή την ανάπτυξη της εγκληματικής πολιτικής της ΕΕ³⁰⁶.

3.2.4. Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης

Στα πλαίσια του θεσμού του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης³⁰⁷, στα πλαίσια του οποίου προβλέπεται μεταξύ άλλων ότι είναι εφικτή η σύλληψη και παράδοση ενός ατόμου σε έτερο κράτος μέλος, ακόμη και αν πρόκειται για πολίτη του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου συλλαμβάνεται και χωρίς να διεξάγεται έλεγχος για την ύπαρξη διπλού αξιοποίνου, εφόσον αυτό καθίσταται αναγκαίο για την αντιμετώπιση του Οργανωμένου Εγκλήματος ή της Τρομοκρατίας³⁰⁸.

Το **Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης** αποτελεί την πλέον αντιπροσωπευτική περίπτωση εφαρμογής της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων που ορίζει το άρθρο 82 της Συνθήκης για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης³⁰⁹.

Η διαδικασία είναι αμιγώς δικαστική και δεν περιλαμβάνει διοικητική ή πολιτική φάση, δεν υπάρχει ευχέρεια κρίσης του εθνικού δικαστή αλλά υποχρέωση τήρησης του αιτήματος παράδοσης, ενώ μόνο σε περίπτωση μη συμφωνίας από το προς παράδοση άτομο οι δικαστικές αρχές του κράτους σύλληψης έχουν την δυνατότητα να εξετάσουν την έκδοσή του ή όχι, πάντα όμως υπό την πίεση χρονικών περιορισμών³¹⁰.

³⁰⁶ Understanding the EU response to organised crime, European Parliamentary Research Service Authors: Katrien Luyten with Sofija Voronova Members' Research Service PE 652.043 – September 2020), page 9

³⁰⁷ Απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου, της 13^{ης} Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των Κ-Μ (ΕΕ L 190 της 18-07-2002).

³⁰⁸ Ελισάβετ Συμεωνίδου - Καστανίδου (2007), ο.π., σελ. 12

³⁰⁹ Δέσποινα Αναγνωστοπούλου (2012), ο.π., σελ. 500

³¹⁰ Ελισάβετ Συμεωνίδου - Καστανίδου (2007), ο.π., σελ. 153

Το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης εκδίδεται για συγκεκριμένα σοβαρά αδικήματα³¹¹, με το Οργανωμένο Έγκλημα να αποτελεί εκ των βασικότερων πεδίων εφαρμογής του³¹².

Κατά ορισμένους, το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης δημιουργεί και κάποια ζητήματα, όχι μόνο εξαιτίας των αντιρρήσεων που η φύση του προκαλεί ως προς την τήρηση θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά και εξαιτίας της κατάργησης της αρχής του διττού αξιοποιίνου, η οποία θα μπορούσε να θεωρηθεί πως έρχεται σε αντίθεση με την αρχή της νομιμότητας³¹³. Προς τούτο, έχουν προταθεί διάφορες βελτιώσεις της εφαρμογής του μέτρου: η ενίσχυση της προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η εξέταση των ευρωπαϊκών ενταλμάτων υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας, η δυνατότητα εφαρμογής μέτρων επιτήρησης εναλλακτικά προς την προσωρινή κράτηση, η αυτόματη απόσυρση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης σε περιπτώσεις απόρριψης ή εκτέλεσής του, η ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των συνεργαζόμενων δικαστικών αρχών³¹⁴.

---

³¹¹Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ.2 της Απόφασης – Πλαίσιο του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2002 για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών (2002/584/ΔΕΥ), τα εν λόγω εγκλήματα είναι τα εξής: (1) συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, (2) τρομοκρατία, (3) εμπορία ανθρώπων, (4) σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών και παιδική πορνογραφία, (5) παράνομη διακίνηση ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών, (6) παράνομη διακίνηση όπλων, πυρομαχικών και εκρηκτικών, (7) δωροδοκία, (8) καταδολίευση, συμπεριλαμβανομένης της απάτης σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά την έννοια της σύμβασης της 26ης Ιουλίου 1995 σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, (9) νομιμοποίηση προϊόντων εγκλήματος, (10) παραχάραξη, περιλαμβανομένης της κιβδηλείας του ευρώ, (11) εγκληματικότητα στον κυβερνοχώρο, (12) εγκλήματα κατά του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένου του παράνομου εμπορίου απειλούμενων ζωικών ειδών και του παράνομου εμπορίου απειλούμενων φυτικών ειδών και φυτικών ποικιλιών, (13) παροχή βοήθειας για την παράνομη είσοδο και διαμονή, (14) ανθρωποκτονία εκ προθέσεως, βαρεία σωματική βλάβη, (15) παράνομο εμπόριο ανθρωπίνων οργάνων και ιστών, (16) απαγωγή, παράνομη κατακράτηση και ομηρία, (17) ρατσισμός και ξενοφοβία, (18) οργανωμένες ή ένοπλες κλοπές, (19) παράνομη διακίνηση πολιτιστικών αγαθών, συμπεριλαμβανομένων των αρχαιοτήτων και των έργων τέχνης, (20) απάτη, (21) αθέμιτη προστασία έναντι παράνομου περιουσιακού οφέλους, εκβίαση, (22) παράνομη απομίμηση και πειρατεία προϊόντων, (23) πλαστογραφία δημοσίων εγγράφων και εμπορία πλαστών, (24) παραχάραξη μέσων πληρωμής, (25) λαθρεμπόριο ορμονικών ουσιών και άλλων αυξητικών παραγόντων, (26) λαθρεμπόριο πυρηνικών και ραδιενεργών ουσιών, (28) εμπορία κλεμμένων οχημάτων, (28) βιασμός, (29) εμπρησμός με πρόθεση, (30) εγκλήματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, (31) αεροπειρατεία και πειρατεία, (32) δολιοφθορά.

³¹² Δέσποινα Αναγνωστοπούλου (2012), ο.π., σελ. 500

³¹³ Βιργινία Τζώρτζη, «Κράτος δικαίου και Χώρος Ελευθερίας Ασφάλειας και Δικαιοσύνης», στο Δ. Αναγνωστοπούλου (επιμ.), Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου που συνδιοργανώθηκε από την Έδρα Jean Monnet και το Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, Θεσσαλονίκη, 14 – 16 Φεβρουαρίου 2013, σελ. 242

³¹⁴ Ιωάννα Κυριτσάκη, «Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και η εφαρμογή του - Ωρα για μία αλλαγή;», στο Δ. Αναγνωστοπούλου (επιμ.), Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου που συνδιοργανώθηκε από την Έδρα Jean Monnet και το Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, Θεσσαλονίκη, 14 – 16 Φεβρουαρίου 2013, σελ. 691-703

3.2.5. Ευρωπαϊκή Εντολή Έρευνας

Την 03-04-2014 ψηφίστηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο η οδηγία 2014/41/ΕΕ περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας σε ποινικές υποθέσεις³¹⁵. Η πρωτοβουλία που οδήγησε στην υλοποίηση της υπό εξέτασης οδηγίας ελήφθη από το Βασίλειο του Βελγίου, της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, το Βασίλειο της Ισπανίας, της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και το Βασίλειο της Σουηδίας και σκοπός όπως προαναφέρθηκε ήταν η αντικατάσταση του ήδη υπάρχοντος μεν, κατακερματισμένου δε συστήματος συλλογής αποδεικτικών στοιχείων³¹⁶.

Στην πρόταση περιλαμβάνονται οι στόχοι, τους οποίους επεδίωκε να επιτύχει η Ε.Ε.Ε. στον χώρο της συλλογής αποδείξεων και αυτοί ήταν: **(α)** η βελτίωση της αναζήτησης της αλήθειας στις ποινικές διαδικασίες με διακρατική διάσταση, **(β)** η επιτάχυνση της διαδικασίας, **(γ)** η διασφάλιση του παραδεκτού των αποδεικτικών στοιχείων, **(δ)** η απλούστευση της διαδικασίας, **(ε)** η διατήρηση υψηλού επιπέδου προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως των δικονομικών, **(στ)** η μείωση του οικονομικού κόστους, **(ζ)** η ενδυνάμωση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και συνεργασίας μεταξύ των Κ-Μ και **(η)** η διαφύλαξη των ιδιαιτεροτήτων των εθνικών συστημάτων και των νομικών τους παραδόσεων³¹⁷.

Στο άρθρο 1 η ΕΕΕ ορίζεται ως δικαστική απόφαση εκδιδόμενη από αρχή κράτους μέλους (εφεξής: κράτος έκδοσης) με σκοπό την εκτέλεση ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων ερευνητικών μέτρων σε άλλο κράτος μέλος (εφεξής: κράτος εκτέλεσης) για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων στο πλαίσιο των διαδικασιών που αναφέρονται στο άρθρο 4. Στο άρθρο 3 ορίζεται το πεδίο εφαρμογής της ΕΕΕ, η οποία καλύπτει οποιοδήποτε ερευνητικό μέτρο. Ωστόσο από αυτό το πεδίο εφαρμογής εξαιρείται η σύσταση Κοινής Ομάδας Έρευνας (εφεξής ΚΟΕ) και η συγκέντρωση αποδεικτικών στο πλαίσιο ΚΟΕ, όπως αυτές προβλέπονται στο άρθρο 13 της Σύμβασης για την ΑΔΣ επί ποινικών υποθέσεων και στην απόφαση πλαίσιο 2002/465/ΔΕΥ της 13ης Ιουνίου 2002 σχετικά με τις κοινές ομάδες.

³¹⁵ Οδηγία 2014/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 3ης Απριλίου 2014 περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας σε ποινικές υποθέσεις, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, L 130/1, Βρυξέλλες, 1.5.2014.

³¹⁶ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας σε ποινικές υποθέσεις (9145/10, COPEN 115, CODEC 363, EUROJUST 47, EJM 12).

³¹⁷ Πρόταση για οδηγία του Συμβουλίου σχετικά με την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας σε ποινικές υποθέσεις (9288/10 ADD 2, σελ. 21-22).

Τα κυριότερα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία ζητούνται μέσω της Ευρωπαϊκής Εντολής Έρευνας αφορούν: **(α)** την απόκτηση πληροφοριών ή αποδεικτικών στοιχείων που βρίσκονται ήδη στην κατοχή της αρχής εκτέλεσης και, εφόσον οι εν λόγω πληροφορίες ή τα αποδεικτικά στοιχεία θα μπορούσαν να έχουν αποκτηθεί νόμιμα σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους εκτέλεσης, **(β)** την απόκτηση πληροφοριών που περιέχονται σε βάσεις δεδομένων τις οποίες τηρούν αστυνομικές ή δικαστικές αρχές και στις οποίες έχει άμεση πρόσβαση η αρχή εκτέλεσης, **(γ)** την εξέταση μάρτυρα, θύματος, υπόπτου ή τρίτου στο έδαφος του κράτους εκτέλεσης, **(δ)** οποιοδήποτε μη παρεμβατικό ερευνητικό μέτρο κατά τα οριζόμενα στο δίκαιο του κράτους εκτέλεσης, **(ε)** την αναγνώριση προσώπων που έχουν συνδρομή σε έναν συγκεκριμένο αριθμό τηλεφώνου ή διεύθυνση IP, ήτοι στοιχεία τα οποία μπορούν να αποκτηθούν με τις πρακτικές: **(i)** της προσωρινής μεταγωγής κρατουμένων στο κράτος εκτέλεσης με σκοπό την εκτέλεση ερευνητικού μέτρου, **(ii)** της προσωρινής μεταγωγής κρατουμένων στο κράτος έκδοσης με σκοπό την εκτέλεση ερευνητικού μέτρου, **(iii)** της εξέτασης με εικονοτηλεδιάσκεψη ή άλλου είδους οπτικοακουστική μετάδοση, **(iv)** της εξέτασης με τηλεφωνική διάσκεψη, **(v)** των μυστικών ερευνών – αστυνομικών υπό συγκεκριαλυμμένη δράση, **(vi)** της απόσπασης πληροφοριών σχετικά με τραπεζικές και άλλες χρηματοοικονομικές συναλλαγές και **(vii)** της παρακολούθησης τηλεπικοινωνιών με την τεχνική βοήθεια άλλου κράτους μέλους³¹⁸.

Η οδηγία σχετικά με την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας σε ποινικές υποθέσεις θεσπίζει ένα κοινό μηχανισμό στην Ευρωπαϊκή Ένωση για τη συγκέντρωση κάθε είδους στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις. Για παράδειγμα, οι δικαστικές αρχές δύνανται να ζητήσουν από τις αντίστοιχες αρχές άλλων κρατών μελών να ανακρίνουν μάρτυρες, να διενεργήσουν κατ' οίκον έρευνες ή να παρακολουθήσουν τραπεζικούς λογαριασμούς. Με αυτό το μέτρο καθιερώνεται επίσης η αυτόματη αμοιβαία αναγνώριση εντολών έρευνας και περιορίζονται οι λόγοι άρνησης εκτέλεσης της εντολής από άλλο κράτος μέλος³¹⁹.

3.3 Διεθνείς και Περιφερειακοί Οργανισμοί για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος

Όπως λέχθηκε προηγουμένως το οργανωμένο έγκλημα έχει αποκτήσει διεθνή διάσταση ξεπερνώντας πολλές φορές τόσο την εθνική δικαιοδοσία καθώς και τα «εξωτερικά» σύνορα της Ε.Ε. Κρίνεται επομένως αναγκαία η αγαστή συνεργασία και η

³¹⁸Οδηγία 2014/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, L 130/1, ο.π., Άρθρο 10 κ.ε.

³¹⁹[https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/com/com_com\(2014\)0365_/com_com\(2014\)0365_el.pdf](https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/com/com_com(2014)0365_/com_com(2014)0365_el.pdf)

ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των Οργανισμών που έχουν θεσπιστεί στα πλαίσια της Ε.Ε. και των διεθνών Οργανισμών για την πλήρη και αποτελεσματική καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος. Παρακάτω ακολουθούν κάποιοι βασικοί Οργανισμοί.

3.3.1 Interpol

Το πλήρες όνομά είναι Διεθνής Οργάνωση Εγκληματολογικής Αστυνομίας (ICPO-INTERPOL) και αποτελεί έναν διακυβερνητικό οργανισμό. Στον Οργανισμό αυτό συμμετέχουν 194 κράτη. Ο Οργανισμός μέσω τεχνικής υποστήριξης και επιχειρησιακής υποστήριξης παρέχει τη δυνατότητα στα Κράτη που συμμετέχουν σε αυτόν να έχουν πρόσβαση σε βάση δεδομένων σχετικά με εγκλήματα και εγκληματίες καθώς και στην ανταλλαγή πληροφοριών³²⁰.

Η έδρα του Οργανισμού βρίσκεται στη Λυών της Γαλλίας. Η Γενική Γραμματεία είναι το συντονιστικό όργανο του Οργανισμού ενώ το προσωπικό της αποτελείται τόσο από αστυνομικούς όσο και από πολίτες. Η γενική συνέλευση είναι το κυβερνών σώμα και μία φορά το χρόνο συγκαλεί συνάντηση με όλες τις χώρες που συμμετέχουν προκειμένου να ληφθούν αποφάσεις. Επιπλέον διαθέτει ένα παγκόσμιο κέντρο καινοτομίας στη Σιγκαπούρη και πολλά περιφερειακά γραφεία σε διάφορες χώρες³²¹.

Σε κάθε χώρα υπάρχει ένα Εθνικό Κεντρικό Γραφείο της INTERPOL, το οποίο αποτελεί το κεντρικό σημείο επαφής της Γενικής Γραμματείας και των άλλων Εθνικών Κεντρικών Γραφείων. Η Interpol χρησιμοποιεί σύγχρονο δίκτυο διασύνδεσης και

³²⁰ <https://www.interpol.int/Who-we-are/What-is-INTERPOL>

³²¹ <https://www.interpol.int/Who-we-are/What-is-INTERPOL>

επικοινωνίας με όλες τις χώρες, το οποίο ονομάζεται I-24/7. Μέσω του συστήματος αυτού έχουν πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων και υπηρεσίες σε πραγματικό χρόνο, τόσο από κεντρικές όσο και απομακρυσμένες τοποθεσίες. Επίσης συντονίζει τα δίκτυα αστυνομίας και τους εμπειρογνώμονες σε διαφορετικές περιοχές εγκληματικότητας, οι οποίοι συναντώνται μέσω ομάδων εργασίας και σε συνέδρια για να μοιραστούν εμπειρίες και ιδέες³²².

Η Γενική Γραμματεία παρέχει υπηρεσίες στις χώρες μέλη, διαχειριζόμενη 17 αστυνομικές βάσεις δεδομένων με πληροφορίες για εγκλήματα και εγκληματίες (από ονόματα και δακτυλικά αποτυπώματα έως κλεμμένα διαβατήρια), προσβάσιμα σε πραγματικό χρόνο σε χώρες. Προσφέρει ερευνητική υποστήριξη όπως εγκληματολογία, ανάλυση και βοήθεια για τον εντοπισμό φυγόδικων σε όλο τον κόσμο. Στηρίζει τις προσπάθειες των χωρών για την καταπολέμηση των εγκλημάτων σε τρεις παγκόσμιους τομείς που θεωρούνται σήμερα οι πιο κρίσιμοι: της τρομοκρατίας, του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο και του οργανωμένου εγκλήματος. Ο Οργανισμός προσπαθεί να παρακολουθήσει μέσα από την έρευνα τις νέες τάσεις του εγκλήματος³²³.

Οι στρατηγικοί στόχοι του Οργανισμού για τα έτη 2017-2020³²⁴ είναι οι ακόλουθοι: **(α)** Να εξυπηρετεί ως παγκόσμιο κέντρο πληροφόρησης συμβάλλοντας στη συνεργασία των υπηρεσιών επιβολής του Νόμου, **(β)** Να παρέχει τις πιο υπερσύγχρονες δυνατότητες αστυνόμευσης με σκοπό την υποστήριξη των χωρών-μελών για την καταπολέμηση και την πρόληψη των διεθνικών εγκλημάτων, **(γ)** Να πρωτοπορεί σε παγκόσμιο επίπεδο σχετικά με τις καινοτόμες στρατηγικές στον τομέα της αστυνόμευσης, **(δ)** Να μεγιστοποιήσει τον ρόλο του στην παγκόσμια δομή ασφάλειας και **(ε)** Να ενισχύσει τους πόρους και τις δομές διακυβέρνησης για βελτιωμένη επιχειρησιακή απόδοση.

Πέραν των ανωτέρω η Interpol ως ο μοναδικός Οργανισμός αστυνομίας που λειτουργεί σε παγκόσμιο επίπεδο, έχει αναπτύξει επτά στόχους παγκόσμιας πολιτικής που καλύπτουν μια σειρά θεμάτων που σχετίζονται με την εγκληματικότητα και την ασφάλεια και οι οποίοι ευθυγραμμίζονται με το Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για την Αειφόρο Ανάπτυξη 2030, και ειδικότερα με το στόχο "Ειρήνη, Δικαιοσύνη και Ισχυρά θεσμικά όργανα"³²⁵.

Οι στόχοι οι οποίοι εγκρίθηκαν από τα κράτη μέλη κατά τη διάρκεια της συνόδου της 86ης Γενικής Συνέλευσης που πραγματοποιήθηκε το 2017 ως μέσο προώθησης της

³²² <https://www.interpol.int/Who-we-are/What-is-INTERPOL>

³²³ <https://www.interpol.int/Who-we-are/What-is-INTERPOL>

³²⁴ <https://www.interpol.int/Who-we-are/Strategy/Strategic-Framework-2017-2020>

³²⁵ <https://www.interpol.int/Who-we-are/Strategy/Global-Policing-Goals>

αστυνόμησης και της παγκόσμιας ασφάλειας, είναι οι εξής³²⁶: **(α)** Καταπολέμηση της απειλής της τρομοκρατίας, **(β)** Προώθηση της συνοχής των συνόρων παγκοσμίως, **(γ)** Προστασία των ευάλωτων κοινοτήτων, **(δ)** Διασφάλιση του κυβερνοχώρου για τους ανθρώπους και τις επιχειρήσεις, **(ε)** Προώθηση παγκόσμιας συνοχής, **(στ)** Περιορισμός των παράνομων αγορών και **(ζ)** Υποστήριξη της ασφάλειας του περιβάλλοντος και της βιωσιμότητας

Τέλος η Interpol λειτουργεί σύμφωνα με το Καταστατικό της, το οποίο υιοθετήθηκε το 1956. Το καταστατικό της καθορίζει τους βασικούς κανόνες και αρχές με τις οποίες λειτουργεί ο Οργανισμός καθώς επίσης τη δομή, τους ρόλους κάθε σώματος της INTERPOL μαζί με την εντολή της, η οποία είναι³²⁷: **(α)** Να εξασφαλίσει και να προωθήσει την ευρύτερη δυνατή αμοιβαία συνδρομή μεταξύ όλων των αρχών της εγκληματικής αστυνομίας εντός των ορίων των νόμων που υπάρχουν στις διάφορες χώρες και στο πνεύμα της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και **(β)** Να εγκαταστήσει και να αναπτύξει όλα τα θεσμικά όργανα που είναι πιθανόν να συμβάλουν αποτελεσματικά στην πρόληψη και την καταστολή των εγκλημάτων.

Τη δράση της Interpol την διέπουν τέσσερις βασικές αρχές του Καταστατικού³²⁸: **(α)** Εθνική κυριαρχία, **(β)** Σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, **(γ)** Ουδετερότητα και **(δ)** Σταθερή και ενεργητική συνεργασία.

3.3.2 Κέντρο Επιβολής του Νόμου στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (SELEC)

Πρόκειται έναν διεθνή οργανισμό, ο οποίος συγκεντρώνει τις πηγές και φέρνει σε επικοινωνία τις αστυνομικές και τελωνειακές αρχές με στόχο την αποτελεσματικότερη

³²⁶ <https://www.interpol.int/Who-we-are/Strategy/Global-Policing-Goals>

³²⁷ <https://www.interpol.int/Who-we-are/Legal-framework/Legal-documents>

³²⁸ <https://www.interpol.int/Who-we-are/Legal-framework/Legal-documents>

καταπολέμηση του διασυνοριακού οργανωμένου εγκλήματος στην Νοτιοανατολική Ευρώπη. Ο οργανισμός αποτελεί διάδοχο του Κέντρου SECI που ιδρύθηκε το 1999 και σκοπός της ίδρυσής του ήταν για να υποστηρίξει τα 11 κράτη μέλη του (Δημοκρατία της Αλβανίας, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Δημοκρατία της Βουλγαρίας, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Ελληνική Δημοκρατία, Ουγγαρία, Μαυροβούνιο, Ρουμανία, Δημοκρατία της Σερβίας και Δημοκρατία της Τουρκίας), προκειμένου να ενισχυθεί ο συντονισμός όσον αφορά την πρόληψη και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας, συμπεριλαμβανομένου του διακρατικού σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος³²⁹. Η έδρα του SELEC βρίσκεται στη Ρουμανία³³⁰.

Η σύμβαση για τη λειτουργία του Οργανισμού (Σύμβαση SELEC) τέθηκε σε ισχύ την 07-10-2011 και οι επιχειρησιακές και στρατηγικές ικανότητες του κέντρου SECI, το οποίο καταργήθηκε μεταφέρθηκαν στον νέο Οργανισμό SELEC. Ο Οργανισμός στα πλαίσια συνεχούς προσπάθειας στήριξης των κρατών μελών του, παρέχει πολυεθνική εμπειρογνομosύνη στις αρχές επιβολής του νόμου σε ολόκληρη την περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, προσφέροντας την απαραίτητη πλατφόρμα ανταλλαγής πληροφοριών και αιτημάτων βοήθειας, υποστηρίζοντας επιχειρησιακές συνεδριάσεις, κοινές έρευνες και περιφερειακές επιχειρήσεις³³¹.

Εκτός από τα 11 κράτη μέλη, το SELEC έχει επίσης 24 χώρες εταίρους και οργανισμούς και έχει δημιουργήσει πολυάριθμες εταιρικές σχέσεις με άλλους οργανισμούς, φορείς, καθώς και με τον ιδιωτικό τομέα. Επιπλέον, υπό την αιγίδα του SELEC λειτουργεί η Συμβουλευτική Ομάδα Εισαγγελέων της Νοτιοανατολικής Ευρώπης (SEEPAG), στις συνεδριάσεις της οποίας συγκεντρώνονται εισαγγελείς που εργάζονται στη διεθνή συνεργασία και από τα 11 κράτη μέλη, προκειμένου να διευκολυνθεί και να επιταχυνθεί η συνεργασία σε σοβαρές διερευνήσεις διασυνοριακών εγκλημάτων και υποθέσεων στις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης³³².

Τα κράτη-μέλη αποσπούν στον Οργανισμό στελέχη από τις τελωνειακές και αστυνομικές υπηρεσίες οι οποίοι καθημερινά συνεργάζονται ανταλλάσσοντας πληροφορίες και αξιολογώντας τις αιτήσεις συνδρομής. Επίσης σε κάθε κράτος-μέλος έχει εγκατεστημένο ένα ειδικό Εθνικό Εστιακό Σημείο το οποίο λειτουργεί ως το μοναδικό σημείο επαφής του κράτους μέλους με τον SELEC, εξασφαλίζοντας την ταχεία ροή πληροφοριών, συλλέγοντας και διανέμοντας τις αιτήσεις και τις απαντήσεις πληροφοριών

³²⁹ www.selec.org/about-selec/

³³⁰ www.selec.org/headquarters/

³³¹ www.selec.org/about-selec/

³³² www.selec.org/about-selec/

από και προς την υπηρεσία επιβολής του νόμου τις υπηρεσίες και τους αξιωματικούς συνδέσμους που βρίσκονται στην έδρα της SELEC³³³.

Ο Οργανισμός αποτελείται από δύο όργανα, το Συμβούλιο και τη γραμματεία. Το Συμβούλιο είναι το ανώτατο όργανο λήψης αποφάσεων του SELEC, αποτελούμενο από υψηλόβαθμους εκπροσώπους των κρατών μελών του SELEC, που έχουν την εξουσία να ενεργούν εξ ονόματος των κρατών τους. Το Συμβούλιο λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με στρατηγικές, οικονομικά θέματα, εκλογές της Διοίκησης του SELEC, εγκρίνει αιτήσεις συμμετοχής και επιχειρησιακές συμπράξεις, καθώς και τη σύναψη συμφωνιών. Η Γραμματεία αποτελείται από το Γενικό Διευθυντή, τους Διευθυντές και το προσωπικό του SELEC.

3.3.3 UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime)

Το UNODC είναι ένα γραφείο του Ο.Η.Ε. που ιδρύθηκε το 1997 από την συγχώνευση του Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και του Κέντρου για την Διεθνή Πρόληψη του Εγκλήματος. Μέσω ενός ευρέος δικτύου δομών που διατηρεί σε παγκόσμιο επίπεδο, συνεπικουρεί τον αγώνα των κρατών-μελών του Ο.Η.Ε. κατά των ναρκωτικών, του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας³³⁴.

Οι τρεις πυλώνες του προγράμματος εργασίας του UNODC είναι: **(α)** Σχέδια τεχνικής συνεργασίας βάσει πεδίου για την ενίσχυση της ικανότητας των κρατών μελών να καταπολεμούν τα παράνομα ναρκωτικά, το έγκλημα και την τρομοκρατία, **(β)** Έρευνα και αναλυτική εργασία για την αύξηση της γνώσης και της κατανόησης των ζητημάτων που αφορούν τα ναρκωτικά και την εγκληματικότητα και την επέκταση της βάσης τεκμηρίωσης για αποφάσεις πολιτικής και λειτουργίας και **(γ)** Κανονιστικές εργασίες για την παροχή βοήθειας στα κράτη κατά την επικύρωση και εφαρμογή των σχετικών διεθνών συνθηκών, την ανάπτυξη εσωτερικής νομοθεσίας για τα ναρκωτικά, την εγκληματικότητα και την τρομοκρατία και την παροχή γραμματειακής υποστήριξης και ουσιαστικών υπηρεσιών στους οργανισμούς που βασίζονται στη συνθήκη και στη διοίκηση.

Οι τομείς εγκλήματος στους οποίους συμβάλλει ο UNODC είναι³³⁵: **(α)** Το οργανωμένο έγκλημα και η εμπορία των ανθρώπων, **(β)** Η διαφθορά, **(γ)** Η πρόληψη της εγκληματικότητας και αναμόρφωση της ποινικής δικαιοσύνης, **(δ)** Τα ναρκωτικά και **(ε)** Η πρόληψη της τρομοκρατίας.

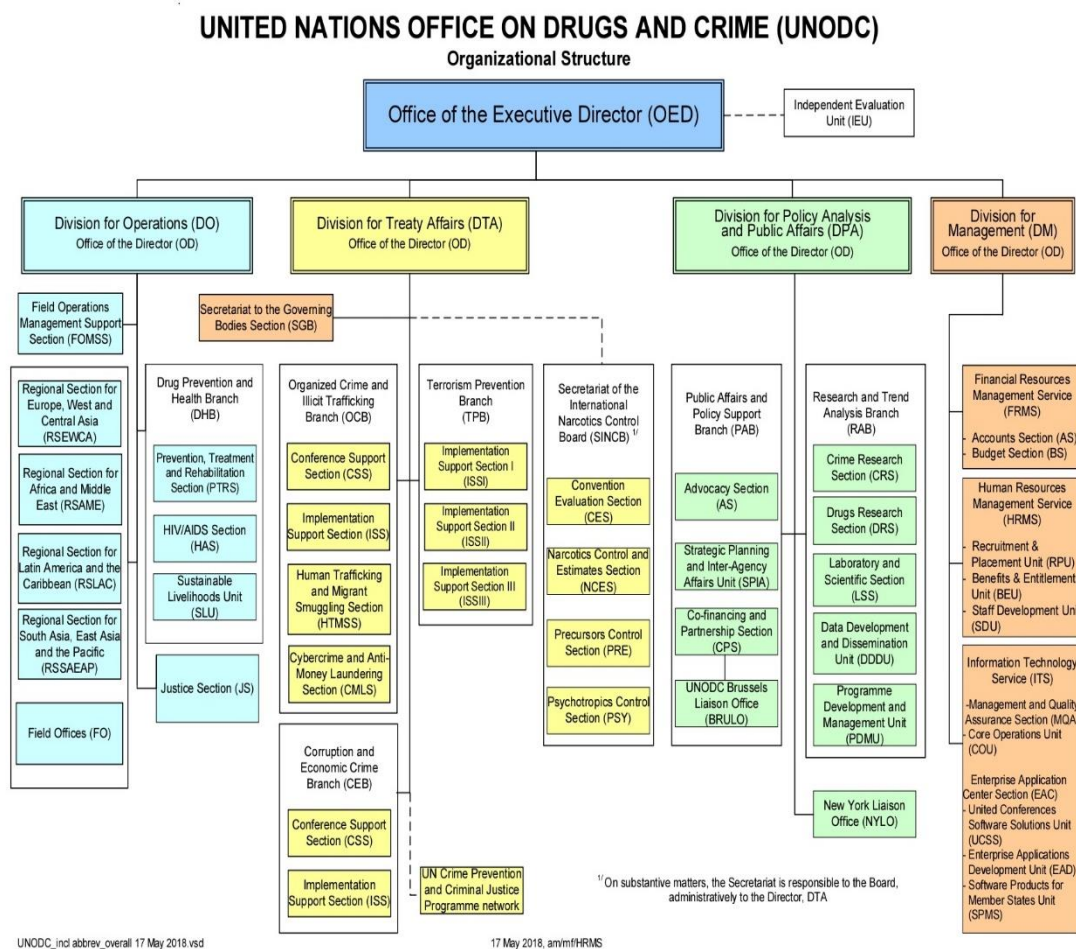
³³³ www.selec.org/about-selec/

³³⁴ www.unodc.org/unodc/en/about-unodc/index.html?ref=menutop

³³⁵ www.unodc.org/unodc/en/about-unodc/index.html?ref=menutop

Η νομική κατοχύρωση της δράσης του UNODC κατά του οργανωμένου εγκλήματος εντοπίζεται στο άρθρο 32 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος και των τριών Πρωτοκόλλων της, ενώ στο πλαίσιο της λειτουργίας του γραφείου καταρτίζεται και δημοσιεύεται μια σειρά εκθέσεων για το οργανωμένο έγκλημα και τις διαστάσεις του, μεταξύ των οποίων ξεχωρίζει η έκθεση TOCTA, όπου καταγράφονται και αξιολογούνται οι ροές και οι τάσεις του οργανωμένου εγκλήματος σε παγκόσμιο επίπεδο, καθώς και ο αντίκτυπό τους στις τοπικές κοινωνίες.

Ακολουθεί το οργανόγραμμα του UNODC³³⁶:

³³⁶ <https://www.unodc.org> > unodc > evaluation

Κεφάλαιο 4: Τάσεις- Νέα Χαρακτηριστικά του Οργανωμένου Εγκλήματος - Νέοι στόχοι της Ε.Ε. για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος – Συμπεράσματα αντί Επιλόγου

4.1 Τάσεις-Νέα χαρακτηριστικά του Οργανωμένου εγκλήματος

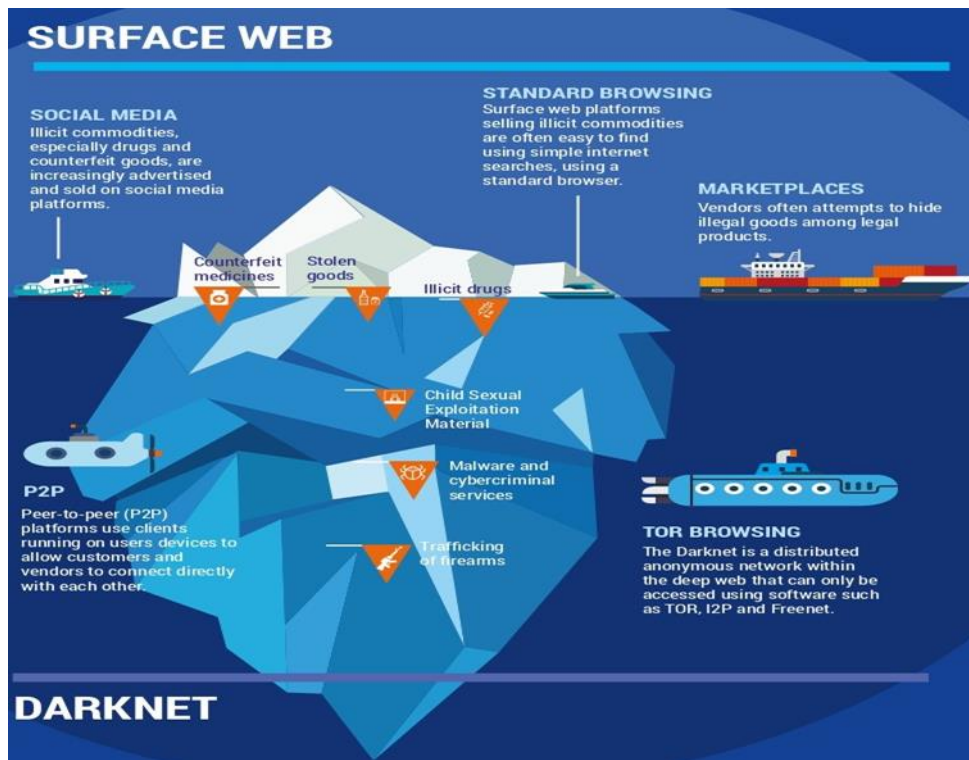
Όπως προαναφέρθηκε το οργανωμένο έγκλημα αποτελεί ένα σύνθετο φαινόμενο το οποίο εξελίσσεται δυναμικά και είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τα πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά γεγονότα της Ε.Ε. καθώς επίσης τα τελευταία χρόνια και με την εξέλιξη της τεχνολογίας και του διαδικτύου. Το οργανωμένο έγκλημα ανθίζει εκεί όπου γεννιούνται ευκαιρίες για υψηλό κέρδος και χαμηλό ρίσκο από την οργανωμένη εγκληματική δράση. Οι οργανωμένες εγκληματικές ομάδες λειτουργούν σε εγκληματική οικονομία που υπαγορεύεται από τους νόμους της προσφοράς και της ζήτησης. Επίσης οι εγκληματικές ομάδες προσαρμόζονται στα μέτρα που λαμβάνει το κάθε Κ-Μ εναντίον τους και εντοπίζουν εύκολα νέες εγκληματικές ευκαιρίες. Επιπλέον, οι οργανωμένες εγκληματικές ομάδες τείνουν να εκμεταλλεύονται κενά και διαφορές στις νομοθεσίες μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. προκειμένου, αφενός να διευκολύνουν τις εγκληματικές τους δραστηριότητες και αφετέρου να αποκρύπτουν τα εγκληματικά τους κέρδη (όπως π.χ. οι ομάδες που εμπλέκονται στην παράνομη διακίνηση πυροβόλων όπλων και εκμεταλλεύονται τις διαφορές στις νομοθεσίες περί όπλων μεταξύ των χωρών της Ε.Ε., διευκολύνοντας τη νόμιμη εισαγωγή όπλων κρότου-αερίου, απενεργοποιημένων όπλων, τα οποία στη συνέχεια με κατάλληλη επεξεργασία μετατρέπουν σε λειτουργικά)³³⁷.

Η συνεχιζόμενη παγκόσμια ανάπτυξη του διαδικτύου και η ευρεία χρήση του για νόμιμες δραστηριότητες, έχει γίνει ένας σημαντικός παράγοντας στην εξάπλωση του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος. Η χρήση του διαδικτύου διευκολύνει την αναζήτηση και την πρόσβαση σε πληροφορίες, την αλίευση των θυμάτων, την απόκρυψη των εγκληματικών δραστηριοτήτων και τη νομιμοποίηση εγκληματικών εσόδων. Επιπλέον, προσφέρει ανωνυμία και παρέχει τη δυνατότητα μαζικής διάπραξης εγκλημάτων από απόσταση, καθιστώντας πιο δύσκολο τον εντοπισμό και σύλληψη των δραστών. Περαιτέρω, διευκολύνει την επικοινωνία (μέσω εξειδικευμένων λογισμικών εφαρμογών) τόσο μεταξύ των μελών των εγκληματικών ομάδων ή/και δικτύων όσο και

---

³³⁷http://www.astynomia.gr/images/stories/2018/prokirkiseis18/2017ekthesi_organomenou_egklimatos.pdf, page 15

μεταξύ πελατών και προμηθευτών, προσφέροντάς τους «ιδιωτικότητα» (π.χ. «Darknet») το οποίο προσφέρει ανωνυμία στους χρήστες αποκρύπτοντας την IP των χρηστών)³³⁸.

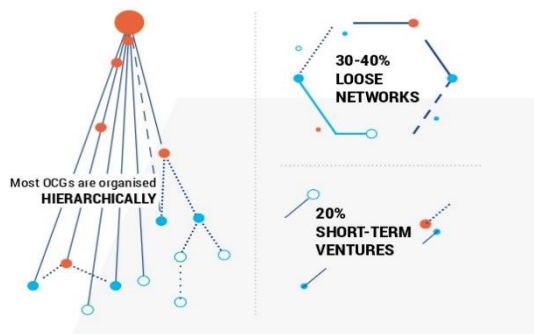
Πολλές οργανωμένες εγκληματικές ομάδες παρουσιάζουν μεγάλη προσαρμοστικότητα στον τρόπο δράσης τους (modus operandi) με τις εγκληματικές δραστηριότητες τους να είναι όλο και πιο πολύπλοκες και να απαιτούν ποικιλία δεξιοτήτων καθώς και τεχνική εξειδίκευση για να ολοκληρωθούν. Οι οργανωμένες εγκληματικές ομάδες επανεπενδύουν τα κέρδη τους από τις παράνομες δραστηριότητες στη νόμιμη οικονομία καθώς και σε άλλες εγκληματικές δραστηριότητες. Επίσης μπορούν να δημιουργήσουν κεφάλαια για χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Όσον αφορά στο κομμάτι της προσαρμοστικότητας σύμφωνα με έρευνα της CEPOL κατά τη διάρκεια της πανδημίας του κορωνοϊού, οι οργανωμένες εγκληματικές ομάδες στράφηκαν σε εγκληματικές δραστηριότητες στον Κυβερνοχώρο, ιδίως με τη μορφή της απάτης και της παραχάραξης και όχι σε εγκληματικές δραστηριότητες οι οποίες απαιτούσαν ταξίδι ή φυσική παρουσία³³⁹.

Ένα εξίσου σημαντικό στοιχείο που αφορά στα νέα χαρακτηριστικά των οργανωμένων εγκληματικών ομάδων είναι πως παρόλο που η παραδοσιακή ιεραρχική δομή υπήρξε ανέκαθεν βασικό στοιχείο των εγκληματικών ομάδων, έχει παρατηρηθεί ότι το 30-40% των οργανωμένων εγκληματικών ομάδων, οι οποίες λειτουργούν διεθνώς έχουν

³³⁸ ό.π., σελ. 17

³³⁹ Understanding the EU response to organised crime, European Parliamentary Research Service Authors: Katrien Luyten with Sofija Voronova Members' Research Service PE 652.043 – September 2020), page 2

χαλαρές δομές δικτύου και περίπου το 20% αυτών υπάρχουν μόνο για σύντομο χρονικό διάστημα. Επιπλέον ένα φαινόμενο το οποίο αναδύεται τελευταία είναι αυτό της εμφάνισης μεμονωμένων εγκληματικών «επιχειρηματιών», οι οποίοι προσφέρουν τη διάπραξη εγκλήματος ως υπηρεσία με την ανωτέρω πράξη να περιγράφεται ως «Crime as a Service (CaaS)». Τα άτομα αυτά είτε δραστηριοποιούνται ανεξάρτητα είτε προσλαμβάνονται από εγκληματικά δίκτυα για την τέλεση συγκεκριμένων εγκληματικών πράξεων. Οι ανωτέρω δράστες δείχνουν προτίμηση σε εγκλήματα σχετιζόμενα με το διαδίκτυο, όπως παράνομο εμπόριο μέσω διαδικτύου χωρίς να εξαρτώνται από την παραδοσιακή ιεραρχική δομή των οργανωμένων εγκληματικών ομάδων³⁴⁰.

Προκειμένου να διεισδύσουν στο κοινό και στους διάφορους οργανισμούς οι εγκληματικές ομάδες χρησιμοποιούν ως όπλο τους, την διαφθορά. Η διαφθορά στρεβλώνει το νόμιμο ανταγωνισμό και διαβρώνει την εμπιστοσύνη των πολιτών στις αρχές και τα νομικά συστήματα. Ακόμη ένα χαρακτηριστικό των σύγχρονων οργανωμένων εγκληματικών ομάδων είναι ότι τείνουν να αποφεύγουν τη χρήση βίας καθώς αυτή προσελκύει τις αστυνομικές αρχές. Η χρήση βίας γίνεται εναντίον των μελών της ομάδας ή ομάδων αντίθετων συμφερόντων³⁴¹.

Όπως ειπώθηκε η τρομοκρατία διαφέρει από το οργανωμένο έγκλημα ωστόσο πολλές φορές παρατηρείται σύνδεση ανάμεσα σε αυτά τα δύο. Πρόσφατες έρευνες αποκάλυψαν ότι τρομοκρατικές ομάδες διακινούν μετανάστες, μεταξύ των οποίων υπάρχουν και συνεργάτες τους με σκοπό να εισέλθουν οι τελευταίοι εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Περαιτέρω οι τρομοκρατικές οργανώσεις εκμεταλλεύονται τις υποδομές των οργανωμένων εγκληματικών ομάδων προκειμένου να προμηθευτούν πυροβόλα όπλα, πλαστά έγγραφα ή ακόμη και να μεταφέρουν θανατηφόρα όπλα, τα οποία θα χρησιμοποιηθούν σε τρομοκρατικές επιθέσεις. Επίσης η συμμετοχή στο σοβαρό και

³⁴⁰ Understanding the EU response to organised crime, European Parliamentary Research Service Authors: Katrien Luyten with Sofija Voronova Members' Research Service PE 652.043 – September 2020), page 2

³⁴¹ <https://www.europol.europa.eu/socta/2017/organised-crime-groups.html>

οργανωμένο έγκλημα μπορεί να επιτρέψει στους τρομοκράτες να δημιουργήσουν κεφάλαια για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας³⁴².

Με βάση τα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω κύριος στόχος των οργανωμένων εγκληματικών ομάδων είναι το κέρδος. Η οικονομική ζημία που οφείλεται στο οργανωμένο έγκλημα και τη διαφθορά εκτιμάται ότι ανέρχεται σε 218 έως 282 δισ. EUR ετησίως³⁴³. Το 2017, πάνω από 5.000 ομάδες οργανωμένου εγκλήματος αποτελούσαν αντικείμενο ερευνών στην Ευρώπη- δηλ. αύξηση κατά 50 % σε σύγκριση με το 2013³⁴⁴. Συνεπώς κινητήριος δύναμη και κίνητρο για τις οργανωμένες εγκληματικές ομάδες αποτελεί το κέρδος. Ωστόσο, μόνο το 1 % περίπου των κερδών αυτών δημεύονται, γεγονός που επιτρέπει στις ομάδες οργανωμένου εγκλήματος να επενδύουν στην επέκταση των εγκληματικών τους δραστηριοτήτων και στη διείσδυση στη νόμιμη οικονομία, ενώ ιδίως οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες αντιμετωπίζουν δυσκολίες όσον αφορά την πρόσβαση σε πιστώσεις, αποτελούν βασικό στόχο για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες³⁴⁵.

4.2 Νέοι στόχοι της Ε.Ε. για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος

Η Ε.Ε. έχει εντοπίσει ότι όλο και περισσότερα εγκλήματα οργανωμένων εγκληματικών ομάδων τελούνται μέσω του διαδικτύου είτε λόγω δυνατότητας μη εύκολης ιχνηλάτησης των δραστών είτε λόγω της πανδημίας που έχει ξεσπάσει σε όλο τον κόσμο και την συνακόλουθη απαγόρευση μετακινήσεων των πολιτών στον ενωσιακό χώρο. Από το 2016, έχουν ξεκινήσει πολλές πρωτοβουλίες με στόχο τη δημιουργία μίας

³⁴² EUROPEAN UNION SERIOUS AND ORGANISED CRIME THREAT ASSESSMENT 2017, 28 FEBRUARY 2017- REPORT

³⁴³ Ως ποσοστό του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ), Έκθεση της EUROPOL με τίτλο: «Does crime still pay?» – Criminal asset recovery in the EU, 2016.

³⁴⁴ EUROPEAN UNION SERIOUS AND ORGANISED CRIME THREAT ASSESSMENT 2017, 28 FEBRUARY 2017- REPORT

³⁴⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την στρατηγική της ΕΕ για την ένωση Ασφαλείας, COM (2020),605 final, σελ. 26

αποτελεσματικής και γνήσιας ασφάλειας για την Ε.Ε. Το Ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια, το οποίο αντικατέστησε τις κατευθυντήριες γραμμές πολιτικής για τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις της ΕΕ, όπως το πρόγραμμα της Στοκχόλμης που εγκρίθηκε το 2009, είναι αυτό στο οποίο στηρίχθηκε η ασφάλεια της Ένωσης για την περίοδο 2015-2020. Παρόλα αυτά η προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά την εξωτερική ασφάλεια στο πλαίσιο της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) και της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ) εξακολουθεί να αποτελεί βασική συνιστώσα των προσπαθειών της ΕΕ για την ενίσχυση της ασφάλειας εντός της ΕΕ.

Στις 24 Ιουλίου 2020 υποβλήθηκε από την Επιτροπή προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των περιφερειών ανακοίνωση σχετικά με την στρατηγική της ΕΕ για την Ένωση Ασφάλειας. Στόχος είναι η πολυτομεακή, συντονισμένη και ολοκληρωμένη προσέγγιση της ασφάλειας στον ενωσιακό χώρο αλλά και η συνεργασία με τρίτες χώρες για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του Οργανωμένου Εγκλήματος. Βασικές προτεραιότητες παραμένουν ο αγώνας κατά του οργανωμένου εγκλήματος, της τρομοκρατίας και της ριζοσπαστικοποίησης, καθώς και «εγκλήματα στην ψηφιακή εποχή». Η στρατηγική επικεντρώνεται στην ενίσχυση και την καλύτερη εφαρμογή των υφιστάμενων νομικών, πρακτικών και εργαλείων υποστήριξης³⁴⁶. Οι προτεραιότητες συνεχίζουν να παραμένουν οι: **(α)** η διακίνηση των ναρκωτικών, **(β)** το εμπόριο παράνομων πυροβόλων όπλων, **(γ)** η εμπορία ανθρώπων, **(δ)** η λαθραία διακίνηση μεταναστών, **(ε)** τα περιβαλλοντικά εγκλήματα, **(στ)** η εμπορία πολιτιστικών αγαθών, **(ζ)** τα οικονομικά και χρηματοπιστωτικά εγκλήματα και **(η)** καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες³⁴⁷.

Τον Μάιο του 2019 εγκρίθηκε το πλαίσιο διαλειτουργικότητας μεταξύ των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων. Η νέα αυτή αρχιτεκτονική αποσκοπεί στη βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των νέων ή αναβαθμισμένων συστημάτων πληροφοριών. Το πλαίσιο διαλειτουργικότητας θα οδηγήσει σε ταχύτερη και συστηματικότερη πληροφόρηση των υπαλλήλων επιβολής του νόμου, των συνοριοφυλάκων και των υπαλλήλων των υπηρεσιών μετανάστευσης. Θα συμβάλει στην ορθή ταυτοποίηση και

³⁴⁶ Understanding the EU response to organised crime, European Parliamentary Research Service Authors: Katrien Luyten with Sofija Voronova Members' Research Service PE 652.043 – September 2020), page 6

³⁴⁷ Understanding the EU response to organised crime, European Parliamentary Research Service Authors: Katrien Luyten with Sofija Voronova Members' Research Service PE 652.043 – September 2020), page 6

στην καταπολέμηση της πλαστοπροσωπίας. Για να υλοποιηθούν οι ως άνω επιδιώξεις, η εφαρμογή της διαλειτουργικότητας θα πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα, τόσο σε πολιτικό όσο και σε τεχνικό επίπεδο. Η στενή συνεργασία μεταξύ των οργανισμών της ΕΕ και όλων των κρατών μελών θα είναι υψίστης σημασίας για την επίτευξη του στόχου της πλήρους διαλειτουργικότητας έως το 2023³⁴⁸.

Ένα νέο μοντέλο που έχει αναπτύξει η Ε.Ε. για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος είναι αυτό της «Διοικητικής Προσέγγισης» (Administrative Approach). Κεντρική ιδέα της διοικητικής προσέγγισης είναι η ενσωμάτωση των τοπικών διοικητικών αρχών, συμπληρωματικά ως προς την λειτουργία των αστυνομικών και των λοιπών διοικητικών αρχών για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος. Έτσι, μπορούν να βοηθήσουν στην κατάργηση της σχέσης μεταξύ νόμιμης και παράνομης κοινωνίας. Αυτός ο σύνδεσμος υπάρχει όπου το οργανωμένο έγκλημα χρησιμοποιεί τοπικές υποδομές και εγκαταστάσεις, π.χ. στη στέγαση εγκληματικών δραστηριοτήτων (εργαστήρια ναρκωτικών, θυμάτων εμπορίας ανθρώπων) ή στη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (αγορά και πώληση ακινήτων). Η εν λόγω προσέγγιση στοχεύει επίσης στην αποτροπή της πρόσβασης των εγκληματικών δικτύων στις εκάστοτε κυβερνήσεις. Στόχος είναι η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ διοικητικών αρχών, αστυνομίας και εισαγγελίας τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο³⁴⁹. Η διοικητική προσέγγιση χρησιμοποιείται συνδυάζοντας τα ακόλουθα εργαλεία: **(α)** αποτρέπει τα πρόσωπα, τα οποία εμπλέκονται σε εγκληματικές δραστηριότητες, από το να χρησιμοποιούν τις νόμιμες διοικητικές δομές για εγκληματικούς σκοπούς, **(β)** εφαρμόζει όλους τους σχετικούς τύπους των διοικητικών κανονισμών με σκοπό την πρόληψη και την καταπολέμηση τις παράνομων δραστηριοτήτων, όπου αυτό είναι δυνατόν σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένου του προληπτικού ελέγχου και παρακολούθησης των αιτούντων (φυσικών και νομικών προσώπων) για άδειες, προσφορές και επιδοτήσεις, όπως επίσης και το κλείσιμο και απαλλοτρίωση εγκαταστάσεων όταν προκαλείται δημόσια ενόχληση μέσα ή κοντά στις ανωτέρω εγκαταστάσεις ως απόρροια εγκληματικών δραστηριοτήτων και **(γ)** συντονίζει παρεμβάσεις χρησιμοποιώντας διοικητικά εργαλεία συμπληρωματικά ως προς τα δικαστικά και αστυνομικά (εργαλεία), με σκοπό την πρόληψη και εν γένει αντιμετώπιση του Οργανωμένου Εγκλήματος³⁵⁰. Η νέα αυτή προσέγγιση για την Ένωση Ασφάλειας θέτει τα θεμέλια για ένα οικοσύστημα ασφάλειας

³⁴⁸ Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τη διοικητική προσέγγιση της πρόληψης και της καταπολέμησης του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος, 9935/16

³⁴⁹ https://ec.europa.eu/homeaffairs/financing/fundings/projects/HOME_2012_ISEC_FP_C1_4000003839_en

³⁵⁰ <https://eucpn.org/ena>

που εκτείνεται σε όλο το εύρος της ευρωπαϊκής κοινωνίας. Βασίζεται στη γνώση ότι η ασφάλεια αποτελεί κοινή ευθύνη. Η ασφάλεια είναι ζήτημα που αφορά όλους. Όλα οι κρατικοί φορείς, οι επιχειρήσεις, οι κοινωνικές οργανώσεις, τα θεσμικά όργανα και οι πολίτες πρέπει να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους, ώστε να καταστούν ασφαλέστερες οι κοινωνίες μας³⁵¹.

Η Ε.Ε. με τη νέα στρατηγική της θέλει να δώσει προτεραιότητα στη βελτίωση και περαιτέρω ανάπτυξη της «επιχειρησιακής συνεργασίας» σε πολιτικές καταπολέμησης του εγκλήματος με γνώμονα την ποινική δικαιοσύνη και την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών της³⁵². Αναγνωρίζεται ότι η συνεργασία και η ανταλλαγή πληροφοριών είναι τα ισχυρότερα εργαλεία για την καταπολέμηση του εγκλήματος και της τρομοκρατίας και για την απονομή δικαιοσύνης. Ωστόσο για να είναι αποτελεσματικές, πρέπει να είναι στοχευμένες και έγκαιρες και για να είναι αξιόπιστες, πρέπει να χρησιμοποιούνται με κοινές διασφαλίσεις και ελέγχους. Το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν παραμένει ένα βασικό εργαλείο που διαθέτει η Ε.Ε. για την ανταλλαγή πληροφοριών, το οποίο χρησιμοποιείται για την ανταλλαγή δεδομένων σχετικά με καταζητούμενα και αγνοούμενα πρόσωπα και αντικείμενα σε πραγματικό χρόνο³⁵³. Αυτό που επίσης αναγνωρίζεται είναι το γεγονός ότι η διεθνής συνεργασία είναι καίριας σημασίας για την αποτελεσματική επιβολή του νόμου και τη δικαστική συνεργασία. Οι διμερείς συμφωνίες με βασικούς εταίρους διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην εξασφάλιση πληροφοριών και αποδεικτικών στοιχείων πέραν της Ε.Ε. Σημαντικός είναι επίσης ο ρόλος της Interpol, για αυτό το λόγο πρέπει η Επιτροπή δήλωσε της προθυμία της να εξετάσει πιθανούς τρόπους ενίσχυσης της συνεργασίας με την Interpol, όπως, για παράδειγμα, την ενδεχόμενη πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων του Ιντερπόλ και την ενίσχυση της επιχειρησιακής και στρατηγικής συνεργασίας³⁵⁴.

³⁵¹ Ανακοίνωση τη Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την στρατηγική της ΕΕ για την ένωση Ασφαλείας, COM (2020),605 final, σελ. 35

³⁵² The Cost of Non-Europe in the Area of Organised Crime Sergio Carrera, Elspeth Guild, Lina Vosyliūtė, Amandine Scherrer and Valsamis Mitsilegas With the participation of Mirja Gutheil, Gareth Harper, Quentin Liger, James Eager and Solveig Bourgeon No. 90 / April 2016, Page 68

³⁵³ Ανακοίνωση τη Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την στρατηγική της ΕΕ για την ένωση Ασφαλείας, COM (2020),605 final, σελ28

³⁵⁴ ό.π. σελ. 30

Κεφάλαιο 5^ο-Επίλογος

Με βάση τα όσα αναφέρθηκαν πιο πάνω αναμφίβολα η Ε.Ε. αναγνώρισε από πολύ νωρίς της ανάγκη να αντιμετωπιστεί το οργανωμένο έγκλημα στον ενωσιακό χώρο και προσπάθησε να το αντιμετωπίσει όπως αναφέρθηκε με μια σειρά πρωτοβουλιών από τις αρχές της δεκαετίας του 1990. Αυτό που διευκόλυνε τη δράση σε επίπεδο Ε.Ε ήταν η συναίνεση μεταξύ των κρατών μελών σχετικά με την ανάγκη για κοινές προσπάθειες σε αυτόν τον τομέα³⁵⁵. Επομένως τα ίδια τα Κ-Μ με δικές τους πρωτοβουλίες προσπάθησαν αντιμετωπίσουν το παραπάνω φαινόμενο. Όλα αυτά τα χρόνια η Ε.Ε. προσπάθησε μέσω της ανάπτυξης και της στήριξης κυρίως της αστυνομικής και της δικαστικής συνεργασίας αλλά και την εκπόνηση και υλοποίηση προγραμμάτων και στρατηγικών στα πλαίσια του Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης να αντιμετωπίσει στο σύνολό του το Οργανωμένο Έγκλημα. Μέσω των ανωτέρω προσπαθειών σε επίπεδο επιχειρησιακό δημιουργήθηκαν Οργανισμοί οι οποίοι έχουν αποτυπωθεί στη μνήμη των πολιτών της Ε.Ε. ως κύριοι δρώντες κατά του Οργανωμένου Εγκλήματος, όπως για παράδειγμα η EUROPOL καθώς επίσης και σε πολιτικό επίπεδο έχουν γίνει βήματα τα οποία εμπλέκουν με έμμεσο τρόπο στην παραγωγή νομοθεσιών της Ε.Ε. στην καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος και τους ίδιους τους πολίτες της ένωσης.

Αδιαμφισβήτητα η Ε.Ε. έδειξε την διάθεση να αντιμετωπίσει εν τη γενέσει του το φαινόμενο του Οργανωμένου Εγκλήματος, ωστόσο ακόμη κρίνεται κατά πόσο το έχει πετύχει μέχρι και σήμερα. Τα τελευταία χρόνια τόσο με την εκπόνηση της περιοδικής Στρατηγικής Εσωτερικής Ασφάλειας όσο και με τον Κύκλο Πολιτικής που προαναφέρθηκε φαίνεται η Ε.Ε. να βαδίζει με περισσότερα στέρεα βήματα προς ένα νέο, εκσυγχρονισμένο «οπλοστάσιο», για την αντιμετώπιση του Οργανωμένου Εγκλήματος με την παραγωγή ουσιαστικών και όχι γενικόλογων νομοθεσιών, την ουσιαστική και ενιαία εφαρμογή των προαναφερόμενων νομοθεσιών σε όλα ανεξαιρέτως τα Κ-Μ και το κυριότερο, την πραγματική συνεργασία των Κ-Μ στο τομέα της αντιμετώπισης του Οργανωμένου Εγκλήματος.

Αποτιμώντας τα μέχρι τώρα Σχέδια Δράσης για την αντιμετώπιση του Οργανωμένου Εγκλήματος, θα έλεγε κανείς ότι το Σχέδιο Δράσης του 1997 και αυτό του 2000 περιέχουν γενικόλογες διατάξεις κυρίως για τη δικαστική συνεργασία, αφήνοντας στην ευχέρεια των Κ-Μ την παραγωγή νομοθεσίας που αφορά στο Οργανωμένο Έγκλημα. Το Οργανωμένο Έγκλημα τέθηκε βασική προτεραιότητα της Ε.Ε. με το Πρόγραμμα της

---

³⁵⁵ ό.π. page 6

Χάγης το 2004 με την κατάρτιση σχεδίων δράσης που περιείχαν συγκεκριμένες ενέργειες οι οποίες έπρεπε να πραγματοποιηθούν, χωρίς ωστόσο να επέλθει πλήρης εφαρμογή των παραπάνω μέτρων. Με το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης το 2009 δημιουργήθηκε η Μόνιμη Επιτροπή Εσωτερικής Ασφάλειας και ο Κύκλος Πολιτικής για το Οργανωμένο Έγκλημα, ο οποίος αποτελεί μία στέρεη βάση για την αξιολόγηση των ενεργειών της Ε.Ε. και της συνακόλουθης παραγωγής ευρωπαϊκών πολιτικών για την αντιμετώπιση του Οργανωμένου Εγκλήματος.

Κατά τη διάρκεια της παρούσας εργασίας αναφέρθηκαν όχι μόνο οι πρωτοβουλίες των θεσμικών οργάνων για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος αλλά και εξωθεσμικές πρωτοβουλίες, οι οποίες ανέδειξαν τα προβλήματα της μη ανταλλαγής πληροφοριών και πλήρης συνεργασίας μεταξύ των Κ-Μ στο τομέα της καταπολέμησης του Οργανωμένου Εγκλήματος, τα οποία εδράζονται στην έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η Συνθήκη PRÜM, η οποία στην ουσία αποτελεί μία εξωθεσμική διακρατική συμφωνία και η οποία εφαρμόστηκε και υιοθετήθηκε άμεσα από τα συμβαλλόμενα μέρη, τα οποία δεν ακολούθησαν τον γραφειοκρατικό τρόπο της θεσμικής οδού, καθώς θα αποτελούσε τροχοπέδη στην αμεσότητα, την οποία απαιτεί η αντιμετώπιση του Οργανωμένου Εγκλήματος.

Περαιτέρω παρά το γεγονός πως η Ε.Ε υποστηρίζει και ενισχύει όπως αναφέρθηκε την αστυνομική και δικαστική συνεργασία μεταξύ των αστυνομικών αρχών των Κ-Μ, η βοήθεια και εμπειρογνωμοσύνη των οργανισμών της Ε.Ε και οι δυνατότητες αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας δεν χρησιμοποιείται από τις εθνικές αρχές στο μέγιστο των δυνατοτήτων τους.³⁵⁶ Τα κύρια κενά και τα εμπόδια μιας πιο αποτελεσματικής καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος έγκειται στην έλλειψη μεταφοράς, εφαρμογής και επιβολής διεθνών και κοινοτικών κανόνων, εκκρεμών νομοθετικών κενών, έλλειψη λογοδοσίας για τη διαδικασία χάραξης πολιτικής και ελλείψεις στην επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των αρχών των Κ-Μ³⁵⁷.

Τροχοπέδη στην αποτελεσματική καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος αποτέλεσαν τα διαφορετικά νομικά και αστυνομικά συστήματα των Κ-Μ της Ε.Ε., με αποτέλεσμα να μην υπάρχει σύμπλευση ως προς τη διαχείριση συγκεκριμένων καταστάσεων και κάθε Κ-Μ να εφαρμόζει κατά το δοκούν τις προτεινόμενες μεθόδους δράσεις. Τα ανωτέρω σε συνδυασμό με το κατακερματισμό της νομοθεσίας εξαιτίας του

³⁵⁶ Eurojust, evaluation of the Eurojust Council Decision and the activities carried out by Eurojust, EY, 2015, Council document 11260/15.

³⁵⁷ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2016/558779/EPRS_IDA\(2016\)558779_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2016/558779/EPRS_IDA(2016)558779_EN.pdf), page 13

πολύπλοκου πλέγματος διμερών συμφωνιών μεταξύ των κρατών μελών, πολλές εκ των οποίων είναι παρωχημένες ή δεν χρησιμοποιούνται επαρκώς οδήγησαν στο να εναπόκειται στην διακριτική ευχέρεια των Κ-Μ πως θα εφαρμόσουν τις παραχθείσες πολιτικές της Ε.Ε. για την καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος, χωρίς ποτέ να υπάρξει ουσιαστική εναρμόνισή των νομοθεσιών των Κ-Μ στον τομέα αυτό. Επιπλέον οι επίσημοι διάλογοι επικοινωνίας μεταξύ των Κ-Μ και των προαναφερόμενων Οργανισμών, παρουσιάζουν δυσχέρεια στη χρήση τους λόγω των τεχνοκρατικών παραμέτρων που πρέπει να τηρηθούν με αποτέλεσμα τη καθυστέρηση της ανταλλαγής ουσιαστικών πληροφοριών μέσω των διαύλων αυτών ή ακόμη και τη μη ανταπόκριση κάποιων Κ-Μ σε περίπτωση που τους ζητείται η παροχή συγκεκριμένων πληροφοριών. Αναπόφευκτα τα ανωτέρω οδήγησαν στη δημιουργία ανεπίσημων και απευθείας διαύλων επικοινωνίας μεταξύ κυρίως των αστυνομικών αρχών με αμφίδρομη και αγωγική συνεργασία προκειμένου να έχουν τις πληροφορίες που επιθυμούν σε πολύ άμεσο χρόνο, χωρίς όμως με αυτό τον τρόπο να υπάρχει ενιαία αντιμετώπιση του φαινομένου του οργανωμένου εγκλήματος.

Ένα επιπρόσθετο εμπόδιο, σχετικό με το προαναφερθέν αλλά με διαφορετικό αρνητικό αντίκτυπο στην έως τώρα άμεση και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του Οργανωμένου Εγκλήματος, είναι πως παρά την ανάπτυξη νέων βάσεων δεδομένων σε ενωσιακό επίπεδο για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος, πολλές πληροφορίες δεν τις προωθούν τα Κ-Μ στους ανάλογους Οργανισμούς ή τις προωθούν με φειδώ και σκεπτικισμό, αποδεικνύοντας πως δεν έχει εγκαθιδρυθεί ακόμη εμπιστοσύνη μεταξύ των Κ-Μ στο τομέα της ανταλλαγής πληροφοριών. Αυτός έχει ως συνέπεια πολλές σημαντικές πληροφορίες να παραμένουν στις εθνικές βάσεις κάθε Κ-Μ, το οποίο μπορεί να μην έχει καν τα εργαλεία προκειμένου να τις αξιολογήσει και να δράσει ανάλογα ή ακόμη και αν τα έχει, να περιορίζεται σε μία μονομερή αντιμετώπιση του Οργανωμένου Εγκλήματος.

Η επιχειρησιακή/εκτελεστική δράση αναντίρρητα παραμένει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών με ελάχιστη την επίδραση της ΕΕ, όχι μόνο λόγω της εθνικής κυριαρχίας αλλά και εξαιτίας της αντίληψης για αποκεντρωμένη δράση η οποία εκφράζεται με την αποδοκιμασία και περιφρόνηση των κεντρικών ευρωπαϊκών προσπαθειών³⁵⁸. Επίσης, η απροθυμία για παραχώρηση εθνικής κυριαρχίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο στον τομέα της αστυνομικής συνεργασίας δεν συνδέεται μόνο με μια απλή άρνηση παραίτησης εκ των εθνικών συμφερόντων του κάθε κράτους μέλους, αλλά και με μια τάση

---

³⁵⁸Javier Argomaniz, Oldrich Bures & Christian Kaunert, «A Decade of EU Counter-Terrorism and Intelligence: A Critical Assessment», *Intelligence and National Security*, 30:2-3, 2015, σελ. 202

προτίμησης και προστασίας των εξωθεσμικών συνεργασιών υψηλού επιπέδου που έχουν αναπτυχθεί μεταξύ συγκεκριμένων κρατών μελών³⁵⁹.

Με την Συνθήκη της Λισαβόνας, ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης απέκτησε σταδιακά υπερεθνικό χαρακτήρα και υιοθέτησε τις συνήθειες νομικές διαδικασίες των θεμάτων του σκληρού πυρήνα της Ένωσης: ωστόσο, ένεκα του γεγονότος ότι πολλά εκ των θεμάτων που πραγματεύεται εδράζονται επίσης στον σκληρό πυρήνα της εθνικής κυριαρχίας, συσχετιζόμενα με την εθνική ασφάλεια του κάθε κράτους μέλους, στην πραγματικότητα για τα ζητήματα του Χώρου δεν εφαρμόζονται πιστά οι προκαθορισμένες διαδικασίες αλλά ένα υβριδικό σύστημα που δανείζεται μεν στοιχεία από την κλασική κοινοτική μέθοδο λήψης των αποφάσεων αλλά εμπεριέχει ιδιαίτερα διακριτά χαρακτηριστικά που το καθιστούν εξαίρεση στον κανόνα, με τους ειδικούς να περιγράφουν το ιδίτυπο αυτό σύστημα ως «ενσωμάτωση χωρίς υπερεθνικό χαρακτήρα (integration without supranationalisation)»³⁶⁰.

Ανησυχία έχει υπάρξει και για δημοκρατικό έλλειμμα στις δομές του Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης καθώς μέσα από τη Συνθήκη της Λισαβόνας δόθηκε ιδιαίτερη σημασία στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων της προσωπικότητας, της ιδιωτικότητας και της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ήτοι δικαιώματα που ενδεχομένως να προσβάλει η πάλη ενάντια στο Οργανωμένο Έγκλημα και την Τρομοκρατία³⁶¹. Όσον αφορά την προβληματική των ατομικών δικαιωμάτων, είναι εν γένει αποδεκτό ότι οι ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση του Οργανωμένου Εγκλήματος συνεπάγονται σοβαρούς περιορισμούς όχι μόνο στην κρατική κυριαρχία όσο και στις ατομικές ελευθερίες των πολιτών: αφενός μεν τα κράτη επιτρέπουν την παρέμβαση των ευρωπαϊκών οργανισμών-ιδίως των EUROPOL και EUROJUST- σε τομείς του σκληρού πυρήνα της κρατικής κυριαρχίας όσον αφορά την πρόληψη και δράση καθώς και την δέσμευση των νομοθετικών οργάνων ως προς συγκεκριμένες κατευθύνσεις που θα πρέπει να ακολουθηθούν, αφετέρου δε τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι ατομικές ελευθερίες περιορίζονται μέσω της άκρατης συλλογής πληροφοριών για άτομα που δεν ενέχονται σε εγκληματικές δραστηριότητες, προσβάλλοντας έτσι το θεμελιώδες και συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα του

³⁵⁹ Saskia Hufnagel, «Harmonising police cooperation laws in Australia and the European Union: the tension between local/national and national/supranational interests», *Australian Journal of Forensic Sciences*, 44:1, 2012, σελ. 54

³⁶⁰ Adina Maricut, «With and without supranationalisation: the post-Lisbon roles of the European Council and the Council in justice and home affairs governance», *Journal of European Integration*, 38:5, 2016, σελ. 542

³⁶¹ John D. Occhipinti, «Still Moving Toward a European FBI? Re-Examining the Politics of EU Police Cooperation», *Intelligence and National Security*, 30:2-3, 2015, σελ. 246

ιδιωτικού βίου και της πληροφορικής αυτοδιάθεσης³⁶². Στην σημερινή εποχή της άκρατης πληροφόρησης λαμβάνει χώρα το εξής παράδοξο: οι πολίτες γίνονται όλο και περισσότερο ορατοί στις κυβερνήσεις ενώ αντιθέτως οι κυβερνήσεις γίνονται όλο και περισσότερο μυστικές και αδιαφανείς³⁶³.

Συνεκτιμώντας όλα τα ανωτέρω αναμφίβολα η Ε.Ε. επεδίωξε και επιδιώκει να αντιμετωπίσει το φαινόμενο του Οργανωμένου Εγκλήματος καθώς όπως έχει τονιστεί ήδη από το Πρόγραμμα του Τάμπερε, στη σύγχρονη ευρωπαϊκή πραγματικότητα οι εσωτερικές και εξωτερικές απειλές βρίσκονται σε πλήρη διασύνδεση, απαιτώντας ταυτόχρονη εθνική και διεθνική συνεργασία για την αντιμετώπισή τους, με το Οργανωμένο Έγκλημα και την παράνομη μετανάστευση να αποτελούν τα πλέον προφανή παραδείγματα³⁶⁴. Για το σκοπό αυτό η Ε.Ε. ανέλαβε και επιδιώκει να αναλάβει (με τη νέα στρατηγική εσωτερικής ασφάλειας) πρωτοβουλίες τόσο με την ενίσχυση του ρόλου κάποιων Οργανισμών όπως της EUROPOL, όσο και με την εγκαθίδρυση νέων σχετικά Οργανισμών όπως η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία. Αναντίρρητα τα βασικά στηρίγματα για τη καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος παραμένουν τόσο η Αστυνομία όσο και η ποινική δικαιοσύνη με τη διαφορά ότι στο σχεδιασμό της επόμενης ημέρας η Ε.Ε. θέλει να εμπλέξει περισσότερους «παίκτες», όπως τους Ο.Τ.Α. και ακόμη τους ίδιους του πολίτες της, προσπαθώντας με αυτό τον τρόπο να τους μετατρέψει σε κοινωνούς της συλλογικής έννοιας της ασφάλειας της Ε.Ε. υπό το πρίσμα ότι η ασφάλεια της Ε.Ε. είναι και ασφάλεια του κράτους τους και το αντίστροφο. Όλα βέβαια τα παραπάνω η Ε.Ε. θέλει να τα υλοποιήσει με την βασική προϋπόθεση της ενισχυμένης συνεργασίας όλων των εμπλεκόμενων, μέσω της εγκαθίδρυσης της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και το βασικότερο της ανταλλαγής πληροφοριών με γνώμονα τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των πολιτών της. Τέλος δεν μπορούμε να παραβλέψουμε ότι οι ήδη ληφθείσες από την Ευρωπαϊκή Ένωση αποφάσεις βελτίωσαν τους τρόπους αντιμετώπισης του οργανωμένου εγκλήματος αλλά αναμφίβολα αποτελεί επιτακτική ανάγκη η δημιουργία μίας αμοιβαίας πανευρωπαϊκής στρατηγικής η οποία μέσω της διάδρασης Κρατών-Μελών και

³⁶² Ελισάβετ Συμεωνίδου - Καστανίδου, Οργανωμένο Έγκλημα και Τρομοκρατία – Σύγχρονες Εξελίξεις στην ευρωπαϊκή και ελληνική έννομη τάξη, Εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη, 2007, σελ.13

³⁶³ Deirdre Curtin, «Second order secrecy and Europe's legality mosaics», West European Politics, 41:4, 2018, σελ. 846

³⁶⁴ Φωτεινή Μπέλλου, «Η αντιμετώπιση του πλέγματος εσωτερικής και εξωτερικής ασφάλειας και ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης», στο Δ. Αναγνωστοπούλου (επιμ.), Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου που συνδιοργανώθηκε από την Έδρα Jean Monnet και το Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, Θεσσαλονίκη, 14 – 16 Φεβρουαρίου 2013, Σελ.335

Ευρωπαϊκής Ένωσης θα καλύπτει τόσο την πρόληψη όσο και την καταστολή όλων των φαινομένων του σοβαρού και του οργανωμένου εγκλήματος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Mark Galeotti, «Transnational Organized Crime: Law Enforcement as a Global Battlespace», *Small Wars and Insurgencies*, 13:2, 2002.
- Cornish, Paul and Edwards Geoffrey, “The Strategic Culture of the European Union: A Progress Report,” *International Affairs* 81, no. 4 (2005): 801–20.
- Phil Kowalick, David Connery & Rick Sarre, «Intelligence-sharing in the context of policing transnational serious and organized crime: a note on policy and practice in an Australian setting», *Police Practice and Research*, 19:6, 2018.
- Monica Den Boer, «Counter-Terrorism, Security and Intelligence in the EU: Governance Challenges for Collection, Exchange and Analysis», *Intelligence and National Security*, 30:2-3, 2015.
- James Sperling, « EU police and judicial cooperation before the Treaty of Lisbon: strengthening of the weakest link», *European Security*, 22:2, 2013.
- Saskia Hufnagel, «Harmonising police cooperation laws in Australia and the European Union: the tension between local/national and national/supranational interests», *Australian Journal of Forensic Sciences*, 44:1, 2012.
- Emmanouela Mylonaki, “The Manipulation of Organised Crime by Terrorists: Legal and Factual Perspectives”, *International Criminal Law Review*, vol.2, (2002).
- Alessandro Politi, .The Threat of Organized Crime in the Balkans., *Southeast European and Black Sea Studies*, Vol. 1, No. 2, May 2001.
- Sally Ramage, «Information technology facilitating money laundering», *Information & Communications Technology Law*, 21:3, December 2012.
- Kegö W. and Özkan C. (2010), “Countering transnational organized crime. Challenges and countermeasures”, *Stockholm Paper*, Institute for Security & Development Policy, Stockholm, p. 7, available at www.isdp.eu/publications/index.php?option=com_jombib&task=showbib&id=5816.
- James Sheptycki, Hager Ben Jaffel, Didier Bigo, «International Organised Crime in the European Union», European Parliament’s Directorate General for International Policies – Policy Department C: Citizens’ Rights and Constitutional Affairs – Civil Liberties, Justice and Home Affairs, Brussels, November 2011.
- Matthew Robert Shillito, «Untangling the ‘Dark Web’: an emerging technological challenge for the criminal law», *Information & Communications Technology Law*, 28:2, 2019.
- Nadia Gerspacher, «The history of international police cooperation: a 150-year evolution in trends and approaches», *Global Crime*, 9:1-2, 2008.
- Alain Guyomarch, «Problems and prospects for european police cooperation after Maastricht», *Policing and Society: An International Journal*, 5:3, 1995.
- Satoko Horii, «The effect of Frontex’s risk analysis on the European border controls», *European Politics and Society*, 17:2, 2016.
- Michela Ceccorulli, «Back to Schengen: the collective securitisation of the EU free-border area», *West European Politics*, 42:2, 2019.
- Jörg Monar, «Cooperation in the Justice and Home Affairs Domain: Characteristics, Constraints and Progress», *European Integration*, 28:5, 2006.
- Paul Luif, «The Treaty of Prüm: A Replay of Schengen?», *Annual Policy Paper on the interrelation between internal and external security of the future Europe*, EU CONSENT, Network of Excellence, D38c/Team23, 2007.
- Hartmut Aden, «Information sharing, secrecy and trust among law enforcement and secret service institutions in the European Union», *West European Politics*, 41:4, 2018.
- Oldrich Bures, «Europol’s Fledgling Counterterrorism Role», *Terrorism and Political Violence*, 20:4, 2008.
- Monica Den Boer, «Counter-Terrorism, Security and Intelligence in the EU: Governance Challenges for Collection, Exchange and Analysis», *Intelligence and National Security*, 30:2-3, 2015.
- Helena Carrapiço & Florian Trauner, «Europol and its Influence on EU Policy-making on Organized Crime: Analyzing Governance Dynamics and Opportunities», *Perspectives on European Politics and Society*, 14:3, 2013.
- Stephen Rozée, Christian Kaunert & Sarah Léonard, «Is Europol a Comprehensive Policing Actor?», *Perspectives on European Politics and Society*, 14:3, 2013.
- Saskia Stachowitsch & Julia Sachseder, «The gendered and racialized politics of risk analysis. The case of Frontex», *Critical Studies on Security*, 2019.

- Understanding the EU response to organised crime, European Parliamentary Research Service Authors: Katrien Luyten with Sofija Voronova Members' Research Service PE 652.043 – September 2020).
- Saskia Hufnagel, «Harmonising police cooperation laws in Australia and the European Union: the tension between local/national and national/supranational interests», Australian Journal of Forensic Sciences, 44:1, 2012.
- Adina Maricut, «With and without supranationalisation: the post-Lisbon roles of the European Council and the Council in justice and home affairs governance», Journal of European Integration, 38:5, 2016.
- John D. Occhipinti, «Still Moving Toward a European FBI? Re-Examining the Politics of EU Police Cooperation», Intelligence and National Security, 30:2-3, 2015.
- The Cost of Non-Europe in the Area of Organised Crime Sergio Carrera, Elspeth Guild, Lina Vosyliūtė, Amandine Scherrer and Valsamis Mitsilegas With the participation of Mirja Gutheil, Gareth Harper, Quentin Liger, James Eager and Solveig Bourgeon No. 90 / April 2016.
- Javier Argomaniz, Oldrich Bures & Christian Kaunert, «A Decade of EU Counter-Terrorism and Intelligence: A Critical Assessment», Intelligence and National Security, 30:2-3, 2015.
- Deirdre Curtin, «Second order secrecy and Europe's legality mosaics», West European Politics, 41:4, 2018.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Νίκος Μούσης, Ευρωπαϊκή Ένωση – Δίκαιο, Οικονομία, Πολιτική, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2008.
- Γ.Α. Μαγκάκης «Ποινικό Δίκαιο», έκδοση γ' βελτιωμένη, εκδόσεις Παπαζήση, 1984.
- Ελισάβετ Συμεωνίδου - Καστανίδου, Οργανωμένο Έγκλημα και Τρομοκρατία – Σύγχρονες Εξελίξεις στην ευρωπαϊκή και ελληνική έννομη τάξη, Εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη, 2007.
- Θεόδωρος Παπαθεοδώρου Δημόσια Ασφάλεια και Αντεγκληματική Πολιτική – Συγκριτική Προσέγγιση, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2005.
- Γεώργιος Εμμ. Τραγάκης, Οργανωμένο Έγκλημα και Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1996.
- Γεώργιος Δ. Χλούπης (2005), ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΟ & ΥΠΕΡΕΘΝΙΚΟ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟ ΕΓΚΛΗΜΑ.
- Δέσποινα Αναγνωστοπούλου, «Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης», στο Βασίλειος Χριστιανός (επιμ.), Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ : κατ' άρθρο ερμηνεία, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2012.
- Π. Δ. Δαγτόγλου, Βασικά στοιχεία της Συνθήκης του Maastricht – Μια κριτική ανάλυση, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή, 1993.
- Στέλιος Περράκης, «Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε Κίνηση: Μια Εισαγωγική Κριτική Θεώρηση», στο Στέλιος Περράκης (επιμ.), Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ε.Ε., Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2007.
- Δέσποινα Αναγνωστοπούλου, «Ο Χώρος Ελευθερίας Ασφάλειας και Δικαιοσύνης και ο Ευρωπαίος Πολίτης», στο Δ. Αναγνωστοπούλου (επιμ.), Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου που συνδιοργανώθηκε από την Έδρα Jean Monnet και το Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, Θεσσαλονίκη, 14 – 16 Φεβρουαρίου 2013.
- Γεώργιος Κασιμάτης, «Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Ενιαίος Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης», στο Στέλιος Περράκης (επιμ.), Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ε.Ε., Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2007.
- Διονύσιος Σπινέλλης, «Η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις στην Ε.Ε.», στο Στέλιος Περράκης (επιμ.), Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ε.Ε., Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2007.
- Ευάγγελος Αθ. Στεργιούλης, Η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία EUROPOL, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2003.
- Αθανασία Συκιάτου, «Οργανωμένο Έγκλημα και Παράνομη Διακίνηση Ανθρώπων – Προσέγγιση του φαινομένου και αντιμετώπισή του στην Ευρωπαϊκή Ένωση», στο Στέλιος Περράκης (επιμ.), Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ε.Ε., Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2007.
- Δονάτος Παπαγιάννης, «Θεσμικές διαστάσεις, δικαιοταξία και εξωτερικές όψεις του Χώρου», στο Στέλιος Περράκης (επιμ.), Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ε.Ε., Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2007.

- Ελισάβετ Συμεωνίδου - Καστανίδου, Οργανωμένο Έγκλημα και Τρομοκρατία – Σύγχρονες Εξελίξεις στην ευρωπαϊκή και ελληνική έννομη τάξη, Εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη, 2007.
- Αθανασία Συκιώτου, «Οργανωμένο Έγκλημα και Παράνομη Διακίνηση Ανθρώπων – Προσέγγιση του φαινομένου και αντιμετώπισή του στην Ευρωπαϊκή Ένωση», στο Στέλιος Περράκης (επιμ.), Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ε.Ε., Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2007.
- Δέσποινα Αναγνωστοπούλου, «Δικαστική Συνεργασία σε Ποινικές Υποθέσεις», στο Βασίλειος Χριστιανός (επιμ.), Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ : κατ' άρθρο ερμηνεία, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2012.
- Βιργινία Τζώρτζη, «Κράτος δικαίου και Χώρος Ελευθερίας Ασφάλειας και Δικαιοσύνης», στο Δ. Αναγνωστοπούλου (επιμ.), Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου που συνδιοργανώθηκε από την Έδρα Jean Monnet και το Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, Θεσσαλονίκη, 14 – 16 Φεβρουαρίου 2013.
- Ιωάννα Κυριτσάκη, «Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και η εφαρμογή του - Ωρα για μία αλλαγή;», στο Δ. Αναγνωστοπούλου (επιμ.), Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου που συνδιοργανώθηκε από την Έδρα Jean Monnet και το Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, Θεσσαλονίκη, 14 – 16 Φεβρουαρίου 2013.
- Didier Bigo, «Ελευθερία, κινητικότητα και ασφάλεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση: μία τροχιά πενήντα ετών για τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις», στο Δ. Αναγνωστοπούλου (επιμ.), Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου που συνδιοργανώθηκε από την Έδρα Jean Monnet και το Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, Θεσσαλονίκη, 14 – 16 Φεβρουαρίου 2013.
- Φωτεινή Μπέλλου, «Η αντιμετώπιση του πλέγματος εσωτερικής και εξωτερικής ασφάλειας και ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης», στο Δ. Αναγνωστοπούλου (επιμ.), Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου που συνδιοργανώθηκε από την Έδρα Jean Monnet και το Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, Θεσσαλονίκη, 14 – 16 Φεβρουαρίου 2013.
- Ελισάβετ Συμεωνίδου-Καστανίδου, Οι πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος, ΠοινΔικ, 2004, σελ. 191 και της ίδιας, Οι πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος, Εισήγηση στο πλαίσιο τριήμερου σεμιναρίου για το οργανωμένο έγκλημα που διοργάνωσε ο Τομέας Ποινικών και Εγκληματολογικών Σπουδών του ΑΠΔ τον Δεκέμβριο του 2005, http://www.intellectum.org/articles/issues/intellectum1/p025037_%28kastanidou%29.pdf, σελ. 1-32.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- report_socta2017_1.pdf
- «European FBI is another EU vanity project – ex-MI5 intelligence officer», Russia Today, 25-08-2017
- http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=2481&Itemid=400&lang=
- INTERPOL, Global Strategy On Organized and Emerging Crime Summary, INTERPOL General Secretariat, Lyon, February 2017
- Europol, European Union Serious Organised Crime Threat Assessment (SOCTA) 2017 – Crime in the Age of Technology, Europol, The Hague, 2017
- http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_organised_crime/index_el.htm
- https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/fight_against_organized_crime.html
- <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/el/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/maastricht-treaty>
- <https://www.consilium.europa.eu/media/21052/91400.pdf>
- Europol, Ten Years of EUROPOL 1999-2009, Europol Corporate Communications, The Hague, 2009
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A116002>
- http://publications.europa.eu/resource/cellar/688a7a98-3110-4ffe-a6b38972d8445325.0006.01/DOC_19
- https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/crime-prevention_en

- <https://www.mfa.gr/brussels/monimi-antiprosopeia-ee/ellada-sten-ee/europaikos-khoros-dikaiosunes-eleutherias-kai-asphaleia.html?page=3>
- <https://www.europol.europa.eu/empact>
- <https://www.consilium.europa.eu/el/council-eu/preparatory-bodies/standing-committee-operational-cooperation-internal-security/>
- Η δράση της ΕΕ για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος:
<http://www.consilium.europa.eu/el/infographics/organized-crime/>
- <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/eu-fight-against-organised-crime-2018-2021/>
- <https://www.europol.europa.eu/about-europol>
- <https://www.europol.europa.eu/about-europol/statistics-data>
- <https://www.europol.europa.eu/activities-services/services-support/information-exchange>
- <https://www.europol.europa.eu/activities-services/services-support/information-exchange/europol-information-system>
- <https://www.europol.europa.eu/activities-services/services-support/information-exchange/europol-platform-for-experts>
- <https://www.europol.europa.eu/activities-services/joint-investigation-teams>
- [Κανονισμός \(ΕΕ\) αριθ. 2015/2219 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Νοεμβρίου 2015](#)
- <https://www.cepol.europa.eu>
- <https://www.cepol.europa.eu/who-we-are/organisation/organogram>
- <https://frontex.europa.eu/about-frontex/legal-basis/>
- <https://frontex.europa.eu/about-frontex/organisation/structure/>
- <https://frontex.europa.eu/about-frontex/careers/open-selection-procedures/>
- https://ec.europa.eu/anti-fraud/policy/joint-customs-operations-jco_el
- www.consilium.europa.eu/el/council-eu/preparatory-bodies/standing-committee-operational-cooperation-internal-security/
- <http://www.eurojust.europa.eu>
- <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2017/06/08/eppo/>
- [https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/com/com_com\(2014\)0365_/com_com\(2014\)0365_el.pdf](https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/com/com_com(2014)0365_/com_com(2014)0365_el.pdf)
- <https://www.interpol.int/Who-we-are/What-is-INTERPOL>
- <https://www.interpol.int/Who-we-are/Strategy/Global-Policing-Goals>
- <https://www.interpol.int/Who-we-are/Legal-framework/Legal-documents>
- <https://www.interpol.int/Who-we-are/Strategy/Strategic-Framework-2017-2020>
- www.selec.org/about-selec/
- www.selec.org/headquarters/
- www.selec.org/about-selec/
- www.unodc.org/unodc/en/about-unodc/index.html?ref=menutop
- <https://www.unodc.org/unodc/en/evaluation>
- http://www.astynomia.gr/images/stories/2018/prokirikseis18/2017ekthesi_organomenou_egklimatos.pdf, page 15
- <https://www.europol.europa.eu/socta/2017/organised-crime-groups.html>
- https://ec.europa.eu/homeaffairs/financing/fundings/projects/HOME_2012_ISEC_FP_C1_400000_3839_en
- [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2016/558779/EPRS_IDA\(2016\)558779_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2016/558779/EPRS_IDA(2016)558779_EN.pdf)
- <https://eucpn.org/ena>
- <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/150/an-area-of-freedom-security-and-justice-general-aspects>

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

- Οργανωμένο Έγκλημα
- Διεθνικό ή Υπερεθνικό Οργανωμένο Έγκλημα
- Αστυνομική και Δικαστική Συνεργασία

- Αρχές Επιβολής του Νόμου
- Στρατηγικές-πολιτικές της Ε.Ε
- Οργανισμοί Ε.Ε.
- Σύμβαση Παλέρμιο
- EUROPOL
- FRONTEX
- INTERPOL
- Συμβούλιο της Ε.Ε.
- Λευκή Βίβλος
- Συμβούλιο της Ευρώπης
- Transnational Crime
- Cross-border Crime
- Transnational Organized Crime
- Serious Crime
- Dark Web
- Serious Organized Crime Threat Assessment
- Αστυνομική και Δικαστική Συνεργασία
- Πρόγραμμα Τάμπερε
- Πρόγραμμα Χάγης
- Πρόγραμμα Στοκχόλμης
- Συνθήκη Μάαστριχτ
- Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ)
- Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης
- Συνθήκη Άμστερνταμ
- Κεκτημένο Schengen
- Πρόγραμμα του Τάμπερε
- EURODAC
- EUROJUST
- Σχέδιο Δράσης 1999
- Σχέδιο Δράσης 2000
- Συνθήκη της Νίκαιας
- Πρόγραμμα της Χάγης
- Αρχή της Διαθεσιμότητας
- Πρόγραμμα της Στοκχόλμης
- Συνθήκη της Λισσαβώνας
- Μόνιμη Επιτροπή Εσωτερικής Ασφάλειας (COSI)
- European Agenda on Security\
- TREVI
- EU POLICY CYCLE
- Συμφωνία Σένγκεν
- Συνθήκη Prüm
- Schengen Information System – SIS
- Τμήμα SIRENE
- eu-LISA
- national DNA analysis files
- EIS (European Information System)
- SIENA (Secure Information Exchange Network Application)
- EPE (Europol Platform for Experts)
- KOE (Joint Investigations Teams-JITS)
- CEPOL
- Frontex
- Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο (ΕΔΔ)
- Eurojust
- Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΕΠΙΣΗΜΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΗΣ Ε.Ε.

- Κείμενο Συμφωνιών στο ΦΕΚ Α 140/97
- Άρθρο 45 της Συνθήκης για της λειτουργία της Ε.Ε. (ΣΛΕΕ)
- Europol, European Union Serious Organised Crime Threat Assessment (SOCTA) 2017 – Crime in the Age of Technology, Europol, The Hague, 2017
- Υπ’ αριθ. 2008/841/ΔΕΥ από 24-10-2008 Απόφαση-Πλαίσιο του Συμβουλίου της Ε.Ε (L 300/42, 11.11.2008)
- Κανονισμός (ΕΕ) 2016/1624 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14^{ης} Σεπτεμβρίου 2016, για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 863/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου και της απόφασης 2005/267/ΕΚ του Συμβουλίου, L 251/1, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 16.9.2016.
- Συνθήκη της Λισσαβώνας για την τροποποίηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 306/01, 17.12.2007, άρθρο 4.
- Συνθήκη του Άμστερνταμ που τροποποιεί τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις Συνθήκες περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και ορισμένες συναφείς πράξεις - Τελική πράξη, ΕΕ C 340 της 10.11.1997.
- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Σχέδιο Δράσης για την Καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος (που υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο στις 28 Απριλίου 1997), Πράξεις εγκριθείσες δυνάμει του άρθρου VI της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ΕΕ C 251/01, 15.08.1997.
- Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Ψήφισμα του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1998 για την πρόληψη του Οργανωμένου Εγκλήματος ενόψει της καθιέρωσης μιας ευρείας στρατηγικής για την καταπολέμησή του, Πράξεις εγκριθείσες δυνάμει του άρθρου VI της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 98/C 408/01, 29.12.1998
- Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Κοινή Δράση της 19ης Μαρτίου 1998 που θεσπίζει το Συμβούλιο βάσει του άρθρου Κ.3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση για την εκπόνηση προγράμματος ανταλλαγής, κατάρτισης και συνεργασίας με προορισμό τους αρμόδιους της δράσης κατά της οργανωμένης εγκληματικότητας (πρόγραμμα FALCONE), Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 98/245/ΔΕΥ L99/8, 31.03.1998.
- ΕΕ L 140 της 14-06-2000
- ΕΕ L 182 της 05-07-2001
- ΕΕ L 203 της 01-08-2002
- ΕΕ C 62 E της 27-02-2001
- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε, Συμπεράσματα της Προεδρίας, Τάμπερε, 15-16 Οκτωβρίου 1999.
- Πρόληψη και έλεγχος του οργανωμένου εγκλήματος: Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αρχή της νέας χιλιετίας, Πράξεις εγκριθείσες δυνάμει του άρθρου VI της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2000/C 124/01, 03.05.2000.
- Συνθήκη της Νίκαιας που τροποποιεί την Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις Συνθήκες περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και ορισμένες συναφείς Πράξεις, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, C 80/03, 10-03-2001, άρθρο 1 παρ. 8 (τροποποίηση του άρθρου 31).
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Δικαιοσύνη, Ελευθερία και Ασφάλεια στην Ευρώπη μετά το 2005: Αξιολόγηση του Προγράμματος της Χάγης και Σχέδιο Δράσης», COM(2009) 263, Βρυξέλλες, 10.06.2009.
- Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο της 10ης Μαΐου 2005 – «Το πρόγραμμα της Χάγης: δέκα προτεραιότητες για την προσεχή πενταετία. Μια εταιρική σχέση για την ευρωπαϊκή ανανέωση στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης», COM(2005) 184, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων C 236, 24.9.2005.
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την «Ανάπτυξη Στρατηγικής Αντίληψης για την Καταπολέμηση του Οργανωμένου Εγκλήματος», COM(2005) 232, Βρυξέλλες, 2.6.2005.
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Δικαιοσύνη, Ελευθερία και Ασφάλεια στην Ευρώπη μετά το 2005: Αξιολόγηση του Προγράμματος της Χάγης και Σχέδιο Δράσης», COM(2009) 263, Βρυξέλλες, 10.06.2009.

- Έγγραφο Εργασίας για την απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με την αναβάθμιση της διασυνοριακής συνεργασίας, ιδίως όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του διασυνοριακού εγκλήματος Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων.
- Πρόγραμμα της Χάγης: Ενίσχυση της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Επίσημη Εφημερίδα ΕΚ, 3-3-2005, C 053.
- Συνθήκη της Λισσαβώνας για την τροποποίηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 306/01, 17.12.2007.
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης: γενικές πτυχές, Θεματολογικά δελτία για την Ευρωπαϊκή Ένωση, <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/home>
- Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης – Μια ανοικτή και ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τον πολίτη, Επίσημη Εφημερίδα ΕΚ, 4-5-2010, C 115 (υιοθετήθηκε στις 11 Δεκεμβρίου 2009 υπό τη Σουηδική Προεδρία).
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, Τελική έκθεση εφαρμογής της στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ (2010-2014), COM(2014) 365 final, Βρυξέλλες, 20.6.2014.
- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Συμπεράσματα Συνεδρίασης 26/27 Ιουνίου 2014, EUCO 79/14, Βρυξέλλες, 27.6.2014.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια, COM(2015) 185 final, Στρασβούργο, 28.4.2015.
- Council Of The European Union, The EU Policy Cycle To Tackle Organised And Serious International Crime, EU Publications Office, Brussels, 2018.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έκθεση της Επιτροπής προς το προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο, Έκτη έκθεση προόδου προς μια αποτελεσματική και πραγματική Ένωση Ασφάλειας, COM(2017) 213 final, Βρυξέλλες, 12.4.2017.
- Πρωτόκολλο (Αριθ. 19) σχετικά με το κερτημένο του Σένγκεν το οποίο έχει ενσωματωθεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 12008E/PRO/19, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αριθ. 115, 09.05.2008.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια, COM(2015) 185 final, Στρασβούργο, 28.4.2015.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1862 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28^{ης} Νοεμβρίου 2018 σχετικά με την εγκατάσταση, τη λειτουργία και τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (SIS) στον τομέα της αστυνομικής συνεργασίας και της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, την τροποποίηση και κατάργηση της απόφασης 2007/533/ΔΕΥ του Συμβουλίου και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1986/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της απόφασης 2010/261/ΕΕ της Επιτροπής, L 312/56, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 07.12.2018.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1726 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14^{ης} Νοεμβρίου 2018, σχετικά με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη λειτουργική διαχείριση συστημάτων ΤΠ μεγάλης κλίμακας στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης (eu-LISA), και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1987/2006 και της απόφασης 2007/533/ΔΕΥ του Συμβουλίου και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1077/2011, L 295/99, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 21.11.2018.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2019/818 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20^{ης} Μαΐου 2019, για τη θέσπιση πλαισίου διαλειτουργικότητας μεταξύ των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας, του ασύλου και της μετανάστευσης και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2018/1726, (ΕΕ) 2018/1862 και (ΕΕ) 2019/816, L 135/85, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 22.5.2019.
- Ψήφισμα του Συμβουλίου της 9ης Ιουνίου 1997 σχετικά με την ανταλλαγή αποτελεσμάτων ανάλυσης του DNA, C 193, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 24.06.1997.
- Ψήφισμα του Συμβουλίου της 25ης Ιουνίου 2001 για την ανταλλαγή αποτελεσμάτων ανάλυσης του DNA, ΕΕ C 187, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 03.07.2001.
- Απόφαση 2008/615/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 23ης Ιουνίου 2008 σχετικά με την αναβάθμιση της διασυνοριακής συνεργασίας, ιδίως όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του διασυνοριακού εγκλήματος, Πράξεις εγκριθείσες δυνάμει του τίτλου VI της συνθήκης ΕΕ, ΕΕ L 210, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 06.08.2008.
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των

Περιφερειών με τίτλο «Δικαιοσύνη, Ελευθερία και Ασφάλεια στην Ευρώπη μετά το 2005: Αξιολόγηση του Προγράμματος της Χάγης και Σχέδιο Δράσης», COM(2009) 263, Βρυξέλλες, 10.06.2009.

- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια, COM(2015) 185 final, Στρασβούργο, 28.4.2015.
- Εκτελεστική Απόφαση (ΕΕ) 2017/617 του Συμβουλίου της 27ης Μαρτίου 2017 για την έναρξη της αυτοματοποιημένης ανταλλαγής δεδομένων όσον αφορά τα δεδομένα DNA στην Ελλάδα, ΕΕ L 89, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 01.04.2017.
- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2016/794 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 11ης Μαΐου 2016 για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Europol) και την αντικατάσταση και κατάργηση των αποφάσεων του Συμβουλίου 2009/371/ΔΕΥ, 2009/934/ΔΕΥ, 2009/935/ΔΕΥ, 2009/936/ΔΕΥ και 2009/968/ΔΕΥ, 24.5.2016 ΕΛ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 135/53.
- Αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. (ΕΕ C 197 της 12.7.2000).
- Απόφασης πλαίσιο 2002/465/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2002 σχετικά με τις κοινές ομάδες έρευνας.
- ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΟΙΝΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ (ΚΟΕ) (2017/C 18/01).
- Τον Ιούλιο του 2005 δημιουργήθηκε το [δίκτυο εθνικών εμπειρογνομόνων για τις κοινές ομάδες έρευνας \(δίκτυο ΚΟΕ\)](#) για να υλοποιηθεί το [«πρόγραμμα της Χάγης»](#) και να εφαρμοστεί στην πράξη η δέσμευσή του, ότι κάθε χώρα της ΕΕ θα πρέπει να διορίσει έναν εθνικό εμπειρογνώμονα «με σκοπό να ενθαρρύνει τη χρήση ΚΕΟ και την ανταλλαγή εμπειριών για βέλτιστες πρακτικές» (έγγραφο του Συμβουλίου 11037/05).
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2015/2219 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Νοεμβρίου 2015 σχετικά με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κατάρτιση στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (ΕΑΑ) και για την αντικατάσταση και κατάργηση της απόφασης 2005/681/ΔΕΥ του Συμβουλίου.
- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 26ης Οκτωβρίου 2004 σχετικά με τη σύσταση ευρωπαϊκού οργανισμού για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης/ 25.11.2004 Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 349/1.
- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 863/2007 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 11ης Ιουλίου 2007 για τη θέσπιση μηχανισμού σύστασης ομάδων ταχείας επέμβασης στα σύνορα και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου όσον αφορά τον εν λόγω μηχανισμό και για τη ρύθμιση των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των προσκεκλημένων υπαλλήλων.
- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 1168/2011 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 25ης Οκτωβρίου 2011 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου σχετικά με τη σύσταση ευρωπαϊκού οργανισμού για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2016/1624 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Σεπτεμβρίου 2016, για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 863/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2007/2004 του Συμβουλίου και της απόφασης 2005/267/ΕΚ του Συμβουλίου, L 251/1, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 16.9.2016.
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 656/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, περί κανόνων επιτηρήσεως των εξωτερικών θαλάσσιων συνόρων στο πλαίσιο της επιχειρησιακής συνεργασίας που συντονίζεται από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 189 της 27.6.2014, σ. 93).
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1052/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2013, για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Συστήματος Επιτήρησης των Συνόρων (Eurosur) (ΕΕ L 295 της 6.11.2013, σ. 11).

- Απόφαση 2009/902/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 2009 για τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Δικτύου Πρόληψης του Εγκλήματος (EUCPN)/ L 321/44 Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης 8.12.2009.
- Απόφαση 2001/427/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 28ης Μαΐου 2001 για τη δημιουργία Ευρωπαϊκού δικτύου πρόληψης του εγκλήματος, η οποία καταργήθηκε από την αναφερόμενη στην υποσημείωση 79 Απόφαση.
- Κανονισμός (ΕΕ, ΕΥΡΑΤΟΜ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Σεπτεμβρίου 2013 σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου, OJ L 248, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 18.9.2013.
- European Anti-Fraud Office, The OLAF report 2018 - Nineteenth report of the European Anti-Fraud Office, 1 January to 31 December 2018, Publications Office of the European Union Luxembourg, 2019.
- Απόφαση 2010/131/ΕΕ του Συμβουλίου της 25ης Φεβρουαρίου 2010 για τη σύσταση της μόνιμης επιτροπής όσον αφορά την επιχειρησιακή συνεργασία για την εσωτερική ασφάλεια/ L 52/50 ΕΛ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης 3.3.2010.
- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 1077/2011 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΨ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 25ης Οκτωβρίου 2011 σχετικά με την ίδρυση Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης.
- Σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο την 28η Απριλίου 1997 (ΕΕ C 251 της 15/08/1997).
- ΚΟΙΝΗ ΔΡΑΣΗ της 29ης Ιουνίου 1998 που θεσπίστηκε από το Συμβούλιο βάσει του άρθρου Κ.3 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, για την ορθή πρακτική κατά την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων (ΕΕ L 191 της 07-07-1998).
- Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Απόφαση 2008/976/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008 σχετικά με το ευρωπαϊκό δικαστικό δίκτυο, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, L 348/130, Βρυξέλλες, 24.12.2008.
- ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 28ης Φεβρουαρίου 2002 (2002/187/ΔΕΥ) σχετικά με τη σύσταση της Eurojust προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος/ 6.3.2002 Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 63/1.
- Απόφαση 2009/426/ΔΕΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 16ης Δεκεμβρίου 2008 η οποία τροποποίησε την Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 28^{ης} Φεβρουαρίου 2002, η Eurojust δύναται να τοποθετήσει Δικαστές-Συνδέσμους σε τρίτες χώρες.
- Eurojust, Eurojust Multi-Annual Strategy 2019 – 2021, The Hague 2017.
- Απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου, της 13^{ης} Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των Κ-Μ (ΕΕ L 190 της 18-07-2002).
- Οδηγία 2014/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 3ης Απριλίου 2014 περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας σε ποινικές υποθέσεις, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, L 130/1, Βρυξέλλες, 1.5.2014.
- Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας σε ποινικές υποθέσεις (9145/10, COPEN 115, CODEC 363, EUROJUST 47, EJM 12).
- EUROPEAN UNION SERIOUS AND ORGANISED CRIME THREAT ASSESSMENT 2017, 28 FEBRUARY 2017- REPORT.
- Έκθεση της EUROPOL με τίτλο: «Does crime still pay?» – Criminal asset recovery in the EU, 2016.
- Ανακοίνωση τη Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την στρατηγική της ΕΕ για την ένωση Ασφαλείας, COM (2020),605 final.
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τη διοικητική προσέγγιση της πρόληψης και της καταπολέμησης του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος,9935/16.
- Eurojust, evaluation of the Eurojust Council Decision and the activities carried out by Eurojust, EY, 2015, Council document 11260/15.

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΕΠΙΣΗΜΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

- Ελληνικός Ποινικό Κώδικας
- ΝΟΜΟΣ 3875 ΦΕΚ 158/Α/20.9.2010 (Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος και των τριών Πρωτοκόλλων αυτής και συναφείς διατάξεις)
- Ν. 2605/1998 (ΦΕΚ 88Α').

ΛΟΙΠΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ-ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ

- Συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών Κατά του Διεθνούς Οργανωμένου Εγκλήματος, Ηνωμένα Έθνη, Γενική Συνέλευση, Ψήφισμα Αρ. 54/129 της 12 Δεκεμβρίου, 2000.
- Council Of The European Union, 10415/00 CRIMORG 111 ENFOPOL 54, Brussels, 03-08-2000
- Council Of The European Union, 6204/2/97 ENFOPOL 35 REV 2, Brussels , 26-03-1999 έγγραφο 6204/2/97 ENFOPOL 35 REV 2 Συμβουλίου Ε.Ε.
- WHITE PAPER on transnational organised crime, 2015, Council of Europe.
- Συμφωνία μεταξύ των κυβερνήσεων του Βασιλείου του Βελγίου, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Γαλλικής Δημοκρατίας του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου και του Βασιλείου των Κάτω Χωρών σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα, Σένγκεν, 14.06.1985,
- Σύμβαση Εφαρμογής της Συμφωνίας του Σένγκεν της 14ης Ιουνίου 1985 μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών της Οικονομικής Ένωσης Μπενελούξ, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Γαλλικής Δημοκρατίας, σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα, Σένγκεν, 19.6.1990.
- Convention between the Kingdom of Belgium, the Federal Republic of Germany, the Kingdom of Spain, the French Republic, the Grand Duchy of Luxembourg, the Kingdom of the Netherlands and the Republic of Austria on the stepping up of cross-border cooperation, particularly in combating terrorism, cross-border crime and illegal migration, Prüm (Germany), 27.05.2005.